

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-0610-196-25

Druk nr 1887
Warszawa, 29 października 2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o ratyfikacji Umowy o ochronie inwestycji między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Singapuru, z drugiej strony, sporządzonej w Brukseli dnia 19 października 2018 r.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych zostali upoważnieni Minister Finansów i Gospodarki oraz Minister Spraw Zagranicznych.

Z poważaniem

Donald Tusk

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

U S T A W A

z dnia

o ratyfikacji Umowy o ochronie inwestycji między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Singapuru, z drugiej strony, sporządzonej w Brukseli dnia 19 października 2018 r.

Art. 1. Wyraża się zgodę na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikacji Umowy o ochronie inwestycji między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Singapuru, z drugiej strony, sporządzonej w Brukseli dnia 19 października 2018 r.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Projekt

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

Dnia 19 października 2018 roku w Brukseli została sporządzona Umowa o ochronie inwestycji między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Singapuru, z drugiej strony.

Po zaznajomieniu się z powyższą Umową, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
- jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
- będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie, dnia

2025 roku.

PREZYDENT

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Karol Nawrocki

PREZES RADY MINISTRÓW

Donald Tusk

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel związania Rzeczypospolitej Polskiej Umową.

Singapur jest jednym z najbardziej rozwiniętych państw świata. Według danych Międzynarodowego Funduszu Walutowego za pierwszy kwartał 2024 r. Singapur znajduje się na piątym miejscu w rankingu państw o najwyższym PKB *per capita* na świecie. W 2023 r. Singapur był 2. co do wielkości partnerem handlowym Unii Europejskiej (dalej jako „UE”) w ASEAN. Wartość handlu towarami między UE a Singapurem wyniosła 52,6 mld EUR (eksport 32,2 mld EUR, import 20,4 mld EUR). Dla porównania w 2022 r. wymiana handlowa wyniosła 52,5 mld EUR, a handel usługami 77,5 mld EUR, co razem dało 130 mld EUR, dając Singapurowi 11. miejsce wśród partnerów UE.

W ostatnim opublikowanym przez Bank Światowy zestawieniu *Doing business index*, w 2020 r. Singapur pod względem warunków sprzyjających prowadzeniu działalności gospodarczej zajmował 2. miejsce wśród 190 ujętych w rankingu gospodarek świata. Z kolei w rankingu konkurencyjności „The IMD World Competitiveness Ranking” w 2024 r. przyznano Singapurowi 1. miejsce (wcześniej, w 2023 r., było to miejsce 4., a w 2022 r. miejsce 3.).

W efekcie Singapur jest miejscem wielu inwestycji zagranicznych i ponad 10 000 firm europejskich posiada tam swoje oddziały lub przedstawicielstwa. W 2022 r. wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych UE w Singapurze sięgnęła 293,3 mld EUR. Singapur jest bowiem głównym odbiorcą europejskich inwestycji w Azji i 2. co do wielkości inwestorem azjatyckim w UE. Z kolei wartość inwestycji singapurskich w UE na koniec 2022 r. wyniosła 206 mld EUR. Dane NBP dotyczące bezpośrednich inwestycji zagranicznych wskazują, że wartość skumulowanych singapurskich inwestycji bezpośrednich na koniec 2022 r. w Polsce wyniosła 263 mln EUR. Jeśli chodzi o konkretne projekty, to w:

- 2024 r.: PSA International – udziały (85 %) w polskim operatorze intermodalnym,
- 2023 r.: centrum dystrybucyjne marki Shein we Wrocławiu,
- Flixstock (IT/AI – usługi dla branży Fashion/Textiles) we Wrocławiu,
- 2021 r.: Dyson Sp. z o.o. – Software Development Centre w Krakowie, docelowo przewiduje się budowę w Polsce zakładu produkcji systemów przechowywania energii na potrzeby rynku europejskiego,
- 2019 r.: DCT Gdańsk, Investors: PSA International Ptd Ltd (PSA) – 40 %, Polski Fundusz Rozwoju (PFR) – 30 %, IFM Global Infrastructure Fund (GIF) – 30 %, doradztwo IFM Investors, rozbudowanie nadbrzeża portowego w Gdańsku,

- 2018 r.: Paris Tobacco International (część YSQ International, Singapore Group) centrum handlowe w Warszawie i fabryka w Skrzyńsku (produkcja i centrum R&D).

Natomiast skumulowane polskie inwestycje bezpośrednie w Singapurze wyniosły, według danych NBP, na koniec 2022 r. 11 mln EUR.

Największe polskie inwestycje w Singapurze należą do:

- POLSIN PTE LTD. W Singapurze działa od 1975 r. spółka handlowa, której głównym udziałowcem ze strony polskiej jest Ciech,
- Dresta Asia Pacific Pte Ltd. – zajmuje się sprzedażą maszyn drogowych Huty Stalowa Wola oraz części zamiennych do krajów Azji Południowo-Wschodniej,
- SciGen – zakup większościowego pakietu akcji w firmie przez Bioton S.A.,
- H. Cegielski – Service – oddział Huty Cegielski-Poznań – serwis gwarancyjny i pogwarancyjny silników okrętowych.

W ostatnich latach duża grupa firm polskich zarejestrowała swoje oddziały lub przedstawicielstwa w Singapurze ze względu na korzystne warunki oferowane przez Singapur, w tym start-up'y z branży IT, które rejestrują IP w Singapurze (wtedy stają się automatycznie firmami singapurskimi, z wszelkimi prawami lokalnego prawa handlowego).

Umowa o ochronie inwestycji między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Singapuru, z drugiej strony sporządzona w Brukseli dnia 19 października 2018 r. (dalej jako „Umowa IPA”) została podpisana przez Polskę tego samego dnia.

2. Różnice między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym.

W polsko – singapurskich stosunkach prawnie – traktatowych w zakresie współpracy gospodarczej obowiązuje m.in. *Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Singapuru o ochronie i popieraniu inwestycji, sporządzona w Warszawie dnia 3 czerwca 1993 r. (Dz. U. z 1994 r. poz. 237) (dalej jako „Umowa BIT”)*. Zgodnie z art. 4.12 Umowy IPA Umowa IPA z dniem wejścia w życie zastąpi ww. Umowę BIT.

W porządku prawnym funkcjonuje również *Umowa o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru, sporządzona w Brukseli dnia 19 października 2018 r.*, która weszła w życie dnia 21 listopada 2019 r. (Dz. Urz. UE L 294 z 14.11.2019, str. 3).

Generalnie z punktu widzenia państwa, które jest pozywane w sporach inwestycyjnych, Umowa IPA wprowadza korzystniejsze postanowienia w zakresie gwarancji materialnych w porównaniu do Umowy BIT.

Umowa IPA jest drugą umową, po *Kompleksowej umowie gospodarczo-handlowej między Kanadą, z jednej strony, a Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z drugiej strony (CETA)* w obszarze ochrony inwestycji, która zawiera elementy nowego podejścia UE i państw członkowskich UE do ochrony inwestycji i mechanizmu rozstrzygania sporów inwestycyjnych. Zrównuje ona, w porównaniu do ww. Umowy BIT, ochronę inwestorów i ich inwestycji z prawami Państwa-Strony. Ponadto Umowa IPA doprecyzowuje standardy ochrony inwestycji w celu ograniczenia stosowanej przez międzynarodowe trybunały arbitrażowe szerokiej i często niespójnej interpretacji ogólnie sformułowanych postanowień umów o popieraniu i ochronie inwestycji.

Umowa IPA ma zapewnić wysoki poziom ochrony inwestycji, gwarantując jednocześnie UE i jej państwom członkowskim oraz Singapurowi prawo do wprowadzania regulacji na swoim terytorium w celu osiągnięcia uzasadnionych celów polityki, takich jak ochrona zdrowia publicznego, usług społecznych, edukacji publicznej, bezpieczeństwa, środowiska lub moralności publicznej, ochrona socjalna lub ochrona konsumenta, ochrona danych i ochrona prywatności oraz promowanie i ochrona różnorodności kulturowej (art. 2.2.1). Co ważne, katalog obszarów prawa do regulacji jest otwarty. Ponadto sam fakt, że Strona Umowy IPA wprowadza regulacje, w tym poprzez zmianę swoich przepisów, w sposób mający niekorzystny wpływ na inwestycje lub niezgodny z oczekiwaniami inwestora, w tym jego oczekiwaniami zysków, nie stanowi naruszenia zobowiązań wynikających z rozdziału drugiego Ochrona inwestycji (art. 2.2.2).

W Umowie IPA doprecyzowano i zawężono w porównaniu do Umowy BIT definicję inwestora, poprzez wskazanie, że jest to osoba fizyczna lub prawna pochodząca z jednej Strony Umowy IPA, która dokonała inwestycji na terytorium drugiej Strony, oraz, że jest ona rzeczywiście i trwale powiązana gospodarczo z krajem pochodzenia inwestora poprzez posiadanie siedziby, zarządu lub głównego miejsca prowadzenia działalności w tym kraju. Inwestor, zgodnie z postanowieniami Umowy IPA, musi być zaangażowany w znaczące operacje gospodarcze na terytorium kraju, którego jest inwestorem (art. 1.2.3 i 1.2.6).

Zgodnie z Umową IPA inwestorzy z państw członkowskich UE i ich inwestycje w Singapurze, a także inwestorzy singapurscy i ich inwestycje w państwach członkowskich UE będą uczciwie i sprawiedliwie traktowani, objęci pełną ochroną i bezpieczeństwem oraz nie będą dyskryminowani w porównaniu do inwestycji singapurskich. W Umowie IPA doprecyzowano klauzulę uczciwego i sprawiedliwego traktowania (klauzula FET). Zawiera ona (art. 2.4) zamknięty katalog elementów: odmowa ochrony prawnej w postępowaniu karnym, cywilnym

i administracyjnym; rażąco naruszenie zasad sprawiedliwości proceduralnej; wyraźnie arbitralne zachowanie; nękanie, wymuszenie, nadużycie władzy lub podobne działanie w złej wierze. Co więcej „uzasadnione oczekiwania inwestora”, standardowy element klauzuli FET w umowach o popieraniu i ochronie inwestycji, nie są w Umowie IPA składowym elementem klauzuli FET i mogą być wzięte pod uwagę przez stały sąd inwestycyjny w stosownych przypadkach. Doprecyzowanie klauzuli FET w Umowie IPA poprzez wskazanie zamkniętego katalogu elementów ma na celu zapewnienie pewności i przewidywalności prawa, ponieważ wskazuje stałemu sądowi inwestycyjnemu, powołanemu na podstawie Umowy IPA, kierunek interpretacji klauzuli FET. Złamanie klauzuli FET przez Państwo jest obecnie główną podstawą roszczeń wysuwanych przez inwestorów zagranicznych wobec państwa w ramach postępowań arbitrażowych prowadzonych na podstawie umów o popieraniu i ochronie inwestycji. Jest to możliwe, ponieważ w większości tych umów klauzula FET jest ogólnie sformułowana (jako uczciwe i sprawiedliwe traktowanie, jak w Umowie BIT), co przyznaje międzynarodowym trybunałom arbitrażowym swobodną ocenę treści tego standardu, w ramach danych umów, co w dotychczasowym orzecznictwie doprowadziło do szerokiej interpretacji klauzuli FET.

Umowa IPA ma zapewnić inwestorom z państw członkowskich UE i ich inwestycjom w Singapurze oraz inwestorom i inwestycjom singapurskim w UE ochronę przed wywłaszczeniem, chyba że jest ono prowadzone na cele publiczne, zgodnie z odpowiednimi procedurami, w sposób niedyskryminujący i w zamian za szybką, odpowiednią i skuteczną rekompensatę według godziwej wartości rynkowej wywłaszczonej inwestycji (art. 2.6).

Umowa IPA ustanawia standard dalej idący niż wynikający z art. 1 Pierwszego protokołu dodatkowego do Europejskiej konwencji praw człowieka i art. 21 Konstytucji RP, które mówią o słusznym odszkodowaniu. Słuszne odszkodowanie umożliwia wypłatę rekompensaty mniejszej niż wartość rynkowa inwestycji w uzasadnianych przypadkach, biorąc pod uwagę równowagę interesów inwestora i interesów publicznych. Zasada „pełnej” rekompensaty stanowi jednak element nowego podejścia UE w unijnych umowach zawierających kwestie inwestycyjne i jest tym bardziej uzasadniona w przypadku Umowy IPA, gdzie UE i Polska mają interes ofensywny z punktu widzenia relacji w obszarze inwestycji.

Umowa IPA zawiera klauzulę parasolową (art. 2.4.6). Nie jest to jednak szeroko sformułowana klauzula, która zwyczajowo w umowach o ochronie i popieraniu inwestycji zawartych przez Polskę jest gwarancją przestrzegania przez Państwo podjętych przez siebie zobowiązań w odniesieniu do inwestycji inwestorów drugiej Strony Umowy IPA. W Umowie IPA klauzula jest zawężona do zobowiązań podjętych w ramach pisemnego zobowiązania umownego.

W obszarze mechanizmu rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem Umowa IPA wprowadza wspomniany powyżej tzw. stały sąd inwestycyjny (dalej jako „Trybunał”). Trybunał odchodzi od klasycznego międzynarodowego arbitrażu inwestycyjnego (ISDS), który jest przedmiotem krytyki opinii publicznej, i ewoluuje w kierunku sądu inwestycyjnego. Celem Stron Umowy jest dążenie, wspólnie i z innymi partnerami handlowymi, do ustanowienia Wielostronnego Trybunału Inwestycyjnego (tzw. MIC), którego powołanie Polska popiera, który obejmie swoją jurysdykcją spory inwestycyjne powstałe na podstawie ww. Umowy IPA (art. 3.12).

Trybunał w Umowie IPA jest złożony z Trybunału Pierwszej Instancji oraz z Trybunału Odwoławczego (w obecnym ISDS nie ma organu odwoławczego w ramach postępowania arbitrażowego). Członkowie Trybunału Pierwszej Instancji (art. 3.9) mają być wybierani do orzekania w sporze przez Prezesa Trybunału z listy ustanawianej przez Strony Umowy IPA (a nie, jak w tradycyjnym ISDS, przez strony sporu). UE nominuje dwóch członków, Singapur nominuje dwóch członków oraz UE i Singapur nominują wspólnie dwóch członków, którzy nie są obywatelami żadnego państwa członkowskiego UE ani Singapuru. Liczba członków Trybunału może ulec zwiększeniu lub zmniejszeniu o liczbę będącą wielokrotnością liczby trzy. Skład orzekający w danej sprawie będzie stanowiło trzech członków – po jednym z UE, Singapuru i kraju trzeciego – a składowi będzie przewodniczył członek Trybunału będący obywatelem państwa trzeciego. Członkowie Trybunału będą powołani przez Prezesa Trybunału (którym będzie obywatel z państwa trzeciego) do zasiadania w składzie Trybunału rozpatrującym sprawę w systemie rotacyjnym, tak aby każdy skład był wybierany losowo i w sposób nieprzewidywalny, dając przy tym wszystkim członkom równe szanse orzekania.

Trybunał Odwoławczy, którego zadaniem będzie rozpatrywanie odwołań od orzeczeń wydanych przez Trybunał Pierwszej Instancji (art. 3.10), będzie się składał z sześciu członków. Kwestie nominacji i wyboru do orzekania w danej sprawie są wzorowane na rozwiązaniach przyjętych dla składu i funkcjonowania Trybunału Pierwszej Instancji.

Na członków Trybunału mają być mianowane osoby o wysokich kwalifikacjach i etyce (art. 3.11). Członkowie Trybunału Pierwszej Instancji mają posiadać kwalifikacje wymagane w swoich państwach do powołania na stanowisko sędziego lub są prawnikami o uznanej reputacji. Posiadają oni specjalistyczną wiedzę lub doświadczenie z zakresu międzynarodowego prawa publicznego. Zaleca się, by członkowie Trybunału posiadali wiedzę fachową, w szczególności w zakresie międzynarodowego prawa inwestycyjnego, międzynarodowego prawa handlowego, lub rozstrzygania sporów związanych z międzynarodowymi umowami

inwestycyjnymi lub handlowymi (art. 3.9.4.). Wobec członków Trybunału Odwoławczego stosuje się jeszcze wyższe kryteria – członkowie Trybunału Odwoławczego mają posiadać kwalifikacje wymagane w swoich państwach do powołania na najwyższe stanowiska sędziego lub są prawnikami o uznanej reputacji (art. 3.10.4).

Członkowie Trybunału są wybierani spośród osób, których niezależność jest niekwestionowana. Nie mogą być powiązani z żadnym rządem, a w szczególności nie przyjmują instrukcji od żadnego rządu lub organizacji w sprawach związanych ze sporem. Nie uczestniczą w rozpatrywaniu żadnej sprawy, która powodowałaby bezpośrednio lub pośrednio konflikt interesów. Muszą spełniać wymogi załączonego do Umowy Kodeksu postępowania Członków Trybunału, Trybunału Odwoławczego i mediatorów. Ponadto, po mianowaniu, wstrzymują się od działania w charakterze pełnomocnika, wyznaczonego przez stronę sporu eksperta lub wyznaczonego przez stronę sporu świadka w jakimkolwiek toczącym się lub nowym sporze dotyczącym ochrony inwestycji w ramach niniejszej lub innej umowy lub prawa krajowego. To zapobiega łączeniu funkcji pełnomocnika i sędziego/arbitra w sporach (tzw. *doublehatting*), która to praktyka jest podnoszona na fali krytyki ISDS. W zamian wprowadza się kadencyjność (8–12 lat) oraz wynagrodzenia dla członków Trybunału. Umowa IPA przewiduje także możliwość wniesienia sprzeciwu przez stronę sporu wobec mianowania członka Trybunału do sporu, który podlega decyzji Prezesa Trybunału lub Prezesa Trybunału Odwoławczego. Ponadto Umowa IPA przewiduje możliwość usunięcia członka z Trybunału.

Zmiany dotyczące kwalifikacji i etyki członków Trybunału należy ocenić pozytywnie z punktu widzenia reformy ISDS, którą Polska popiera. Natomiast należy zauważyć, że system, na którym oparty będzie Trybunał, pozbawia strony sporu możliwości wyboru członków Trybunału. Oznacza to dla Polski utratę dotychczasowego wpływu na nominację arbitra. Jednak, co należy podkreślić, zarówno państwa jak i inwestorzy będą pozbawieni takiego prawa. Ponadto Państwa-Strony, w porównaniu do inwestorów, będą miały możliwość zgłaszania kandydatów na listy członków Trybunału. Polska będzie mogła zgłosić kandydata na listę „unijnych członków” Trybunału Pierwszej Instancji i Trybunału Odwoławczego. Umowa IPA nie wskazuje jednak trybu nominowania i powoływania członków Trybunału. Kwestia nominacji i wyboru „unijnych” członków Trybunału będzie przedmiotem wewnętrznych procedur w UE.

Wątpliwości może budzić przyjęcie krótkiej listy członków Trybunału Pierwszej Instancji i Trybunału Odwoławczego (po 6), co przy ryzyku powstania konfliktu interesów w przypadku części nominacji oznaczać może paraliż prac Trybunału. Tym niemniej należy odnotować, że

postanowienia Umowy IPA, co zostało już wcześniej wskazane, umożliwiają zwiększenie lub zmniejszenie liczby członków Trybunału także w trakcie obowiązywania Umowy IPA. Polska zgłaszała na forum UE postulat, zgodnie z którym każde państwo członkowskie UE powinno mieć prawo nominowania swojego arbitra do listy „unijnych członków” Trybunału. Pula członków Trybunału dla UE powinna być rozszerzona do 27 lub też powinna być zagwarantowana możliwość powoływania sędziego ad hoc do danej sprawy, spoza listy. Postulaty te nie spotkały się jednak z uznaniem ani ze strony Komisji Europejskiej (dalej jako „KE”) ani innych państw członkowskich UE.

Umowa IPA wprowadza ważną dla Polski generalną zasadę, według której koszty postępowania przed Trybunałem są ponoszone przez stronę przegrywającą (art. 3.21). W nadzwyczajnych okolicznościach Trybunał może podzielić koszty między strony sporu, jeżeli ustali, że taki podział jest właściwy w danych okolicznościach sprawy. Inne uzasadnione koszty, w tym koszty reprezentacji i pomocy prawnej, są ponoszone przez przegrywającą stronę sporu, o ile Trybunał ustali, że taki podział kosztów nie jest właściwy w danych okolicznościach sprawy. W dotychczasowych postępowaniach arbitrażowych Polska, mimo dużego odsetka wygrywanych spraw ponosi swoje koszty postępowania arbitrażowego, zatem wprowadzenie zasady, według której koszty postępowania przed Trybunałem są ponoszone przez stronę przegrywającą, są korzystne z punktu widzenia budżetu Państwa.

Umowa IPA w części proceduralnej wprowadza także inne zasady, korzystne z punktu widzenia Polski jako państwa pozywanego w postępowaniach arbitrażowych. Wprowadzono obowiązek ujawniania informacji na temat finansowania strony sporu przez osoby trzecie (art. 3.8) oraz szybkie ścieżki odrzucenia przez Trybunał skarg nieuzasadnionych i błahych (art. 3.14 i 3.15).

Umowa IPA wyklucza możliwość prowadzenia tego samego sporu równolegle, zarówno przed Trybunałem jak i krajowym lub międzynarodowym sądem lub trybunałem (art. 3.7). Umowa IPA dopuszcza możliwość oddania sprawy do Trybunału po rozpatrzeniu skargi przez krajowy lub międzynarodowy sąd lub trybunał. Natomiast jeżeli inwestor zdecyduje się na samym początku sporu na złożenie skargi w Trybunale, nie będzie mógł następnie wystąpić z tym samym roszczeniem do krajowego lub międzynarodowego sądu lub trybunału. Przyjęte rozwiązanie ma na celu zachęcenie inwestorów do wykorzystania ścieżki krajowej w dochodzeniu swoich roszczeń, przed skorzystaniem z procedury przed Trybunałem. Należy odnotować, że większość umów o popieraniu i ochronie inwestycji zawartych przez Polskę, w tym Umowa BIT, nie wprowadza uregulowań dotyczących kwestii prowadzenia równoległych

sporów, co może prowadzić do ryzyka wypłaty podwójnej rekompensaty. Ponadto wprowadzono zakaz *treaty-shopping*. Trybunał stwierdzi brak swojej właściwości, jeżeli spór powstał lub mógł najprawdopodobniej powstać w czasie, gdy skarżący nabył własność inwestycji będącej przedmiotem sporu lub prawo do jej kontroli, a Trybunał ustalił na podstawie faktów, że skarżący nabył własność takiej inwestycji lub prawo do jej kontroli w wyłącznym celu przedłożenia skargi.

W odniesieniu do konieczności zagwarantowania autonomii prawa UE wprowadzono w Umowie IPA postanowienie (przypis do art. 3.13.2) stanowiące, że prawo krajowe Stron Umowy nie stanowi części obowiązującego prawa. Jeżeli Trybunał ma obowiązek określenia faktycznego znaczenia przepisu prawa krajowego jednej ze Stron, postępuje zgodnie z dominującą wykładnią tego przepisu dokonaną przez sądy lub organy tej Strony, a jakakolwiek interpretacja prawa krajowego dokonana przez Trybunał nie jest wiążąca dla sądów lub organów którejkolwiek ze Stron. Trybunał nie jest właściwy do określania zgodności z prawem środka, który rzekomo narusza postanowienia Umowy IPA, na podstawie prawa krajowego Strony sporu.

3. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe, polityczne i prawne związane z wejściem w życie Umowy.

Wejście w życie Umowy IPA nie spowoduje konieczności wprowadzania zmian do polskiego prawodawstwa. KE nie zdecydowała się na wystąpienie z wnioskiem o tymczasowe stosowanie umowy przez UE.

Umowa IPA z dniem wejścia w życie zastąpi Umowę BIT, która tym samym przestanie obowiązywać. Jednocześnie inwestorzy polscy i singapurscy będą mogli wystąpić z roszczeniem w oparciu o Umowę BIT w ciągu trzech lat od wejścia w życie Umowy IPA i jeżeli zdecydują się wnieść roszczenie w odniesieniu do traktowania przyznanego w okresie obowiązywania Umowy BIT.

Zawarcie Umowy IPA powinno przynieść pozytywne konsekwencje polityczne w zakresie relacji Rzeczypospolita Polska – Republika Singapuru, jako kolejna umowa rozszerzająca bazę prawną-traktatową we wzajemnych stosunkach.

Zawarcie Umowy IPA nie powinno mieć negatywnych skutków społecznych.

Zawarcie Umowy IPA powinno pozytywnie wpłynąć na stosunki gospodarcze i inwestycyjne między Rzeczpospolitą Polską a Singapurem, jako realizacja partnerstwa i współpracy między UE i jej państwami członkowskimi a Singapurem. Umowa IPA poprzez zwiększenie pewności

prawa i przewidywalności ma na celu pomóc UE, w tym Rzeczypospolitej Polskiej, i Singapurowi przyciągnąć i utrzymać inwestycje. Oczekuje się też, że Umowa IPA przyniesie korzyści europejskim, w tym polskim, inwestorom, zapewniając wysoki poziom ochrony ich inwestycji w Singapurze, a jednocześnie gwarantując państwom członkowskim UE prawo do stanowienia przepisów i realizacji uzasadnionych celów polityki publicznej. Jest to ważne zarówno dla ochrony interesów polskich inwestorów w Rzeczypospolitej Polskiej (w stosunkach z Singapurem Rzeczpospolita Polska ma szansę stać się eksporterem kapitału), jak i ochrony interesów Skarbu Państwa w ewentualnych postępowaniach przed Trybunałem prowadzonych na podstawie roszczeń wniesionych przez inwestorów singapurskich. Dotychczas, na podstawie Umowy BIT, inwestorzy singapurscy nie kierowali roszczeń do międzynarodowych trybunałów inwestycyjnych przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej. Gwarancje materialnoprawne zawarte w Umowie IPA w większym stopniu niż Umowa BIT chronią Państwo przed nieuzasadnionymi i nieuczciwymi postępowaniami arbitrażowymi.

4. Tryb związania Rzeczypospolitej Polskiej Umową.

Umowa IPA ma rangę umowy międzypaństwowej. Umowa stanowi w polskim porządku prawnym umowę ratyfikowaną za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, stosownie do art. 89 ust. 1 pkt 2 i 5 ustawy z dnia 2 kwietnia 1997 r. – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Umowa IPA dotyczy wolności, praw i obowiązków obywatelskich, spraw uregulowanych w ustawie lub w których Konstytucja RP wymaga ustawy (zasady prowadzenia działalności gospodarczej, ochrona prawa własności, kwestia wywłaszczenia oraz odszkodowania w tym zakresie), a więc spraw, o których mowa w ww. przepisach Konstytucji RP.

W konsekwencji związanie Rzeczypospolitej Polskiej Umową IPA nastąpi za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 127).

Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej („Zjednoczone Królestwo”) pomimo podpisania Umowy IPA nie jest uwzględnione we wniosku ratyfikacyjnym jako strona umowy, z powodu jego wyjścia z UE w 2020 r. W związku z zaistniałą sytuacją prawną w relacjach między Zjednoczonym Królestwem a Republiką Singapuru dalej obowiązuje *Umowa między Rządem Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej a Rządem Republiki Singapuru o promocji i ochronie inwestycji* z dnia 22 lipca 1975 r.

Państwa, które ratyfikowały już Umowę IPA, to Republika Bułgarii, Republika Czeska, Królestwo Danii, Republika Estońska, Republika Grecka, Królestwo Hiszpanii, Republika

Chorwacji, Republika Litewska, Wielkie Księstwo Luksemburga, Republika Łotewska, Republika Włoska, Węgry, Republika Malty, Republika Portugalska, Rumunia, Republika Słowacka, Republika Finlandii oraz Królestwo Szwecji. Parlament Europejski wyraził zgodę na związanie się UE Umową IPA.

UMOWA O OCHRONIE INWESTYCJI
MIĘDZY UNIĄ EUROPEJSKĄ
I JEJ PAŃSTWAMI CZŁONKOWSKIMI, Z JEDNEJ STRONY,
A REPUBLIKĄ SINGAPURU,
Z DRUGIEJ STRONY

UNIA EUROPEJSKA (zwana dalej „Unią”),

KRÓLESTWO BELGII,

REPUBLIKA BUŁGARII,

REPUBLIKA CZESKA,

KRÓLESTWO DANII,

REPUBLIKA FEDERALNA NIEMIEC,

REPUBLIKA ESTOŃSKA,

IRLANDIA,

REPUBLIKA CHORWACJI,

REPUBLIKA GRECKA,

KRÓLESTWO HISZPANII,

REPUBLIKA FRANCUSKA,

REPUBLIKA WŁOSKA,

REPUBLIKA CYPRYJSKA,

REPUBLIKA ŁOTEWSKA,

REPUBLIKA LITEWSKA,

WIELKIE KSIĘSTWO LUKSEMBURGA,

WĘGRY,

REPUBLIKA MALTY,

KRÓLESTWO NIDERLANDÓW,

REPUBLIKA AUSTRII,

RZECZPOSPOLITA POLSKA,

REPUBLIKA PORTUGALSKA,

RUMUNIA,

REPUBLIKA SŁOWENII,

REPUBLIKA SŁOWACKA,

REPUBLIKA FINLANDII,

KRÓLESTWO SZWECJI oraz

ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO WIELKIEJ BRYTANII I IRLANDII PÓŁNOCNEJ,

z jednej strony, oraz

REPUBLIKA SINGAPURU (zwana dalej „Singapurem”),

z drugiej strony,

zwane dalej łącznie „Stronami” lub indywidualnie "Stroną",

UZNAJĄC swoje długotrwałe i silne partnerstwo oparte na wspólnych zasadach i wartościach odzwierciedlonych w Umowie o partnerstwie i współpracy między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Singapuru, z drugiej strony, oraz ich znaczące partnerstwo gospodarcze, handlowe i inwestycyjne, odzwierciedlone m.in. w Umowie o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru;

DAŻĄC do dalszego zacieśnienia stosunków wpisujących się w ramy ich ogólnej współpracy międzynarodowej i w zgodzie z jej zasadami oraz przekonane, iż niniejsza Umowa stworzy nowe możliwości dla dalszego rozwoju inwestycji między Stronami;

UZNAJĄC, że niniejsza Umowa uzupełni wysiłki w zakresie regionalnej integracji gospodarczej i będzie im sprzyjać;

ZDECYDOWANE, by wzmocnić swoje więzi gospodarcze, handlowe i inwestycyjne zgodnie z celem zrównoważonego rozwoju, w jego wymiarze gospodarczym, społecznym i środowiskowym, a także by promować inwestycje z uwzględnieniem wysokiego poziomu ochrony środowiska i pracy oraz właściwych międzynarodowych standardów i umów, których są stronami;

POTWIERDZAJĄC swoje zaangażowanie na rzecz zasad zrównoważonego rozwoju i przejrzystości, odzwierciedlonych w Umowie o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru;

POTWIERDZAJĄC prawo każdej ze Stron do wprowadzania i egzekwowania środków niezbędnych do osiągnięcia uzasadnionych celów politycznych w wymiarze społecznym, środowiskowym, bezpieczeństwa, zdrowia i bezpieczeństwa publicznego oraz promocji i ochrony różnorodności kulturowej;

POTWIERDZAJĄC swoje zobowiązania w ramach Karty Narodów Zjednoczonych podpisanej w San Francisco dnia 26 czerwca 1945 r. oraz mając na uwadze zasady sformułowane w Powszechnej deklaracji praw człowieka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 10 grudnia 1948 r.;

UZNAJĄC znaczenie przejrzystości w handlu międzynarodowym i inwestycjach przynoszącej korzyści dla wszystkich stron;

UWZGLĘDNIAJĄC swoje odpowiednie prawa i obowiązki wynikające z Porozumienia WTO i innych wielostronnych, regionalnych i dwustronnych umów i uzgodnień, których są stronami, w szczególności Umowy o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru,

UZGADNIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

ROZDZIAŁ PIERWSZY

CEL I OGÓLNE DEFINICJE

ARTYKUŁ 1.1

Cel

Celem niniejszej Umowy jest poprawa klimatu inwestycyjnego między Stronami zgodnie z postanowieniami niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 1.2

Definicje

Na użytek niniejszej Umowy:

- 1) „inwestycja objęta niniejszą Umową” oznacza inwestycję będącą własnością, bezpośrednio lub pośrednio, lub znajdującą się pod kontrolą, bezpośrednią lub pośrednią, inwestora objętego niniejszą Umową pochodzącego z jednej Strony na terytorium drugiej Strony¹;

¹ Dla większej pewności, inwestycje „na terytorium drugiej Strony” obejmują inwestycje dokonane w wyłącznej strefie ekonomicznej lub na szelfie kontynentalnym, jak wskazano w Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza z dnia 10 grudnia 1982 r.

- 2) „inwestycja” oznacza każdy rodzaj aktywów, który posiada cechy charakterystyczne inwestycji, włącznie z takimi cechami jak: zaangażowanie kapitału lub innych zasobów, przewidywanie zysków lub korzyści, założenie ryzyka lub określony czas trwania. Formy, jakie inwestycja może przyjąć to w szczególności:
- a) dobra materialne lub niematerialne, ruchomości lub nieruchomości, a także wszelkie inne prawa odnoszące się do składników majątku, takie jak najem, hipoteka, zatrzymanie i zastaw;
 - b) przedsiębiorstwo w tym oddział, udziały, akcje i inne formy udziałów kapitałowych w przedsiębiorstwie, wraz z wynikającymi z nich prawami;
 - c) obligacje, niezabezpieczone zobowiązania dłużne, kredyty i pożyczki oraz inne instrumenty dłużne, wraz z prawami z nich wynikającymi;
 - d) pozostałe aktywa finansowe, w tym instrumenty pochodne, transakcje typu futures i opcje;
 - e) umowy dotyczące projektów „pod klucz”, budowy, zarządzania, produkcji, koncesji, podziału dochodów i inne podobne umowy;
 - f) roszczenia pieniężne lub dotyczące innych aktywów lub wykonania zobowiązań umownych, mające wartość ekonomiczną;

- g) prawa własności intelektualnej¹ oraz wartość firmy; oraz
- h) licencje, zezwolenia, pozwolenia i podobne prawa uzyskane na mocy prawa krajowego, w tym koncesje na poszukiwanie, uprawę, wydobywanie lub eksploatację zasobów naturalnych².

Dochody, które są inwestowane są traktowane jako inwestycje, a wszelka zmiana formy inwestowanych lub reinwestowanych aktywów nie ma wpływu na zakwalifikowanie ich jako inwestycji;

- 3) „inwestor objęty niniejszą Umową” oznacza osobę fizyczną³ lub osobę prawną pochodzącą z jednej Strony, która to osoba dokonała inwestycji na terytorium drugiej Strony;

¹ „Prawa własności intelektualnej” oznaczają:

- a) wszystkie kategorie własności intelektualnej, które są objęte sekcjami 1–7 części II Porozumienia w sprawie handlowych aspektów własności intelektualnej, znajdującego się w załączniku 1C do Umowy ustanawiającej WTO (zwanego dalej „Porozumieniem TRIPS”), tj.:
 - (i) prawo autorskie i prawa pokrewne;
 - (ii) patenty (które, w przypadku Unii, obejmują prawa wynikające z dodatkowych świadectw ochronnych);
 - (iii) znaki towarowe;
 - (iv) wzory;
 - (v) wzory masek (topografie) układów scalonych;
 - (vi) oznaczenia geograficzne;
 - (vii) ochronę informacji niejawnych; oraz
- b) prawo do ochrony odmian roślin.

² Dla większej pewności postanowienie lub wyrok wydane w postępowaniu sądowym lub administracyjnym nie stanowią same w sobie inwestycji.

³ Termin „osoba fizyczna” obejmuje osoby fizyczne stale przebywające na Łotwie, które nie są obywatelami Łotwy lub innego państwa, ale które są uprawnione, na mocy przepisów ustawowych i wykonawczych Łotwy, do otrzymania paszportu dla osób niebędących obywatelami (paszport cudzoziemca).

- 4) „osoba fizyczna pochodząca z terytorium Strony” oznacza obywatela Singapuru lub obywatela jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej, zgodnie z ich odpowiednimi przepisami;
- 5) „osoba prawna” oznacza dowolny podmiot prawny, właściwie ustanowiony albo w inny sposób utworzony zgodnie z obowiązującym prawem, działający w celu osiągnięcia zysku lub nie, będący własnością prywatną lub publiczną, w tym dowolną spółkę kapitałową, trust, spółkę osobową, wspólne przedsiębiorstwo, działalność jednoosobową lub stowarzyszenie;
- 6) „osoba prawna pochodząca z Unii” lub „osoba prawna pochodząca z Singapuru” oznacza osobę prawną ustanowioną zgodnie z odpowiednio przepisami Unii lub państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub przepisami Singapuru oraz posiadającą siedzibę, główny ośrodek zarządzający¹ lub główne miejsce prowadzenia działalności na terytorium odpowiednio Unii lub Singapuru. Jeżeli osoba prawna ma jedynie siedzibę lub główny ośrodek zarządzający na terytorium odpowiednio Unii lub Singapuru, nie jest ona uznawana odpowiednio za osobę prawną pochodzącą z Unii lub za osobę prawną pochodzącą z Singapuru, chyba że jest zaangażowana w znaczące operacje gospodarcze² na odpowiednio terytorium Unii lub terytorium Singapuru;

¹ „Główny ośrodek zarządzający” oznacza siedzibę, w której podejmowane są ostateczne decyzje.

² Strona UE uznaje, że koncepcja „rzeczywistego i trwałego powiązania” z gospodarką państwa członkowskiego Unii oparta na art. 54 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, jest równoważna koncepcji „znaczących operacji gospodarczych”. Odpowiednio, w przypadku osoby prawnej ustanowionej zgodnie z prawem Singapuru i posiadającej jedynie siedzibę lub główny ośrodek zarządzający na terytorium Singapuru, Strona UE stosuje wobec niej korzyści wynikające z niniejszej Umowy wyłącznie, jeśli ta osoba prawna posiada rzeczywiste i trwałe powiązanie z gospodarką Singapuru.

- 7) „środek” oznacza wszelkie przepisy ustawowe i wykonawcze, procedury, wymogi lub praktyki;
- 8) „traktowanie” lub „środek”¹ wprowadzone lub utrzymane przez Stronę obejmują działania podejmowane przez:
- a) administrację i władze stopnia centralnego, regionalnego lub lokalnego; oraz
 - b) organy pozarządowe sprawujące władzę delegowaną przez administrację lub władze stopnia centralnego, regionalnego lub lokalnego;
- 9) „dochody” oznaczają wszelkie kwoty uzyskane lub wynikające z inwestycji lub reinwestycji, w tym zyski, dywidendy, zyski kapitałowe, opłaty licencyjne, odsetki, płatności związane z prawami własności intelektualnej, świadczenia rzeczowe i wszelkie inne zgodne z prawem przychody;
- 10) „waluta w pełni wymierna” oznacza walutę, która znajduje się w szerokim obrocie na międzynarodowych rynkach walutowych i jest powszechnie stosowana w międzynarodowych transakcjach;
- 11) „założenie przedsiębiorstwa” oznacza:
- a) ustanowienie, nabycie lub utrzymywanie osoby prawnej; lub
 - b) utworzenie lub utrzymywanie oddziału lub przedstawicielstwa
- w celu ustanowienia lub utrzymania trwałych powiązań gospodarczych na terytorium Strony w celu prowadzenia działalności gospodarczej;

¹ Dla większej pewności, Strony uznają, że terminy „traktowanie” lub „środek” obejmują też zaniechanie działania.

- 12) „działalność gospodarcza” obejmuje wszelkie działania natury gospodarczej z wyjątkiem działań prowadzonych w związku z wykonywaniem funkcji władczych, tj. działań, które nie są prowadzone na zasadach komercyjnych, ani też w ramach konkurencji z jednym lub większą liczbą podmiotów gospodarczych;
- 13) „Strona UE” oznacza Unię lub jej państwa członkowskie, bądź też Unię i jej państwa członkowskie w ramach ich odpowiednich obszarów kompetencji wynikających z Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

ROZDZIAŁ DRUGI

OCHRONA INWESTYCJI

ARTYKUŁ 2.1

Zakres

1. Niniejszy rozdział ma zastosowanie do inwestorów objętych niniejszą Umową oraz inwestycji objętych niniejszą Umową, które są dokonywane zgodnie z obowiązującymi przepisami, niezależnie od tego czy takie inwestycje były dokonane przed wejściem czy po wejściu w życie niniejszej Umowy¹.
2. Niezależnie od wszelkich innych postanowień niniejszej Umowy, art. 2.3 (Traktowanie narodowe) nie ma zastosowania do subsydiów ani dotacji udzielanych przez Stronę, w tym do wspieranych przez państwo pożyczek, gwarancji i zabezpieczeń.

¹ Dla większej pewności, niniejszy rozdział nie ma zastosowania do traktowania przez Stronę inwestorów objętych niniejszą Umową oraz inwestycji objętych niniejszą Umową przed wejściem w życie niniejszej Umowy.

3. Art. 2.3 (Traktowanie narodowe) nie ma zastosowania do:

- a) zamówień agencji rządowych dotyczących towarów i usług nabywanych dla celów publicznych, a nie w celu komercyjnej odsprzedaży lub też w celu wykorzystania przy dostawie towarów lub świadczeniu usług dla sprzedaży komercyjnej; lub
- b) usług audiowizualnych;
- c) działalności prowadzonej w ramach sprawowania funkcji władczych na terytorium każdej ze Stron; na użytek niniejszej Umowy działalność prowadzona w związku z wykonywaniem funkcji władczych oznacza jakąkolwiek działalność, z wyjątkiem działalności, która jest wykonywana na zasadach komercyjnych, lub w ramach konkurencji z przynajmniej jednym dostawcą.

ARTYKUŁ 2.2

Inwestycje i środki regulacyjne

1. Strony potwierdzają przysługujące im prawo do wprowadzania regulacji na swoim terytorium w celu osiągnięcia uzasadnionych celów polityki, takich jak ochrona zdrowia publicznego, usług społecznych, edukacji publicznej, bezpieczeństwa, środowiska lub moralności publicznej, ochrona socjalna lub ochrona konsumenta, ochrona danych i ochrona prywatności oraz promowanie i ochrona różnorodności kulturowej.

2. Dla większej pewności, sam fakt, że Strona wprowadza regulacje, w tym poprzez zmianę przepisów, w sposób mający niekorzystny wpływ na inwestycje lub niezgodny z oczekiwaniami inwestora, w tym jego oczekiwaniami zysków, nie stanowi naruszenia zobowiązań wynikających z niniejszego rozdziału.

3. Dla większej pewności, decyzja Strony o nieudzieleniu, nieodnowieniu lub nieutrzymaniu subsydium lub dotacji:

- a) wobec braku jakichkolwiek szczególnych zobowiązań na mocy prawa krajowego lub umowy w sprawie udzielenia, odnowienia lub utrzymania takiego subsydium lub takiej dotacji; lub
- b) jeżeli decyzja zostaje podjęta zgodnie z warunkami załączonymi do udzielenia, odnowienia lub utrzymania subsydium lub dotacji, o ile takie warunki istnieją,

nie stanowi naruszenia postanowień niniejszego rozdziału.

4. Dla większej pewności, żadne z postanowień niniejszego rozdziału nie może być interpretowane jako uniemożliwiające Stronie zaprzestania udzielania subsydium¹ lub żądania jego zwrotu, jeżeli takie działanie zostało zarządzone przez właściwy sąd, sąd administracyjny lub inny właściwy organ², ani jako zobowiązujące Stronę do zapewnienia odszkodowania inwestorowi.

¹ W przypadku Strony UE, „subsydium” obejmuje „pomoc państwa” zgodnie z definicją zawartą w prawie UE.

² W przypadku Strony UE, właściwymi organami uprawnionymi do zarządzania działaniami, o których mowa w art. 2.2 ust. 4, są Komisja Europejska lub sąd bądź trybunał jednego z państw członkowskich przy stosowaniu prawa UE dotyczącego pomocy państwa.

ARTYKUŁ 2.3

Traktowanie narodowe

1. Każda ze Stron przyznaje inwestorom objętym niniejszą Umową pochodzącym z drugiej Strony i ich inwestycjom objętym niniejszą Umową traktowanie na swoim terytorium nie mniej korzystne od traktowania, które Strona ta przyznaje, w podobnych sytuacjach, swoim inwestorom i ich inwestycjom w odniesieniu do funkcjonowania, prowadzenia, utrzymywania, sprzedaży ich inwestycji oraz korzystania z nich lub zarządzania i innego rozporządzania tymi inwestycjami.
2. Niezależnie od ust. 1 każda ze Stron może przyjąć lub utrzymać jakiekolwiek środki w odniesieniu do funkcjonowania, prowadzenia, utrzymywania, sprzedaży przedsiębiorstwa oraz korzystania z niego lub zarządzania i innego rozporządzania nim, które nie są niezgodne ze zobowiązaniami wskazanymi odpowiednio¹ w jej wykazie szczegółowych zobowiązań w załączniku 8-A lub 8-B do rozdziału 8 (Usługi, zakładanie przedsiębiorstw i handel elektroniczny) Umowy o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru, w przypadku gdy takie środki stanowią:
 - a) środki wprowadzone w dniu lub przed dniem wejścia w życie niniejszej Umowy;

¹ Uznaje się, że środki, które nie są niezgodne ze zobowiązaniami Strony wskazanymi odpowiednio w jej wykazie szczegółowych zobowiązań w załączniku 8-A i 8-B do rozdziału 8 (Usługi, zakładanie przedsiębiorstw i handel elektroniczny) Umowy o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru, obejmują wszelkie środki dotyczące jakiegokolwiek sektora, który nie został wskazany w odpowiednich wykazach, oraz wszelkie środki, które nie są niezgodne z jakimikolwiek warunkami, ograniczeniami lub zastrzeżeniami, które zostały wskazane w odniesieniu do jakiegokolwiek sektora w odpowiednich wykazach, niezależnie od tego, czy dany środek ma wpływ na „założenie przedsiębiorstwa”, jak określono w art. 8.8 lit. d) (Definicje) Umowy o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru.

- b) środki, o których mowa w lit. a), które zostały utrzymane, zastąpione lub zmienione po wejściu w życie niniejszej Umowy, pod warunkiem, że środki te są, po utrzymaniu, zastąpieniu lub zmianie, co najmniej w takim samym zakresie zgodne z ust. 1 jak środki, które istniały przed utrzymaniem, zastąpieniem lub zmianą; lub
- c) środki nieobjęte lit. a) lub b), pod warunkiem, że nie są one stosowane wobec inwestycji objętych niniejszą Umową dokonywanych na terytorium Strony przed wejściem w życie takiego środka lub pod warunkiem, że nie są stosowane w sposób powodujący straty lub szkody¹ wobec takich inwestycji.

3. Niezależnie od ust. 1 i 2 Strona może wprowadzić lub egzekwować środki, które przyznają inwestorom i inwestycjom objętym niniejszą Umową pochodzącym z drugiej Strony traktowanie mniej korzystne od traktowania przyznanego własnym inwestorom i inwestycjom w podobnych sytuacjach, pod warunkiem, że takie środki nie są stosowane w sposób stanowiący arbitralną lub nieuzasadnioną dyskryminację wobec inwestorów i inwestycji objętych niniejszą Umową pochodzących z drugiej Strony na terytorium danej Strony, lub stanowiący ukryte ograniczenie dotyczące inwestycji objętych niniejszą Umową, w przypadku środków:

- a) niezbędnych dla ochrony bezpieczeństwa publicznego, moralności publicznej lub utrzymania porządku publicznego²;

¹ Na użytek ust. 2 lit. c) uznaje się, że czynniki takie jak fakt, iż Strona zapewniła rozsądny okres przejściowy dla wdrożenia środków lub że Strona podjęła próby zaradzenia wpływowi środków na inwestycje objęte niniejszą Umową dokonane przed wejściem w życie tych środków, zostaną uwzględnione przy określaniu, czy środki powodują straty lub szkody wobec inwestycji objętych niniejszą Umową dokonanych przed wejściem w życie tych środków.

² Wyjątek dotyczący porządku publicznego może być przywołany jedynie w przypadku wystąpienia rzeczywistego i wystarczająco poważnego zagrożenia dla podstawowych interesów społecznych.

- b) niezbędnych dla ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin;
- c) związanych z zachowaniem ograniczonych zasobów naturalnych, jeżeli środki te stosowane są w połączeniu z ograniczeniami dotyczącymi krajowych inwestorów lub krajowej podaży i konsumpcji usług;
- d) niezbędnych do ochrony narodowych dóbr kultury o wartości artystycznej, historycznej lub archeologicznej;
- e) niezbędnych dla zapewnienia przestrzegania przepisów ustawowych i wykonawczych, które nie są niezgodne z postanowieniami niniejszego rozdziału, łącznie z przepisami odnoszącymi się do:
 - (i) zapobiegania działaniom wprowadzającym w błąd lub oszukańczym lub postępowania ze skutkami niewykonania umowy;
 - (ii) ochrony życia prywatnego osób w zakresie przetwarzania i rozpowszechniania danych osobowych oraz ochrony poufności danych w rejestrach dotyczących poszczególnych osób i w ich kontaktach;
 - (iii) bezpieczeństwa;

- f) mających na celu zapewnienie skutecznego lub sprawiedliwego¹ nakładania lub poboru podatków bezpośrednich w odniesieniu do inwestorów lub inwestycji pochodzących z drugiej Strony.

¹ Środki mające na celu zapewnienie skutecznego lub sprawiedliwego nakładania lub poboru podatków bezpośrednich obejmują środki podjęte przez Stronę w ramach jej systemu podatkowego, które:

- a) mają zastosowanie do inwestorów lub inwestycji, niebędących rezydentami, z uwzględnieniem faktu, że obowiązek podatkowy nierezydentów określony jest na podstawie elementów podlegających opodatkowaniu pochodzących z terytorium Strony lub tam się znajdujących;
- b) mają zastosowanie do nierezydentów w celu zapewnienia nakładania lub poboru podatków na terytorium Strony;
- c) mają zastosowanie do nierezydentów lub rezydentów w celu zapobiegania unikaniu i uchylaniu się od opodatkowania, łącznie ze środkami zgodności;
- d) mają zastosowanie do inwestycji na lub z terytorium drugiej Strony w celu zapewnienia nakładania na takich konsumentów lub poboru od nich podatków pochodzących ze źródeł znajdujących się na terytorium Strony;
- e) dokonują rozróżnienia między inwestorami lub inwestycjami podlegającymi opodatkowaniu w odniesieniu do elementów opodatkowanych na całym świecie, a innymi inwestorami lub inwestycjami ze względu na różnice w charakterze ich podstawy opodatkowania; lub
- f) określają, przypisują lub przyznają dochody, zyski, korzyści, straty, odliczenia lub ulgi rezydentom lub oddziałom, lub pomiędzy osobami powiązanymi lub oddziałami tej samej osoby, w celu zabezpieczenia bazy podatkowej Strony.

Terminologia podatkowa lub pojęcia w lit. f) i w niniejszym przypisie są określane zgodnie z definicjami podatkowymi i pojęciami albo równorzędnymi lub podobnymi definicjami i pojęciami zgodnie z przepisami krajowymi Strony wprowadzającej dany środek.

ARTYKUŁ 2.4

Standardy traktowania

1. Każda ze Stron na swoim terytorium przyznaje inwestycjom objętym niniejszą Umową pochodzącym z drugiej Strony sprawiedliwe i słuszne traktowanie¹ oraz pełną ochronę i bezpieczeństwo zgodnie z ust. 2-6.
2. Strona nie wywiązuje się z obowiązku sprawiedliwego i słusznego traktowania, o którym mowa w ust. 1, jeżeli środek lub szereg środków stanowi:
 - a) odmowę ochrony prawnej² w postępowaniu karnym, cywilnym i administracyjnym;
 - b) rażące naruszenie zasad sprawiedliwości proceduralnej;
 - c) wyraźnie arbitralne zachowanie;
 - d) nękanie, przymus, nadużycie władzy lub podobne działanie w złej wierze.

¹ Traktowanie, o którym mowa w niniejszym artykule, obejmuje traktowanie inwestorów objętych niniejszą Umową, które bezpośrednio lub pośrednio ma wpływ na funkcjonowanie, prowadzenie, utrzymywanie, sprzedaż inwestycji objętych niniejszą Umową oraz korzystanie z nich lub zarządzanie i inne rozporządzanie tymi inwestycjami, za które odpowiadają inwestorzy objęci niniejszą Umową.

² Dla większej pewności należy zaznaczyć, że fakt, iż skarga inwestora objętego niniejszą Umową została odrzucona, oddalona lub nie została pozytywnie rozpatrzona, nie stanowi sam w sobie odmowy ochrony prawnej.

3. Podczas ustalania, czy naruszony został obowiązek sprawiedliwego i słusznego traktowania, określony w ust. 2, Trybunał może wziąć pod uwagę w stosownych przypadkach, czy mając na celu doprowadzenie do dokonania inwestycji Strona złożyła inwestorowi szczególne lub jednoznaczne oświadczenia¹, które stworzyły uzasadnione oczekiwania inwestora objętego niniejszą Umową i na których to oświadczeniach racjonalnie opierał się inwestor objęty niniejszą Umową, a których to oczekiwań Strona następnie nie spełniła².

4. Strony, na wniosek Strony lub na podstawie zalecenia Komitetu, dokonują przeglądu treści zobowiązania, aby zapewnić sprawiedliwe i słuszne traktowanie, zgodnie z procedurą dotyczącą zmian określoną w art. 4.3 (Zmiany), w szczególności pod kątem tego, czy traktowanie inne niż to wymienione w ust. 2 również może stanowić naruszenie sprawiedliwego i słusznego traktowania.

5. Dla większej pewności należy zaznaczyć, że „pełna ochrona i bezpieczeństwo” odnoszą się wyłącznie do obowiązku Strony dotyczącego ochrony fizycznej inwestorów i inwestycji objętych niniejszą Umową.

¹ Dla większej pewności należy zaznaczyć, że oświadczenia mające na celu doprowadzenie do dokonania inwestycji obejmują oświadczenia złożone w celu przekonania inwestora do kontynuowania, nielikwidowania lub podjęcia dodatkowych inwestycji.

² Dla większej pewności należy zaznaczyć, że niespełnienie się uzasadnionych oczekiwań opisane w niniejszym ustępie nie stanowi samo w sobie naruszenia ust. 2, i że takie niespełnienie się uzasadnionych oczekiwań musi wynikać z tych samych wydarzeń lub okoliczności, które stanowią naruszenie ust. 2.

6. Jeżeli Strona, sama lub za pośrednictwem podmiotu wskazanego w art. 1.2 pkt 8 (Definicje), wyraźnie podjęła konkretne zobowiązanie w ramach pisemnego zobowiązania umownego¹ wobec inwestora objętego niniejszą Umową pochodzącego z drugiej Strony w zakresie inwestycji tego inwestora lub wobec inwestycji objętej niniejszą Umową, Strona ta nie będzie udaremniać lub osłabiać realizacji takiego zobowiązania poprzez wykonywanie funkcji władczych²:

- a) celowo; lub
- b) w sposób, który znacząco zakłóca równowagę praw i obowiązków określoną w pisemnym zobowiązaniu umownym, chyba że Strona zapewni odpowiednie odszkodowanie w celu przywrócenia inwestorowi lub inwestycji objętym niniejszą Umową warunków, które obowiązywałyby, gdyby nie nastąpiło udaremnienie lub osłabienie przestrzegania zobowiązania.

7. Naruszenie innych postanowień niniejszej Umowy lub odrębnej umowy międzynarodowej nie uznaje się za naruszenie niniejszego artykułu.

¹ Na użytek niniejszego ustępu „pisemne zobowiązanie umowne” oznacza pisemne porozumienie zawarte przez Stronę, działającą we własnym imieniu lub za pośrednictwem podmiotu wskazanego w art. 1.2 pkt 8 (Definicje), z inwestorem lub wobec inwestycji objętych niniejszą Umową, w formie pojedynczego instrumentu lub wielu instrumentów, które to porozumienie powoduje powstanie obustronnych praw i obowiązków oraz jest wiążące dla obu stron.

² Na użytek niniejszego artykułu uznaje się, że Strona udaremnia lub osłabia przestrzeganie zobowiązania poprzez wykonywanie funkcji władczych, jeżeli udaremnia lub osłabia przestrzeganie tego zobowiązania poprzez wprowadzanie, utrzymywanie lub niewprowadzanie środków obowiązkowych lub podlegających wykonaniu na mocy prawa krajowego.

ARTYKUŁ 2.5

Odszkodowanie

1. Inwestorzy objęci niniejszą Umową pochodzący z jednej Strony, których inwestycje objęte niniejszą Umową doznały uszczerbku w wyniku wojny lub innego konfliktu zbrojnego, rewolucji, krajowego stanu wyjątkowego, buntu, powstania lub zamieszek na terytorium drugiej Strony, korzystają z traktowania przez tę Stronę w zakresie zwrotu, rekompensaty, odszkodowania lub innego rozliczenia, które nie jest mniej korzystne od traktowania stosowanego przez tę Stronę wobec swoich własnych inwestorów lub inwestorów z jakiegokolwiek państwa trzeciego, w zależności od tego, który z tych sposobów traktowania jest bardziej korzystny dla danego inwestora objętego niniejszą Umową.

2. Bez uszczerbku dla ust. 1, inwestorzy objęci niniejszą Umową pochodzący z jednej Strony, którzy, w jakiegokolwiek sytuacji opisanej w ust. 1, ponieśli szkody na terytorium drugiej Strony wynikające z:

- a) przejęcia ich inwestycji objętej niniejszą Umową lub jej części przez siły zbrojne lub władze drugiej Strony; lub
- b) zniszczenia całej lub części inwestycji objętej niniejszą Umową przez siły zbrojne lub władze drugiej Strony, które to zniszczenie nie było konieczne ze względu na sytuację,

otrzymują od drugiej Strony zwrot lub odszkodowanie.

ARTYKUŁ 2.6

Wywłaszczenie¹

1. Żadna ze Stron nie może, bezpośrednio lub pośrednio, nacjonalizować, wywłaszczać ani obejmować środkami mającymi skutki równoważne nacjonalizacji lub wywłaszczeniu (dalej „wywłaszczenie”) inwestycji objętych niniejszą Umową dokonywanych przez inwestorów objętych niniejszą Umową pochodzących z drugiej Strony, chyba, że:

- a) dotyczy to celu publicznego;
- b) następuje to zgodnie z zasadami sprawiedliwości proceduralnej;
- c) nie ma charakteru dyskryminacyjnego; oraz
- d) zaoferowano w zamian niezwłoczne, odpowiednie i skuteczne odszkodowanie zgodnie z ust. 2.

2. Odszkodowanie musi odpowiadać godziwej wartości rynkowej inwestycji objętej niniejszą Umową przed tym jak wywłaszczenie lub zbliżające się wywłaszczenie zostało podane do wiadomości publicznej, wraz z odsetkami opartymi na rozsądnych stopach rynkowych, które ustalono w warunkach rynkowych uwzględniając czas, jaki upłynął od momentu wywłaszczenia do wypłaty odszkodowania. Takie odszkodowanie musi być faktycznie możliwe do uzyskania, wypłacane niezwłocznie i musi istnieć możliwość jego swobodnego transferu zgodnie z art. 2.7 (Transfer).

¹ Dla większej pewności należy zaznaczyć, że postanowienia niniejszego artykułu są interpretowane zgodnie z załącznikami 1 do 3.

Kryteria stosowane do ustalania godziwej wartości rynkowej mogą obejmować wartość przedsiębiorstwa kontynuującego działalność, wartość aktywów, w tym zadeklarowaną wartość dla celów podatkowych rzeczowych aktywów trwałych, oraz, w stosownych przypadkach, inne kryteria.

3. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do wydawania obowiązkowych licencji przyznawanych w związku z prawami własności intelektualnej, w zakresie, w jakim takie wydawanie jest zgodne z Porozumieniem TRIPS.

4. Wszelkie środki dotyczące wyłączenia lub wyceny są przedmiotem kontroli dokonywanej, na wniosek zainteresowanych inwestorów objętych niniejszą Umową, przez organy sądowe lub inne niezależne podmioty pochodzące ze Strony wprowadzającej środek.

ARTYKUŁ 2.7

Transfer

1. Strona zapewnia, aby wszelkie transfery odnoszące się do inwestycji objętej niniejszą Umową były dokonywane w walucie w pełni wymiennej bez ograniczeń lub opóźnień. Takie transfery obejmują:

- a) wkłady kapitałowe, takie jak środki podstawowe i dodatkowe na utrzymanie, rozwój lub rozbudowę inwestycji objętej niniejszą Umową;
- b) zyski, dywidendy, zyski kapitałowe i inne zwroty, przychody ze sprzedaży całej lub części inwestycji objętej niniejszą Umową albo z częściowej lub całkowitej likwidacji takiej inwestycji;
- c) odsetki, opłaty licencyjne, opłaty za zarządzanie, pomoc techniczną oraz inne opłaty;

- d) płatności dokonane w ramach umowy, której stroną jest inwestor objęty niniejszą Umową lub jego inwestycja objęta niniejszą Umową, w tym płatności dokonane zgodnie z umową pożyczki;
- e) przychody i inne wynagrodzenia personelu pochodzącego z zagranicy, który pracuje przy inwestycji objętej niniejszą Umową;
- f) płatności dokonywane zgodnie z art. 2.6 (Wyłączenie) i art. 2.5 (Odszkodowanie); oraz
- g) płatności na mocy art. 3.18 (Orzeczenie).

2. Żadne z postanowień niniejszego artykułu nie może być interpretowane jako przeszkoda uniemożliwiająca Stronie stosowanie w sposób równy i niedyskryminacyjny swoich przepisów dotyczących:

- a) upadłości, niewypłacalności oraz ochrony praw wierzycieli;
- b) wydawania, handlu lub obrotu papierami wartościowymi, transakcjami typu futures, opcjami lub instrumentami pochodnymi;
- c) sprawozdań finansowych lub przechowywania dokumentacji dotyczącej transferów, w przypadku gdy są one konieczne w celu wspierania egzekwowania prawa lub organów regulacyjnych w dziedzinie finansów;
- d) przestępstw lub wykroczeń;
- e) zapewnienia zgodności z nakazami lub wyrokami wydanymi w postępowaniach sądowych lub administracyjnych;

- f) zabezpieczenia społecznego, publicznych emerytur lub obowiązkowych systemów oszczędnościowych; lub
- g) podatków.

3. W wyjątkowych okolicznościach związanych z poważnymi trudnościami w funkcjonowaniu polityki gospodarczej i pieniężnej lub polityki kursowej Strony, bądź też zagrożenia takimi trudnościami, zainteresowana Strona może wprowadzić tymczasowe środki ochronne w odniesieniu do transferów. Środki takie muszą być absolutnie niezbędne, okres ich obowiązywania nie może przekraczać w żadnym wypadku sześciu miesięcy¹ i nie mogą stanowić one narzędzia służącego arbitralnemu lub nieuzasadnionemu wprowadzaniu różnic między Stroną a podmiotem niebędącym Stroną w podobnych sytuacjach.

Strona wprowadzająca środki ochronne informuje drugą Stronę niezwłocznie oraz przedstawia jak najszybciej harmonogram ich znoszenia.

4. W przypadku gdy Strona napotyka poważne trudności w zakresie bilansu płatniczego i finansów zagranicznych lub jest tym zagrożona, może wprowadzić lub utrzymać środki ograniczające w odniesieniu do transferów związanych z inwestycjami.

¹ Stosowanie środków ochronnych można rozszerzyć poprzez ich formalne ponowne wprowadzenie w przypadku dalszego występowania wyjątkowych okoliczności i po poinformowaniu drugiej Strony o wdrożeniu proponowanego formalnego ponownego wprowadzenia.

5. Strony dokładają starań, by uniknąć stosowania środków ograniczających, o których mowa w ust. 4. Wszelkie środki ograniczające wprowadzone lub utrzymywane zgodnie z ust. 4 muszą być niedyskryminujące, obowiązywać na czas określony i nie wykraczać poza to, co jest niezbędne do naprawienia sytuacji w zakresie bilansu płatniczego i finansów zagranicznych. Muszą być one zgodne odpowiednio z warunkami określonymi w Porozumieniu z Marrakeszu ustanawiającym Światową Organizację Handlu, sporządzonym w Marrakeszu w dniu 15 kwietnia 1994 r. (zwanym dalej „Porozumieniem WTO”) i ze statutem Międzynarodowego Funduszu Walutowego.

6. Strona utrzymująca lub wprowadzająca środki ograniczające zgodnie z ust. 4 lub zmiany do nich, niezwłocznie powiadamia drugą Stronę o takich działaniach.

7. W przypadku przyjęcia lub utrzymywania ograniczeń zgodnie z ust. 4 niezwłocznie odbywają się konsultacje w ramach Komitetu. Konsultacje takie poddadzą ocenie sytuację bilansu płatniczego zainteresowanej Strony oraz ograniczenia wprowadzone i utrzymywane zgodnie z ust. 4, mając na względzie takie czynniki jak, między innymi:

- a) istotę i zakres trudności w zakresie bilansu płatniczego i finansów zagranicznych;
- b) zewnętrzne warunki gospodarcze i handlowe; lub
- c) alternatywne środki naprawcze, które mogą być dostępne.

Konsultacje dotyczą zgodności wszelkich środków ograniczających z ust. 4 i 5. Wszystkie wyniki ustaleń dotyczących statystyk i stanów faktycznych związanych z innymi kwestiami, przedstawione przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy (zwany dalej „MFW”) odnoszące się do walut obcych, rezerw monetarnych oraz bilansu płatniczego, są przyjmowane jako takie, a wnioski opiera się na ocenie MFW dotyczącej sytuacji bilansu płatniczego i finansów zagranicznych Strony, której to dotyczy.

ARTYKUŁ 2.8

Subrogacja

Jeżeli Strona lub agencja działająca w imieniu Strony dokonuje płatności na rzecz któregośkolwiek z jej inwestorów w ramach gwarancji, polisy ubezpieczeniowej lub innej formy odszkodowania, do której się zobowiązała lub którą przyznała w odniesieniu do inwestycji, druga Strona uznaje subrogację lub transfer wszystkich praw lub tytułów lub cesję wszelkich roszczeń dotyczących takiej inwestycji. Strona lub agencja ma prawo do dochodzenia praw lub roszczeń objętych cesją lub subrogacją w takim samym zakresie jak miało to miejsce w przypadku pierwotnych praw lub roszczeń inwestora. Takie prawa objęte subrogacją mogą być dochodzone przez Stronę lub agencję lub inwestora, jeżeli Strona lub agencja na to zezwoli.

ROZDZIAŁ TRZECI

ROZSTRZYGANIE SPORÓW

SEKCJA A

ROZSTRZYGANIE SPORÓW MIĘDZY INWESTORAMI A STRONAMI

ARTYKUŁ 3.1

Zakres i definicje

1. Niniejsza sekcja ma zastosowanie do sporów między skarżącym pochodzącym z terytorium jednej Strony a drugą Stroną w zakresie traktowania¹, które rzekomo narusza postanowienia rozdziału drugiego (Ochrona inwestycji), a naruszenie to miałooby powodować stratę lub szkodę dla skarżącego lub jego lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa.
2. Jeżeli nie określono inaczej, na użytek niniejszej sekcji:
 - a) „strony sporu” oznaczają skarżącego i pozwanego;

¹ Strony zgadzają się co do tego, że „traktowanie” może obejmować zaniechanie działania.

- b) „skarżący” oznacza inwestora Strony, który zamierza wnieść lub wniósł skargę na podstawie niniejszej sekcji:
- (i) działając we własnym imieniu; lub
 - (ii) działając w imieniu lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa, jak określono w lit. c), które jest jego własnością lub które kontroluje¹;
- c) „lokalnie utworzone przedsiębiorstwo” oznacza osobę prawną będącą własnością lub kontrolowaną² przez inwestora jednej Strony, utworzoną na terytorium drugiej Strony;
- d) „Strona niebędąca stroną sporu” oznacza Singapur, w przypadku gdy pozywane są Unia lub państwo członkowskie Unii; lub Unię, w przypadku gdy pozwany jest Singapur;
- e) „pozwany” oznacza Singapur lub w przypadku Strony UE, Unię albo państwo członkowskie Unii, zgodnie z powiadomieniem na mocy art. 3.5 (Zawiadomienie o zamiarze); oraz

¹ Aby uniknąć wątpliwości należy zaznaczyć, że ust. 2 lit. b) odzwierciedla uzgodnienie Stron dotyczące traktowania lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa jako obywatela drugiej Umawiającej się Strony na użytek art. 25 ust. 2 lit. b) Konwencji w sprawie rozstrzygania sporów inwestycyjnych między państwami a obywatelami innych państw z dnia 18 marca 1965 r.

² Osoba prawna:

- a) jest własnością osób fizycznych lub prawnych drugiej Strony, jeśli ponad 50 % jej kapitału stanowi własność rzeczywistą osób fizycznych lub prawnych pochodzących z drugiej Strony;
- b) znajduje się pod kontrolą osób fizycznych lub prawnych drugiej Strony, jeżeli osoby fizyczne lub prawne mają uprawnienia do powołania większości członków jej organów zarządzających lub nadzorczych albo mogą w inny sposób kierować jej działaniami z prawnego punktu widzenia;

- f) „finansowanie przez osoby trzecie” oznacza wszelkie finansowanie zapewnione przez osobę fizyczną lub prawną, która nie jest stroną sporu, ale która zawiera umowę ze stroną sporu w celu pokrycia części lub całości kosztów postępowania w zamian za udział w korzyściach lub potencjalnych korzyściach uzyskanych w wyniku postępowania, do którego strony sporu mogą stać się uprawnione, lub zapewnia takie finansowanie w formie darowizny lub dotacji.

ARTYKUŁ 3.2

Polubowne rozstrzygnięcie sporu

Każdy spór powinien, w miarę możliwości, zostać rozwiązany polubownie poprzez negocjacje oraz, jeżeli jest to możliwe, przed złożeniem wniosku o konsultacje na podstawie art. 3.3 (Konsultacje). Polubowne rozstrzygnięcie sporu może zostać uzgodnione na każdym etapie, również po rozpoczęciu postępowania w celu rozstrzygnięcia sporu na podstawie niniejszej sekcji.

ARTYKUŁ 3.3

Konsultacje

1. Jeżeli spór nie może zostać rozstrzygnięty w sposób przewidziany w art. 3.2 (Polubowne rozstrzygnięcie sporu), skarżący, pochodzący z terytorium jednej Strony, zarzucający naruszenie postanowień rozdziału drugiego (Ochrona inwestycji) może przedłożyć wniosek o konsultacje drugiej Stronie.

2. Wniosek o konsultacje zawiera następujące informacje:
- a) imię, nazwisko lub nazwę i adres skarżącego oraz, w przypadku gdy wniosek jest przedkładany w imieniu lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa, nazwę i adres oraz siedzibę rejestrową lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa;
 - b) postanowienia rozdziału drugiego (Ochrona inwestycji), które zostały rzekomo naruszone;
 - c) podstawę prawną i podstawę faktyczną sporu, w tym traktowanie, które rzekomo narusza postanowienia rozdziału drugiego (Ochrona inwestycji); oraz
 - d) żadaną rekompensatę oraz oszacowaną stratę lub szkodę poniesioną rzekomo przez skarżącego lub jego lokalnie utworzone przedsiębiorstwo z powodu wymienionego naruszenia.
3. Wniosek o konsultacje jest przedkładany:
- a) w ciągu 30 miesięcy od dnia, w którym skarżący lub, w odpowiednim przypadku, lokalnie utworzone przedsiębiorstwo po raz pierwszy uzyskali lub powinni byli uzyskać wiedzę o traktowaniu rzekomo naruszającym postanowienia rozdziału drugiego (Ochrona inwestycji); lub

b) w przypadku gdy wykorzystywane są krajowe środki sądowe, a termin, o którym mowa w lit. a), upłynął, w okresie jednego roku od dnia, w którym skarżący lub, w odpowiednim przypadku, lokalnie utworzone przedsiębiorstwo zaprzestanie wykorzystywania krajowych środków sądowych; oraz, w każdym przypadku, nie później niż w ciągu 10 lat od dnia, w którym skarżący lub, w odpowiednim przypadku, jego lokalnie utworzone przedsiębiorstwo po raz pierwszy uzyskali lub powinni byli uzyskać wiedzę o traktowaniu rzekomo naruszającym postanowienia rozdziału drugiego (Ochrona inwestycji).

4. Jeżeli skarżący nie wniósł skargi na podstawie art. 3.6 (Wniesienie skargi do Trybunału) w okresie 18 miesięcy od złożenia wniosku o konsultacje, uznaje się, że skarżący wycofał swój wniosek o konsultacje i jakiekolwiek zawiadomienie o zamiarze, oraz że zrezygnował z prawa do wniesienia skargi. Okres ten może zostać przedłużony za porozumieniem stron uczestniczących w konsultacjach.

5. Upływ terminów, o których mowa w ust. 3 i 4, nie powoduje niedopuszczalności skargi, jeżeli skarżący może wykazać, że niezłożenie wniosku o konsultacje lub niewniesienie skargi, w zależności od przypadku, wynikało z braku możliwości podjęcia kroków przez skarżącego spowodowanego działaniami celowo podjętymi przez drugą Stronę, pod warunkiem że skarżący podjął działania, gdy tylko mógł je racjonalnie podjąć.

6. Jeżeli wniosek o konsultacje dotyczy rzekomego naruszenia niniejszej Umowy przez Unię lub przez jakiekolwiek państwo członkowskie Unii, zostaje on przesłany do Unii.

7. Strony sporu mogą, w stosownych przypadkach, przeprowadzać konsultacje w drodze wideokonferencji lub za pomocą innych środków, np. w przypadku, gdy skarżący jest małym lub średnim przedsiębiorstwem.

ARTYKUŁ 3.4

Mediacja i alternatywne metody rozstrzygania sporów

1. Strony sporu mogą w każdym momencie, w tym przed dostarczeniem zawiadomienia o zamiarze, zgodzić się na mediację.
2. Przeprowadzenie mediacji jest dobrowolne i pozostaje bez uszczerbku dla sytuacji prawnej każdej ze stron sporu.
3. Przeprowadzenie mediacji może być regulowane zasadami określonymi w załączniku 6 (Mechanizm mediacji stosowany w przypadku sporów między inwestorami a Stronami) lub innymi zasadami uzgodnionymi przez strony sporu. Każdy termin, o którym mowa w załączniku 6 (Mechanizm mediacji stosowany w przypadku sporów między inwestorami a Stronami), może być zmieniony za obopólnym porozumieniem stron sporu.
4. Mediator jest wyznaczany za porozumieniem stron sporu lub zgodnie z art. 3 (Wybór mediatora) załącznika 6 (Mechanizm mediacji stosowany w przypadku sporów między inwestorami a Stronami). Mediatorzy muszą spełniać wymogi załącznika 7 (Kodeks postępowania Członków Trybunału, Trybunału Odwoławczego i mediatorów).
5. Strony sporu dokładają starań, by osiągnąć wspólnie uzgodnione rozwiązanie w ciągu 60 dni od daty wyznaczenia mediatora.

6. Jeżeli strony sporu uzgodniły, że przeprowadzą mediację, art. 3.3 ust. 3 i 4 (Konsultacje) nie ma zastosowania między dniem, w którym uzgodniono przeprowadzenie mediacji, a terminem przypadającym 30 dni po dniu, w którym jedna ze stron sporu podejmie decyzję o zakończeniu mediacji przesyłając stosowne pismo mediatorowi i drugiej stronie sporu.

7. Postanowienia niniejszego artykułu nie wykluczają możliwości zastosowania przez strony sporu alternatywnych metod rozstrzygania sporu.

ARTYKUŁ 3.5

Zawiadomienie o zamiarze

1. Jeżeli spór nie może zostać rozstrzygnięty w terminie trzech miesięcy od przedłożenia wniosku o konsultacje, skarżący może dostarczyć zawiadomienie o zamiarze, w którym wskazuje się na piśmie zamiar skarżącego dotyczący wniesienia skargi w celu rozstrzygnięcia sporu i które zawiera następujące informacje:

- a) imię, nazwisko lub nazwę i adres skarżącego oraz, w przypadku gdy wniosek jest przedkładany w imieniu lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa, nazwę i adres oraz siedzibę rejestrową lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa;
- b) postanowienia rozdziału drugiego (Ochrona inwestycji), które zostały rzekomo naruszone;
- c) podstawę prawną i podstawę faktyczną sporu, w tym traktowanie, które rzekomo naruszyło postanowienia rozdziału drugiego (Ochrona inwestycji); oraz

- d) żadaną rekompensatę oraz oszacowaną stratę lub szkodę poniesioną rzekomo przez skarżącego lub jego lokalnie utworzone przedsiębiorstwo z powodu wymienionego naruszenia.

Zawiadomienie o zamiarze jest przesyłane do Unii lub do Singapuru, zależnie od przypadku.

2. Jeżeli zawiadomienie o zamiarze zostało przesłane do Unii, Unia ustala pozwanego w okresie dwóch miesięcy od daty otrzymania zawiadomienia. Unia niezwłocznie informuje skarżącego o tym ustaleniu, a na tej podstawie skarżący może wnieść skargę zgodnie z art. 3.6 (Wniesienie skargi do Trybunału).

3. Jeżeli ustalenie pozwanego nie zostało dokonane zgodnie z ust. 2, zastosowanie mają następujące zasady:

- a) jeżeli w zawiadomieniu o zamiarze wskazano wyraźnie traktowanie stosowane przez państwo członkowskie Unii, dane państwo członkowskie występuje jako pozwany;
- b) jeżeli w zawiadomieniu o zamiarze wskazano jakiekolwiek traktowanie stosowane przez instytucję, organ lub agencję Unii, Unia występuje jako pozwany.

4. Jeżeli Unia albo państwo członkowskie występuje jako pozwany, ani Unia, ani zainteresowane państwo członkowskie nie może podnosić niedopuszczalności skargi, lub w inny sposób podnosić, że skarga lub orzeczenie są bezpodstawne lub nieważne w oparciu o argument, że właściwym pozwanym powinna być lub powinna była być Unia, a nie państwo członkowskie lub odwrotnie.

5. Dla większej pewności, żadne z postanowień niniejszej Umowy lub obowiązujących zasad rozstrzygania sporów nie uniemożliwia wymiany wszelkich informacji między Unią i danym państwem członkowskim dotyczących sporu.

ARTYKUŁ 3.6

Wniesienie skargi do Trybunału

1. Nie wcześniej niż trzy miesiące od daty zawiadomienia o zamiarze, dostarczonego zgodnie z art. 3.5 (Zawiadomienie o zamiarze), skarżący może przedłożyć skargę do Trybunału na podstawie jednego z następujących uregulowań dotyczących rozstrzygania sporów¹:

- a) Konwencji w sprawie rozstrzygania sporów inwestycyjnych między państwami a obywatelami innych państw z dnia 18 marca 1965 r. (zwanej dalej „konwencją ICSID”), pod warunkiem, że zarówno pozwany, jak i państwo skarżącego, są stronami konwencji ICSID;

¹ Dla większej pewności:

- a) zasady odpowiednich mechanizmów rozstrzygania sporów mają zastosowanie z zastrzeżeniem szczegółowych postanowień niniejszej sekcji oraz są uzupełniane decyzjami przyjętymi na podstawie art. 4.1 ust. 4 lit. g) (Komitet); oraz
- b) skargi, w przypadku których przedstawiciel przedkłada skargę w imieniu grupy składającej się z nieokreślonej liczby nieznanych skarżących oraz zamierza reprezentować interesy takich skarżących w postępowaniu, podejmując wszystkie decyzje dotyczące skargi w ich imieniu, nie są dopuszczalne.

- b) konwencji ICSID zgodnie z zasadami dotyczącymi dodatkowego mechanizmu zarządzania postępowaniami przez Sekretariat Międzynarodowego Centrum Rozstrzygania Sporów Inwestycyjnych (zwanymi dalej „zasadami dotyczącymi dodatkowego mechanizmu ICSID”), pod warunkiem, że albo pozwany albo państwo skarżące są stroną konwencji ICSID¹;
 - c) zasad arbitrażu Komisji Narodów Zjednoczonych do spraw Międzynarodowego Prawa Handlowego (UNCITRAL); lub
 - d) wszelkich innych zasad, jeśli uzgodnią to strony sporu.
2. Ust. 1 niniejszego artykułu stanowi zgodę pozwanego na wniesienie skargi na podstawie niniejszej sekcji. Uznaje się, że zgoda wynikająca z ust. 1 oraz wniesienie skargi na podstawie niniejszej sekcji spełniają wymogi:
- a) rozdziału II konwencji ICSID oraz zasad dotyczących dodatkowego mechanizmu ICSID, w zakresie pisemnej zgody stron sporu; oraz
 - b) art. II Konwencji o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń arbitrażowych, sporządzonej w Nowym Jorku w dniu 10 czerwca 1958 r. (zwanej dalej „konwencją z Nowego Jorku”) w zakresie „zgody na piśmie”.

¹ Na użytek lit. a) i b), pojęcie „państwa” obejmuje również Unię, jeżeli Unia przystąpi do konwencji ICSID.

ARTYKUŁ 3.7

Warunki wniesienia skargi

1. Skarga może zostać wniesiona zgodnie z niniejszą sekcją, tylko jeżeli:
 - a) wniesieniu skargi towarzyszy pisemna zgoda skarżącego na rozstrzygnięcie sporu zgodnie z procedurami określonymi w niniejszej sekcji oraz wskazanie przez skarżącego jednego z mechanizmów rozstrzygania sporów, o których mowa w art. 3.6 ust. 1 (Wniesienie skargi do Trybunału), jako reguł dotyczących rozstrzygnięcia sporu;
 - b) upłynęło przynajmniej sześć miesięcy od przedłożenia wniosku o konsultacje zgodnie z art. 3.3 (Konsultacje) i upłynęły przynajmniej trzy miesiące od przedłożenia zawiadomienia o zamiarze na podstawie art. 3.5 (Zawiadomienie o zamiarze);
 - c) wniosek o konsultacje oraz zawiadomienie o zamiarze przedłożone przez skarżącego spełniają warunki wskazane odpowiednio w art. 3.3 ust. 2 (Konsultacje) oraz w art. 3.5 ust. 1 (Zawiadomienie o zamiarze);
 - d) prawna i merytoryczna podstawa sporu była wcześniej przedmiotem konsultacji na podstawie art. 3.3 (Konsultacje);
 - e) wszystkie żądania określone w skardze wniesionej zgodnie z art. 3.6 (Wniesienie skargi do Trybunału) wynikają z traktowania określonego w zawiadomieniu o zamiarze zgodnie z art. 3.5 (Zawiadomienie o zamiarze); oraz

f) skarżący:

- (i) wycofuje wszelkie nierozpatrzone skargi wniesione do Trybunału lub do dowolnego krajowego lub międzynarodowego sądu lub trybunału na podstawie prawa krajowego lub międzynarodowego, dotyczące tego samego traktowania rzekomo naruszającego postanowienia rozdziału drugiego (Ochrona inwestycji);
- (ii) oświadcza, że nie wniesie takiej skargi w przyszłości; oraz
- (iii) oświadcza, że nie będzie egzekwować żadnych orzeczeń wydanych na podstawie niniejszej sekcji, zanim takie orzeczenie nie stanie się prawomocne i nie będzie dążyć do odwołania, rewizji, uchylenia, unieważnienia lub zmiany orzeczenia ani nie zapoczątkuje innego podobnego postępowania przed międzynarodowym bądź krajowym sądem lub trybunałem, w odniesieniu do orzeczenia wydanego na podstawie niniejszej sekcji.

2. Na użytek ust. 1 lit. f) termin „skarżący” odnosi się do inwestora i, w stosownych przypadkach, do lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa. Ponadto na użytek ust. 1 lit. f) ppkt (i) termin „skarżący” obejmuje wszelkie osoby, które bezpośrednio lub pośrednio posiadają udziały własnościowe inwestora lub są kontrolowane przez inwestora lub, w stosownych przypadkach, posiadają udziały własnościowe lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa lub są kontrolowane przez lokalnie utworzone przedsiębiorstwo.

3. Na wniosek pozwanego Trybunał stwierdza brak swojej właściwości, jeżeli skarżący nie spełnia wymogów lub nie składa oświadczeń, o których mowa w ust. 1 i 2.

4. Postanowienia ust. 1 lit. f) nie uniemożliwiają skarżącemu poszukiwania tymczasowych środków ochrony poprzez odwołanie się do sądów lub trybunałów administracyjnych pozwanego przed wszczęciem lub podczas postępowania na dowolnym z forów rozstrzygania sporów, o których mowa w art. 3.6 (Wniesienie skargi do Trybunału). Na użytek niniejszego artykułu tymczasowe środki ochrony mają na celu wyłącznie zachowanie praw i interesów skarżącego i nie służą uzyskaniu odszkodowania ani rozstrzygnięciu kwestii będącej przedmiotem sporu.

5. Dla większej pewności, Trybunał stwierdza brak swojej właściwości, jeżeli spór powstał lub mógł najprawdopodobniej powstać w czasie, gdy skarżący nabył własność inwestycji będącej przedmiotem sporu lub prawo do jej kontroli, a Trybunał ustalił na podstawie faktów, że skarżący nabył własność takiej inwestycji lub prawo do jej kontroli w wyłącznym celu wniesienia skargi na podstawie niniejszej sekcji. Niniejszy ustęp pozostaje bez uszczerbku dla innych zastrzeżeń jurysdykcyjnych, które mogą być przedmiotem oceny Trybunału.

ARTYKUŁ 3.8

Finansowanie przez osoby trzecie

1. Każda strona sporu korzystająca z finansowania przez osoby trzecie przekazuje drugiej stronie sporu i Trybunałowi nazwę i adres osoby trzeciej udzielającej finansowania.
2. Powiadomienia takiego dokonuje się w momencie złożenia skargi lub niezwłocznie po tym, jak finansowanie przez osoby trzecie zostanie uzgodnione, przekazane lub przyznane, stosownie do przypadku.

ARTYKUŁ 3.9

Trybunał Pierwszej Instancji

1. Trybunał Pierwszej Instancji (zwany dalej „Trybunałem”) zostaje niniejszym utworzony do rozpatrywania skarg wniesionych na podstawie art. 3.6 (Wniesienie skargi do Trybunału).
2. Komitet, po wejściu w życie niniejszej Umowy, powołuje sześciu Członków Trybunału. Dla celów takiego powołania:
 - a) Strona UE wyznacza dwóch Członków;
 - b) Singapur wyznacza dwóch Członków; oraz
 - c) Strona UE i Singapur wyznaczają wspólnie dwóch Członków, którzy nie są obywatelami żadnego państwa członkowskiego Unii ani Singapuru.
3. Komitet może zadecydować o zwiększeniu lub zmniejszeniu liczby Członków o liczbę będącą wielokrotnością liczby trzy. Powołanie dodatkowych Członków odbywa się na takich samych zasadach, jak określono w ust. 2.

4. Członkowie posiadają kwalifikacje wymagane w swoich państwach do powołania na stanowisko sędziego lub są prawnikami o uznanej reputacji. Posiadają oni specjalistyczną wiedzę lub doświadczenie z zakresu międzynarodowego prawa publicznego. Zaleca się, by członkowie Trybunału posiadali wiedzę fachową, w szczególności w zakresie międzynarodowego prawa inwestycyjnego, międzynarodowego prawa handlowego lub rozstrzygania sporów związanych z międzynarodowymi umowami inwestycyjnymi lub handlowymi.
5. Członkowie są powoływani na ośmioletnią kadencję. Jednakże w przypadku trzech z sześciu osób powołanych niezwłocznie po wejściu w życie niniejszej Umowy, wskazanych w drodze losowania, kadencję wydłuża się do dwunastu lat. Kadencja Członka może zostać odnowiona decyzją Komitetu po jej wygaśnięciu. Powstające wakaty są uzupełniane w miarę ich pojawiania się. Osoba wyznaczona do zastąpienia osoby, której kadencja nie wygasła, sprawuje urząd przez okres, jaki pozostał do końca kadencji jej poprzednika. Osoba, która jest członkiem składu orzekającego Trybunału w chwili upływu swojej kadencji, może za zgodą Prezesa Trybunału pozostać w tym składzie do czasu zakończenia prowadzonego przez niego postępowania i, wyłącznie do tego celu, jest w dalszym ciągu uznawana za Członka Trybunału.
6. Powołuje się Prezesa i Wiceprezesa Trybunału, którzy są odpowiedzialni za kwestie organizacyjne. Są oni powoływani na czteroletnią kadencję i są losowani spośród Członków, którzy zostali powołani zgodnie z ust. 2 lit. c). Pełnią oni obowiązki w systemie rotacyjnym, w kolejności ustalonej w drodze losowania przez przewodniczącego Komitetu. Wiceprezes zastępuje Prezesa, gdy nie może pełnić on swoich funkcji.
7. Trybunał rozpatruje sprawy w składach złożonych z trzech Członków, z których każdy został powołany zgodnie z, odpowiednio, ust. 2 lit. a), lit. b) i lit. c). Składowi przewodniczy Członek, który został powołany zgodnie z ust. 2 lit. c).

8. W terminie 90 dni od wniesienia skargi na podstawie art. 3.6 (Wniesienie skargi do Trybunału), Prezes Trybunału powołuje Członków do rozpatrującego sprawę składu orzekającego na zasadzie rotacji, zapewniając, by każdy skład wybierany był losowo i w sposób nieprzewidywalny, dając przy tym wszystkim Członkom równe szanse orzekania.
9. Niezależnie od ust. 7, strony sporu mogą uzgodnić, że sprawa powinna być rozpatrywana przez jednego Członka. Członek ten jest wybierany przez Prezesa Trybunału spośród tych Członków, którzy zostali powołani zgodnie z ust. 2 lit. c). Pozwany przychylnie rozpatruje taką propozycję skarżącego, zwłaszcza jeżeli skarżący jest małym lub średnim przedsiębiorstwem lub jeżeli dochodzona rekompensata lub odszkodowanie są stosunkowo niewielkie. Wniosek taki należy złożyć równocześnie ze skargą składaną zgodnie z art. 3.6 (Wniesienie skargi do Trybunału).
10. Trybunał określa swoje procedury pracy.
11. Członkowie Trybunału zapewniają swoją dostępność i zdolność do pełnienia funkcji określonych w niniejszej sekcji.
12. Aby zapewnić ich dostępność, Członkowie otrzymują miesięczne wynagrodzenie za gotowość do pełnienia obowiązków, ustalone przez Komitet w drodze decyzji. Prezes Trybunału i, w stosownych przypadkach, Wiceprezes, pobiera wynagrodzenie w wysokości wynagrodzenia ustalonego na podstawie art. 3.10 ust. 11 (Trybunał Odwoławczy) za każdy dzień pracy w ramach pełnienia funkcji Prezesa Trybunału na podstawie niniejszej sekcji.

13. Wynagrodzenie za gotowość do pełnienia obowiązków oraz dzienne wynagrodzenie Prezesa lub Wiceprezesa Trybunału podczas wykonywania zadań Prezesa Trybunału na podstawie niniejszej sekcji jest wpłacane w równych częściach przez obie Strony na rachunek zarządzany przez Sekretariat ICSID. W przypadku niedokonania przez jedną ze Stron wpłaty wynagrodzenia za gotowość do pełnienia obowiązków lub dziennego wynagrodzenia, druga Strona może zdecydować o uiszczeniu tej płatności. Wszelkie takie zaległe płatności pozostają należne wraz z odpowiednimi odsetkami.

14. O ile Komitet nie przyjmie decyzji zgodnie z ust. 15, kwoty innych honorariów i kosztów Członków w ramach składu Trybunału są określone na podstawie art. 14 ust. 1 rozporządzeń administracyjnych i finansowych ustanowionych na podstawie konwencji ICSID obowiązujących w dniu złożenia skargi i rozdzielane przez Trybunał pomiędzy strony sporu zgodnie z art. 3.21 (Koszty).

15. Wynagrodzenie za gotowość do pełnienia obowiązków oraz inne wynagrodzenia i wydatki mogą zostać trwale przekształcone decyzją Komitetu w regularne wynagrodzenie. W takim przypadku Członkowie pełnią swoje funkcje w pełnym wymiarze czasu pracy, a Komitet ustala ich wynagrodzenia i związane z nimi kwestie organizacyjne. W takim przypadku Członkowie nie mogą wykonywać żadnej innej zarobkowej lub niezarobkowej działalności zawodowej, chyba że w drodze wyjątku wyrazi na to zgodę Prezes Trybunału.

16. Sekretariat ICSID pełni funkcję sekretariatu Trybunału i zapewnia mu odpowiednie wsparcie. Wydatki na ten cel są rozdzielane przez Trybunał pomiędzy strony sporu zgodnie z art. 3.21 (Koszty).

ARTYKUŁ 3.10

Trybunał Odwoławczy

1. Niniejszym ustanowiony zostaje stały Trybunał Odwoławczy, którego zadaniem jest rozpatrywanie odwołań od orzeczeń wstępnych wydanych przez Trybunał.
2. Komitet, po wejściu w życie niniejszej Umowy, powołuje sześciu Członków Trybunału Odwoławczego. Dla celów takiego powołania:
 - a) Strona UE wyznacza dwóch Członków;
 - b) Singapur wyznacza dwóch Członków; oraz
 - c) Strona UE i Singapur wyznaczają wspólnie dwóch Członków, którzy nie są obywatelami żadnego państwa członkowskiego Unii ani Singapuru.
3. Komitet może zadecydować o zwiększeniu lub zmniejszeniu liczby Członków Trybunału Odwoławczego o liczbę będącą wielokrotnością liczby trzy. Powołanie dodatkowych Członków odbywa się na takich samych zasadach, jak określono w ust. 2.
4. Członkowie Trybunału Odwoławczego posiadają kwalifikacje wymagane w swoich państwach do powołania na najwyższe stanowiska sędziego lub są prawnikami o uznanej reputacji. Posiadają oni specjalistyczną wiedzę lub doświadczenie z zakresu międzynarodowego prawa publicznego. Zaleca się, by członkowie Trybunału posiadali wiedzę fachową, w szczególności w zakresie międzynarodowego prawa inwestycyjnego, międzynarodowego prawa handlowego lub rozstrzygania sporów związanych z międzynarodowymi umowami inwestycyjnymi lub handlowymi.

5. Członkowie Trybunału Odwoławczego są powoływani na ośmioletnią kadencję. Jednakże w przypadku trzech z sześciu osób powołanych niezwłocznie po wejściu w życie niniejszej Umowy, wskazanych w drodze losowania, kadencję wydłuża się do dwunastu lat. Kadencja Członka może zostać odnowiona decyzją Komitetu po jej wygaśnięciu. Powstające wakaty są uzupełniane w miarę ich pojawiania się. Osoba wyznaczona do zastąpienia osoby, której kadencja nie wygasła, sprawuje urząd przez okres, jaki pozostał do końca kadencji jej poprzednika. Osoba, która jest członkiem składu orzekającego Trybunału Odwoławczego, w chwili upływu swojej kadencji, może za zgodą Prezesa Trybunału Odwoławczego pozostać w tym składzie do czasu zakończenia prowadzonego przez niego postępowania i, wyłącznie do tego celu, jest w dalszym ciągu uznawana za Członka Trybunału Odwoławczego.
6. Powołuje się Prezesa i Wiceprezesa Trybunału Odwoławczego, którzy są odpowiedzialni za kwestie organizacyjne. Są oni powoływani na czteroletnią kadencję i są losowani spośród Członków Trybunału Odwoławczego, którzy zostali powołani zgodnie z ust. 2 lit. c). Pełnią oni obowiązki w systemie rotacyjnym, w kolejności ustalonej w drodze losowania przez przewodniczącego Komitetu. Wiceprezes zastępuje Prezesa, gdy nie może pełnić on swoich funkcji.
7. Trybunał Odwoławczy rozpatruje sprawy w składach złożonych z trzech Członków, z których każdy został powołany zgodnie z, odpowiednio, ust. 2 lit. a), lit. b) i lit. c). Składowi przewodniczy Członek, który został powołany zgodnie z ust. 2 lit. c).
8. Prezes Trybunału Odwoławczego powołuje Członków do rozpatrującego odwołanie składu orzekającego na zasadzie rotacji, zapewniając, by każdy skład wybierany był losowo i w sposób nieprzewidywalny, dając przy tym wszystkim Członkom równe szanse orzekania.
9. Trybunał Odwoławczy określa swoje procedury pracy.

10. Członkowie Trybunału Odwoławczego zapewniają swoją dostępność i zdolność do pełnienia funkcji określonych w niniejszej sekcji.

11. Aby zapewnić ich dostępność, Członkowie otrzymują miesięczne wynagrodzenie za gotowość do pełnienia obowiązków i wynagrodzenie za każdy dzień przepracowany w funkcji Członka, ustalone przez Komitet w drodze decyzji. Prezes Trybunału Odwoławczego i, w stosownych przypadkach, Wiceprezes, pobiera wynagrodzenie za każdy dzień pracy w ramach pełnienia funkcji Prezesa Trybunału Odwoławczego na podstawie niniejszej sekcji.

12. Wynagrodzenie za gotowość do pełnienia obowiązków oraz dzienne wynagrodzenie Prezesa lub Wiceprezesa Trybunału Odwoławczego podczas wykonywania zadań Prezesa Trybunału Odwoławczego na podstawie niniejszej sekcji jest wpłacane w równych częściach przez obie Strony na rachunek zarządzany przez Sekretariat ICSID. W przypadku niedokonania przez jedną ze Stron wpłaty wynagrodzenia za gotowość do pełnienia obowiązków lub dziennego wynagrodzenia, druga Strona może zdecydować o uiszczeniu tej płatności. Wszelkie takie zaległe płatności pozostają należne wraz z odpowiednimi odsetkami.

13. Wynagrodzenie za gotowość do pełnienia obowiązków oraz dzienne wynagrodzenia mogą zostać trwale przekształcone decyzją Komitetu w regularne wynagrodzenie. W takim przypadku Członkowie Trybunału Odwoławczego pełnią swoje funkcje w pełnym wymiarze czasu pracy, a Komitet ustala ich wynagrodzenia i związane z nimi kwestie organizacyjne. W takim przypadku Członkowie Trybunału Odwoławczego nie mogą wykonywać żadnej innej zarobkowej lub niezarobkowej działalności zawodowej, chyba że w drodze wyjątku wyrazi na to zgodę Prezes Trybunału Odwoławczego.

14. Sekretariat ICSID pełni funkcję sekretariatu Trybunału Odwoławczego i zapewnia mu odpowiednie wsparcie. Wydatki na ten cel są rozdzielane przez Trybunał pomiędzy strony sporu zgodnie z art. 3.21 (Koszty).

ARTYKUŁ 3.11

Etyka

1. Członkowie Trybunału i Trybunału Odwoławczego są wybierani spośród osób, których niezależność jest niekwestionowana. Nie mogą być oni powiązani z żadnym rządem¹, a w szczególności nie mogą przyjmować instrukcji od żadnego rządu ani żadnej organizacji w sprawach związanych ze sporem. Nie uczestniczą oni w rozpatrywaniu żadnej sprawy, która powodowałaby bezpośrednio lub pośrednio konflikt interesów. Muszą oni przy tym spełniać wymogi załącznika 7 (Kodeks postępowania Członków Trybunału, Trybunału Odwoławczego i mediatorów). Ponadto, po powołaniu, wstrzymują się oni od działania w charakterze pełnomocnika, wyznaczonego przez stronę eksperta lub wyznaczonego przez stronę świadka w jakimkolwiek toczącym się lub nowym sporze dotyczącym ochrony inwestycji w ramach niniejszej lub innej umowy lub prawa krajowego.

2. Jeżeli strona sporu uważa, że Członek znajduje się w sytuacji konfliktu interesów, przesyła zawiadomienie o sprzeciwie wobec powołania tego Członka odpowiednio do Prezesa Trybunału lub Prezesa Trybunału Odwoławczego. Zawiadomienie o sprzeciwie przesyła się w terminie 15 dni od daty przekazania stronie sporu składu Trybunału lub Trybunału Odwoławczego lub w ciągu 15 dni od daty faktycznego uzyskania przez stronę sporu odpowiednich informacji, jeżeli racjonalnie nie mogły być one znane w momencie ustanowienia składu. Zawiadomienie o sprzeciwie zawiera uzasadnienie sprzeciwu.

¹ Dla większej pewności należy zaznaczyć, że sam fakt uzyskiwania przez osobę dochodów z sektora instytucji rządowych lub bycia wcześniej zatrudnionym przez administrację rządową lub posiadania związku rodzinnego z osobą, która uzyskuje dochody z sektora instytucji rządowych, nie sprawia, że dana osoba nie spełnia wymaganych warunków.

3. Jeżeli w terminie 15 dni od dnia zawiadomienia o sprzeciwie, Członek, którego dotyczy sprzeciw, podjął decyzję o nieskładaniu rezygnacji z orzekania w danej sprawie, odpowiednio Prezes Trybunału lub Prezes Trybunału Odwoławczego, po wysłuchaniu stron sporu i po zapewnieniu Członkowi możliwości przedłożenia uwag, wydaje decyzję w terminie 45 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o sprzeciwie oraz niezwłocznie powiadamia strony sporu i innych Członków składu.

4. W przypadku sprzeciwu wobec powołania do składu Prezesa Trybunału decyzję podejmuje Prezes Trybunału Odwoławczego i *vice versa*.

5. Na podstawie uzasadnionego zalecenia Prezesa Trybunału Odwoławczego, Strony, w drodze decyzji Komitetu, mogą podjąć decyzję o usunięciu Członka z Trybunału lub z Trybunału Odwoławczego, gdy jego zachowanie jest niezgodne ze zobowiązaniami określonymi w ust. 1 i nie do pogodzenia z dalszym pełnieniem przez niego funkcji Członka Trybunału lub Trybunału Odwoławczego. Jeżeli przedmiotowe zachowanie zarzucane jest Prezesowi Trybunału Odwoławczego, to Prezes Trybunału Pierwszej Instancji przekazuje uzasadnione zalecenie. Art. 3.9 ust. 5 (Trybunał Pierwszej Instancji) i 3.10 ust. 5 (Trybunał Odwoławczy) stosuje się odpowiednio do obsadzania wolnych stanowisk, które mogą powstać na podstawie niniejszego ustępu.

ARTYKUŁ 3.12

Wielostronny mechanizm rozstrzygania sporów

Strony dążą wspólnie i z innymi zainteresowanymi partnerami handlowymi do ustanowienia wielostronnego trybunału inwestycyjnego i mechanizmu odwoławczego na potrzeby rozstrzygania międzynarodowych sporów dotyczących inwestycji. Po ustanowieniu takiego wielostronnego mechanizmu Komitet rozważa przyjęcie decyzji stanowiącej o tym, że spory inwestycyjne prowadzone na podstawie niniejszej sekcji są rozstrzygane przy zastosowaniu tego mechanizmu wielostronnego i o dokonaniu odpowiednich ustaleń przejściowych.

ARTYKUŁ 3.13

Prawo właściwe i zasady wykładni

1. Trybunał podejmuje decyzję o tym, czy traktowanie będące przedmiotem skargi narusza zobowiązania ujęte w rozdziale drugim (Ochrona inwestycji).

2. Z zastrzeżeniem ust. 3 Trybunał stosuje niniejszą Umowę interpretowaną zgodnie z Konwencją wiedeńską o prawie traktatów oraz innymi zasadami i regułami prawa międzynarodowego mającego zastosowanie pomiędzy Stronami¹.

3. W przypadku poważnych wątpliwości w zakresie wykładni, które mogą mieć wpływ na kwestie dotyczące niniejszej Umowy, Komitet może przyjąć, na podstawie art. 4.1 ust. 4 lit. f) (Komitet), wykładnię postanowień niniejszej Umowy. Wykładnia przyjęta przez Komitet jest wiążąca dla Trybunału i Trybunału Odwoławczego, a każde orzeczenie musi być z nią zgodne. Komitet może zdecydować, że wykładnia ma wiążące skutki od określonej daty.

ARTYKUŁ 3.14

Skargi w sposób oczywisty pozbawione uzasadnienia prawnego

1. Pozwany może, nie później niż 30 dni po ustanowieniu składu Trybunału na podstawie art. 3.9 (Trybunał Pierwszej Instancji) oraz w każdym razie przed pierwszym posiedzeniem składu Trybunału, wnieść zarzut, że skarga jest w sposób oczywisty pozbawiona uzasadnienia prawnego.

¹ Dla większej pewności, prawo krajowe Stron nie stanowi części prawa właściwego. Jeżeli Trybunał ma obowiązek określenia znaczenia przepisu prawa krajowego jednej ze Stron jako elementu stanu faktycznego, postępuje zgodnie z dominującą wykładnią tego przepisu dokonaną przez sądy lub organy tej Strony, a jakakolwiek interpretacja prawa krajowego dokonana przez Trybunał nie jest wiążąca dla sądów lub organów którejkolwiek ze Stron. Trybunał nie jest właściwy do określania zgodności z prawem środka, który rzekomo narusza postanowienia niniejszej Umowy, na podstawie prawa krajowego Strony sporu.

2. Pozwany jak najdokładniej wskazuje podstawę takiego zarzutu.
3. Trybunał po umożliwieniu stronom sporu przedstawienia uwag na temat zarzutu wydaje, na pierwszym posiedzeniu składu Trybunału lub niezwłocznie potem, decyzję lub orzeczenie wstępne w sprawie zarzutu.
4. Ta procedura i jakakolwiek decyzja Trybunału pozostają bez uszczerbku dla prawa pozwanego do zgłoszenia zarzutu na podstawie art. 3.15 (Skargi nieuzasadnione prawnie) lub w trakcie postępowania - w odniesieniu do uzasadnienia prawnego skargi, oraz są bez uszczerbku dla właściwości Trybunału do rozpatrywania innych zarzutów jako zagadnień wstępnych.

ARTYKUŁ 3.15

Skargi nieuzasadnione prawnie

1. Bez uszczerbku dla właściwości Trybunału do rozpatrywania innych zarzutów jako zagadnień wstępnych, lub dla prawa pozwanego do zgłaszania takich zarzutów w każdym właściwym momencie, Trybunał rozpatruje i podejmuje decyzję w zakresie zagadnienia wstępnego w odniesieniu do jakiegokolwiek zarzutu pozwanego, że ze względów prawnych skarga wniesiona na podstawie art. 3.6 (Wniesienie skargi do Trybunału), lub jakakolwiek jej część, nie jest skargą, w przypadku której możliwe jest wydanie orzeczenia na korzyść skarżącego na podstawie niniejszej sekcji, nawet jeżeliby przyjęto, że opisane okoliczności faktyczne były prawdziwe. Trybunał może również uwzględnić wszelkie inne odpowiednie niesporne fakty.

2. Zarzut zgodnie z ust. 1 jest przedkładany Trybunałowi w jak najkrótszym terminie po ustanowieniu składu Trybunału i w każdym razie przed dniem, w którym Trybunał wyznaczy pozwanemu termin na przedstawienie jego stanowiska lub odpowiedzi na skargę, lub w przypadku zmiany skargi, przed dniem, w którym Trybunał wyznaczy pozwanemu termin na złożenie jego odpowiedzi dotyczącej zmiany. Zarzut nie może zostać wniesiony na podstawie ust. 1, tak długo jak toczą się postępowania zgodnie z art. 3.14 (Skargi w sposób oczywisty pozbawione uzasadnienia prawnego), chyba że Trybunał umożliwi wniesienie zarzutu na podstawie niniejszego artykułu, po należyтым uwzględnieniu okoliczności sprawy.

3. Po wniesieniu zarzutu na podstawie ust. 1 i jeżeli Trybunał nie stwierdzi, że zarzut jest wyraźnie nieuzasadniony, zawiesza wszelkie postępowania dotyczące kwestii merytorycznych, ustala terminarz rozpatrzenia zarzutu, który jest zgodny z innymi terminarzami rozpatrzenia pozostałych zagadnień wstępnych, oraz wydaje decyzję lub orzeczenie wstępne w sprawie zarzutu, wskazując podstawę swojej decyzji lub orzeczenia wstępnego.

ARTYKUŁ 3.16

Przejrzystość postępowań

Załącznik 8 (Zasady publicznego dostępu do dokumentów, rozpraw oraz możliwości składania oświadczeń przez osoby trzecie) ma zastosowanie do sporów rozstrzyganych na podstawie niniejszej sekcji.

ARTYKUŁ 3.17

Strona Umowy niebędąca stroną sporu

1. Trybunał przyjmuje pisemne lub ustne oświadczenia w sprawie wykładni Umowy od Strony niebędącej stroną sporu lub, po konsultacji ze stronami sporu, może wezwać taką Stronę do ich złożenia.
2. Trybunał nie wyciąga żadnych wniosków z braku oświadczeń lub odpowiedzi na wezwanie, o których mowa w ust. 1.
3. Trybunał zapewnia, aby takie oświadczenia nie zakłócały ani niepotrzebnie nie obciążały postępowania oraz aby nie prowadziły do niesprawiedliwego pogorszenia sytuacji jednej ze stron sporu.
4. Trybunał zapewnia również, by strony sporu miały odpowiednią możliwość przedstawienia swoich uwag na temat wszelkich oświadczeń złożonych przez Stronę niebędącą stroną sporu.

ARTYKUŁ 3.18

Orzeczenie

1. Jeżeli Trybunał uzna, że traktowanie będące przedmiotem sporu narusza zobowiązania zawarte w rozdziale drugim (Ochrona inwestycji), Trybunał może zasądzić, osobno lub łącznie, jedynie¹:
 - a) odszkodowanie pieniężne i należne odsetki; oraz
 - b) zwrot mienia, dopuszczając możliwość wypłaty odszkodowania pieniężnego i należnych odsetek przez pozwanego, jak wskazuje Trybunał zgodnie z rozdziałem drugim (Ochrona inwestycji), zamiast zwrotu mienia.
2. Odszkodowanie pieniężne nie może przewyższać straty poniesionej przez skarżącego lub, odpowiednio, jego lokalnie utworzone przedsiębiorstwo, w wyniku naruszenia postanowień rozdziału drugiego (Ochrona inwestycji) pomniejszonej o wszelkie wcześniejsze rekompensaty lub odszkodowania przekazane przez zainteresowaną Stronę. Trybunał nie może przyznawać odszkodowania karnego.
3. Jeżeli skarga jest wniesiona w imieniu lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa orzeczenie jest wydawane na rzecz lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa.

¹ Dla większej pewności, orzeczenie jest wydawane na podstawie żądania skarżącego po rozpatrzeniu wszystkich uwag stron sporu.

4. Co do zasady Trybunał wydaje orzeczenie wstępne w ciągu 18 miesięcy od daty wniesienia skargi. Jeżeli Trybunał uzna, że nie może wydać orzeczenia wstępnego w ciągu 18 miesięcy, informuje na piśmie strony sporu o przyczynach opóźnienia, podając równocześnie przypuszczalny termin wydania orzeczenia wstępnego. Orzeczenie wstępne staje się ostateczne, jeżeli w ciągu 90 dni od jego wydania żadna ze stron sporu nie wniesie odwołania od tego orzeczenia do Trybunału Odwoławczego.

ARTYKUŁ 3.19

Procedura odwoławcza

1. Każda ze stron sporu może wnieść odwołanie od orzeczenia wstępnego do Trybunału Odwoławczego w ciągu 90 dni od jego wydania. Podstawy odwołania są następujące:

- a) Trybunał dopuścił się błędu w wykładni lub stosowaniu prawa właściwego;
- b) Trybunał popełnił oczywisty błąd w ocenie faktów, w tym w ocenie odpowiedniego prawa krajowego; lub,
- c) podstawy przewidziane w art. 52 konwencji ICSID, w zakresie, w jakim nie są one objęte lit. a) i b).

2. W przypadku oddalenia odwołania przez Trybunał Odwoławczy orzeczenie wstępne staje się ostateczne. Trybunał Odwoławczy może także oddalić odwołanie w trybie przyspieszonym, gdy oczywiste jest, że odwołanie jest w oczywisty sposób bezzasadne, w którym to przypadku orzeczenie wstępne staje się ostateczne.

3. W przypadku uznania odwołania Trybunał Odwoławczy zmienia lub uchyla ustalenia prawne i wnioski zawarte w orzeczeniu wstępnym w całości lub w części. Trybunał Odwoławczy przekazuje sprawę do Trybunału, wskazując dokładnie, w jaki sposób zmienił lub uchylił odnośne ustalenia i wnioski Trybunału. Trybunał jest związany ustaleniami i wnioskami Trybunału Odwoławczego i po wysłuchaniu stron sporu, w stosownych przypadkach, odpowiednio zmienia swoje orzeczenie wstępne. Trybunał dąży do wydania zmienionego orzeczenia w terminie 90 dni od przekazania mu sprawy do ponownego rozpoznania.

4. Co do zasady czas trwania postępowania odwoławczego nie przekracza 180 dni od daty formalnego ogłoszenia przez stronę sporu jej zamiaru złożenia odwołania do daty, z jaką Trybunał Odwoławczy wyda swoje orzeczenie. Jeżeli Trybunał uzna, że nie może wydać orzeczenia w ciągu 180 dni, informuje na piśmie strony sporu o przyczynach opóźnienia, podając równocześnie przypuszczalny termin wydania orzeczenia. Czas trwania postępowania nie powinien w żadnym przypadku przekraczać 270 dni.

5. Strona sporu wnosząca odwołanie zapewnia zabezpieczenie kosztów odwołania. Strona sporu zapewnia również wszystkie inne zabezpieczenia, które mogą zostać zarządzone przez Trybunał Odwoławczy.

6. Art. 3.8 (Finansowanie przez osoby trzecie), załącznik 8 (Zasady publicznego dostępu do dokumentów i rozpraw oraz możliwości składania oświadczeń przez osoby trzecie), art. 3.17 (Strona Umowy niebędąca stroną sporu) i art. 3.21 (Koszty) stosuje się odpowiednio do postępowania odwoławczego.

ARTYKUŁ 3.20

Rekompensata lub inne odszkodowanie

Pozwany nie może stwierdzić, a Trybunał nie przyjmuje, jako obrony, powództwa wzajemnego, tytułu do przeprowadzania kompensaty lub z jakiegokolwiek innego powodu, że skarżący otrzymał lub otrzyma rekompensatę lub inne odszkodowanie na podstawie umowy ubezpieczenia lub umowy gwarancyjnej za całą szkodę lub część szkód będących przedmiotem sporu wszczętego na podstawie niniejszej sekcji.

ARTYKUŁ 3.21

Koszty

1. Trybunał obciąża kosztami postępowania stronę przegrywającą sprawę. W nadzwyczajnych okolicznościach Trybunał może podzielić koszty między strony sporu, jeżeli ustali, że taki podział jest właściwy w danych okolicznościach sprawy.
2. Inne uzasadnione koszty, w tym koszty pełnomocników i pomocy prawnej, są ponoszone przez stronę przegrywającą, chyba że Trybunał ustali, że taki podział kosztów nie jest właściwy w danych okolicznościach sprawy.
3. Jeżeli tylko część żądań została pozytywnie rozpatrzona, orzeczone koszty są korygowane proporcjonalnie do liczby lub zakresu części żądań, które zostały pozytywnie rozpatrzone.

4. Jeżeli skarga lub części skargi zostały oddalone na podstawie art. 3.14 (Skargi w sposób oczywisty pozbawione uzasadnienia prawnego) lub art. 3.15 (Skargi nieuzasadnione prawnie), Trybunał nakazuje, by wszystkie koszty dotyczące takiej skargi lub jej części, w tym koszty postępowania i inne uzasadnione koszty obejmujące koszty pełnomocników i pomocy prawnej, zostały poniesione przez przegrywającą stronę sporu.

5. Komitet rozważa przyjęcie dodatkowych zasad w sprawie opłat w celu określenia maksymalnej kwoty kosztów pełnomocników i pomocy prawnej, które mogą być ponoszone przez określone kategorie stron przegrywających sprawę. Takie dodatkowe zasady uwzględniają zasoby finansowe skarżącego, który jest osobą fizyczną bądź małym lub średnim przedsiębiorstwem. Komitet dąży do przyjęcia takich dodatkowych zasad w terminie roku od wejścia w życie niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 3.22

Wykonywanie orzeczeń

1. Orzeczenie wydane na podstawie niniejszej sekcji nie jest wykonalne do czasu, gdy stanie się ostateczne zgodnie z art. 3.18 ust. 4 (Orzeczenie), art. 3.19 ust. 2 (Procedura odwoławcza) lub art. 3.19 ust. 3 (Procedura odwoławcza). Ostateczne orzeczenia wydane na podstawie niniejszej sekcji przez Trybunał są wiążące dla stron sporu i nie podlegają uchyleniu, odwołaniu, rewizji, unieważnieniu ani żadnym innym środkom zaskarżenia¹.

¹ Dla większej pewności należy zaznaczyć, że nie wyklucza to wnioskowania przez stronę sporu do Trybunału o rewizję, skorygowanie lub wykładnię orzeczenia, na przykład zgodnie z art. 50 i 51 konwencji ICSID lub art. 37 i 38 regulaminu arbitrażowego UNCITRAL lub równoważnymi przepisami innych zasad mającymi zastosowanie do przedmiotowych postępowań.

2. Każda ze Stron uznaje orzeczenie wydane na podstawie niniejszej Umowy za wiążące i egzekwuje na swoim terytorium zobowiązania pieniężne, tak jakby było ono prawomocnym wyrokiem sądu tej Strony.
3. Wykonanie orzeczenia podlega przepisom dotyczącym wykonania wyroków lub orzeczeń, które obowiązują w chwili wystąpienia o takie wykonanie.
4. Dla większej pewności należy zauważyć, że art. 4.11 (Brak bezpośredniego stosowania) rozdziału czwartego (Postanowienia instytucjonalne, ogólne i końcowe) nie uniemożliwiają uznania, wykonania i egzekwowania orzeczeń wydanych na podstawie niniejszej sekcji.
5. Na użytek art. I konwencji z Nowego Jorku uznaje się, że ostateczne orzeczenia wydane na podstawie niniejszej sekcji stanowią orzeczenia arbitrażowe odnoszące się do skarg powstałych w wyniku stosunków lub transakcji handlowych.
6. Dla większej pewności i zgodnie z ust. 1, w przypadku gdy skargę wniesiono na podstawie art. 3.6 ust. 1 lit. a) (Wniesienie skargi do Trybunału), ostateczne orzeczenie wydane na podstawie niniejszej sekcji kwalifikuje się jako orzeczenie wydane na podstawie sekcji 6 rozdziału IV konwencji ICSID.

ARTYKUŁ 3.23

Rola Stron Umowy

1. Żadna ze Stron nie udziela opieki dyplomatycznej lub nie wnosi skargi międzynarodowej wobec sporu, w odniesieniu do którego jeden z jej inwestorów i druga Strona uzgodnili przedłożenie do rozstrzygnięcia lub który został przez nich przedłożony do rozstrzygnięcia na podstawie niniejszej sekcji, chyba że druga Strona nie wykonuje orzeczenia wydanego w takim sporze. Na użytek niniejszego ustępu "opieka dyplomatyczna" nie obejmuje nieoficjalnej wymiany dyplomatycznej w wyłącznym celu ułatwienia rozstrzygnięcia sporu.
2. Dla większej pewności - ust. 1 nie wyklucza możliwości odwołania się przez Stronę do procedur rozstrzygania sporów na podstawie rozdziału trzeciego (Rozstrzyganie sporów) sekcja B (Rozstrzyganie sporów między Stronami) względem środka o ogólnym zastosowaniu, nawet jeżeli taki środek rzekomo naruszył postanowienia Umowy w zakresie konkretnej inwestycji, w odniesieniu do której skarga została wniesiona na podstawie art. 3.6 (Wniesienie skargi do Trybunału), oraz pozostaje bez uszczerbku dla art. 3.17 (Strona Umowy niebędąca stroną sporu).

ARTYKUŁ 3.24

Połączenie skarg

1. W przypadku gdy co najmniej dwie skargi, które zostały osobno wniesione na podstawie art. 3.6 (Wniesienie skargi do Trybunału), dotyczą tej samej kwestii prawnej lub faktycznej oraz odnoszą się do takich samych wydarzeń lub okoliczności, strona sporu może wniesić o utworzenie odrębnego składu Trybunału (zwanego dalej „składem połączonych skarg”) i złożyć wniosek, by taki skład wydał postanowienie o połączeniu skarg zgodnie z:

- a) porozumieniem wszystkich stron sporu, które mają zostać objęte postanowieniem; w takim przypadku strony sporu przedkładają wspólny wniosek zgodnie z ust. 3; lub
- b) ust. 2-12, pod warunkiem, że tylko jeden pozwany ma być objęty postanowieniem.

2. Strona sporu wnosząca o wydanie postanowienia o połączeniu skarg przekazuje wcześniej zawiadomienie innym stronom sporu, które mają być objęte postanowieniem. Takie zawiadomienie obejmuje:

- a) imiona, nazwiska lub nazwy i adresy wszystkich stron sporu, które mają być objęte postanowieniem;
- b) skargi, lub ich części, które mają być objęte postanowieniem; oraz
- c) podstawy wniosku o wydanie postanowienia.

Strony sporu starają się uzgodnić wniosek o wydanie postanowienia o połączeniu skarg i mające zastosowanie zasady rozstrzygania sporu.

3. Jeżeli strony sporu, o których mowa w ust. 2, nie osiągnęły porozumienia w sprawie połączenia skarg w terminie 30 dni od daty zawiadomienia, strona sporu może złożyć wniosek o wydanie postanowienia o połączeniu skarg na podstawie ust. 3-7. Taki wniosek zostaje przekazany na piśmie Prezesowi Trybunału i wszystkim stronom sporu, które mają być objęte postanowieniem. Wniosek taki musi zawierać:

- a) imiona, nazwiska lub nazwy i adresy wszystkich stron sporu, które mają być objęte postanowieniem;
- b) skargi, lub ich części, które mają być objęte postanowieniem; oraz
- c) podstawy wniosku o wydanie postanowienia.

Jeżeli strony sporu osiągnęły porozumienie w sprawie połączenia skarg, składają one wspólny wniosek do Prezesa Trybunału zgodnie z niniejszym ustępem.

4. Jeżeli Prezes Trybunału nie stwierdzi w terminie 30 dni po otrzymaniu wniosku zgodnie z ust. 3, że taki wniosek jest wyraźnie nieuzasadniony, skład połączonych skarg Trybunału zostaje utworzony zgodnie z art. 3.9 ust. 8 (Trybunał Pierwszej Instancji).

5. Skład połączonych skarg Trybunału prowadzi postępowanie w następujący sposób:
- a) o ile strony sporu nie uzgodnią inaczej, jeżeli skargi, które mają być objęte postanowieniem o połączeniu, zostały wniesione na podstawie tych samych zasad rozstrzygania sporów, skład połączonych skarg prowadzi postępowanie w ramach tych samych zasad rozstrzygania sporów;
 - b) jeżeli skargi, które mają być objęte postanowieniem o połączeniu, nie zostały wniesione w ramach tych samych zasad rozstrzygania sporów;
 - (i) strony sporu mogą uzgodnić, które zasady rozstrzygania sporów dostępne zgodnie z art. 3.6 (Wniesienie skargi do Trybunału) mają zastosowanie do postępowania dotyczącego połączonych skarg; lub
 - (ii) jeżeli strony sporu nie mogą porozumieć się co do tych samych zasad rozstrzygania sporów w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku zgodnie z ust. 3, do postępowania dotyczącego połączonych skarg zastosowanie mają zasady arbitrażu UNCITRAL.
6. W przypadku gdy skład połączonych skarg jest przekonany, że przynajmniej dwie skargi, które zostały wniesione na podstawie art. 3.6 (Wniesienie skargi do Trybunału) dotyczą tej samej kwestii prawnej lub faktycznej oraz odnoszą się do takich samych wydarzeń lub okoliczności, skład połączonych skarg może, w interesie uczciwego i skutecznego rozstrzygnięcia skarg, a także mając na uwadze spójne wydawanie orzeczeń, oraz po wysłuchaniu stron sporu, wydać postanowienie:
- a) stwierdzające jego właściwość oraz rozpatrzyć wszystkie skargi lub ich części oraz wydać orzeczenie w ich sprawie; lub

b) stwierdzające jego właściwość oraz rozpatrzyć co najmniej jedną skargę i wydać w jej sprawie orzeczenie, które zdaniem Trybunału pomoże w rozstrzygnięciu pozostałych skarg.

7. W przypadku utworzenia składu połączonych skarg skarżący, który wniósł skargę na podstawie art. 3.6 (Wniesienie skargi do Trybunału) i który nie został wskazany we wniosku na podstawie ust. 3, może złożyć pisemny wniosek do składu połączonych skarg o objęcie jej postanowieniem wydanym na podstawie ust. 6. Taki wniosek musi spełniać wymogi wskazane w ust. 3.

8. Na wniosek strony sporu, skład połączonych skarg, do momentu wydania postanowienia zgodnie z ust. 6, może postanowić o zawieszeniu postępowań przed składem ustanowionym na podstawie art. 3.9 (Trybunał Pierwszej Instancji), chyba że taki skład zawiesił już postępowanie.

9. Skład Trybunału ustanowiony na podstawie art. 3.9 (Trybunał Pierwszej Instancji) nie jest już właściwy, by rozstrzygać w sprawie skargi lub jej części, w odniesieniu do której właściwy stał się skład połączonych skarg, a postępowania przed składem ustanowionym na podstawie art. 3.9 (Trybunał Pierwszej Instancji) są umarzane lub zawieszane.

10. Orzeczenie składu połączonych skarg dotyczące skarg lub ich części, w stosunku do których skład ten jest właściwy, jest wiążące dla składów utworzonych na podstawie art. 3.9 (Trybunał Pierwszej Instancji) w odniesieniu do takich skarg, od dnia, w którym orzeczenie staje się ostateczne zgodnie z art. 3.18 ust. 4 (Orzeczenie), art. 3.19 ust. 2 (Procedura odwoławcza) lub art. 3.19 ust. 3 (Procedura odwoławcza).

11. Skarżący może wycofać swoją skargę, która jest objęta postanowieniem o połączeniu skarg, lub jej część, z postępowania w ramach rozstrzygania sporu na podstawie niniejszego artykułu, pod warunkiem, że taka skarga lub jej część nie zostanie ponownie wniesiona na podstawie art. 3.6 (Wniesienie skargi do Trybunału).

12. Na wniosek jednej ze stron sporu skład połączonych skarg może podjąć odpowiednie jego zdaniem działania, aby zapewnić poufność informacji chronionych dotyczących danej strony sporu wobec innych stron sporu. Takie działania mogą obejmować umożliwienie przedkładania innym stronom sporu odpowiednio zmodyfikowanych wersji dokumentów zawierających informacje chronione lub uzgodnienia dotyczące nieupubliczniania części rozprawy.

SEKCJA B

ROZSTRZYGANIE SPORÓW MIĘDZY STRONAMI

ARTYKUŁ 3.25

Zakres

Postanowienia niniejszej sekcji stosuje się w odniesieniu do wszelkich sporów pomiędzy Stronami dotyczących wykładni i stosowania postanowień niniejszej Umowy, chyba że wyraźnie przewidziano inaczej.

ARTYKUŁ 3.26

Konsultacje

1. Strony dokładają wszelkich starań, aby rozstrzygnąć wszelkie spory dotyczące interpretacji i wykładni postanowień, o których mowa w art. 3.25 (Zakres), poprzez podejmowanie konsultacji prowadzonych w dobrej wierze w celu osiągnięcia wspólnie uzgodnionych rozwiązań.
2. Strona występuje z wnioskiem o przeprowadzenie konsultacji przekazując drugiej Stronie pisemny wniosek, którego kopia zostaje przesłana Komitetowi, oraz uzasadnia taki wniosek, wraz z określeniem spornych środków, mających zastosowanie postanowień, o których mowa w art. 3.25 (Zakres) oraz powodów, dla których uznaje te środki za sprzeczne z takimi postanowieniami.
3. Konsultacje przeprowadza się w ciągu 30 dni od daty złożenia wniosku i odbywają się one na terytorium Strony, przeciwko której wniesiono skargę, chyba że Strony postanowią inaczej. Konsultacje uznaje się za zakończone w ciągu 60 dni od daty otrzymania wniosku, chyba że Strony postanowią inaczej. Konsultacje są poufne i pozostają bez uszczerbku dla praw każdej ze Stron w jakichkolwiek dalszych postępowaniach.
4. Konsultacje w nagłych przypadkach przeprowadza się w ciągu 15 dni od daty otrzymania wniosku i uznaje się za zakończone w ciągu 30 dni od daty otrzymania wniosku, chyba że Strony postanowią inaczej.

5. Jeśli Strona, do której kierowany jest wniosek, nie odpowiedziała na wniosek o konsultacje w ciągu dziesięciu dni od daty jego otrzymania lub jeśli w terminie określonym odpowiednio w ust. 3 lub 4 konsultacje nie odbyły się lub jeśli po ich zakończeniu nie osiągnięto porozumienia w sprawie wspólnie uzgodnionego rozwiązania, Strona skarżąca może wnioskować o powołanie organu arbitrażowego zgodnie z art. 3.28 (Wszczęcie postępowania arbitrażowego).

ARTYKUŁ 3.27

Mediacja

Każda ze Stron może zażądać od drugiej Strony rozpoczęcia mediacji w odniesieniu do wszelkich środków negatywnie wpływających na inwestycje między Stronami zgodnie z załącznikiem 10 (Mechanizm mediacji w przypadku sporów pomiędzy stronami).

ARTYKUŁ 3.28

Wszczęcie postępowania arbitrażowego

1. W przypadku gdy Stronom nie uda się rozstrzygnąć sporu w drodze konsultacji przewidzianych w art. 3.26 (Konsultacje), Strona skarżąca może złożyć wniosek o powołanie organu arbitrażowego, zgodnie z niniejszym artykułem.

2. Wniosek o powołanie organu arbitrażowego przedkłada się na piśmie Stronie, przeciwko której wniesiono skargę, oraz Komitetowi. Strona skarżąca określa w swoim wniosku środek, którego dotyczy skarga, oraz wyjaśnia, w jaki sposób środek ten może naruszać postanowienia określone w art. 3.25 (Zakres), w sposób wystarczająco jasno przedstawiający podstawę prawną skargi.

ARTYKUŁ 3.29

Powołanie organu arbitrażowego

1. W skład organu arbitrażowego wchodzi trzech arbitrów.
2. W ciągu pięciu dni od dnia otrzymania przez Stronę, przeciwko której wniesiono skargę, wniosku, o którym mowa w art. 3.28 ust. 1 (Wszczęcie postępowania arbitrażowego), Strony konsultują się w celu osiągnięcia porozumienia co do składu organu arbitrażowego.
3. W przypadku gdy w terminie dziesięciu dni od rozpoczęcia konsultacji, o których mowa w ust. 2, Strony nie są w stanie porozumieć się co do wyboru przewodniczącego organu arbitrażowego, w terminie 20 dni od rozpoczęcia konsultacji, o których mowa w ust. 2, przewodniczący Komitetu lub osoba przez niego delegowana wybiera w drodze losowania jednego arbitra, który będzie pełnić funkcję przewodniczącego, z listy, o której mowa w art. 3.44 ust. 1 (Listy arbitrów).

4. Jeżeli Strony nie mogą się porozumieć co do arbitrów, w terminie dziesięciu dni od rozpoczęcia konsultacji, o których mowa w ust. 2:
- a) każda ze Stron może dokonać wyboru jednego arbitra, który nie będzie pełnić funkcji przewodniczącego, spośród osób na liście sporządzonej zgodnie z art. 3.44 ust. 2 (Listy arbitrów), w terminie 15 dni od daty rozpoczęcia konsultacji, o których mowa w ust. 2; oraz
 - b) jeżeli którakolwiek ze Stron nie wybierze arbitra zgodnie z ust. 4 lit. a), przewodniczący Komitetu lub osoba przez niego wyznaczona losuje pozostałych arbitrów spośród osób zaproponowanych przez tę Stronę zgodnie z art. 3.44 ust. 2 (Listy arbitrów) w terminie 20 dni od rozpoczęcia konsultacji, o których mowa w ust. 2.
5. Jeżeli lista przewidziana w art. 3.44 ust. 2 (Listy arbitrów) nie zostanie sporządzona w terminie wymaganym na potrzeby ust. 4:
- a) w przypadku gdy obie Strony zaproponowały osoby zgodnie z art. 3.44 ust. 2 (Listy arbitrów), każda ze Stron może dokonać wyboru jednego arbitra, który nie będzie pełnić funkcji przewodniczącego, spośród zaproponowanych osób, w terminie 15 dni od daty rozpoczęcia konsultacji, o których mowa w ust. 2. Jeżeli Strona nie wybierze arbitra, przewodniczący Komitetu lub osoba przez niego wyznaczona losuje arbitra spośród osób zaproponowanych przez Stronę, która nie wybrała arbitra; lub

- b) w przypadku gdy tylko jedna Strona zaproponowała osoby zgodnie z art. 3.44 ust. 2 (Listy arbitrów), każda ze Stron może dokonać wyboru jednego arbitra, który nie będzie pełnić funkcji przewodniczącego, spośród zaproponowanych osób, w terminie 15 dni od daty rozpoczęcia konsultacji, o których mowa w ust. 2. Jeżeli Strona nie wybierze arbitra, przewodniczący Komitetu lub osoba przez niego wyznaczona losuje arbitra spośród zaproponowanych osób.
6. Jeżeli lista przewidziana w art. 3.44 ust. 1 (Listy arbitrów) nie zostanie sporządzona w terminie wymaganym zgodnie z ust. 3, przewodniczący jest losowany spośród byłych członków Organu Apelacyjnego WTO, którzy nie są osobami fizycznymi pochodzącymi z terytorium żadnej ze Stron.
7. Za datę powołania organu arbitrażowego uznaje się dzień wyznaczenia trzech arbitrów.
8. Zmiana arbitrów następuje wyłącznie z powodów określonych w pkt 18-24 regulaminu zawartego w załączniku 9 (Regulamin postępowania arbitrażowego) i zgodnie z określonymi tam procedurami.

ARTYKUŁ 3.30

Postanowienie wstępne w pilnych przypadkach

Na wniosek Strony organ arbitrażowy, w ciągu dziesięciu dni od daty jego powołania, wydaje postanowienie wstępne stwierdzające, czy dany przypadek jest pilny.

ARTYKUŁ 3.31

Sprawozdanie wstępne organu arbitrażowego

1. Organ arbitrażowy przekazuje Stronom sprawozdanie wstępne przedstawiające ustalenia faktyczne, mające zastosowanie odpowiednie postanowienia niniejszej Umowy oraz ogólne uzasadnienie wszelkich ustaleń i zaleceń, nie później niż w ciągu 90 dni od daty jego powołania. Jeżeli organ arbitrażowy uzna, że nie zdoła zachować tego terminu, przewodniczący organu arbitrażowego powiadamia o tym na piśmie Strony oraz Komitet, podając przyczyny opóźnienia oraz przewidywany termin przedstawienia sprawozdania wstępnego przez organ arbitrażowy. W żadnym przypadku sprawozdanie nie może zostać przedstawione przez organ arbitrażowy później niż w ciągu 120 dni od daty jego powołania.
2. Każda ze Stron może złożyć pisemny wniosek do organu arbitrażowego, aby dokonał on weryfikacji określonych aspektów sprawozdania wstępnego w ciągu 30 dni od jego notyfikacji.
3. W nagłych wypadkach organ arbitrażowy dokłada wszelkich starań w celu wydania sprawozdania wstępnego w terminie o połowę krótszym niż przewidziany w ust. 1, a każda ze Stron może złożyć pisemny wniosek do organu arbitrażowego, aby dokonał on weryfikacji określonych aspektów sprawozdania w terminie 15 dni od jego notyfikacji.
4. Po rozważeniu ewentualnych pisemnych uwag dotyczących sprawozdania wstępnego przedstawionych przez Strony, organ arbitrażowy może zmodyfikować swoje sprawozdanie oraz przeprowadzić wszelkie dalsze badania, jakie uzna za właściwe. Ostateczne orzeczenie organu arbitrażowego obejmuje wystarczające rozważenie argumentów przedstawionych na etapie przeglądu wstępnego i w jasny sposób odnosi się do pisemnych uwag obu Stron.

ARTYKUŁ 3.32

Orzeczenie organu arbitrażowego

1. W ciągu 150 dni od daty swojego powołania organ arbitrażowy wydaje Stronom oraz Komitetowi swoje orzeczenie. Jeżeli organ uzna, że nie zdoła zachować tego terminu, przewodniczący organu arbitrażowego zobowiązany jest powiadomić o tym na piśmie Strony oraz Komitet, podając przyczyny opóźnienia oraz przewidywany termin wydania orzeczenia przez organ arbitrażowy. W żadnym przypadku orzeczenie nie może zostać wydane przez organ arbitrażowy później niż w ciągu 180 dni od daty powołania organu arbitrażowego.
2. W nagłych wypadkach organ arbitrażowy dokłada wszelkich starań w celu wydania orzeczenia w ciągu 75 dni od daty jego powołania. W żadnym przypadku orzeczenie nie powinno zostać wydane przez organ arbitrażowy później niż w ciągu 90 dni od daty powołania organu arbitrażowego.

ARTYKUŁ 3.33

Wykonanie orzeczenia organu arbitrażowego

Każda ze Stron wprowadza wszelkie środki niezbędne do wykonania w dobrej wierze orzeczenia organu arbitrażowego; Strony dokładają starań, aby uzgodnić termin wykonania tego orzeczenia.

ARTYKUŁ 3.34

Rozsądny okres czasu na wykonanie orzeczenia

1. Nie później niż 30 dni od daty przekazania Stronom orzeczenia organu arbitrażowego, Strona, przeciwko której wniesiono skargę, powiadamia Stronę skarżącą i Komitet, o okresie czasu potrzebnym jej na wykonanie orzeczenia organu arbitrażowego (zwanym dalej „rozsądnym okresem czasu”), jeśli natychmiastowe wykonanie nie jest możliwe.
2. Jeżeli Strony nie mogą porozumieć się co do rozsądnego okresu czasu na wykonanie orzeczenia organu arbitrażowego, Strona skarżąca w ciągu 20 dni od otrzymania powiadomienia złożonego zgodnie z ust. 1 przez Stronę, przeciwko której wniesiono skargę, składa pisemny wniosek do organu arbitrażowego w celu ustalenia rozsądnego okresu czasu. O złożeniu takiego wniosku powiadamia się równocześnie drugą Stronę oraz Komitet. W ciągu 20 dni od daty złożenia takiego wniosku organ arbitrażowy przekazuje Stronom swoje orzeczenie oraz powiadamia o nim Komitet.
3. W przypadku gdy dowolny członek organu arbitrażowego w jego pierwotnym składzie nie jest już dostępny, stosuje się procedurę określoną w art. 3.29 (Powołanie organu arbitrażowego). Termin wydania orzeczenia wynosi 35 dni od daty złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 2.
4. Strona, przeciwko której wniesiono skargę, pisemnie informuje Stronę skarżącą o swoich postępach w wykonaniu orzeczenia organu arbitrażowego nie później niż na miesiąc przed upływem rozsądnego okresu czasu.

5. Rozsądny okres czasu może zostać przedłużony za zgodą obu Stron.

ARTYKUŁ 3.35

Przegląd środków podjętych w celu wykonania orzeczenia organu arbitrażowego

1. Strona, przeciwko której wniesiono skargę, przed upływem rozsądnego okresu czasu powiadamia Stronę skarżącą oraz Komitet o wszelkich środkach, które podjęła w celu wykonania orzeczenia organu arbitrażowego.
2. W przypadku rozbieżności zdań co do istnienia środka zgłoszonego na podstawie ust. 1 lub jego zgodności z postanowieniami, o których mowa w art. 3.25 (Zakres), Strona skarżąca może wystąpić z pisemnym wnioskiem do organu arbitrażowego w jego pierwotnym składzie o rozstrzygnięcie tej sprawy. W takim wniosku określa się konkretny sporny środek oraz postanowienia, o których mowa w art. 3.25 (Zakres), z którymi dany środek jest niezgodny, w sposób wystarczająco jasno przedstawiający podstawę prawną skargi. W takim wniosku wyjaśnia się też, w jaki sposób taki środek jest niezgodny z postanowieniami, o których mowa w art. 3.25 (Zakres). Organ arbitrażowy powiadamia o swoim orzeczeniu w ciągu 45 dni od daty złożenia takiego wniosku.
3. W przypadku gdy dowolny członek organu arbitrażowego w jego pierwotnym składzie nie jest już dostępny, stosuje się procedurę określoną w art. 3.29 (Powołanie organu arbitrażowego). Termin wydania orzeczenia wynosi 60 dni od daty złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 2.

ARTYKUŁ 3.36

Środki tymczasowe w przypadku niewykonania orzeczenia

1. Jeżeli przed upływem rozsądnego okresu czasu Strona, przeciwko której wniesiono skargę, nie powiadomi o podjęciu środków służących wykonaniu orzeczenia organu arbitrażowego lub jeżeli organ arbitrażowy uzna, że nie podjęto żadnego środka w celu wykonania orzeczenia lub że środek zgłoszony na podstawie art. 3.35 ust. 1 (Przegląd środków podjętych w celu wykonania orzeczenia organu arbitrażowego) jest niezgodny ze zobowiązaniem nałożonym na tę Stronę na mocy postanowień, o których mowa w art. 3.25 (Zakres), Strona, przeciwko której wniesiono skargę, rozpoczyna negocjacje ze Stroną skarżącą w celu osiągnięcia akceptowalnego dla obu Stron porozumienia w sprawie odszkodowania.
2. Jeżeli nie osiągnięto porozumienia w sprawie odszkodowania w ciągu 30 dni po upływie rozsądnego okresu czasu lub 30 dni od wydania orzeczenia organu arbitrażowego na mocy art. 3.35 (Przegląd środków podjętych w celu wykonania orzeczenia organu arbitrażowego) stwierdzającego, że nie podjęto żadnych środków w celu wykonania orzeczenia arbitrażowego lub iż środek podjęty w celu wykonania tego orzeczenia jest niezgodny z postanowieniami, o których mowa w art. 3.25 (Zakres), Strona skarżąca jest uprawniona, po wcześniejszym powiadomieniu drugiej Strony i Komitetu, do przedsięwzięcia właściwych środków, w zakresie adekwatnym do poziomu zniweczenia lub naruszenia korzyści spowodowanego naruszeniem postanowień. W powiadomieniu określa się środki, jakie mają zostać przedsięwzięte. Strona skarżąca może zastosować takie środki w każdym momencie po upływie dziesięciu dni od otrzymania powiadomienia przez Stronę, przeciwko której wniesiono skargę, chyba że Strona, przeciwko której wniesiono skargę, złoży wniosek o arbitraż na podstawie ust. 3.

3. Jeżeli Strona, przeciwko której wniesiono skargę, uzna, że środki przyjęte przez Stronę skarżącą nie odpowiadają poziomowi zniweczenia lub naruszenia korzyści spowodowanego naruszeniem postanowień, może wystąpić z pisemnym wnioskiem do organu arbitrażowego w pierwotnym składzie o rozstrzygnięcie tej sprawy. O złożeniu takiego wniosku powiadamia się Stronę skarżącą oraz Komitet przed upływem okresu dziesięciu dni, o którym mowa w ust. 2. Organ arbitrażowy w pierwotnym składzie, po zasięgnięciu w stosownych przypadkach opinii specjalistów, w ciągu 30 dni od daty złożenia wniosku przekazuje Stronom oraz Komitetowi swoje orzeczenie w sprawie zakresu zawieszenia zobowiązań. Środki nie mogą zostać przedsięwzięte przed przekazaniem orzeczenia organu arbitrażowego w pierwotnym składzie i muszą być zgodne z orzeczeniem tego organu.

4. W przypadku gdy dowolny członek organu arbitrażowego w jego pierwotnym składzie nie jest już dostępny, stosuje się procedurę określoną w art. 3.29 (Powołanie organu arbitrażowego). Termin wydania orzeczenia wynosi 45 dni od daty złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 3.

5. Środki przewidziane w niniejszym artykule są tymczasowe i nie są stosowane po tym jak:

- a) Strony osiągnęły wspólnie uzgodnione rozwiązanie zgodnie z art. 3.39 (Wspólnie uzgodnione rozwiązanie); lub
- b) Strony osiągnęły porozumienie w sprawie tego, czy środek notyfikowany zgodnie z art. 3.37 ust. 1 (Przegląd środków podjętych w celu zapewnienia zgodności po przyjęciu środków tymczasowych związanych z niezapewnieniem zgodności) zapewnia przestrzeganie przez Stronę, przeciwko której wniesiono skargę, postanowień, o których mowa w art. 3.25 (Zakres); lub

- c) środek uznany za niezgodny z postanowieniami, o których mowa w art. 3.25 (Zakres), został wycofany lub zmieniony, w taki sposób, że jest zgodny z wymienionymi postanowieniami, jak określono w art. 3.37 ust. 2 (Przegląd środków podjętych w celu zapewnienia zgodności po przyjęciu środków tymczasowych związanych z niezapewnieniem zgodności).

ARTYKUŁ 3.37

Przegląd środków podjętych w celu zapewnienia zgodności po przyjęciu środków tymczasowych związanych z niezapewnieniem zgodności

1. Strona, przeciwko której wniesiono skargę, powiadamia Stronę skarżącą oraz Komitet o środkach podjętych w celu wykonania orzeczenia organu arbitrażowego oraz o wniosku o zakończenie stosowania przez Stronę skarżącą środków.
2. Jeżeli Strony w ciągu 30 dni od daty otrzymania takiego powiadomienia nie osiągną porozumienia w kwestii, czy dzięki zgłoszonemu środkowi Strona, przeciwko której wniesiono skargę, osiągnęła zgodność z art. 3.25 (Zakres), Strona skarżąca może zwrócić się do organu arbitrażowego w pierwotnym składzie z pisemnym wnioskiem o rozstrzygnięcie tej sprawy. O złożeniu takiego wniosku jednocześnie powiadamia się drugą Stronę oraz Komitet. W ciągu 45 dni od daty złożenia wniosku organ arbitrażowy powiadamia Stronę oraz Komitet o swoim orzeczeniu. Jeśli organ arbitrażowy uzna, że środek podjęty w celu wykonania orzeczenia jest zgodny z postanowieniami, o których mowa w art. 3.25 (Zakres), stosowanie środków, o których mowa w art. 3.36 (Środki tymczasowe w przypadku niewykonania orzeczenia), zostaje zakończone.

ARTYKUŁ 3.38

Zawieszenie i zakończenie postępowania arbitrażowego

1. Na pisemny wniosek obu Stron organ arbitrażowy w dowolnej chwili zawiesza swoje prace na uzgodniony przez Strony okres nieprzekraczający dwunastu miesięcy. Organ arbitrażowy wznowia swoje prace po upływie tego uzgodnionego okresu na wniosek Strony skarżącej lub przed końcem tego uzgodnionego okresu na pisemny wniosek obu Stron. Jeśli Strona skarżąca nie wnioskuję o wznowienie prac organu arbitrażowego przed upływem uzgodnionego okresu, postępowanie w sprawie rozstrzygnięcia sporu wszczęte zgodnie z niniejszą sekcją uznaje się za zakończone. Z zastrzeżeniem art. 3.45 (Związek ze zobowiązaniami w ramach WTO) zawieszenie i zakończenie prac organu arbitrażowego pozostaje bez uszczerbku dla praw każdej ze Stron w innych postępowaniach.
2. Strony mogą w dowolnym momencie uzgodnić na piśmie zakończenie postępowania w sprawie rozstrzygnięcia sporu wszczętego zgodnie z niniejszą sekcją.

ARTYKUŁ 3.39

Wspólnie uzgodnione rozwiązanie

Strony mogą w dowolnym momencie wspólnie uzgodnić rozwiązanie sporu podlegającego niniejszej sekcji. Powiadamiają o takim rozwiązaniu Komitet oraz, w stosownych przypadkach, organ arbitrażowy. Jeżeli uzgodnienie wymaga zatwierdzenia zgodnie z odpowiednimi procedurami krajowymi każdej ze Stron, powiadomienie zawiera informację o tym wymogu, a postępowanie w sprawie rozstrzygnięcia sporu wszczęte zgodnie z niniejszą sekcją zostaje zawieszone. W przypadku braku wymogu takiego zatwierdzenia lub z chwilą powiadomienia o zakończeniu odpowiednich procedur krajowych, postępowanie zostaje zakończone.

ARTYKUŁ 3.40

Zasady proceduralne

1. Do postępowań w sprawie rozstrzygania sporów podlegających niniejszej sekcji zastosowanie ma załącznik 9 (Regulamin postępowania arbitrażowego).
2. Wszelkie posiedzenia organu arbitrażowego są otwarte dla publiczności zgodnie z załącznikiem 9 (Regulamin postępowania arbitrażowego).

ARTYKUŁ 3.41

Przekazywanie informacji

1. Organ arbitrażowy na wniosek jednej ze Stron lub z własnej inicjatywy może z dowolnego źródła, w tym również od Stron zaangażowanych w spór, uzyskiwać informacje, jakie uzna za stosowne na potrzeby prowadzonego postępowania. Organ arbitrażowy ma także prawo w razie potrzeby zwrócić się o opinię do ekspertów. Przed dokonaniem wyboru takich ekspertów organ arbitrażowy przeprowadza konsultacje ze Stronami. Wszelkie uzyskane w ten sposób informacje są ujawniane Stronom, które mogą zgłosić swoje uwagi.
2. Zainteresowane osoby fizyczne oraz prawne pochodzące ze Stron mogą składać organowi arbitrażowemu opinie *amicus curiae* zgodnie z załącznikiem 9 (Regulamin postępowania arbitrażowego).

ARTYKUŁ 3.42

Zasady wykładni

Organ arbitrażowy interpretuje postanowienia, o których mowa w art. 3.25 (Zakres), zgodnie z zasadami wykładni międzynarodowego prawa publicznego, w tym zasadami określonymi w Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów. W przypadku gdy zobowiązanie wynikające z niniejszej Umowy jest identyczne ze zobowiązaniem wynikającym z Porozumienia WTO, organ arbitrażowy uwzględnia wszelką odpowiednią wykładnię ustaloną w orzeczeniach Organu Rozstrzygania Sporów WTO (zwanego dalej „DSB”). Orzeczenia organu arbitrażowego nie mogą rozszerzać ani ograniczać praw i obowiązków przewidzianych w art. 3.25 (Zakres).

ARTYKUŁ 3.43

Decyzje i orzeczenia organu arbitrażowego

1. Organ arbitrażowy dokłada wszelkich starań, aby jego decyzje podejmowane były w drodze konsensu. Jednak w przypadku, gdy decyzja nie może być podjęta w drodze konsensu, sprawa będąca przedmiotem decyzji rozstrzygana jest większością głosów.
2. Wszelkie orzeczenia organu arbitrażowego mają dla Stron moc wiążącą i nie są źródłem praw ani obowiązków osób fizycznych lub prawnych. W orzeczeniu podaje się fakty ustalone w sprawie, mające zastosowanie odpowiednie postanowienia, o których mowa w art. 3.25 (Zakres), oraz ogólne uzasadnienie ustaleń i wniosków. Komitet podaje orzeczenie organu arbitrażowego w całości do wiadomości publicznej, chyba że postanowi inaczej w celu zapewnienia poufności informacji wskazanych przez Stronę jako poufne.

ARTYKUŁ 3.44

Listy arbitrów

1. Strony ustalają, po wejściu w życie niniejszej Umowy, listę pięciu osób chcących i mogących pełnić rolę przewodniczącego organu arbitrażowego, o którym mowa w art. 3.29 (Powołanie organu arbitrażowego).

2. Komitet nie później niż sześć miesięcy po wejściu w życie niniejszej Umowy sporządza listę przynajmniej dziesięciu osób chcących i mogących pełnić rolę arbitra. Każda ze Stron proponuje, po wejściu w życie niniejszej Umowy, przynajmniej pięć osób, które mogą pełnić funkcję arbitra.

3. Komitet zapewnia utrzymanie listy osób, które mogą pełnić funkcję przewodniczących lub arbitrów, sporządzonej zgodnie z odpowiednio ust. 1 i 2.

4. Arbitrzy muszą posiadać specjalistyczną wiedzę lub doświadczenie z zakresu prawa, handlu międzynarodowego lub inwestycji, lub rozstrzygania sporów w zakresie międzynarodowych umów handlowych. Arbitrzy muszą być niezależni, działać w imieniu własnym i nie być powiązani z rządem żadnej ze Stron, a także spełniać wymogi określone w załączniku 11 (Kodeks postępowania arbitrów i mediatorów).

ARTYKUŁ 3.45

Związek ze zobowiązaniami w ramach WTO

1. Zastosowanie postanowień niniejszej sekcji dotyczących rozstrzygania sporów pozostaje bez uszczerbku dla ewentualnych działań w ramach WTO, w tym również postępowań w sprawie rozstrzygania sporu.

2. Niezależnie od ust. 1, jeżeli Strona w odniesieniu do konkretnego środka zapoczątkowała postępowania w sprawie rozstrzygania sporu, na mocy niniejszej sekcji albo na mocy Porozumienia WTO, do czasu zakończenia tych postępowań nie może ona zapoczątkować postępowań w sprawie rozstrzygania sporu w odniesieniu do tego samego środka na innym forum. Ponadto Strona nie wnosi o wszczęcie postępowań w sprawie rozstrzygania sporu na mocy niniejszej sekcji ani na mocy Porozumienia WTO, chyba że przedmiotem sporu są znacząco inne zobowiązania w ramach obu umów lub jeżeli wybrane forum nie jest w stanie ze względów proceduralnych lub jurysdykcyjnych dokonać ustaleń dotyczących roszczeń związanych z naruszeniem tego zobowiązania, pod warunkiem, że niepowodzenie działań danego forum nie wynika z braku należytej staranności przy podejmowaniu działań przez Stronę sporu.

3. Na użytek ust. 2,

- a) postępowanie w sprawie rozstrzygnięcia sporu na mocy Porozumienia WTO uznaje się za rozpoczęte z chwilą wniesienia przez jedną ze Stron wniosku o powołanie organu arbitrażowego na mocy art. 6 Uzgodnienia w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzyganie sporów zawartego w załączniku 2 do Porozumienia WTO (zwanego dalej „DSU”) i uznaje się je za zakończone, gdy DSB przyjmie sprawozdanie organu oraz, w zależności od przypadku, sprawozdanie Organu Apelacyjnego, zgodnie z art. 16 i art. 17 ust. 14 DSU; oraz
- b) postępowanie w sprawie rozstrzygania sporu na mocy niniejszej sekcji uznaje się za rozpoczęte z chwilą wniesienia przez jedną ze Stron wniosku o powołanie organu arbitrażowego na mocy art. 3.28 ust. 1 (Wszczęcie postępowania arbitrażowego) i uznaje się je za zakończone, gdy organ arbitrażowy przekaże swoje orzeczenie Stronom oraz Komitetowi na mocy art. 3.32 ust. 2 (Orzeczenie organu arbitrażowego) lub gdy Strony osiągnęły wspólnie uzgodnione rozwiązanie zgodnie z art. 3.39 (Wspólnie uzgodnione rozwiązanie).

4. Żadne z postanowień niniejszej sekcji nie wyklucza możliwości wprowadzenia zawieszenia zobowiązań przez jedną ze Stron, jeżeli zezwala na to DSB. Ani Porozumienie WTO, ani Umowa o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru nie mogą stanowić podstawy uniemożliwienia Stronie podjęcia odpowiednich środków zgodnie z art. 3.36 (Środki tymczasowe w przypadku niewykonania orzeczenia) niniejszej sekcji.

ARTYKUŁ 3.46

Terminy

1. Wszystkie terminy określone w niniejszej sekcji, łącznie z terminami przekazywania orzeczeń przez organ arbitrażowy, liczy się w dniach kalendarzowych od dnia następującego po wykonaniu czynności lub wystąpieniu zdarzenia, do którego się odnoszą, o ile nie postanowiono inaczej.
2. Każdy termin, o którym mowa w niniejszej sekcji, może zostać zmieniony za obopólnym porozumieniem Stron.

ROZDZIAŁ CZWARTY

POSTANOWIENIA INSTYTUCJONALNE, OGÓLNE I KOŃCOWE

ARTYKUŁ 4.1

Komitet

1. Strony niniejszym ustanawiają Komitet złożony z przedstawicieli Strony UE oraz Singapuru (zwany dalej "Komitetem").
2. Posiedzenia Komitetu odbywają się na przemian na terenie Unii i w Singapurze zwykle co dwa lata lub bez zbędnych opóźnień na wniosek jednej ze Stron. Komitetowi przewodniczą wspólnie członek Komisji Europejskiej odpowiedzialny za handel oraz minister handlu i przemysłu Singapuru lub ich odpowiedni przedstawiciele. Komitet uzgadnia harmonogram posiedzeń i ustala swój program oraz może przyjąć własny regulamin wewnętrzny.
3. Komitet:
 - a) zapewnia właściwe funkcjonowanie niniejszej Umowy;
 - b) nadzoruje i ułatwia wykonanie i stosowanie niniejszej Umowy oraz wspiera jej cele ogólne;

- c) rozważa sposoby dalszego zacieśnienia stosunków inwestycyjnych między Stronami;
- d) bada trudności, które mogą wynikać z wykonania rozdziału trzeciego (Rozstrzyganie sporów) sekcji A (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami) i rozważa możliwości wprowadzenia ulepszeń do postanowień tego rozdziału, w szczególności w świetle doświadczeń i zmian na innych międzynarodowych forach;
- e) dokonuje ogólnego przeglądu funkcjonowania rozdziału trzeciego (Rozstrzyganie sporów) sekcji A (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami), w tym z uwzględnieniem wszelkich kwestii wynikających z działań na rzecz ustanowienia wielostronnego mechanizmu rozstrzygania sporów, o którym mowa w art. 3.12 (Wielostronny mechanizm rozstrzygania sporów);
- f) bez uszczerbku dla postanowień rozdziału trzeciego (Rozstrzyganie sporów), poszukuje rozwiązań dla problemów, które mogą powstać w obszarach objętych niniejszą Umową, lub dąży do rozstrzygnięcia sporów, które mogą wynikać w związku z wykładnią lub stosowaniem niniejszej Umowy; oraz
- g) rozpatruje wszystkie inne sprawy dotyczące dziedzin objętych niniejszą Umową.

4. Komitet może, po uzgodnieniu przez Strony oraz po spełnieniu odpowiednich wymogów i zgodnie z odpowiednimi procedurami prawnymi, podjąć decyzję o:

- a) powołaniu Członków Trybunału i Członków Trybunału Odwoławczego zgodnie z art. 3.9 ust. 2 (Trybunał Pierwszej Instancji) i art. 3.10 ust. 2 (Trybunał Odwoławczy), zwiększeniu lub zmniejszeniu liczby Członków zgodnie z art. 3.9 ust. 3 i art. 3.10 ust. 3 oraz o usunięciu Członków z Trybunału lub Trybunału Odwoławczego na podstawie art. 3.11 ust. 5 (Etyka);

- b) określeniu miesięcznego wynagrodzenia za gotowość do pełnienia obowiązków Członków Trybunału i Trybunału Odwoławczego zgodnie z art. 3.9 ust. 12 i art. 3.10 ust. 11 oraz wysokości dziennych wynagrodzeń Członków pełniących obowiązki w składzie Trybunału Odwoławczego oraz Prezesów Trybunału i Trybunału Odwoławczego zgodnie z art. 3.10 ust. 12 i art. 3.9 ust. 13;
- c) przekształceniu wynagrodzenia za gotowość do pełnienia obowiązków oraz innych wynagrodzeń i wydatków Członków Trybunału i Trybunału Odwoławczego w stałe wynagrodzenie zgodnie z art. 3.9 ust. 15 i art. 3.10 ust. 13;
- d) określeniu wszelkich niezbędnych przepisów przejściowych zgodnie z art. 3.12 (Wielostronny mechanizm rozstrzygania sporów);
- e) przyjęciu dodatkowych zasad dotyczących opłat na podstawie art. 3.21 ust. 5 (Koszty);
- f) przyjęciu wykładni postanowień niniejszej Umowy, która jest wiążąca dla Stron i wszystkich organów utworzonych na mocy niniejszej Umowy, w tym Trybunału i Trybunału Odwoławczego, o których mowa w rozdziale trzecim (Rozstrzyganie sporów) sekcja A (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami), oraz organów arbitrażowych, o których mowa w rozdziale trzecim (Rozstrzyganie sporów) sekcja B (Rozstrzyganie sporów między Stronami); oraz
- g) przyjęciu zasad uzupełniających obowiązujące zasady rozstrzygania sporów lub zasad zawartych w załącznikach. Takie zasady są wiążące dla Trybunału i Trybunału Odwoławczego, o których mowa w rozdziale trzecim (Rozstrzyganie sporów) sekcja A (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami), oraz organów arbitrażowych, o których mowa w rozdziale trzecim (Rozstrzyganie sporów) sekcja B (Rozstrzyganie sporów między Stronami).

ARTYKUŁ 4.2

Podjmowanie decyzji

1. Strony mogą podejmować decyzje w ramach Komitetu w przypadkach przewidzianych w niniejszej Umowie. Decyzje podjęte w ramach Komitetu są wiążące dla Stron, które są zobowiązane do podjęcia środków niezbędnych do wykonania takich decyzji.
2. Komitet może wydawać odpowiednie zalecenia w przypadkach przewidzianych w niniejszej Umowie.
3. Komitet opracowuje swoje decyzje i zalecenia za zgodą obu Stron.

ARTYKUŁ 4.3

Zmiany

1. Strony mogą uzgodnić wprowadzenie zmian do niniejszej Umowy. Zmiany niniejszej Umowy wchodzi w życie po wymianie przez Strony pisemnych powiadomień poświadczających, że spełniły one swe odpowiednie mające zastosowanie wymogi prawne i zakończyły procedury, jak ustalono w instrumencie wprowadzającym zmiany.

2. Niezależnie od ust. 1 Strony mogą w ramach Komitetu przyjąć decyzje zmieniające niniejszą Umowę w przypadkach przewidzianych w niniejszej Umowie.

ARTYKUŁ 4.4

Wyłączenie ze względów ostrożności

1. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako uniemożliwiające Stronie wprowadzenie lub utrzymywanie racjonalnych środków ze względów ostrożności, takich jak:

- a) ochrona inwestorów, deponentów, ubezpieczonych lub osób, wobec których występuje zobowiązanie powiernicze ze strony podmiotów świadczących usługi finansowe;
- b) zachowanie bezpieczeństwa, stabilności, integralności lub odpowiedzialności finansowej podmiotów świadczących usługi finansowe; lub
- c) zapewnienie integralności i stabilności systemu finansowego Strony.

2. Środki te nie mogą być bardziej uciążliwe niż to konieczne do osiągnięcia ich celu i nie mogą stanowić środka arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji podmiotów świadczących usługi finansowe pochodzących z terytorium drugiej Strony w porównaniu z własnymi podobnymi podmiotami świadczącymi usługi finansowe ani nie mogą stanowić ukrytych ograniczeń w handlu usługami.

3. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako nakładające na Stronę obowiązek ujawnienia informacji odnoszących się do interesów i rachunków indywidualnych klientów, ani jakiegokolwiek informacji poufnej lub informacji zastrzeżonej będącej w posiadaniu organów publicznych.

ARTYKUŁ 4.5

Wyjątki ze względów bezpieczeństwa

Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako:

- a) wymagające od Strony dostarczenia informacji, których ujawnienie uważa ona za sprzeczne z jej podstawowymi interesami bezpieczeństwa;
- b) uniemożliwiające Stronie przeprowadzenie jakiegokolwiek działania uznanego przez nią za niezbędne dla ochrony jej podstawowych interesów bezpieczeństwa:
 - (i) odnoszącego się do produkcji lub handlu bronią, amunicją i sprzętem wojskowym oraz do handlu innymi towarami i materiałami oraz do działalności gospodarczej, które są prowadzone bezpośrednio lub pośrednio w celu zaopatrzenia obiektów wojskowych;
 - (ii) odnoszącego się do świadczenia usług prowadzonego bezpośrednio lub pośrednio dla celów zaopatrzenia obiektów wojskowych;

- (iii) odnoszącego się do materiałów rozszczepialnych lub materiałów do syntezy jądrowej lub materiałów służących do ich uzyskania; lub
 - (iv) podjętego w czasie wojny lub w obliczu innego zagrożenia w stosunkach międzynarodowych lub w celu ochrony krytycznej infrastruktury publicznej (odnosi się to do infrastruktury energetycznej, wodnej lub komunikacyjnej zapewniającej podstawowe towary i usługi ogółowi społeczeństwa) przed celowymi próbami jej zniszczenia lub zakłócenia jej działania;
- c) uniemożliwiające Stronie podejmowanie działań w celu utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa.

ARTYKUŁ 4.6

Podatki

1. Niniejsza Umowa ma zastosowanie do środków podatkowych tylko w zakresie, w jakim jest to niezbędne do zapewnienia skuteczności jej postanowieniom¹.

¹ Termin „postanowienia niniejszej Umowy” oznacza postanowienia, które przyznają: a) traktowanie niedyskryminacyjne inwestorom w sposób i w zakresie przewidzianym w art. 2.3 (Traktowanie narodowe); oraz b) ochronę inwestorom i ich inwestycjom przed wywłaszczeniem w sposób i w zakresie przewidzianym w art. 2.6 (Wywłaszczenie).

2. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie ma wpływu na prawa i obowiązki Unii lub jakiegokolwiek z państw członkowskich Unii ani na prawa i obowiązki Singapuru wynikające z jakiegokolwiek umowy podatkowej między Unią lub jakimkolwiek z państw członkowskich Unii a Singapurem. W przypadku niezgodności pomiędzy taką umową podatkową a niniejszą Umową pierwszeństwo w zakresie dotyczącym niezgodności mają postanowienia takiej umowy podatkowej. W przypadku umowy podatkowej między Unią lub jednym z państw członkowskich Unii i Singapurem właściwe organy na mocy tej umowy ponoszą wyłączną odpowiedzialność za wspólne ustalenie czy istnieje niezgodność między niniejszą Umową a taką umową.

3. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie uniemożliwia Stronie wprowadzania lub utrzymywania dowolnego środka podatkowego stosującego rozróżnienie między podatnikami na podstawie racjonalnych kryteriów, takie jak między podatnikami znajdującymi się w odmiennej sytuacji, w szczególności pod względem ich miejsca zamieszkania lub miejsca, gdzie inwestują swój kapitał¹.

4. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie stoi na przeszkodzie wprowadzeniu lub stosowaniu jakiegokolwiek środka mającego na celu zapobieganie unikaniu lub uchylaniu się od opodatkowania zgodnie z postanowieniami umów o unikaniu podwójnego opodatkowywania lub innych porozumień dotyczących podatków lub zgodnie z krajowym prawodawstwem podatkowym.

¹ Dla większej pewności należy zaznaczyć, że Strony wspólnie uznają, że żadne z postanowień niniejszej Umowy nie uniemożliwia wprowadzenia jakiegokolwiek środka podatkowego mającego na celu opiekę społeczną, zdrowie publiczne lub inne cele społeczne albo stabilność makroekonomiczną lub korzyści podatkowe związane z miejscem rejestracji przedsiębiorstwa, a nie z obywatelstwem osoby będącej właścicielem przedsiębiorstwa. Środki podatkowe mające na celu stabilność makroekonomiczną są środkami wprowadzanymi w reakcji na zmiany i trendy gospodarki krajowej oraz mają na celu zaradzenie lub zapobieganie zaburzeniom równowagi systemowej, które poważnie zagrażają stabilności gospodarki krajowej.

5. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie uniemożliwia Singapurowi wprowadzania lub utrzymywania środków podatkowych, które są niezbędne, aby chronić jego nadrzędne interesy porządku publicznego wynikające ze szczególnych ograniczeń związanych z dostępną przestrzenią.

ARTYKUŁ 4.7

Szczególny wyjątek

Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie ma zastosowania do działalności banku centralnego lub organu kształtującego politykę pieniężną bądź innego podmiotu publicznego w wykonywaniu polityki pieniężnej lub odnoszącej się do kursu walutowego.

ARTYKUŁ 4.8

Państwowe fundusze majątkowe

Każda ze Stron zachęca swoje państwowe fundusze majątkowe do przestrzegania powszechnie przyjętych zasad i praktyk - zasad z Santiago.

ARTYKUŁ 4.9

Ujawnianie informacji

1. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako wymagające od Strony udostępnienia informacji poufnych, których ujawnienie mogłoby utrudnić egzekwowanie prawa lub w inny sposób jest sprzeczne z interesem publicznym lub które mogłoby zaszkodzić uzasadnionym interesom handlowym poszczególnych przedsiębiorstw, państwowych lub prywatnych.
2. W przypadku gdy Strona przedkłada Komitetowi informacje, które są uważane za poufne zgodnie z jej przepisami ustawowymi i wykonawczymi, druga Strona traktuje te informacje jako poufne, o ile Strona przedkładająca informacje nie postanowi inaczej.

ARTYKUŁ 4.10

Wypełnianie zobowiązań

Każda Strona wprowadza wszelkie ogólne lub szczególne środki wymagane w celu wypełnienia ich zobowiązań w ramach niniejszej Umowy. Zapewniają one osiągnięcie celów określonych w niniejszej Umowie.

ARTYKUŁ 4.11

Brak bezpośredniego stosowania

Dla większej pewności, żadne z postanowień niniejszej Umowy nie jest interpretowane jako przyznające prawa lub nakładające obowiązki na osoby, inne niż prawa i obowiązki powstałe między Stronami na podstawie międzynarodowego prawa publicznego.

ARTYKUŁ 4.12

Powiązania z innymi umowami

1. Niniejsza Umowa jest integralną częścią ogólnych stosunków między Unią i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, i Singapurem, z drugiej, regulowanych Umową o partnerstwie i współpracy między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Singapuru, z drugiej strony oraz stanowi część wspólnych ram instytucjonalnych. Niniejsza Umowa jest umową szczegółową wprowadzającą w życie postanowienia dotyczące handlu określone w Umowie o partnerstwie i współpracy między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Singapuru, z drugiej strony.
2. Dla większej pewności Strony zgadzają się, że żadne z postanowień niniejszej Umowy nie wymaga od nich działania w sposób niezgodny z ich zobowiązaniami w ramach WTO.

3. a) Po wejściu w życie niniejszej Umowy, porozumienia między państwami członkowskimi Unii a Singapurem wskazane w załączniku 5 (Umowy, o których mowa w art. 4.12) włącznie z prawami i obowiązkami z nich wynikającymi, zostają rozwiązane i przestają obowiązywać oraz zostają zastąpione niniejszą Umową.
- b) W przypadku tymczasowego stosowania niniejszej Umowy zgodnie z art. 4.15 ust. 4 (Wejście w życie), stosowanie postanowień porozumień wymienionych w załączniku 5 (Umowy, o których mowa w art. 4.12) oraz praw i obowiązków z nich wynikających zostaje zawieszone od daty rozpoczęcia tymczasowego stosowania. Jeżeli tymczasowe stosowanie niniejszej Umowy zostanie zakończone, a niniejsza Umowa nie wejdzie w życie, zawieszenie przestaje obowiązywać, a porozumienia wymienione w załączniku 5 (Umowy, o których mowa w art. 4.12) stają się znów skuteczne.
- c) Niezależnie od ust. 3 lit. a) i b) roszczenie może zostać wniesione zgodnie z postanowieniami porozumienia wymienionego w załączniku 5 (Umowy, o których mowa w art. 4.12) w odniesieniu do traktowania przyznanego w okresie obowiązywania wskazanego porozumienia, na mocy zasad i procedur ustanowionych w takim porozumieniu oraz pod warunkiem, że upłynęły nie więcej niż trzy lata od daty zawieszenia stosowania tego porozumienia zgodnie z ust. 3 lit. b) lub - jeżeli stosowanie tego porozumienia nie zostało zawieszone zgodnie z ust. 3 lit. b) - od daty wejścia w życie niniejszej Umowy.

- d) Niezależnie od postanowień ust. 3 lit. a) i b), jeżeli tymczasowe stosowanie niniejszej Umowy zostanie zakończone, a niniejsza Umowa nie wejdzie w życie, roszczenie może zostać wniesione zgodnie z rozdziałem trzecim (Rozstrzyganie sporów) sekcja A (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami) w odniesieniu do traktowania przyznanego w okresie tymczasowego stosowania niniejszej Umowy, pod warunkiem że upłynęły nie więcej niż trzy lata od daty zakończenia tymczasowego stosowania.

Na użytek niniejszego ustępu definicja „wejścia w życie niniejszej Umowy” zawarta w art. 4.15 ust. 4 lit. d) (Wejście w życie) nie ma zastosowania.

ARTYKUŁ 4.13

Terytorialny zakres stosowania

Niniejsza Umowa ma zastosowanie:

- a) w przypadku Strony UE - do terytoriów, na których stosuje się Traktat o Unii Europejskiej i Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej na warunkach określonych w tych traktatach; oraz
- b) w przypadku Singapuru - do jego terytorium.

Odniesienia do „terytorium” zawarte w niniejszej Umowie są rozumiane w taki sposób, chyba że wyraźnie zaznaczono inaczej.

ARTYKUŁ 4.14

Załączniki i uzgodnienia

Załączniki i uzgodnienia do niniejszej Umowy stanowią jej integralną część.

ARTYKUŁ 4.15

Wejście w życie

1. Strony zatwierdzają niniejszą Umowę zgodnie ze swoimi procedurami.
2. Niniejsza Umowa wchodzi w życie pierwszego dnia drugiego miesiąca, po którym Strony wymienią pisemne powiadomienia poświadczające, że wypełniły swoje odpowiednie mające zastosowanie procedury i wymogi prawne dotyczące wejścia w życie niniejszej Umowy. Strony mogą uzgodnić inny termin.
3. Powiadomienia są przesyłane do Sekretarza Generalnego Rady Unii Europejskiej oraz do Dyrektora Departamentu ds. Ameryki Północnej i Europy w Ministerstwie Handlu i Przemysłu Singapuru lub do organów będących ich następcami.

4. a) Niniejsza Umowa może być stosowana tymczasowo, jeżeli Strony tak uzgodnią. W takim przypadku niniejsza Umowa jest stosowana od pierwszego dnia miesiąca następującego po terminie, w którym Unia i Singapur powiadomiły się wzajemnie o zakończeniu swych odpowiednich procedur niezbędnych do tego celu. Strony mogą uzgodnić inny termin.
- b) W przypadku gdy niektórych postanowień niniejszej Umowy nie można stosować tymczasowo, Strona, która nie może ich stosować tymczasowo, powiadamia drugą Stronę o takich postanowieniach.

Niezależnie od ust. 4 lit. a), o ile druga Strona dopełniła niezbędnych procedur i nie wyraziła sprzeciwu wobec tymczasowego stosowania w ciągu dziesięciu dni od powiadomienia, że niektórych postanowień nie można stosować tymczasowo, postanowienia niniejszej Umowy, które nie są objęte takim powiadomieniem, są tymczasowo stosowane od pierwszego dnia miesiąca następującego po powiadomieniu.

- c) Unia lub Singapur mogą zakończyć tymczasowe stosowanie w drodze pisemnego zawiadomienia drugiej Strony. Zakończenie takie staje się skuteczne w pierwszym dniu drugiego miesiąca następującego po powiadomieniu.
- d) W przypadku gdy niniejszą Umowę lub niektóre jej postanowienia stosuje się tymczasowo, wyrażenie „wejście w życie niniejszej Umowy” należy rozumieć jako datę rozpoczęcia jej tymczasowego stosowania. Komitet może sprawować swoje funkcje podczas tymczasowego stosowania niniejszej Umowy. Wszelkie decyzje przyjęte podczas sprawowania tych funkcji przestaną obowiązywać jeżeli tymczasowe stosowanie niniejszej Umowy zostanie zakończone, a niniejsza Umowa nie wejdzie w życie.

ARTYKUŁ 4.16

Okres obowiązywania

1. Niniejsza Umowa zostaje zawarta na czas nieokreślony.
2. Strona UE lub Singapur mogą pisemnie powiadomić drugą Stronę o swoim zamiarze wypowiedzenia niniejszej Umowy.
3. Wypowiedzenie niniejszej Umowy staje się skuteczne po upływie sześciu miesięcy od powiadomienia na mocy ust. 2, nie naruszając art. 4.17 (Wypowiedzenie).
4. W ciągu 30 dni od przekazania powiadomienia na mocy ust. 2, każda ze Stron może wezwać do przeprowadzenia konsultacji dotyczących tego, czy zakończenie obowiązywania jakichkolwiek postanowień niniejszej Umowy powinno nastąpić w późniejszym terminie, niż przewidziany w ust. 3. Konsultacje zaczynają się w ciągu 30 dni od przekazania Stronie odpowiedniego wniosku.

ARTYKUŁ 4.17

Wypowiedzenie

W sytuacji gdy niniejsza Umowa zostanie wypowiedziana zgodnie z art. 4.16 (Okres obowiązywania), niniejsza Umowa nadal obowiązuje w okresie kolejnych dwudziestu lat od daty wypowiedzenia w odniesieniu do inwestycji objętych niniejszą Umową dokonanych przed wypowiedzeniem niniejszej Umowy. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania w przypadku gdy tymczasowe stosowanie niniejszej Umowy zostanie zakończone, a niniejsza Umowa nie wejdzie w życie.

ARTYKUŁ 4.18

Przystąpienie nowych państw członkowskich Unii

1. Unia powiadamia niezwłocznie Singapur o każdym wniosku w sprawie przystąpienia państwa trzeciego do Unii.
2. Podczas negocjacji w sprawie przystąpienia między Unią a państwem kandydującym, Unia stara się:
 - a) w możliwym zakresie, przekazać Singapurovi wszelkie informacje, o które się zwróci, dotyczące kwestii objętych niniejszą Umową; oraz
 - b) uwzględnić wszelkie obawy wyrażone przez Singapur.

3. Unia powiadamia Singapur, tak szybko jak jest to możliwe, o wynikach negocjacji dotyczących przystąpienia z państwem kandydującym oraz powiadamia Singapur o wejściu w życie przystąpienia do Unii.
4. W ramach Komitetu i z wystarczającym wyprzedzeniem przed datą przystąpienia państwa trzeciego do Unii, Strony analizują możliwy wpływ takiego przystąpienia na niniejszą Umowę. Strony mogą, decyzją Komitetu, wprowadzić wszelkie konieczne dostosowania lub uzgodnienia przejściowe.
5. Każde nowe państwo członkowskie Unii przystępuje do niniejszej Umowy, przedkładając akt przystąpienia do niniejszej Umowy Sekretarzowi Generalnemu Rady Unii Europejskiej oraz Dyrektorowi Departamentu ds. Ameryki Północnej i Europy w Ministerstwie Handlu i Przemysłu Singapuru lub organom będącym ich następcami.

ARTYKUŁ 4.19

Teksty autentyczne

Niniejszą Umowę sporządzono w dwóch egzemplarzach w językach angielskim, bułgarskim, chorwackim, czeskim, duńskim, estońskim, fińskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, litewskim, łotewskim, maltańskim, niderlandzkim, niemieckim, polskim, portugalskim, rumuńskim, słowackim, słoweńskim, szwedzkim, węgierskim i włoskim, przy czym każdy z tych tekstów jest na równi autentyczny.

Съставено в Брюксел на деветнадесети октомври две хиляди и осемнадесета година.

Hecho en Bruselas, el diecinueve de octubre de dos mil dieciocho.

V Bruselu dne devatenáctého října dva tisíce osmnáct.

Udfærdiget i Bruxelles den nittende oktober to tusind og atten.

Geschehen zu Brüssel am neunzehnten Oktober zweitausendachtzehn.

Kahe tuhande kaheksateistkümnenda aasta oktoobrikuu üheksateistkümnendal päeval Brüsselis.

Έγινε στις Βρυξέλλες, στις δέκα εννέα Οκτωβρίου δύο χιλιάδες δεκαοκτώ.

Done at Brussels on the nineteenth day of October in the year two thousand and eighteen.

Fait à Bruxelles, le dix-neuf octobre deux mille dix-huit.

Sastavljeno u Bruxellesu devetnaestog listopada godine dvije tisuće osamnaeste.

Fatto a Bruxelles, addì diciannove ottobre duemiladiciotto.

Briselē, divi tūkstoši astoņpadsmitā gada deviņpadsmitajā oktobrī.

Priimta du tūkstančiai aštuonioliktą metų spalio devynioliktą dieną Briuselyje.

Kelt Brüsszelben, a kétezer-tizennyolcadik év október havának tizenkilencedik napján.

Magħmul fi Brussell, fid-dsatax-il jum ta' Ottubru fis-sena elfejn u tmintax.

Gedaan te Brussel, negentien oktober tweeduizend achttien.

Sporządzono w Brukseli dnia dziewiętnastego października roku dwa tysiące osiemnastego.

Feito em Bruxelas, em dezanove de outubro de dois mil e dezoito.

Întocmit la Bruxelles la nouăsprezece octombrie două mii optsprezece.

V Bruseli devätnásteho oktobra dvetisícosemnást'.

V Bruslju, dne devetnajstega oktobra leta dva tisoč osemnajst.

Tehty Brysselissä yhdeksäntenätoista päivänä lokakuuta vuonna kaksituhattakahdeksantoista.

Som skedde i Bryssel den nittonde oktober år tjugohundraarton.

Voor het Koninkrijk België
Pour le Royaume de Belgique
Für das Königreich Belgien

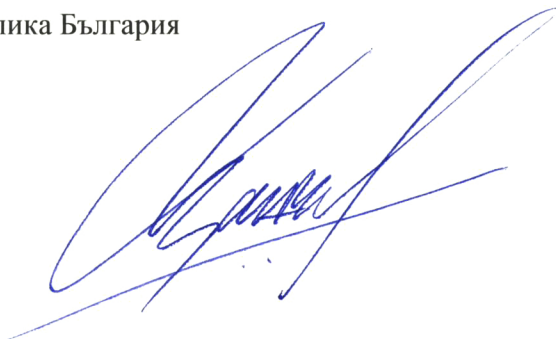

Deze handtekening verbindt eveneens het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Cette signature engage également la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

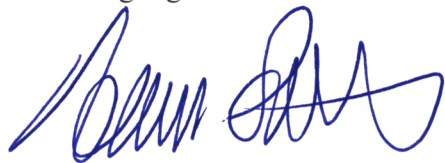
За Република България

Za Českou republiku

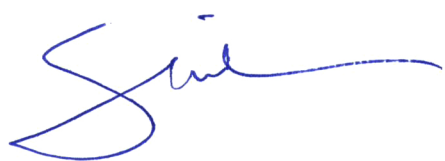
For Kongeriget Danmark

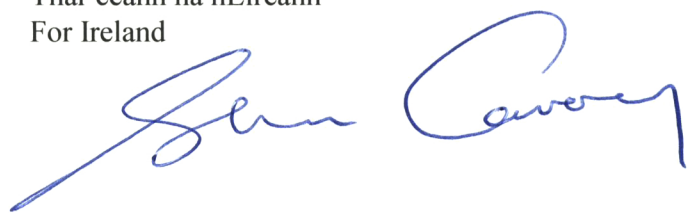
Für die Bundesrepublik Deutschland

Eesti Vabariigi nimel

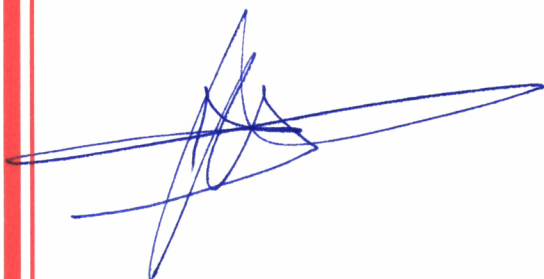
Thar ceann na hÉireann
For Ireland

Για την Ελληνική Δημοκρατία

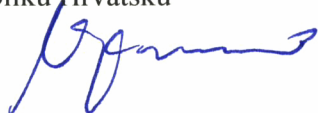
Por el Reino de España

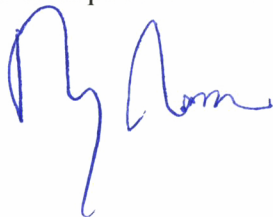
Pour la République française

Za Republiku Hrvatsku

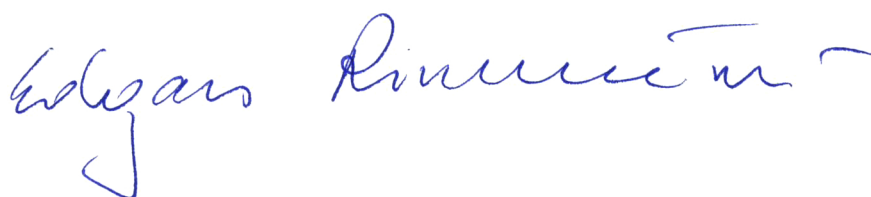
Per la Repubblica italiana

Για την Κυπριακή Δημοκρατία

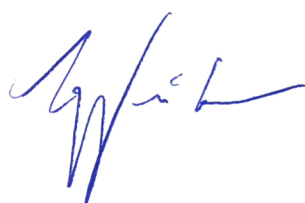
Latvijas Republikas vārdā –

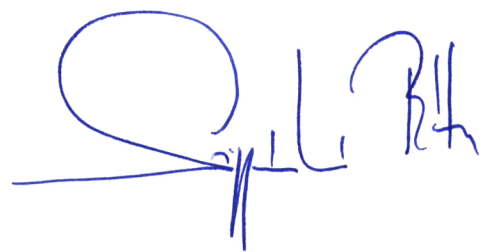
Lietuvos Respublikos vardu

Pour le Grand-Duché de Luxembourg

Magyarország részéről

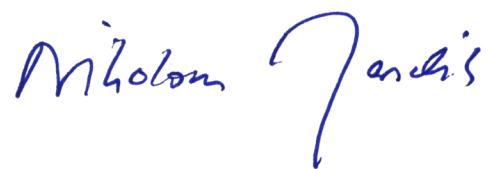
Għar-Repubblika ta' Malta

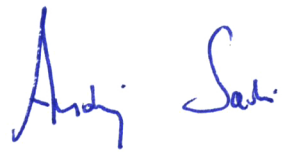
Voor het Koninkrijk der Nederlanden

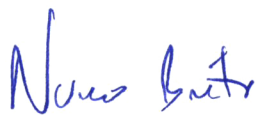
Für die Republik Österreich

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

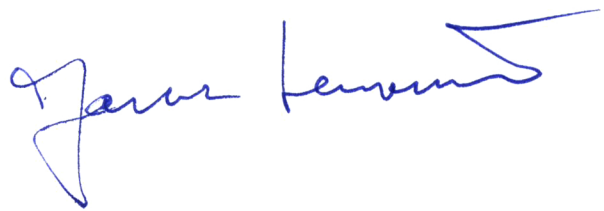
Pela República Portuguesa

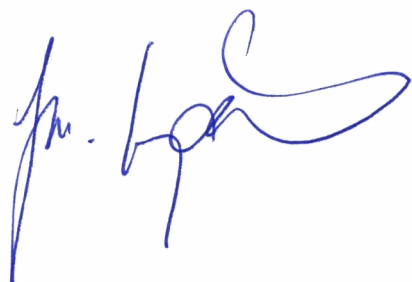
Pentru România

Za Republiko Slovenijo

Za Slovenskú republiku

Suomen tasavallan puolesta
För Republiken Finland

För Konungariket Sverige

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

За Европейския съюз
Por la Unión Europea
Za Evropskou unii
For Den Europæiske Union
Für die Europäische Union
Euroopa Liidu nimel
Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
For the European Union
Pour l'Union européenne
Za Europejską uniję
Per l'Unione europea
Eiropas Savienības vārdā –
Europos Sąjungos vardu
Az Európai Unió részéről
Għall-Unjoni Ewropea
Voor de Europese Unie
W imieniu Unii Europejskiej
Pela União Europeia
Pentru Uniunea Europeană
Za Európsku úniu
Za Evropsko unijo
Euroopan unionin puolesta
För Europeiska unionen

Moham Jari
Pete Jari

For the Republic of Singapore

STwara

WYWŁASZCZENIE

Strony potwierdzają, iż wspólnie uznają, że:

1. Art. 2.6 (Wywłaszczenie) dotyczy dwóch sytuacji. Pierwszą z nich jest wywłaszczenie bezpośrednie, które ma miejsce, gdy inwestycja objęta niniejszą Umową zostaje znacjonalizowana lub w inny sposób bezpośrednio wywłaszczona przez formalne przeniesienie tytułu lub bezwarunkowe zajęcie. Druga sytuacja to wywłaszczenie pośrednie, które ma miejsce, gdy środek lub szereg środków wprowadzony przez Stronę ma skutek równoważny z wywłaszczeniem bezpośrednim w tym sensie, że zasadniczo dochodzi do istotnego pozbawienia inwestora objętego niniejszą Umową podstawowych atrybutów prawa własności do inwestycji objętej niniejszą Umową, w tym praw do użytkowania tej inwestycji, korzystania z niej i rozporządzania nią, bez formalnego przeniesienia tytułu lub bezwarunkowego zajęcia.
2. Aby określić, czy w konkretnej sytuacji środek lub szereg środków wprowadzony przez Stronę stanowi wywłaszczenie pośrednie, należy przeprowadzić indywidualne i oparte na faktach dochodzenie, obejmujące między innymi następujące kwestie:
 - a) skutki gospodarcze środka lub szeregu środków oraz czas ich trwania; jednakże sam fakt, że środek lub szereg środków wprowadzony przez Stronę ma niekorzystny wpływ na wartość gospodarczą inwestycji, nie oznacza, że miało miejsce wywłaszczenie pośrednie;

- b) zakres, w jakim dany środek lub szereg środków zakłóca możliwość użytkowania własności, korzystania z niej i rozporządzania nią; oraz
- c) charakter środka lub szeregu środków, w szczególności jego przedmiot, kontekst i cel.

Dla większej pewności wprowadzony przez Stronę środek niedyskryminacyjny lub szereg środków niedyskryminacyjnych, który opracowano i zastosowano, aby chronić uzasadnione cele polityki publicznej takie jak zdrowie publiczne, bezpieczeństwo lub środowisko naturalne, nie stanowi wyłączenia pośredniego – z wyjątkiem rzadkich przypadków, w których wpływ środka lub szeregu środków jest w świetle jego celów tak znaczny, iż wydaje się być przesadny.

WYWŁASZCZENIE GRUNTU

1. Niezależnie od art. 2.6 (Wywłaszczenie), jeżeli stroną wywłaszczającą jest Singapur, wszelkie środki wywłaszczające związane z gruntem, zgodne z singapurską ustawą w sprawie nabycia gruntów – Land Acquisition Act – (dział 152)¹, wprowadza się po wypłaceniu rekompensaty odpowiadającej wartości rynkowej zgodnie z wyżej wymienioną ustawą.
2. Na użytek niniejszej Umowy wszelkie środki wywłaszczające na mocy singapurskiej ustawy w sprawie nabycia gruntów – Land Acquisition Act – (dział 152) powinny służyć celowi publicznemu lub wynikać z celu publicznego.

¹ Singapurska ustawa w sprawie nabycia gruntów – Land Acquisition Act – (dział 152) na dzień wejścia w życie niniejszej Umowy.

WYWŁASZCZANIE I PRAWA WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ

Dla większej pewności cofnięcie, ograniczenie lub utworzenie praw własności intelektualnej w zakresie, w jakim dany środek jest spójny z porozumieniem TRIPS i rozdziałem dziesiątym (Własność intelektualna) Umowy o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru, nie stanowi wywłaszczenia. Stwierdzenie, że dany środek jest niespójny z porozumieniem TRIPS i rozdziałem dziesiątym (Własność intelektualna) Umowy o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru, nie oznacza ponadto, iż doszło do wywłaszczenia.

DŁUG PUBLICZNY

1. Nie można wnosić żadnych roszczeń w sprawie naruszenia przez restrukturyzację długu Strony zobowiązania określonego w rozdziale drugim (Ochrona inwestycji), a jeśli już takie roszczenie zostało wniesione, nie jest możliwe jego rozpatrzenie zgodnie z rozdziałem trzecim (Rozstrzyganie sporów) sekcja A (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami), w przypadku gdy restrukturyzacja stanowi negocjowaną restrukturyzację w momencie wnoszenia roszczenia lub staje się negocjowaną restrukturyzacją po takim wniesieniu, z wyjątkiem roszczeń w sprawie naruszenia przez restrukturyzację art. 2.3 (Traktowanie narodowe)¹.
2. Niezależnie od art. 3.6 (Wniesienie skargi do Trybunału) zgodnie z rozdziałem trzecim (Rozstrzyganie sporów) sekcja A (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami), z zastrzeżeniem ust. 1 niniejszego załącznika, inwestor nie może wnosić roszczenia na podstawie rozdziału trzeciego (Rozstrzyganie sporów) sekcja A (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami), w sprawie naruszenia zobowiązania przez restrukturyzację długu Strony na podstawie rozdziału drugiego (Ochrona inwestycji) innego niż na podstawie art. 2.3 (Traktowanie narodowe), chyba że upłynęło 270 dni od daty złożenia przez skarżącego pisemnego wniosku o konsultacje na podstawie art. 3.3 (Konsultacje) zgodnie z rozdziałem trzecim (Rozstrzyganie sporów) sekcja A (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami).

¹ Na użytek niniejszego załącznika, sam fakt, że odpowiednie traktowanie rozróżnia inwestorów lub inwestycje na podstawie uzasadnionych celów polityki publicznej w kontekście kryzysu zadłużenia lub zagrożenia takim kryzysem, nie stanowi naruszenia art. 2.3 (Traktowanie narodowe).

3. Na użytek niniejszego załącznika:

„negocjowana restrukturyzacja” oznacza restrukturyzację lub odroczenia spłaty długu Strony, które następują poprzez (i) modyfikację lub zmianę instrumentów dłużnych, jak przewidziano w ich warunkach, włącznie z przepisami je regulującymi, lub (ii) wymianę instrumentów dłużnych lub podobny proces, w ramach którego posiadacze przynajmniej 75 % łącznej kwoty głównej długu pozostającego do spłaty, który podlega restrukturyzacji, zgodzili się na taką wymianę długu lub inny proces;

„prawo właściwe” dla instrumentu dłużnego oznacza ramy prawne i regulacyjne danej jurysdykcji mające zastosowanie do takiego instrumentu dłużnego.

4. Dla większej pewności, „dług Strony” obejmuje, w przypadku Unii, zadłużenie rządu państwa członkowskiego Unii lub samorządu w państwie członkowskim Unii na szczeblu centralnym, regionalnym lub lokalnym.

UMOWY, O KTÓRYCH MOWA W ART. 4.12

Umowy pomiędzy państwami członkowskimi Unii a Singapurem:

1. Umowa między Rządem Republiki Singapuru a Rządem Republiki Bułgarii w sprawie wzajemnego popierania i ochrony inwestycji, sporządzona w Singapurze dnia 15 września 2003 r.
2. Umowa między Rządem Republiki Singapuru a Belgijsko-Luksemburską Unią Ekonomiczną w sprawie popierania i ochrony inwestycji, sporządzona w Brukseli dnia 17 listopada 1978 r.
3. Umowa między Rządem Republiki Singapuru a Rządem Republiki Czeskiej w sprawie popierania i ochrony inwestycji, sporządzona w Singapurze dnia 8 kwietnia 1995 r.
4. Traktat między Republiką Federalną Niemiec a Republiką Singapuru w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzony w Singapurze dnia 3 października 1973 r.

5. Umowa między Rządem Republiki Singapuru a Rządem Republiki Francuskiej w sprawie popierania i ochrony inwestycji, sporządzona w Paryżu dnia 8 września 1975 r.
6. Umowa między Rządem Republiki Singapuru a Rządem Republiki Łotewskiej w sprawie popierania i ochrony inwestycji, sporządzona w Singapurze dnia 7 lipca 1998 r.
7. Umowa między Republiką Singapuru a Republiką Węgierską w sprawie popierania i ochrony inwestycji, sporządzona w Singapurze dnia 17 kwietnia 1997 r.
8. Umowa w sprawie współpracy gospodarczej między Rządem Królestwa Niderlandów a Rządem Republiki Singapuru, sporządzona w Singapurze dnia 16 maja 1972 r.
9. Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Singapuru o ochronie i popieraniu inwestycji, sporządzona w Warszawie dnia 3 czerwca 1993 r.
10. Umowa między Rządem Republiki Singapuru a Rządem Republiki Słowenii w sprawie wzajemnego popierania i ochrony inwestycji, sporządzona w Singapurze dnia 25 stycznia 1999 r.

11. Umowa między Republiką Singapuru a Republiką Słowacką w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzona w Singapurze dnia 13 października 2006 r. oraz
 12. Umowa między Rządem Republiki Singapuru a Rządem Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej w sprawie popierania i ochrony inwestycji, sporządzona w Singapurze dnia 22 lipca 1975 r.
-

MECHANIZM MEDIACJI
STOSOWANY W PRZYPADKU SPORÓW MIĘDZY INWESTORAMI A STRONAMI

ARTYKUŁ 1

Cel

Celem niniejszego mechanizmu mediacji jest ułatwienie znalezienia wspólnie uzgodnionego rozwiązania w drodze kompleksowego i szybkiego postępowania przy pomocy mediatora.

SEKCJA A

POSTĘPOWANIE MEDIACYJNE

ARTYKUŁ 2

Wszczęcie postępowania

1. Strona sporu może w każdym momencie zwrócić się o wszczęcie postępowania mediacyjnego. Taki wniosek składany jest drugiej Stronie w formie pisemnej.

2. Strona, do której taki wniosek jest skierowany, rozważa go w dobrej wierze i udziela odpowiedzi poprzez przyjęcie lub odrzucenie wniosku na piśmie w ciągu dziesięciu dni od jego otrzymania.
3. Jeżeli wniosek dotyczy traktowania przez instytucję, organ lub jednostkę organizacyjną Unii lub przez państwo członkowskie Unii, a pozwany nie został określony zgodnie z art. 3.5 ust. 2 (Zawiadomienie o zamiarze), wniosek kieruje się do Unii. Jeżeli Unia przyjmuje ten wniosek, w odpowiedzi należy określić, czy stroną postępowania mediacyjnego będzie Unia czy też dane państwo członkowskie Unii¹.

ARTYKUŁ 3

Wybór mediatora

1. Strony sporu dążą do poczynienia uzgodnień dotyczących mediatora nie później niż 15 dni po otrzymaniu odpowiedzi na wniosek, o której mowa w art. 2 ust. 2 (Wszczęcie postępowania) niniejszego załącznika. Tego rodzaju uzgodnienia mogą objąć wyznaczenie mediatora spośród Członków Trybunału ustanowionego zgodnie z art. 3.9 (Trybunał Pierwszej Instancji).

¹ Dla większej pewności, w przypadku gdy wniosek dotyczy traktowania przez Unię, stroną mediacji jest Unia, a każde zainteresowane państwo członkowskie jest w pełni zaangażowane w mediację. W przypadku gdy wniosek dotyczy wyłącznie traktowania przez państwo członkowskie Unii, stroną mediacji jest zainteresowane państwo członkowskie Unii, chyba że domaga się ono, by Unia była stroną.

2. Jeżeli strony sporu nie mogą osiągnąć porozumienia w sprawie wyboru mediatora zgodnie z ust. 1, jedna ze stron sporu może zwrócić się do Prezesa Trybunału o wyznaczenie mediatora w drodze losowania spośród Członków Trybunału ustanowionego zgodnie z art. 3.9 (Trybunał Pierwszej Instancji). Prezes Trybunału wyznacza mediatora w ciągu dziesięciu dni roboczych od złożenia wniosku przez jedną ze stron sporu.
3. Mediator nie może być obywatelem żadnej ze Stron, o ile strony sporu nie postanowią inaczej.
4. Mediator w bezstronny i przejrzysty sposób pomaga stronom sporu w osiągnięciu jasności w odniesieniu do środka i jego możliwych negatywnych skutków dla inwestycji oraz w opracowaniu wspólnie uzgodnionego rozwiązania.

ARTYKUŁ 4

Zasady dotyczące postępowania mediacyjnego

1. W ciągu dziesięciu dni od daty wyznaczenia mediatora strona sporu, która wniosła o wszczęcie postępowania mediacyjnego, przedstawia mediatorowi i drugiej stronie sporu w formie pisemnej szczegółowy opis problemu, a zwłaszcza opis stosowania spornego środka i jego negatywnych skutków dla inwestycji. W ciągu 20 dni od dnia przekazania takiego opisu druga strona sporu może w formie pisemnej przedstawić swoje uwagi do niego. W opisie problemu lub w uwagach każda ze stron sporu może zawrzeć wszelkie informacje, które uzna za istotne.

2. Mediator może podjąć decyzję co do najwłaściwszego sposobu osiągnięcia jasności w odniesieniu do środka i jego możliwych negatywnych skutków dla inwestycji. Mediator może w szczególności organizować spotkania między stronami sporu, konsultować się ze stronami sporu wspólnie lub indywidualnie, zwrócić się o pomoc do odpowiednich ekspertów i zainteresowanych stron lub konsultować się z nimi oraz zapewnić dodatkowe wsparcie, o które wystąpią strony sporu. Zanim jednak mediator zwróci się o pomoc do odpowiednich ekspertów i zainteresowanych stron lub skonsultuje się z nimi, przeprowadza konsultacje ze stronami sporu.
3. Mediator może zaoferować doradztwo i zaproponować rozwiązanie do rozważenia przez strony sporu, które mogą zaakceptować lub odrzucić proponowane rozwiązanie lub porozumieć się co do innego rozwiązania. Mediator nie doradza jednak i nie przedstawia uwag w sprawie zgodności spornego środka z rozdziałem drugim (Ochrona inwestycji).
4. Postępowanie mediacyjne zostaje przeprowadzone na terytorium strony sporu, do której skierowany był wniosek, lub w innym wspólnie uzgodnionym miejscu lub w każdy inny wspólnie uzgodniony sposób.
5. Strony sporu dokładają starań, by osiągnąć wspólnie uzgodnione rozwiązanie w ciągu 60 dni od daty wyznaczenia mediatora. W oczekiwaniu na ostateczne porozumienie strony sporu mogą rozważyć potencjalne rozwiązania tymczasowe.
6. Wspólnie uzgodnione rozwiązania są udostępniane publicznie. Wersja dostępna publicznie może jednak nie zawierać informacji wskazanych przez jedną ze stron sporu jako poufne.

7. Postępowanie mediacyjne zostaje zakończone:

- a) poprzez przyjęcie przez strony sporu wspólnie uzgodnionego rozwiązania, w którym to przypadku postępowanie mediacyjne zostaje zakończone w dniu jego przyjęcia;
- b) za obopólną zgodą stron sporu na dowolnym etapie postępowania mediacyjnego, w którym to przypadku postępowanie mediacyjne zostaje zakończone w dniu zawarcia takiego porozumienia;
- c) poprzez wydanie przez mediatora po konsultacji ze stronami sporu pisemnego oświadczenia stwierdzającego, że dalsze próby mediacji byłyby bezskuteczne, w którym to przypadku postępowanie mediacyjne zostaje zakończone w dniu wydania takiego oświadczenia; lub
- d) poprzez wydanie przez stronę sporu pisemnego oświadczenia po przeanalizowaniu możliwych wspólnie uzgodnionych rozwiązań w ramach postępowania mediacyjnego oraz po rozważeniu wszelkich porad mediatora i proponowanych przez niego rozwiązań, w którym to przypadku postępowanie mediacyjne zostaje zakończone w dniu wydania takiego oświadczenia.

SEKCJA B

WDROŻENIE

ARTYKUŁ 5

Wdrożenie wspólnie uzgodnionego rozwiązania

1. Jeżeli strony sporu uzgodniły rozwiązanie, każda ze stron sporu podejmuje wszelkie środki niezbędne do wdrożenia takiego wspólnie uzgodnionego rozwiązania w uzgodnionym terminie.
2. Wdrażająca strona sporu informuje drugą stronę sporu w formie pisemnej o wszelkich krokach lub środkach podjętych w celu wdrożenia wspólnie uzgodnionego rozwiązania.
3. Na wniosek stron sporu mediator przedstawia im w formie pisemnej projekt sprawozdania merytorycznego zawierającego krótki opis: (i) środka stanowiącego przedmiot postępowania; (ii) zastosowanych procedur; oraz (iii) wszelkich wspólnie uzgodnionych rozwiązań stanowiących ostateczny rezultat tego postępowania, w tym potencjalnych rozwiązań tymczasowych. Mediator daje stronom sporu 15 dni roboczych na przedstawienie uwag do projektu sprawozdania. Po rozpatrzeniu uwag przedstawionych przez strony sporu w wyznaczonym terminie mediator przekazuje stronom sporu w formie pisemnej w ciągu 15 dni roboczych ostateczne sprawozdanie merytoryczne. Ostateczne pisemne sprawozdanie merytoryczne nie zawiera interpretacji postanowień niniejszej Umowy.

SEKCJA C

POSTANOWIENIA OGÓLNE

ARTYKUŁ 6

Związek z kwestią rozstrzygania sporów

1. Celem postępowania mediacyjnego nie jest stanowienie podstawy postępowania w sprawie rozstrzygnięcia sporu zgodnie z niniejszą Umową lub inną umową. W ramach takich postępowań w sprawie rozstrzygania sporów strona sporu nie może opierać się na następujących kwestiach, ani przedstawiać ich jako dowód, a następujące kwestie nie są brane pod uwagę przez jakikolwiek organ rozstrzygający, trybunał lub panel:
 - a) stanowiska zajęte przez stronę sporu w trakcie postępowania mediacyjnego;
 - b) fakt, że strona sporu wykazała gotowość do akceptacji rozwiązania w stosunku do środka objętego mediacją; lub
 - c) porady udzielone lub propozycje złożone przez mediatora.
2. Mechanizm mediacji pozostaje bez uszczerbku dla stanowisk prawnych Stron i stron sporu dotyczących rozdziału trzeciego (Rozstrzyganie sporów) Sekcja A (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami) lub Sekcja B (Rozstrzyganie sporów między Stronami).

3. Bez uszczerbku dla art. 4 ust. 6 (Zasady dotyczące postępowania mediacyjnego) niniejszego załącznika i o ile strony sporu nie postanowią inaczej, wszystkie etapy postępowania mediacyjnego, w tym doradztwo lub zaproponowane rozwiązanie, są poufne. Każda strona sporu może jednak podać do wiadomości publicznej informację o toczącej się mediacji.

ARTYKUŁ 7

Terminy

Każdy termin, o którym mowa w niniejszym załączniku, może zostać zmieniony za obopólnym porozumieniem stron sporu.

ARTYKUŁ 8

Koszty

1. Każda ze stron sporu ponosi swoje wydatki wynikające z udziału w postępowaniu mediacyjnym.

2. Strony sporu dzielą się równo wydatkami wynikającymi z kwestii organizacyjnych, w tym wynagrodzeniem i kosztami mediatora. Zasady dotyczące honorariów i kosztów mediatorów są zgodne z zasadami określonymi w Regulacji 14 pkt 1 przepisów administracyjnych i finansowych konwencji ICSID obowiązującymi w dniu wszczęcia mediacji.
-

KODEKS POSTĘPOWANIA CZŁONKÓW TRYBUNAŁU,
TRYBUNAŁU ODWOŁAWCZEGO I MEDIATORÓW

Definicje

1. W niniejszym kodeksie postępowania:

„Członek” oznacza członka Trybunału lub członka Trybunału Odwoławczego ustanowionego zgodnie z rozdziałem trzecim (Rozstrzyganie sporów) Sekcja A (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami);

„mediator” oznacza osobę prowadzącą mediację zgodnie z rozdziałem trzecim (Rozstrzyganie sporów) Sekcja A (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami);

„kandydat” oznacza osobę, którą bierze się pod uwagę przy wyborze Członka;

„asystent” oznacza osobę, która zgodnie z zasadami powołania Członka prowadzi badania lub pomaga temu Członkowi; oraz

„pracownicy”, w odniesieniu do Członka, oznaczają osoby, którymi kieruje i które kontroluje Członek, inne niż asystenci.

Odpowiedzialność procesowa

2. Każdy kandydat i Członek unika niewłaściwych zachowań lub ich znamion, jest osobą niezależną i bezstronną, unika bezpośrednich lub pośrednich konfliktów interesów i przestrzega wysokich standardów postępowania, aby zachować rzetelność i niezależność mechanizmu rozstrzygania sporów. Członkowie nie przyjmują poleceń jakiegokolwiek organizacji lub rządu w odniesieniu do kwestii rozstrzyganych przed Trybunałem lub Trybunałem Odwoławczym. Byli Członkowie muszą przestrzegać zobowiązań wynikających z pkt 15 – 21 niniejszego kodeksu postępowania.

Obowiązek ujawnienia informacji

3. Przed wyborem na Członka kandydat ujawnia Stronom wszelkie przeszłe lub bieżące interesy, związki lub kwestie, które mogą mieć wpływ na jego niezależność lub bezstronność, lub które w normalnych okolicznościach mogą wywoływać wrażenie niewłaściwego zachowania lub stronniczości. W tym celu kandydat podejmuje wszelkie stosowne wysiłki, aby rozpoznać takie interesy, związki i kwestie.
4. Członek informuje o kwestiach dotyczących faktycznego lub potencjalnego naruszenia niniejszego kodeksu postępowania strony sporu i Stronę niebędącą stroną sporu.

5. Członkowie przez cały czas podejmują wszelkie stosowne wysiłki, aby rozpoznać wszystkie interesy, związki lub kwestie opisane w pkt 3 niniejszego kodeksu postępowania oraz je ujawniają. Obowiązek ich ujawnienia ma charakter ciągły, co oznacza, że Członek ma ujawniać wszelkie interesy, związki lub kwestie, które mogą wyniknąć na dowolnym etapie postępowania, tak szybko jak jest to możliwe po rozpoznaniu przez Członka. Członek ujawnia takie interesy, związki oraz kwestie, przekazując na piśmie informację o ich istnieniu do rozpatrzenia stronom sporu i Stronie niebędącej stroną sporu.

Obowiązki Członków

6. Członek w trakcie całego postępowania wykonuje należące do niego obowiązki w sposób dokładny i sprawny, przestrzegając przy tym zasad uczciwości i staranności.
7. Członek rozważa jedynie kwestie poruszane w trakcie postępowania i konieczne dla wydania orzeczenia i nie zleca wykonania tego obowiązku innej osobie.
8. Członek podejmuje wszystkie właściwe kroki w celu zapewnienia, aby jego asystenci i pracownicy znali pkt 2, 3, 4, 5, 19, 20 i 21 niniejszego kodeksu postępowania oraz ich przestrzegali.
9. Członek nie bierze udziału w kontaktach *ex parte* dotyczących postępowania.

Niezależność i bezstronność Członków

10. Członek jest niezależny i bezstronny oraz unika stwarzania wrażenia stronnictwa lub niewłaściwego zachowania; nie działa pod wpływem własnych interesów, nacisków z zewnątrz, względów politycznych, żądań społecznych, lojalności w stosunku do jednej ze stron sporu lub Strony niebędącej stroną sporu lub z obawy przed krytyką.
11. Członek nie podejmuje w sposób bezpośredni lub pośredni jakichkolwiek zobowiązań ani nie przyjmuje korzyści mogących w jakikolwiek sposób zakłócić właściwe wykonywanie jego obowiązków lub stworzyć wrażenie zakłócenia ich właściwego wykonywania.
12. Członek nie może wykorzystywać swojego stanowiska w Trybunale do realizacji jakichkolwiek osobistych lub prywatnych interesów i musi unikać postępowania, które może sprawiać wrażenie, że inni mogą wywierać na niego wpływ ze względu na swoją szczególną sytuację.
13. Członek nie może pozwolić na to, aby związki lub zobowiązania finansowe, handlowe, zawodowe, rodzinne lub społeczne miały wpływ na jego postępowanie lub sądy.
14. Członek jest zobowiązany unikać nawiązywania kontaktów lub uzyskiwania korzyści finansowych, które mogą mieć wpływ na jego bezstronność lub mogą stwarzać wrażenie niewłaściwego zachowania lub stronnictwa.

Zobowiązania byłych Członków

15. Wszyscy byli Członkowie muszą unikać działań mogących stwarzać wrażenie, że wykonując swoje obowiązki, byli stronniczy lub odnosili jakiegokolwiek korzyści z decyzji lub orzeczenia Trybunału lub Trybunału Odwoławczego.
16. Nie naruszając art. 3.9 ust. 5 (Trybunał Pierwszej Instancji) i art. 3.10 ust. 4 (Trybunał Odwoławczy), Członkowie zobowiązują się, że po zakończeniu swoich kadencji nie będą angażować się w jakikolwiek sposób:
 - a) w spory dotyczące inwestycji, które toczyły się przed Trybunałem lub przed Trybunałem Odwoławczym przed upływem ich kadencji;
 - b) w spory dotyczące inwestycji w sposób bezpośredni i wyraźny związane ze sporami, w tym spory zakończone, którymi zajmowali się jako Członkowie Trybunału lub Trybunału Odwoławczego.
17. Członkowie zobowiązują się, że przez okres trzech lat po zakończeniu swoich kadencji nie będą działać jako przedstawiciele dowolnej strony sporu w zakresie sporów dotyczących inwestycji przed Trybunałem lub przed Trybunałem Odwoławczym.

18. Jeżeli Prezes Trybunału lub Prezes Trybunału Odwoławczego zostaje poinformowany lub w inny sposób wchodzi w posiadanie informacji, że odpowiednio były Członek Trybunału lub Trybunału Odwoławczego, rzekomo naruszył zobowiązania określone w ust. 15 – 17, Prezes analizuje sprawę i zapewnia byłemu Członkowi możliwość złożenia wyjaśnień. Jeżeli po weryfikacji stwierdza on, że domniemane naruszenie zostało potwierdzone, informuje o tym:
- a) organizację zawodową lub inną taką instytucję, z którą związany jest były Członek;
 - b) Strony, oraz
 - c) prezesa innego właściwego trybunału do spraw inwestycji lub trybunału odwoławczego.

Prezes Trybunału lub Prezes Trybunału Odwoławczego podaje do publicznej wiadomości swoje ustalenia na podstawie niniejszego ustępu.

Poufność

19. Żaden Członek lub były Członek w żadnym momencie nie ujawnia ani nie wykorzystuje jakichkolwiek niedostępnych publicznie informacji dotyczących postępowania lub uzyskanych w trakcie postępowania, z wyjątkiem ujawnienia lub wykorzystania na potrzeby tego postępowania, a w szczególności nie ujawnia ani nie wykorzystuje takich informacji dla uzyskania osobistych korzyści lub korzyści dla innych lub aby wpłynąć na interesy innych.
20. Członek nie ujawnia decyzji lub orzeczenia, ani ich części przed ich opublikowaniem zgodnie z załącznikiem 8.

21. Członek lub były Członek w żadnym momencie nie ujawnia treści obrad Trybunału ani Trybunału Odwoławczego ani poglądów innego Członka dotyczących tych obrad.

Wydatki

22. Każdy Członek rejestruje czas poświęcony na postępowanie i poniesione wydatki oraz sporządza końcowe rozliczenie tego czasu i wydatków.

Mediatorzy

23. Zasady opisane w niniejszym kodeksie postępowania jako mające zastosowanie do Członków lub byłych Członków stosuje się odpowiednio do mediatorów.

Komitety doradcze

24. Prezes Trybunału i Prezes Trybunału Odwoławczego wspierani są przez komitet doradczy, w skład którego wchodzi, odpowiednio, Wiceprezes i najstarszy Członek Trybunału i Trybunału Odwoławczego, tak by zapewnić właściwe stosowanie niniejszego kodeksu postępowania, art. 3.11 (Etyka) oraz w celu wykonania wszelkich innych zadań, jeśli tak przewidziano.

ZASADY PUBLICZNEGO DOSTĘPU DO DOKUMENTÓW,
ROZPRAW ORAZ MOŻLIWOŚCI
SKŁADANIA OŚWIADCZEŃ PRZEZ OSOBY TRZECIE

ARTYKUŁ 1

1. Z zastrzeżeniem art. 2 i 4 niniejszego załącznika pozwany, po otrzymaniu następujących dokumentów, bezzwłocznie przekazuje je Stronie niebędącej stroną sporu oraz do repozytorium, o którym mowa w art. 5 niniejszego załącznika; Strona niebędąca stroną sporu i repozytorium podają te dokumenty do wiadomości publicznej:
 - a) wniosek o konsultacje, o którym mowa w art. 3.3 ust. 1 (Konsultacje);
 - b) zawiadomienie o zamiarze, o którym mowa w art. 3.5 ust. 1 (Zawiadomienie o zamiarze);
 - c) ustalenie, kto jest pozwanym, o czym mowa w art. 3.5 ust. 2 (Zawiadomienie o zamiarze);
 - d) wniesienie skargi, o której mowa w art. 3.6 (Wniesienie skargi do Trybunału);

- e) pisma procesowe, wnioski i noty przedłożone Trybunałowi przez stronę sporu, ekspertyzy oraz wszelkie oświadczenia pisemne złożone zgodnie z art. 3.17 (Strona Umowy niebędąca stroną sporu) oraz art. 3 niniejszego załącznika;
 - f) protokoły lub zapisy rozpraw prowadzonych przez Trybunał, o ile są dostępne; oraz
 - g) nakazy, orzeczenia i decyzje Trybunału lub, w stosownych przypadkach, Prezesa lub Wiceprezesa Trybunału.
2. Z zastrzeżeniem wyjątków określonych w art. 4 niniejszego załącznika Trybunał może, z własnej inicjatywy lub na wniosek dowolnej osoby i po konsultacji ze stronami sporu, podjąć decyzję w sprawie ewentualnego udostępnienia wszelkich innych dokumentów złożonych do Trybunału lub wydanych przez Trybunał i nieobjętych zakresem ust. 1 oraz w sprawie sposobu udostępnienia tych dokumentów. Może to obejmować na przykład udostępnienie dokumentów na specjalnej stronie internetowej lub za pośrednictwem repozytorium, o którym mowa w art. 5 niniejszego załącznika.

ARTYKUŁ 2

Trybunał przeprowadza rozprawy otwarte dla publiczności i określa odpowiednie kwestie logistyczne w porozumieniu ze stronami sporu. Jednak każda ze stron sporu, która zamierza wykorzystać podczas rozprawy informacje oznaczone jako informacje chronione, powiadamia o tym Trybunał. Trybunał podejmuje stosowne kroki w celu ochrony takich informacji przed ujawnieniem.

ARTYKUŁ 3

1. Po konsultacji ze stronami sporu, Trybunał może zezwolić osobie, która nie jest stroną sporu ani Stroną Umowy niebędącą stroną sporu (zwanej dalej „osobą trzecią”), na złożenie do Trybunału oświadczenia pisemnego dotyczącego sprawy wchodzącej w zakres sporu.
2. Osoba trzecia, która chce złożyć oświadczenie, składa do Trybunału stosowny wniosek oraz przekazuje w formie pisemnej, w języku, w którym prowadzone jest postępowanie, w zwięzły sposób i ewentualnie w ramach limitów stron określonych przez Trybunał następujące informacje:
 - a) opis osoby trzeciej, w tym w stosownych przypadkach jej skład i status prawny (np. stowarzyszenie handlowe lub inna organizacja pozarządowa), ogólne cele, charakter działalności i macierzystą organizację, w tym każdą organizację, która ją kontroluje bezpośrednio lub pośrednio;
 - b) informacje o wszelkich związkach bezpośrednich lub pośrednich, które osoba trzecia posiada z którąkolwiek ze stron sporu;
 - c) informacje dotyczące wszelkich rządów, osób lub organizacji, które udzieliły pomocy finansowej lub pomocy innego rodzaju w przygotowaniu oświadczenia lub które udzieliły osobie trzeciej istotnego wsparcia w ciągu jednego z dwóch lat poprzedzających złożenie wniosku przez osobę trzecią na mocy niniejszego artykułu (np. finansowania około 20 % jej łącznych operacji rocznie);

- d) opis interesu, jaki osoba trzecia ma w postępowaniu; oraz
 - e) określenie konkretnych kwestii faktycznych lub prawnych w postępowaniu, które osoba trzecia pragnie poruszyć w oświadczeniu pisemnym.
3. Ustalając, czy należy zezwolić na złożenie oświadczenia, Trybunał bierze pod uwagę między innymi:
- a) to, czy osoba trzecia ma znaczący interes w postępowaniu; oraz
 - b) stopień, w jakim oświadczenie pomogłoby Trybunałowi w ustalaniu faktycznej lub prawnej kwestii związanej z postępowaniem poprzez wniesienie perspektywy, szczególnej wiedzy lub informacji, które różnią się od perspektywy, wiedzy i informacji stron sporu.
4. Oświadczenie złożone przez osobę trzecią:
- a) jest opatrzone datą i podpisane przez osobę składającą oświadczenie w imieniu osoby trzeciej;
 - b) jest zwięzłe, a w żadnym wypadku nie przekracza długości dozwolonej przez Trybunał;
 - c) wyraźnie określa stanowisko osoby trzeciej w przedmiotowych kwestiach; oraz
 - d) dotyczy wyłącznie spraw wchodzących w zakres sporu.

5. Trybunał zapewnia, aby takie oświadczenia nie zakłócały ani niepotrzebnie nie obciążały postępowania oraz aby nie prowadziły do powstania niesprawiedliwego uszczerbku dla którejkolwiek ze stron sporu. Trybunał może przyjąć wszelkie właściwe procedury konieczne do rozpatrzenia wielu oświadczeń.
6. Trybunał zapewnia, by strony sporu miały odpowiednie możliwości przedstawienia swoich uwag na temat wszelkich oświadczeń osób trzecich.

ARTYKUŁ 4

1. Informacji poufnych lub chronionych, zdefiniowanych w ust. 2 i określonych zgodnie z niniejszym artykułem nie udostępnia się publicznie.
2. Informacje poufne lub chronione obejmują:
 - a) poufne informacje handlowe;
 - b) informacje, które są chronione przed podaniem do publicznej wiadomości na mocy niniejszej Umowy;
 - c) informacje chronione przed podaniem do wiadomości publicznej, w przypadku informacji pozwanego – na mocy przepisów prawa pozwanego, a w przypadku innych informacji – na mocy przepisów prawa lub zasad uznanych za mające zastosowanie do ujawnienia takich informacji przez Trybunał.

3. Jeżeli dokument inny niż nakaz lub decyzja Trybunału ma zostać podany do wiadomości publicznej zgodnie z art. 1 ust. 1 niniejszego załącznika, strona sporu, Strona niebędąca stroną sporu lub osoba trzecia przedkładająca dokument w chwili składania dokumentu:
- a) określa, czy zawiera on informacje, które muszą być chronione przed podaniem do wiadomości publicznej;
 - b) wyraźnie oznacza te informacje w chwili ich przedłożenia Trybunałowi; oraz
 - c) niezwłocznie lub w terminie wyznaczonym przez Trybunał przedkłada przeredagowaną wersję dokumentu, która nie zawiera takich informacji.
4. Jeżeli dokument inny niż nakaz lub decyzja Trybunału ma zostać podany do wiadomości publicznej zgodnie z decyzją Trybunału na mocy art. 1 ust. 2 niniejszego załącznika, w ciągu 30 dni od dnia decyzji Trybunału w sprawie podania dokumentu do wiadomości publicznej strona sporu, Strona niebędąca stroną sporu lub osoba trzecia, która to strona lub osoba przedłożyła dokument, określa, czy dokument zawiera informacje, które muszą być chronione przed ujawnieniem, i przedkłada przeredagowaną wersję dokumentu, która nie zawiera tych informacji.
5. Jeżeli na mocy ust. 4 przedstawia się wersję przeredagowaną dokumentu, każda strona sporu inna niż osoba, która przedłożyła dany dokument, może zgłosić sprzeciw wobec zaproponowanej wersji dokumentu lub zaproponować inne zmiany redakcyjne. Taki sprzeciw lub taką kontrpropozycję składa się w terminie 30 dni od dnia otrzymania zaproponowanej wersji przeredagowanej.

6. Jeżeli nakaz, decyzja lub orzeczenie Trybunału mają zostać podane do wiadomości publicznej zgodnie z art. 1 ust. 1 niniejszego załącznika, Trybunał umożliwia wszystkim stronom sporu przedstawienie uwag dotyczących zakresu, w jakim dany dokument zawiera informacje, które muszą być chronione przed podaniem do wiadomości publicznej, oraz zaproponowanie zmian redakcyjnych w dokumencie w celu uniemożliwiania publikacji takich informacji.
7. Trybunał rozstrzyga wszelkie kwestie dotyczące proponowanych zmian redakcyjnych w dokumentach na mocy ust. 3–6 oraz określa, w ramach przysługującej mu swobody uznania, zakres, w jakim informacje zawarte w dokumentach podawanych do wiadomości publicznej powinny zostać przeredagowane.
8. Jeżeli Trybunał uzna, że informacje nie powinny być usuwane z dokumentu zgodnie z ust. 3–6 lub że nie należy uniemożliwiać podania dokumentu do wiadomości publicznej, w ciągu 30 dni od dnia decyzji Trybunału, strona sporu, Strona niebędąca stroną sporu lub osoba trzecia, która to strona lub osoba dobrowolnie przedłożyła dokument, może:
 - a) wycofać z dokumentacji postępowania całość lub część dokumentu zawierającego takie informacje; lub
 - b) ponownie przedłożyć dokument w formie, która jest zgodna z decyzją Trybunału.

9. Każda ze stron sporu, która zamierza wykorzystać w trakcie rozprawy informacje, które uznaje za poufne lub chronione, powiadamia o tym Trybunał. Trybunał, po konsultacji ze stronami sporu, decyduje, czy informacje te powinny być chronione, i podejmuje działania, aby zapobiec podaniu do wiadomości publicznej informacji chronionych zgodnie z art. 2 niniejszego załącznika.
10. Informacje nie są podawane do wiadomości publicznej, jeżeli ich publiczne udostępnienie zagrażałoby rzetelności postępowania w sprawie rozstrzygnięcia sporu w sposób określony zgodnie z ust. 11.
11. Trybunał może, z własnej inicjatywy lub na wniosek strony sporu, w miarę możliwości po konsultacji ze stronami sporu, przyjąć właściwe środki, aby powstrzymać lub opóźnić publikację informacji, jeżeli taka publikacja mogłaby zagrażać rzetelności postępowania w sprawie rozstrzygnięcia sporu:
 - a) gdyż mogłaby utrudnić gromadzenie lub dostarczanie dowodów; lub
 - b) gdyż mogłaby doprowadzić do zastraszania świadków, prawników działających na rzecz stron sporu lub członków Trybunału; lub
 - c) w innych równie wyjątkowych okolicznościach.

ARTYKUŁ 5

Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych za pośrednictwem sekretariatu UNCITRAL pełni funkcję repozytorium i podaje informacje do wiadomości publicznej zgodnie z niniejszym załącznikiem.

ARTYKUŁ 6

Jeżeli w niniejszym załączniku przewidziano korzystanie przez Trybunał ze swobody uznania, Trybunał korzysta z tej swobody z uwzględnieniem:

- a) interesu publicznego dotyczącego przejrzystości prowadzonego w oparciu o umowę rozwiązywania sporu dotyczącego inwestycji i poszczególnych postępowań; oraz
- b) interesu stron sporu związanego z rzetelnym i skutecznym rozwiązaniem sporu.

REGULAMIN POSTĘPOWANIA ARBITRAŻOWEGO

Postanowienia ogólne

1. W Sekcji B (Rozstrzyganie sporów między Stronami) rozdziału trzeciego (Rozstrzyganie sporów) i zgodnie z niniejszym załącznikiem:

„doradca” oznacza osobę wyznaczoną przez Stronę w celu doradzania lub pomocy tej Stronie w związku z postępowaniem organu arbitrażowego;

„arbitr” oznacza członka organu arbitrażowego powołanego na mocy art. 3.29 (Powołanie organu arbitrażowego);

„asystent” oznacza osobę, która zgodnie z zasadami powołania arbitra prowadzi badania lub pomaga temu arbitrowi;

„Strona skarżąca” oznacza Stronę wnoszącą o powołanie organu arbitrażowego zgodnie z art. 3.28 (Wszczęcie postępowania arbitrażowego);

„Strona, przeciwko której wniesiono zarzut”, oznacza Stronę, w stosunku do której istnieje domniemanie, że dopuściła się naruszenia postanowień, o których mowa w art. 3.25 (Zakres);

„organ arbitrażowy” oznacza organ ustanowiony zgodnie z art. 3.29 (Powołanie organu arbitrażowego);

„przedstawiciel Strony” oznacza pracownika lub inną osobę powołaną przez departament rządowy lub agencję rządową lub jakikolwiek inny podmiot publiczny Strony, który reprezentuje Stronę podczas sporu rozstrzyganego na podstawie niniejszej Umowy.

2. Niniejszy załącznik ma zastosowanie do postępowań w sprawie rozstrzygania sporu zgodnie z rozdziałem trzecim (Rozstrzyganie sporów) Sekcja B (Rozstrzyganie sporów między Stronami), o ile Strony nie uzgodnią inaczej.
3. Strona, przeciwko której wniesiono zarzut, odpowiedzialna jest za administrację logistyczną postępowaniami w sprawie rozstrzygania sporu, w szczególności za organizację rozpraw, chyba że uzgodniono inaczej. Strony dzielą się równo wydatkami wynikającymi z kwestii organizacyjnych, w tym kosztami arbitrów.

Notyfikacje

4. Strony i organ arbitrażowy przekazują wszelkie wnioski, zawiadomienia, oświadczenia pisemne lub inne dokumenty pocztą elektroniczną, przesyłając w tym samym dniu kopię faksem, listem poleconym, kurierem, za potwierdzeniem odbioru lub przy pomocy innego rodzaju środka komunikacji, który zapewnia rejestrację wysłania przesyłki. Uznaje się, że wiadomość przesłana pocztą elektroniczną otrzymana jest w dniu jej wysłania, chyba że zostaną przedstawione przeciwne dowody.

5. Każda Strona dostarcza kopię elektroniczną każdego oświadczenia pisemnego i odpierających je argumentów każdemu z arbitrów i jednocześnie drugiej Stronie. Należy dostarczyć również kopię papierową.
6. Wszelkie notyfikacje są adresowane odpowiednio do Dyrektora Generalnego, Dyrekcji Generalnej ds. Handlu Komisji Europejskiej oraz do Dyrektora Departamentu ds. Ameryki Północnej i Europy w Ministerstwie Handlu i Przemysłu Singapuru.
7. Niewielkie błędy pisarskie występujące we wniosku, zawiadomieniu, oświadczeniu pisemnym lub innym dokumencie związanym z postępowaniem organu arbitrażowego można poprawić dostarczając nowy dokument, w którym wyraźnie zaznaczono te zmiany, o ile druga Strona nie wniesie sprzeciwu.
8. Jeśli ostatni dzień na dostarczenie dokumentu przypada na dzień ustawowo wolny od pracy w Singapurze lub w Unii, dokument zostaje dostarczony następnego dnia roboczego.

Rozpoczęcie arbitrażu

9. a) Jeśli, zgodnie z art. 3.29 (Powołanie organu arbitrażowego) lub pkt. 21, 22 lub 50 niniejszego załącznika, arbitrzy wybierani są w drodze losowania, przedstawiciele obu Stron są obecni przy losowaniu.

- b) O ile Strony nie postanowią inaczej, spotykają się one z organem arbitrażowym w ciągu siedmiu dni od dnia jego powołania w celu ustalenia tych kwestii, które Strony lub organ arbitrażowy uznają za stosowne, włącznie z wypłacanym arbitrom wynagrodzeniem i zwrotem wydatków. Arbitrzy i przedstawiciele Stron mogą brać udział w takich spotkaniach za pośrednictwem telefonu lub wideokonferencji.
10. a) O ile w ciągu siedmiu dni od dnia powołania organu arbitrażowego Strony nie postanowią inaczej, zakres zadań organu arbitrażowego obejmuje:
- „zbadanie, w świetle odpowiednich postanowień Umowy, sprawy zgłoszonej we wniosku o powołanie organu arbitrażowego złożonym zgodnie z art. 3.28, wydanie decyzji w sprawie zgodności danego środka z postanowieniami, o których mowa w art. 3.25, poprzez dokonanie oceny prawnej lub oceny stanu faktycznego i jej uzasadnienie oraz wydanie orzeczenia zgodnie z art. 3.31 i 3.32”.
- b) W przypadku gdy Strony poczyniły uzgodnienia dotyczące uprawnień organu arbitrażowego, przekazują one niezwłocznie takie uzgodnienia do tego organu.

Oświadczenia początkowe

11. Strona skarżąca składa początkowe oświadczenia pisemne nie później niż 20 dni od dnia powołania organu arbitrażowego. Strona, przeciwko której wniesiono zarzut, składa pisemne kontroświadczenie nie później niż 20 dni od dnia złożenia początkowego oświadczenia pisemnego.

Działanie organów arbitrażowych

12. Wszystkie posiedzenia organu arbitrażowego prowadzi przewodniczący organu arbitrażowego. Organ arbitrażowy może przekazać przewodniczącemu prawo podejmowania decyzji w kwestiach administracyjnych i proceduralnych.
13. O ile nie postanowiono inaczej w rozdziale trzecim (Rozstrzyganie sporów) Sekcja B (Rozstrzyganie sporów między Stronami), organ arbitrażowy może wykonywać swoje działania przy użyciu wszelkich środków komunikacji, włącznie z telefonem, faksem lub łączami komputerowymi.
14. W obradach organu arbitrażowego mogą brać udział wyłącznie arbitrzy, lecz organ arbitrażowy może zezwolić na uczestniczenie w obradach asystentom.
15. Za sporządzenie orzeczenia odpowiada wyłącznie organ arbitrażowy; sporządzenie orzeczenia nie podlega delegacji.
16. W przypadku pojawienia się kwestii proceduralnych, których nie obejmują postanowienia rozdziału trzeciego (Rozstrzyganie sporów) Sekcja B (Rozstrzyganie sporów między Stronami) i jego załączników, organ arbitrażowy, po konsultacji ze Stronami może określić odpowiednią procedurę, która jest zgodna z tymi postanowieniami.
17. Jeżeli organ arbitrażowy uzna, że konieczna jest zmiana terminu obowiązującego w ramach postępowania lub dokonanie innych zmian proceduralnych lub administracyjnych w ramach postępowania, informuje pisemnie Strony o powodach takich zmian lub dostosowań oraz o wymaganym okresie lub koniecznym dostosowaniu.

Zastępstwo

18. Jeżeli arbiter nie może uczestniczyć w postępowaniu, wycofuje się lub musi zostać zastąpiony, wybrana zostaje osoba w jego zastępstwie zgodnie z art. 3.29 (Powołanie organu arbitrażowego).
19. Jeśli jedna ze Stron uzna, że arbiter powinien zostać zastąpiony, ponieważ nie spełnia wymogów kodeksu postępowania zgodnie z załącznikiem 11 (zwanym dalej „kodeksem postępowania”), Strona ta powinna powiadomić drugą Stronę w ciągu 15 dni od daty poznania okoliczności nieprzestrzegania kodeksu postępowania przez tego arbitra.
20. Jeśli jedna ze Stron uzna, że arbiter inny niż przewodniczący nie spełnia wymogów kodeksu postępowania, Strony konsultują się i za obopólnym porozumieniem zastępują arbitra oraz wybierają jego zastępcę, zgodnie z procedurą określoną w art. 3.29 (Powołanie organu arbitrażowego).
21. Jeśli Strony nie dojdą do porozumienia co do potrzeby zastąpienia arbitra, każda ze Stron może wnioskować o przekazanie sprawy przewodniczącemu organu arbitrażowego, którego decyzja będzie ostateczna.

Jeśli, po złożeniu takiego wniosku, przewodniczący ustali, że arbiter nie spełniał wymogów kodeksu postępowania, nowy arbiter zostaje wybrany.

Strona, która wybrała arbitra, który powinien zostać zastąpiony, wybiera nowego arbitra spośród pozostałych odpowiednich osób wskazanych na liście sporządzonej zgodnie z art. 3.44 ust. 2 (Listy arbitrów). Jeżeli Strona nie dokona wyboru arbitra w ciągu pięciu dni od ustalenia poczynionego przez przewodniczącego organu arbitrażowego, przewodniczący Komitetu lub osoba przez niego delegowana wybierają arbitra w drodze losowania spośród pozostałych odpowiednich osób wskazanych na liście sporządzonej zgodnie z art. 3.44 ust. 2 (Listy arbitrów) w ciągu dziesięciu dni od ustalenia poczynionego przez przewodniczącego organu arbitrażowego.

W przypadku gdy lista wskazana w art. 3.44 ust. 2 (Listy arbitrów) nie zostanie sporządzona w terminie ustalonym w art. 3.29 ust. 4 (Powołanie organu arbitrażowego), Strona, która wybrała arbitra, który ma zostać zastąpiony lub, jeżeli nie uda się to danej Stronie, przewodniczący Komitetu lub osoba przez niego delegowana dokonują wyboru arbitra w ciągu pięciu dni od ustalenia poczynionego przez przewodniczącego organu arbitrażowego, jeżeli:

- a) Stronie nie udało się zaproponować kandydatów - spośród pozostałych osób zaproponowanych przez drugą Stronę zgodnie z art. 3.44 ust. 2 (Listy arbitrów); lub
- b) Stronom nie udało się uzgodnić listy nazwisk zgodnie z art. 3.44 ust. 2 (Listy arbitrów) - spośród osób, które dana Strona zaproponowała zgodnie z art. 3.44 ust. 2 (Listy arbitrów).

22. Jeśli jedna ze Stron uzna, że przewodniczący organu arbitrażowego nie spełnia wymogów kodeksu postępowania, Strony konsultują się i za obopólnym porozumieniem wybierają zastępcę przewodniczącego zgodnie z procedurą określoną art. 3.29 (Powołanie organu arbitrażowego).
23. Jeżeli Stronom nie uda się poczynić uzgodnień dotyczących potrzeby zastąpienia przewodniczącego organu arbitrażowego, każda Strona może wnieść o skierowanie tej kwestii do neutralnej osoby trzeciej. Jeżeli Strony nie są w stanie poczynić uzgodnień dotyczących neutralnej osoby trzeciej, taka kwestia zostaje skierowana do pozostałych członków wskazanych na liście, o której mowa w art. 3.44 ust. 1 (Listy arbitrów). Jego lub jej nazwisko jest losowane przez przewodniczącego Komitetu lub osobę przez niego delegowaną. Decyzja tej osoby dotycząca potrzeby zastąpienia przewodniczącego organu arbitrażowego jest ostateczna.

Jeżeli dana osoba decyduje, że poprzedni przewodniczący organu arbitrażowego nie spełnił wymogów kodeksu postępowania, Strony dokonują uzgodnień w sprawie zastąpienia. Jeżeli Stronom nie uda się poczynić uzgodnień dotyczących nowego przewodniczącego organu arbitrażowego, przewodniczący Komitetu lub osoba przez niego delegowana dokonują wyboru nowego przewodniczącego w drodze losowania spośród pozostałych członków wskazanych na liście, o której mowa w art. 3.44 ust. 1 (Listy arbitrów). W stosownych przypadkach osoba, która zdecydowała, że poprzedni przewodniczący nie spełniał wymogów kodeksu postępowania, zostaje wyłączona z grupy pozostałych członków wskazanych na liście. Wybór nowego przewodniczącego jest dokonywany w ciągu pięciu dni od ustalenia konieczności zastąpienia przewodniczącego.

24. Prowadzone przez organ arbitrażowy czynności zawiesza się na okres przeprowadzania postępowań przewidzianych w pkt 18, 19, 20, 21, 22 i 23 niniejszego załącznika.

Rozprawy

25. Przewodniczący wyznacza dzień i godzinę rozprawy w porozumieniu ze Stronami i innymi arbitrami oraz przekazuje Stronom pisemne potwierdzenie. Informację taką udostępnia również publicznie Strona odpowiedzialna za administrację logistyczną postępowaniem, chyba że rozprawa odbywa się przy drzwiach zamkniętych. Jeśli jedna ze Stron nie postanowi inaczej, organ arbitrażowy może podjąć decyzję o nieorganizowaniu rozprawy.
26. O ile Strony nie postanowią inaczej, rozprawa odbywa się w Brukseli, gdy Stroną skarżącą jest Singapur, oraz w Singapurze, gdy Stroną skarżącą jest Unia.
27. Organ arbitrażowy może zwoływać dodatkowe rozprawy, jeżeli Strony wyrażą na to zgodę.
28. W całości wszystkich rozpraw uczestniczą wszyscy arbitrzy.
29. W rozprawie mogą brać udział następujące osoby, niezależnie od tego, czy postępowanie ma charakter otwarty, czy nie:
- a) przedstawiciele Stron;
 - b) doradcy Stron;

- c) personel administracyjny, tłumacze ustni i pisemni, sprawozdawcy sądowi; oraz
- d) asystenci arbitrów.

Do organu arbitrażowego zwracać się mogą wyłącznie przedstawiciele i doradcy Stron.

- 30. Każda ze Stron, nie później niż w ciągu pięciu dni roboczych przed datą rozpoczęcia rozprawy, dostarcza jednocześnie organowi arbitrażowemu i drugiej Stronie wykaz nazwisk osób przedstawiających na rozprawie argumenty ustne lub oświadczenia w imieniu danej Strony oraz nazwisk innych przedstawicieli lub doradców, którzy wezmą udział w rozprawie.
- 31. Rozprawy prowadzone przez organ arbitrażowy mają charakter otwarty, chyba że Strony postanowią, że rozprawy odbywają się częściowo lub całkowicie przy drzwiach zamkniętych. W przypadku gdy rozprawy są otwarte dla publiczności, o ile Strony nie postanowią inaczej:
 - a) publiczna transmisja odbywa się za pośrednictwem równoczesnego przekazu telewizyjnego o zamkniętym obiegu do oddzielnego pomieszczenia w miejscu arbitrażu;
 - b) wymagana jest rejestracja dotycząca publicznej transmisji rozpraw;
 - c) nie dopuszcza się żadnego nagrywania lub fotografowania w pomieszczeniu, do którego kierowana jest transmisja;
 - d) organ ma prawo zorganizować rozprawę przy drzwiach zamkniętych w celu zajęcia się kwestiami powiązanymi z informacjami poufnymi.

Organ arbitrażowy zbiera się przy drzwiach zamkniętych, jeżeli oświadczenia lub argumenty Strony zawierają informacje poufne. W wyjątkowych sytuacjach organ ma prawo przeprowadzić rozprawę przy drzwiach zamkniętych, w jakimkolwiek czasie, z własnej inicjatywy lub na wniosek każdej ze Stron.

32. Organ arbitrażowy prowadzi rozprawę w następujący sposób, zapewniając, że Stronie skarżącej oraz Stronie, przeciwko której wniesiono zarzut, przyznano równą ilość czasu:

Oświadczenia

- a) oświadczenie Strony skarżącej;
- b) kontroświadczenie Strony, przeciwko której wniesiono zarzut;

Argumenty odpierające

- a) argumenty odpierające Strony skarżącej;
- b) kontrargumenty odpierające Strony, przeciwko której wniesiono zarzut;

33. Organ arbitrażowy może kierować pytania do każdej ze Stron w dowolnym momencie rozprawy.
34. Organ arbitrażowy zapewnia przygotowanie zapisu każdej rozprawy i jego bezzwłoczne dostarczenie Stronom.

35. W terminie dziesięciu dni od daty rozprawy każda ze Stron może przedstawić organowi arbitrażowemu i jednocześnie drugiej Stronie dodatkowe oświadczenie pisemne dotyczące wszelkich kwestii, które pojawiły się w trakcie rozprawy.

Pytania pisemne

36. Organ arbitrażowy może zwracać się z pytaniami do jednej lub obu Stron w każdym momencie postępowania. Każda ze Stron otrzymuje kopię wszystkich pytań w formie pisemnej zadanych przez organ arbitrażowy.
37. Każda Strona dostarcza jednocześnie kopię swoich pisemnych odpowiedzi na pytania organu arbitrażowego organowi arbitrażowemu i drugiej Stronie. Każdej Stronie umożliwia się przedstawienie pisemnych komentarzy do odpowiedzi drugiej Strony w ciągu pięciu dni od daty otrzymania odpowiedzi.

Poufność

38. W przypadku gdy rozprawy są przeprowadzane przy drzwiach zamkniętych zgodnie z pkt 31 niniejszego załącznika, Strony i ich doradcy zachowują poufność rozpraw, posiedzeń, okresowych sprawozdań organu, a także wszystkich pisemnych oświadczeń składanych organowi oraz wszelkiej komunikacji z nim prowadzonej. Każda ze Stron i jej doradcy traktują jako poufne wszelkie informacje uznane za poufne przez Stronę, która przedstawiła je organowi arbitrażowemu. Jeżeli oświadczenie Strony przedłożone organowi arbitrażowemu zawiera informacje poufne, Strona ta dostarcza również, na wniosek drugiej Strony, w terminie 15 dni, niepoufną wersję oświadczenia, która może być ujawniona publicznie. Żadne z postanowień niniejszego załącznika nie wyklucza możliwości publicznego ujawnienia przez Stronę jej własnego stanowiska w zakresie, w którym odnosząc się do informacji przedstawionych przez drugą Stronę, Strona nie ujawnia żadnych informacji, które druga Strona uznała za poufne.

Kontakty *ex parte*

39. Zespół arbitrażowy nie spotyka się, nie kontaktuje się ze Stroną ani też nie wysłuchuje jej pod nieobecność drugiej Strony.
40. Żaden z arbitrów nie może omawiać jakichkolwiek aspektów przedmiotu postępowania ze Stroną lub Stronami w przypadku, gdy któryś z arbitrów nie jest obecny.

Oświadczenia *amicus curiae*

41. W przypadku braku innych ustaleń Stron w ciągu trzech dni od daty powołania organu arbitrażowego, organ ten może otrzymać dobrowolne oświadczenia pisemne, pod warunkiem, że zostały one złożone w ciągu dziesięciu dni od dnia powołania organu arbitrażowego, są zwięzłe, a w każdym razie wraz z załącznikami nie przekraczają 15 stron maszynopisu, i mają bezpośredni związek z okolicznościami faktycznymi rozpatrywanymi przez organ arbitrażowy.
42. Oświadczenie takie zawiera opis osoby je składającej, niezależnie od tego, czy jest to osoba fizyczna czy prawna, w tym narodowość lub siedzibę, opis charakteru jej działalności i źródła finansowania, oraz określa, jaki taka osoba ma interes w danym postępowaniu arbitrażowym. Oświadczenie sporządza się w językach wybranych przez Strony zgodnie z pkt 45 niniejszego załącznika.
43. Organ arbitrażowy wymienia w swoim orzeczeniu wszystkie otrzymane oświadczenia, które spełniają wymogi pkt 41 i 42 niniejszego załącznika. Organ arbitrażowy nie jest zobowiązany do odnoszenia się w swoim orzeczeniu do argumentów przedstawionych w takich oświadczeniach. Wszelkie oświadczenia otrzymane przez organ arbitrażowy zgodnie z niniejszym załącznikiem, zostają przedłożone Stronom, aby mogły one przedstawić swoje uwagi.

Sprawy pilne

44. W sprawach pilnych, o których mowa w rozdziale trzecim (Rozstrzyganie sporów) Sekcja B (Rozstrzyganie sporów między Stronami), organ arbitrażowy po konsultacji ze Stronami odpowiednio dostosowuje terminy określone w niniejszym załączniku i powiadamia Strony o tych dostosowaniach.

Tłumaczenie pisemne i ustne

45. Podczas konsultacji, o których mowa w art. 3.26 (Konsultacje), a najpóźniej na posiedzeniu, o którym mowa w pkt 9 lit. b) niniejszego załącznika, Strony dokładają wszelkich starań, by ustalić wspólny język roboczy postępowań przed organem arbitrażowym.
46. Każda ze Stron może przedstawić komentarze do dowolnej przetłumaczonej wersji dokumentu przygotowanego zgodnie z niniejszym załącznikiem.
47. W sytuacji rozbieżności interpretacji niniejszej Umowy organ arbitrażowy uwzględnia fakt, że niniejsza Umowa była negocjowana w języku angielskim.

Obliczanie terminów

48. Jeśli w wyniku zastosowania pkt 8 niniejszego załącznika, Strona otrzyma dokument w dniu innym niż dzień, w którym otrzyma go druga Strona, czas obliczany na podstawie daty otrzymania dokumentu liczy się od późniejszej z tych dwóch dat otrzymania takiego dokumentu.

Pozostałe postępowania

49. Niniejszy załącznik ma również zastosowanie do postępowań na podstawie art. 3.34 ust. 2 (Rozsądny okres czasu na wykonanie orzeczenia), art. 3.35 ust. 2 (Przegląd środków podjętych w celu wykonania orzeczenia organu arbitrażowego), art. 3.36 ust. 3 (Środki tymczasowe w przypadku niewykonania orzeczenia), art. 3.37 ust. 2 (Przegląd środków podjętych w celu zapewnienia zgodności po przyjęciu środków tymczasowych związanych z niezapewnieniem zgodności). Terminy określone w niniejszym załączniku dostosowuje się jednak do specjalnych terminów przewidzianych przy wydawaniu orzeczenia przez organ arbitrażowy w ramach tych innych postępowań.

50. Jeżeli organ arbitrażowy w pierwotnym składzie lub niektórzy jego członkowie nie mogą zebrać się ponownie w celu przeprowadzenia postępowania na podstawie art. 3.34 ust. 2 (Rozsądny okres czasu na wykonanie orzeczenia), art. 3.35 ust. 2 (Przegląd środków podjętych w celu wykonania orzeczenia organu arbitrażowego), art. 3.36 ust. 3 (Środki tymczasowe w przypadku niewykonania orzeczenia) lub art. 3.37 ust. 2 (Przegląd środków podjętych w celu zapewnienia zgodności po przyjęciu środków tymczasowych związanych z niezapewnieniem zgodności), zastosowanie mają procedury określone w art. 3.29 (Powołanie organu arbitrażowego). Termin powiadomienia o orzeczeniu zostaje w takim przypadku przedłużony o 15 dni.
-

MECHANIZM MEDIACJI W PRZYPADKU SPORÓW POMIĘDZY STRONAMI

ARTYKUŁ 1

Cel i zakres stosowania

1. Celem niniejszego załącznika jest ułatwienie znalezienia wspólnie uzgodnionego rozwiązania w drodze kompleksowej i szybkiej procedury przy pomocy mediatora.
2. Postanowienia niniejszego załącznika mają zastosowanie do wszelkich środków objętych zakresem niniejszej Umowy, które mają niekorzystny wpływ na handel lub inwestycje między Stronami, o ile nie postanowiono inaczej.

ARTYKUŁ 2

Wezwanie do udzielenia informacji

1. W każdym momencie przed rozpoczęciem postępowania mediacyjnego Strona może zażądać na piśmie od drugiej Strony informacji dotyczących środka negatywnie wpływającego na handel lub inwestycje między Stronami. Strona, do której taki wniosek jest skierowany, przesyła w terminie 20 dni pisemną odpowiedź.

2. Jeżeli Strona odpowiadająca uzna, że odpowiedź w ciągu 20 dni nie jest możliwa, informuje Stronę wnioskującą o powodach niemożności przedstawienia odpowiedzi w tym terminie oraz wskazuje najkrótszy czas, w którym będzie w stanie przedstawić swoją odpowiedź.

ARTYKUŁ 3

Wszczęcie postępowania

1. W każdym momencie Strona może zwrócić się o rozpoczęcie postępowania mediacyjnego między Stronami. Taki wniosek składa się na ręce drugiej Strony w formie pisemnej. Wniosek jest wystarczająco szczegółowy, by jasno przedstawić zastrzeżenia Strony wnioskującej oraz:
 - a) określa konkretny środek, będący przedmiotem wniosku;
 - b) przedstawia zestawienie domniemanych negatywnych skutków, które według Strony wnioskującej taki środek powoduje lub będzie powodował w odniesieniu do inwestycji między Stronami; oraz
 - c) wyjaśnia, w jaki sposób według Strony wnioskującej takie skutki są związane z danym środkiem.
2. Strona, do której taki wniosek jest skierowany, przychylnie go rozważa i udziela odpowiedzi poprzez przyjęcie lub odrzucenie wniosku na piśmie w ciągu dziesięciu dni od jego otrzymania.

ARTYKUŁ 4

Wybór mediatora

1. Strony dążą do poczynienia uzgodnień dotyczących mediatora nie później niż 15 dni po otrzymaniu odpowiedzi na wniosek, o którym mowa w art. 3 ust. 2 (Wszczęcie postępowania) niniejszego załącznika.
2. Jeżeli Strony nie są w stanie wyznaczyć mediatora w ustalonym terminie, każda ze Stron może złożyć wniosek do przewodniczącego Komitetu lub osoby przez niego delegowanej o wyznaczenie mediatora w drodze losowania z listy kandydatów sporządzonej na mocy art. 3.44 ust. 2 (Listy arbitrów). Przedstawiciele obu Stron są upoważnieni do uczestnictwa przy takim losowaniu.
3. Przewodniczący Komitetu lub osoba przez niego delegowana wyznacza mediatora w ciągu pięciu dni od złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 2.
4. Mediator nie jest obywatelem żadnej ze Stron, o ile Strony nie postanowią inaczej.
5. Mediator w bezstronny i przejrzysty sposób pomaga Stronom w osiągnięciu jasności w odniesieniu do środka i jego możliwych negatywnych skutków dla inwestycji oraz w opracowaniu wspólnie uzgodnionego rozwiązania. Postanowienia załącznika 11 mają zastosowanie odpowiednio do mediatorów. Punkty 4 – 8 i pkt 45 – 48 załącznika 9 również mają odpowiednio zastosowanie.

ARTYKUŁ 5

Zasady dotyczące postępowania mediacyjnego

1. W ciągu dziesięciu dni od dnia wyznaczenia mediatora Strona, która zapoczątkowała postępowanie mediacyjne, przedstawia mediatorowi i drugiej Stronie w formie pisemnej szczegółowy opis problemu, a zwłaszcza opis stosowania spornego środka i jego negatywnych skutków dla inwestycji. W ciągu 20 dni od dnia dostarczenia takiego opisu druga Strona może w formie pisemnej przedstawić swoje komentarze do niego. W opisie problemu lub w komentarzach na jego temat każda ze Stron może zawrzeć wszelkie informacje, które uzna za istotne.
2. Mediator może podjąć decyzję w sprawie najwłaściwszego sposobu osiągnięcia jasności w odniesieniu do środka i jego możliwych negatywnych skutków dla inwestycji. Mediator może w szczególności organizować spotkania między Stronami, konsultować się ze Stronami wspólnie lub indywidualnie, zwrócić się o pomoc do odpowiednich ekspertów i zainteresowanych stron lub konsultować się z nimi oraz zapewnić dodatkowe wsparcie, o które wystąpią Strony. Zanim jednak mediator zwróci się o pomoc do odpowiednich ekspertów i zainteresowanych stron lub skonsultuje się z nimi, przeprowadzi on konsultacje ze Stronami.
3. Mediator może zaoferować doradztwo i zaproponować rozwiązanie do rozważenia przez Strony, które mogą zaakceptować lub odrzucić proponowane rozwiązanie lub porozumieć się co do innego rozwiązania. Mediator nie doradza jednak i nie przedstawia uwag w sprawie zgodności spornego środka z niniejszą Umową.

4. Postępowanie mediacyjne jest przeprowadzane na terytorium Strony, do której skierowany był wniosek, lub w innym wspólnie uzgodnionym miejscu lub w każdy inny wspólnie uzgodniony sposób.
5. Strony dokładają starań, by osiągnąć wspólnie uzgodnione rozwiązanie w ciągu 60 dni od daty wyznaczenia mediatora. Do czasu osiągnięcia ostatecznego porozumienia Strony mogą rozważyć ewentualne rozwiązania tymczasowe.
6. Rozwiązanie może zostać przyjęte w drodze decyzji Komitetu. Każda ze Stron może uzależnić takie rozwiązanie od zakończenia niezbędnych procedur wewnętrznych. Wspólnie uzgodnione rozwiązania są udostępniane publicznie. Wersja dostępna publicznie może jednak nie zawierać informacji uznanych za poufne przez jedną ze Stron.
7. Postępowanie mediacyjne zostaje zakończone:
 - a) poprzez przyjęcie przez Strony wspólnie uzgodnionego rozwiązania, w którym to przypadku postępowanie mediacyjne zostaje zakończone w dniu jego przyjęcia;
 - b) za obopólną zgodą Stron na jakimkolwiek etapie postępowania mediacyjnego, w którym to przypadku postępowanie mediacyjne zostaje zakończone z dniem zawarcia takiego porozumienia;
 - c) poprzez wydanie przez mediatora po konsultacji ze Stronami pisemnego oświadczenia stwierdzającego, że dalsze próby mediacji byłyby bezskuteczne, w którym to przypadku postępowanie mediacyjne zostaje zakończone w dniu wydania takiego oświadczenia;
lub

- d) poprzez wydanie przez Stronę pisemnego oświadczenia po przeanalizowaniu wspólnie uzgodnionych rozwiązań w ramach postępowania mediacyjnego oraz po rozważeniu przez mediatora wszelkich opinii doradczych i proponowanych rozwiązań, w którym to przypadku postępowanie mediacyjne zostaje zakończone w dniu wydania takiego oświadczenia.

ARTYKUŁ 6

Wdrożenie wspólnie uzgodnionego rozwiązania

1. Jeżeli Strony uzgodniły rozwiązanie, każda ze Stron podejmuje wszelkie środki niezbędne do wdrożenia takiego wspólnie uzgodnionego rozwiązania w uzgodnionym terminie.
2. Wdrażająca Strona informuje drugą Stronę w formie pisemnej o wszelkich krokach lub środkach podjętych w celu wdrożenia wspólnie uzgodnionego rozwiązania.
3. Na wniosek Stron mediator przedstawia im w formie pisemnej projekt sprawozdania merytorycznego zawierającego streszczenie: (i) środka stanowiącego przedmiot postępowania; (ii) stosowanych procedur; oraz (iii) wszelkich wspólnie uzgodnionych rozwiązań stanowiących ostateczny rezultat tego postępowania, w tym potencjalnych rozwiązań tymczasowych. Mediator daje Stronom 15 dni na przygotowanie uwag do projektu sprawozdania. Po rozpatrzeniu uwag przedstawionych przez Strony w wyznaczonym terminie mediator przekazuje Stronom w ciągu 15 dni w formie pisemnej ostateczne sprawozdanie merytoryczne. Ostateczne pisemne sprawozdanie merytoryczne nie zawiera interpretacji postanowień niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 7

Związek z kwestią rozstrzygania sporów

1. Mechanizm mediacji stosuje się bez uszczerbku dla praw i obowiązków Stron wynikających z rozdziału trzeciego (Rozstrzyganie sporów) Sekcja B (Rozstrzyganie sporów między Stronami).
2. Celem postępowania mediacyjnego nie jest stanowienie podstawy postępowania w sprawie rozstrzygania sporów zgodnie z niniejszą Umową lub jakąkolwiek inną umową. W ramach takich postępowań w sprawie rozstrzygania sporów organ arbitrażowy nie bierze pod uwagę, a Strona nie przedstawia jako dowód ani nie opiera się na:
 - a) stanowiskach zajętych przez Stronę w czasie postępowania mediacyjnego;
 - b) fakcie, że Strona wykazała gotowość do akceptacji rozwiązania w stosunku do środka objętego mediacją; lub
 - c) radach udzielonych lub propozycjach złożonych przez mediatora.
3. Nie naruszając art. 5 ust. 6 (Zasady dotyczące postępowania mediacyjnego) niniejszego załącznika i o ile Strony nie postanowią inaczej, wszystkie etapy postępowania mediacyjnego, w tym doradztwo lub zaproponowane rozwiązanie, są poufne. Każda ze Stron może jednak podać do wiadomości publicznej informację o toczącej się mediacji.

ARTYKUŁ 8

Terminy

Każdy termin, o którym mowa w niniejszym załączniku, można zmienić za obopólnym porozumieniem Stron.

ARTYKUŁ 9

Koszty

1. Każda ze Stron ponosi swoje wydatki wynikające z udziału w postępowaniu mediacyjnym.
2. Strony dzielą się równo wydatkami wynikającymi z kwestii organizacyjnych, w tym wynagrodzeniem i kosztami mediatora. Wynagrodzenie mediatora jest zgodne z tym przewidzianym w pkt 9 lit. b) załącznika 9.

ARTYKUŁ 10

Przegląd

Pięć lat od daty wejścia w życie niniejszej Umowy, w świetle doświadczenia zdobytego w wyniku stosowaniu postępowania mediacyjnego i w świetle rozwoju odpowiedniego mechanizmu w ramach WTO, Strony skonsultują się w sprawie potrzeby wprowadzenia zmian do postępowania mediacyjnego.

KODEKS POSTĘPOWANIA ARBITRÓW I MEDIATORÓW

Definicje

1. W niniejszym kodeksie postępowania:

„arbiter” oznacza członka organu arbitrażowego powołanego na mocy art. 3.29 (Powołanie organu arbitrażowego);

„kandydat” oznacza osobę, której nazwisko znajduje się na liście arbitrów, o której mowa w art. 3.44 (Listy arbitrów), i którą bierze się pod uwagę przy wyborze członków organu arbitrażowego zgodnie z art. 3.29 (Powołanie organu arbitrażowego);

„asystent” oznacza osobę, która zgodnie z zasadami powołania arbitra prowadzi badania lub pomaga temu arbitrowi;

„postępowanie”, o ile nie ustalono inaczej, oznacza postępowanie organu arbitrażowego na mocy rozdziału trzeciego (Rozstrzyganie sporów) Sekcja B (Rozstrzyganie sporów między Stronami);

„pracownicy”, w stosunku do arbitra, oznaczają osoby, którymi kieruje i które kontroluje arbiter, inne niż asystenci.

Odpowiedzialność procesowa

2. Podczas postępowań każdy kandydat i arbiter unika niewłaściwych zachowań lub ich znamion, jest osobą niezależną i bezstronną, unika bezpośrednich lub pośrednich konfliktów interesów i przestrzega wysokich standardów postępowania, aby zachować rzetelność i niezależność mechanizmu rozstrzygania sporów. Arbitrzy nie działają na polecenie jakiegokolwiek organizacji lub rządu w odniesieniu do kwestii rozstrzyganych przed organem. Byli arbitrzy muszą przestrzegać zobowiązań wynikających z pkt 15, 16, 17 i 18 niniejszego kodeksu postępowania.

Obowiązek ujawnienia informacji

3. Przed potwierdzeniem, że kandydat został wybrany na arbitra zgodnie z rozdziałem trzecim (Rozstrzyganie sporów) Sekcja B (Rozstrzyganie sporów między Stronami), ujawnia on wszelkie interesy, związki lub kwestie, które mogą mieć wpływ na jego niezależność lub bezstronność, lub które w normalnych okolicznościach mogą wywoływać wrażenie niewłaściwego zachowania lub stronnictwa w trakcie postępowania. W tym celu kandydat podejmuje wszelkie stosowne wysiłki, aby rozpoznać takie interesy, związki i kwestie.
4. Kandydat lub arbiter informuje Komitet wyłącznie o kwestiach dotyczących faktycznego lub potencjalnego naruszenia kodeksu postępowania; kwestie te są następnie rozważane przez Strony.

5. Wybrany arbiter nadal podejmuje wszelkie stosowne wysiłki, aby rozpoznać wszystkie interesy, związki lub kwestie opisane w pkt 3 niniejszego kodeksu postępowania oraz je ujawnia. Obowiązek ich ujawnienia ma charakter ciągły, co oznacza, że arbiter ma ujawniać wszelkie interesy, związki lub kwestie, które mogą wyniknąć na dowolnym etapie postępowania, tak szybko jak jest to możliwe po rozpoznaniu przez arbitra. Arbiter ujawnia takie interesy, związki lub kwestie, informując o nich na piśmie Komitet; następnie są one rozważane przez Strony.

Obowiązki arbitrów

6. Po wyborze na arbitra, osoba taka w trakcie całego postępowania wykonuje należące do niej obowiązki w sposób dokładny i sprawny, przestrzegając przy tym zasad uczciwości i staranności.
7. Arbiter rozważa jedynie kwestie poruszane w trakcie postępowania i konieczne dla wydania orzeczenia i nie zleca wykonania tego obowiązku innej osobie.
8. Arbiter podejmuje wszystkie właściwe kroki w celu zapewnienia, aby jego asystenci i pracownicy znali pkt 2, 3, 4, 5, 16, 17 i 18 niniejszego kodeksu postępowania oraz ich przestrzegali.
9. Arbiter nie bierze udziału w kontaktach *ex parte* dotyczących postępowania.

Niezależność i bezstronność arbitrów

10. Arbiter musi być niezależny i bezstronny oraz unikać stwarzania wrażenia niewłaściwego zachowania lub stronniczości; nie działa pod wpływem własnych interesów, nacisków z zewnątrz, względów politycznych, żądań społecznych, lojalności w stosunku do jednej ze Stron lub z obawy przed krytyką.
11. Arbiter nie podejmuje w sposób bezpośredni lub pośredni jakichkolwiek zobowiązań ani nie przyjmuje korzyści mogących w jakikolwiek sposób zakłócić właściwe wykonywanie jego obowiązków lub stworzyć wrażenie zakłócenia ich właściwego wykonywania.
12. Arbiter nie może wykorzystywać swojego stanowiska w organie arbitrażowym do realizacji jakichkolwiek osobistych lub prywatnych interesów i unika postępowania, które może sprawiać wrażenie, że inne osoby mogą wywierać na niego wpływ ze względu na jego szczególne stanowisko.
13. Arbiter nie może pozwolić na to, aby związki lub zobowiązania finansowe, handlowe, zawodowe, rodzinne lub społeczne miały wpływ na jego postępowanie lub sądy.
14. Arbiter unika nawiązywania kontaktów lub uzyskiwania korzyści finansowych, które mogą mieć wpływ na jego bezstronność lub mogą stwarzać wrażenie niewłaściwego zachowania lub stronniczości.

Zobowiązania byłych arbitrów

15. Wszyscy byli arbitrzy unikają działań mogących stwarzać wrażenie, że wykonując swoje obowiązki byli stronniczy lub odnosili jakiejkolwiek korzyści z decyzji lub orzeczenia organu arbitrażowego.

Poufność

16. Żaden arbiter lub były arbiter w żadnym momencie nie ujawnia ani nie wykorzystuje jakichkolwiek niedostępnych publicznie informacji dotyczących postępowania lub uzyskanych w trakcie postępowania, z wyjątkiem ujawnienia lub wykorzystania na potrzeby tego postępowania, i w szczególności nie ujawnia ani nie wykorzystuje takich informacji dla uzyskania osobistych korzyści lub korzyści dla innych lub aby wpłynąć na interesy innych.
17. Arbiter nie ujawnia orzeczenia organu arbitrażowego, ani jego części, przed jego opublikowaniem zgodnie z rozdziałem trzecim (Rozstrzyganie sporów) Sekcja B (Rozstrzyganie sporów między Stronami).
18. Arbiter lub były arbiter w żadnym momencie nie ujawnia treści obrad zespołu arbitrażowego ani poglądów innego arbitra dotyczących tych obrad.

Wydatki

19. Każdy arbiter rejestruje czas poświęcony postępowaniu i sporządza końcowe rozliczenie czasu oraz poniesionych wydatków, a także czasu i wydatków jego asystentów.

Mediatorzy

20. Zasady opisane w niniejszym kodeksie postępowania jako mające zastosowanie do arbitrów lub byłych arbitrów stosuje się, z uwzględnieniem niezbędnych zmian, do mediatorów.

UZGODNIENIE 1

W ZWIĄZKU ZE SZCZEGÓLNYMI OGRANICZENIAMi SINGAPURU DOTYCZĄCYMI PRZESTRZENI LUB DOSTĘPU DO ZASOBÓW NATURALNYCH

1. Art. 2.3 (Traktowanie narodowe) nie ma zastosowania do żadnego środka dotyczącego:
 - a) dostaw wody pitnej w Singapurze;
 - b) posiadania, zakupu, rozwoju, zarządzania, utrzymywania, korzystania, sprzedaży lub innej formy zbycia nieruchomości mieszkalnych¹ ani do żadnego programu budownictwa socjalnego w Singapurze.
2. Po upływie trzech lat od wejścia w życie niniejszej Umowy, a następnie co dwa lata, jeżeli dodatkowa opłata skarbową nabywcy (Additional Buyer's Stamp Duty – ABSD) będzie nadal obowiązywać, Komitet dokona przeglądu celem sprawdzenia, czy utrzymanie ABSD jest konieczne dla utrzymania stabilności rynku nieruchomości mieszkalnych. W ramach tych konsultacji Singapur przedstawi dane statystyczne i informacje dotyczące aktualnego stanu rynku nieruchomości mieszkalnych.

¹ Termin „nieruchomość mieszkalna” oznacza nieruchomość zdefiniowaną jako taka w dziale 274 ustawy o nieruchomościach mieszkalnych na dzień wejścia w życie niniejszej Umowy.

UZGODNIENIE 2

W ZWIĄZKU Z WYNAGRODZENIEM ARBITRÓW

W odniesieniu do pkt 9 w załączniku 9, obydwie Strony potwierdzają następujące uzgodnienia między nimi:

1. Wynagrodzenie wypłacane arbitrom i zwrot ich wydatków są oparte na standardach porównywalnych międzynarodowych mechanizmów rozstrzygania sporów w ramach umów dwustronnych lub wielostronnych.
2. Dokładna kwota wynagrodzenia i wydatków zostaje uzgodniona przez Strony przed spotkaniem Stron z panelem arbitrażowym zgodnie z pkt 9 załącznika 9.
3. Obydwie Strony stosują to uzgodnienie w dobrej wierze w celu ułatwienia funkcjonowania panelu arbitrażowego.

Предходният текст е заверено копие на оригинала, депозиран в архивите на Генералния секретариат на Съвета в Брюксел.
 El texto que precede es copia certificada conforme del original depositado en los archivos de la Secretaría General del Consejo en Bruselas.
 Předchozí text je ověřeným opisem originálu uloženého v archivu generálního sekretariátu Rady v Bruselu.
 Foranstående tekst er en bekræftet genpart af originaldokumentet deponeret i Rådets Generalsekretariats arkiver i Bruxelles.
 Der vorstehende Text ist eine beglaubigte Abschrift des Originals, das im Archiv des Generalsekretariats des Rates in Brüssel hinterlegt ist.
 Eelnev tekst on tõestatud koopia originaalist, mis on antud hoiule nõukogu peasekretariaadi arhiivi Brüsselis.
 Το ανωτέρω κείμενο είναι ακριβές αντίγραφο του πρωτοτύπου που είναι κατατεθειμένο στο αρχείο της Γενικής Γραμματείας του Συμβουλίου στις Βρυξέλλες.
 The preceding text is a certified true copy of the original deposited in the archives of the General Secretariat of the Council in Brussels.
 Le texte qui précède est une copie certifiée conforme à l'original déposé dans les archives du secrétariat général du Conseil à Bruxelles.
 Tekst koji prethodi potvrđena je kopija vjerna originalu položenom u arhivu Glavnog tajništva Vijeća u Bruxellesu.
 Il testo che precede è una copia certificata conforme all'originale depositato presso gli archivi del segretariato generale del Consiglio a Bruxelles.
 Šis teksts ir apliecināta kopija, kas atbilst oriģinālam, kurš deponēts Padomes Ģenerālsekretariāta arhīvos Briselē.
 Pirmiau pateiktas tekstas yra Tarybos generalinio sekretoriato archyvuose Briuselyje deponuoto originalo patvirtinta kopija.
 A fenti szöveg a Tanács Főtitkárságának brüsszeli irattárában letétbe helyezett eredeti példány hiteles másolata.
 It-test prečedenti huwa kopja ċcertifikata vera tal-original iddepożitat fl-arkivji tas-Segretarjat Generali tal-Kunsill fi Brussell.
 De voorgaande tekst is het voor eensluidend gewaarmerkt afschrift van het origineel, nedergelegd in de archieven van het secretariaat-generaal van de Raad te Brussel.
 Powyższy tekst jest kopią poświadczoną za zgodność z oryginałem złożonym w archiwum Sekretariatu Generalnego Rady w Brukseli.
 O texto que precede é uma cópia autenticada do original depositado nos arquivos do Secretariado-Geral do Conselho em Bruxelas.
 Textul anterior constituie o copie certificată pentru conformitate a originalului depus în arhivele Secretariatului General al Consiliului la Bruxelles.
 Predchádzajúci text je overenou kópiou originálu, ktorý je uložený v archíve Generálneho sekretariátu Rady v Bruseli.
 Zgornje besedilo je overjena verodostojna kopija izvirnika, ki je deponiran v arhivu generalnega sekretariata Sveta v Bruslju.
 Edellä oleva teksti on oikeaksi todistettu jäljennös Brysselissä olevan neuvoston pääsihteeristön arkistoon talletetusta alkuperäisestä tekstistä.
 Ovanstående text är en bestyrkt avskrift av det original som deponerats i rådets generalsekretariats arkiv i Bryssel.

Брюксел,
 Bruselas,
 Brusel,
 Bruxelles, den
 Brüssel, den
 Brüssel,
 Βρυξέλλες,
 Brussels,
 Bruxelles, le
 Bruxelles, addi
 Briselē,
 Briuselis
 Brüsszel,
 Brussell,
 Brussel,
 Bruksela, dnia
 Bruxelles, em
 Bruxelles,
 Brusel
 Bruselj,
 Bryssel,
 Bryssel den

24 -10- 2018

За генералния секретар на Съвета на Европейския съюз
 Por el Secretario General del Consejo de la Unión Europea
 Za generálního tajemníka Rady Evropské unie
 For Generalsekretæren for Rådet for Den Europæiske Union
 Für den Generalsekretär des Rates der Europäischen Union
 Euroopa Liidu Nõukogu peasekretäri nimel
 Για τον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
 For the Secretary-General of the Council of the European Union
 Pour le Secrétaire Général du Conseil de l'Union européenne
 Za glavnog tajnika Vijeća Europske unije
 Per il Segretario Generale del Consiglio dell'Unione europea
 Eiropas Savienības Padomes Ģenerālsekretāra vārdā –
 Europos Sąjungos Tarybos generalinio sekretoriaus vardu
 Az Európai Unió Tanácsának főtitkára nevében
 Għas-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Unjoni Ewropea
 Voor de Secretaris-Generaal van de Raad van de Europese Unie
 W imieniu Sekretarza Generalnego Rady Unii Europejskiej
 Pelo Secretário-Geral do Conselho da União Europeia
 Pentru Secretarul General al Consiliului Uniunii Europene
 Za generálneho tajomníka Rady Európskej únie
 Za generalnega sekretarja Sveta Evropske unije
 Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin puolesta
 För generalsekreteraren för Europeiska unionens råd

L. SCHIAVO
 Directeur Général

INVESTMENT PROTECTION AGREEMENT
BETWEEN THE EUROPEAN UNION
AND ITS MEMBER STATES, OF THE ONE PART,
AND THE REPUBLIC OF SINGAPORE,
OF THE OTHER PART

THE EUROPEAN UNION (hereinafter referred to as the "Union"),

THE KINGDOM OF BELGIUM,

THE REPUBLIC OF BULGARIA,

THE CZECH REPUBLIC,

THE KINGDOM OF DENMARK,

THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY,

THE REPUBLIC OF ESTONIA,

IRELAND,

THE REPUBLIC OF CROATIA

THE HELLENIC REPUBLIC,

THE KINGDOM OF SPAIN,

THE FRENCH REPUBLIC,

THE ITALIAN REPUBLIC,

THE REPUBLIC OF CYPRUS,

THE REPUBLIC OF LATVIA,

THE REPUBLIC OF LITHUANIA,

THE GRAND DUCHY OF LUXEMBURG,

HUNGARY,

THE REPUBLIC OF MALTA,

THE KINGDOM OF THE NETHERLANDS,

THE REPUBLIC OF AUSTRIA,

THE REPUBLIC OF POLAND,

THE PORTUGUESE REPUBLIC,

ROMANIA,

THE REPUBLIC OF SLOVENIA,

THE SLOVAK REPUBLIC,

THE REPUBLIC OF FINLAND,

THE KINGDOM OF SWEDEN, and

THE UNITED KINGDOM OF GREAT BRITAIN AND NORTHERN IRELAND,

of the one part, and

THE REPUBLIC OF SINGAPORE (hereinafter referred to as "Singapore")

of the other part,

hereinafter jointly referred to as the "Parties" or individually referred to as a "Party",

RECOGNISING their longstanding and strong partnership based on the common principles and values reflected in the Partnership and Cooperation Agreement between the European Union and its Member States, of the one part, and the Republic of Singapore, of the other part, and their important economic, trade and investment relationship including as reflected in the Free Trade Agreement between the European Union and the Republic of Singapore (hereinafter referred to as the "EUSFTA");

DESIRING to further strengthen their relationship as part of and in a manner coherent with their overall relations, and convinced that this Agreement will create a new climate for further development of investment between the Parties;

RECOGNISING that this Agreement will complement and promote regional economic integration efforts;

DETERMINED to strengthen their economic, trade, and investment relations in accordance with the objective of sustainable development, in its economic, social and environmental dimensions, and to promote investment in a manner mindful of high levels of environmental and labour protection and relevant internationally-recognised standards and agreements to which they are parties;

REAFFIRMING their commitment to the principles of sustainable development and transparency as reflected in the EUSFTA;

REAFFIRMING each Party's right to adopt and enforce measures necessary to pursue legitimate policy objectives such as social, environmental, security, public health and safety, promotion and protection of cultural diversity;

REAFFIRMING their commitment to the Charter of the United Nations signed in San Francisco on 26 June 1945 and having regard to the principles articulated in The Universal Declaration of Human Rights adopted by the General Assembly of the United Nations on 10 December 1948;

RECOGNISING the importance of transparency in international trade and investment to the benefit of all stakeholders;

BUILDING on their respective rights and obligations under the WTO Agreement and other multilateral, regional and bilateral agreements and arrangements to which they are party, in particular, the EUSFTA,

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

CHAPTER ONE

OBJECTIVE AND GENERAL DEFINITIONS

ARTICLE 1.1

Objective

The objective of this Agreement is to enhance the investment climate between the Parties in accordance with the provisions of this Agreement.

ARTICLE 1.2

Definitions

For the purposes of this Agreement:

1. "covered investment" means an investment which is directly or indirectly owned or controlled by a covered investor of one Party in the territory of the other Party¹;

¹ For greater certainty, investments made "in the territory of the other Party" shall include investments made in an exclusive economic zone or continental shelf, as provided in the United Nations Convention on the Law of the Sea of 10 December 1982.

2. "investment" means every kind of asset which has the characteristics of an investment, including such characteristics as the commitment of capital or other resources, the expectation of gain or profit, the assumption of risk or a certain duration. Forms that an investment may take include:
- (a) tangible or intangible, movable or immovable property as well as any other property rights, such as leases, mortgages, liens, and pledges;
 - (b) an enterprise including a branch, shares, stocks and other forms of equity participation in an enterprise, including rights derived therefrom;
 - (c) bonds, debentures, and loans and other debt instruments, including rights derived therefrom;
 - (d) other financial assets, including derivatives, futures and options;
 - (e) turnkey, construction, management, production, concession, revenue-sharing, and other similar contracts;
 - (f) claims to money or to other assets, or to any contractual performance having an economic value;

- (g) intellectual property rights¹ and goodwill; and
- (h) licenses, authorisations, permits, and similar rights conferred pursuant to domestic law, including any concessions to search for, cultivate, extract or exploit natural resources.²

Returns that are invested shall be treated as investments, and any alteration of the form in which assets are invested or reinvested shall not affect their qualification as investments.

- 3. "covered investor" means a natural person³ or a juridical person of a Party that has made an investment in the territory of the other Party;

¹ "intellectual property rights" means:

- (a) all categories of intellectual property that are the subject of Sections 1 through 7 of Part II of the Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights contained in Annex 1C of the WTO Agreement (hereinafter referred to as the "TRIPS Agreement") namely:
 - (i) copyright and related rights;
 - (ii) patents (which, in the case of the Union, include rights derived from supplementary protection certificates);
 - (iii) trademarks;
 - (iv) designs;
 - (v) layout-designs (topographies) of integrated circuits;
 - (vi) geographical indications;
 - (vii) protection of undisclosed information; and
- (b) plant variety rights.

² For greater certainty, an order or judgment entered in a judicial or administrative action shall not constitute in itself an investment.

³ The term "natural person" includes natural persons permanently residing in Latvia who are not citizens of Latvia or any other state, but who are entitled, under the laws and regulations of Latvia, to receive a non-citizen's passport (Alien's Passport).

4. "natural person of a Party" means a national of Singapore, or of one of the Member States of the Union, according to their respective legislation;
5. "juridical person" means any legal entity duly constituted or otherwise organised under applicable law, whether for profit or otherwise, and whether privately-owned or governmentally-owned, including any corporation, trust, partnership, joint venture, sole proprietorship, or association;
6. "Union juridical person" or "Singapore juridical person" means a juridical person set up in accordance with the law of the Union or a Member State of the Union, or the law of Singapore, respectively, and having its registered office, central administration¹, or principal place of business in the territory of the Union or Singapore, respectively. Should the juridical person have only its registered office or central administration in the territory of the Union or of Singapore, respectively, it shall not be considered as a Union juridical person or Singapore juridical person, respectively, unless it engages in substantive business operations² in the territory of the Union or the territory of Singapore, respectively.

¹ "Central administration" means the head office where ultimate decision-making takes place.

² The EU Party understands that the concept of "effective and continuous link" with the economy of a Member State of the Union enshrined in Article 54 of the Treaty on the Functioning of the European Union is equivalent to the concept of "substantive business operations". Accordingly, for a juridical person set up in accordance with the laws of Singapore and having only its registered office or central administration in the territory of Singapore, the EU Party shall only extend the benefits of this Agreement if that juridical person possesses an effective and continuous economic link with the economy of Singapore.

7. "measure" means any law, regulation, procedure, requirement or practice;
8. "treatment" or "measure"¹ adopted or maintained by a Party includes those taken by:
 - (a) central, regional or local governments and authorities; and
 - (b) non-governmental bodies in the exercise of powers delegated by central, regional or local governments or authorities;
9. "returns" means all amounts yielded by or derived from an investment or reinvestment, including profits, dividends, capital gains, royalties, interests, payments in connection with intellectual property rights, payments in kind and all other lawful income;
10. "freely convertible currency" means a currency which is widely traded in international foreign exchange markets and widely used in international transactions;
11. "establishment" means:
 - (a) the constitution, acquisition or maintenance of a juridical person; or
 - (b) the creation or maintenance of a branch or representative office,with a view to establishing or maintaining lasting economic links within the territory of a Party for the purpose of performing an economic activity;

¹ For greater certainty, the Parties understand that the terms "treatment" or "measure" include failures to act.

12. "economic activity" includes any activities of an economic nature except activities carried out in the exercise of governmental authority, i.e., activities not carried out on a commercial basis or in competition with one or more economic operators;
13. "EU Party" means the Union or its Member States, or the Union and its Member States, within their respective areas of competence as derived from the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union.

CHAPTER TWO

INVESTMENT PROTECTION

ARTICLE 2.1

Scope

1. This Chapter applies to covered investors and covered investments made in accordance with applicable law, whether such investments were made before or after the entry into force of this Agreement¹.
2. Notwithstanding any other provision in this Agreement, Article 2.3 (National Treatment) does not apply to subsidies or grants provided by a Party, including government-supported loans, guarantees and insurance.

¹ For greater certainty, this Chapter shall not apply to a Party's treatment of covered investors or covered investments before the entry into force of this Agreement.

3. Article 2.3 (National Treatment) shall not apply to:

- (a) the procurement by governmental agencies of goods and services purchased for governmental purposes and not with a view to commercial resale or with a view to use in the supply of goods or the supply of services for commercial sale; or
- (b) audio-visual services;
- (c) activities performed in the exercise of governmental authority within the respective territories of the Parties; for the purposes of this Agreement, an activity performed in the exercise of governmental authority means any activity, except an activity which is performed on a commercial basis or in competition with one or more suppliers.

ARTICLE 2.2

Investment and Regulatory Measures

1. The Parties reaffirm their right to regulate within their territories to achieve legitimate policy objectives, such as the protection of public health, social services, public education, safety, environment or public morals, social or consumer protection, privacy and data protection, and the promotion and protection of cultural diversity.

2. For greater certainty, the mere fact that a Party regulates, including through a modification to its laws, in a manner which negatively affects an investment or interferes with an investor's expectations, including its expectations of profits, does not amount to a breach of an obligation under this Chapter.

3. For greater certainty, a Party's decision not to issue, renew or maintain a subsidy or grant:

- (a) in the absence of any specific commitment under domestic law or contract to issue, renew, or maintain that subsidy or grant; or
- (b) if the decision is made in accordance with the terms or conditions attached to the issuance, renewal or maintenance of the subsidy or grant, if any,

does not constitute a breach of the provisions of this Chapter.

4. For greater certainty, nothing in this Chapter shall be construed as preventing a Party from discontinuing the granting of a subsidy¹ or requesting its reimbursement where such action has been ordered by a competent court, administrative tribunal or other competent authority², or requiring that Party to compensate the investor therefor.

¹ In the case of the EU Party, "subsidy" includes "state aid" as defined in the EU law.

² In the case of the EU Party, the competent authorities entitled to order the actions mentioned in Article 2.2 (4) are the European Commission or a court or tribunal of a Member State when applying EU law on state aid.

ARTICLE 2.3

National Treatment

1. Each Party shall accord to covered investors of the other Party and to their covered investments treatment in its territory no less favourable than the treatment it accords, in like situations, to its own investors and their investments with respect to the operation, management, conduct, maintenance, use, enjoyment and sale or other disposal of their investments.
2. Notwithstanding paragraph 1, each Party may adopt or maintain any measure with respect to the operation, management, conduct, maintenance, use, enjoyment and sale or other disposal of an establishment that is not inconsistent with commitments inscribed in its Schedule of Specific Commitments in Annex 8-A or 8-B of Chapter 8 (Services, Establishment and Electronic Commerce) of the EUSFTA, respectively¹, where such measure is:
 - (a) a measure that is adopted on or before the entry into force of this Agreement;

¹ It is understood that a measure "that is not inconsistent with the commitments inscribed in a Party's Schedule of Specific Commitments in Annex 8-A or 8-B of Chapter 8 (Services, Establishment and Electronic Commerce) of the EUSFTA, respectively" shall include any measure in respect of any sector that has not been inscribed, and any measure that is not inconsistent with any condition, limitation or reservation that has been inscribed in respect of any sector, in the respective Schedules, regardless of whether such measure affects "establishment" as defined in subparagraph (d) of Article 8.8 (Definitions) of the EUSFTA.

- (b) a measure referred to in subparagraph (a) that is being continued, replaced or amended after the entry into force of this Agreement, provided the measure is no less consistent with paragraph 1 after being continued, replaced or amended than was the measure as it existed prior to its continuation, replacement or amendment; or
- (c) a measure that does not fall within subparagraphs (a) or (b), provided it is not applied in respect of, or in a way that causes loss or damage¹ to, covered investments made in the territory of the Party before the entry into force of such measure.

3. Notwithstanding paragraphs 1 and 2, a Party may adopt or enforce measures that accord to covered investors and investments of the other Party less favourable treatment than that accorded to its own investors and their investments, in like situations, subject to the requirement that such measures are not applied in a manner which would constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination against the covered investors or investments of the other Party in the territory of a Party, or a disguised restriction on covered investments, where the measures are:

- (a) necessary to protect public security, public morals or to maintain public order²;

¹ For the purposes of subparagraph (2)(c), it is understood that factors like the fact that a Party has provided for a reasonable phase-in period for the implementation of a measure or that a Party has made any other attempt to address the effects of the measure on covered investments made before its entry into force, shall be taken into account in determining whether the measure causes loss or damage to covered investments made before the entry into force of the measure.

² The public order exception may be invoked only where a genuine and sufficiently serious threat is posed to one of the fundamental interests of society.

- (b) necessary to protect human, animal or plant life or health;
- (c) relating to the conservation of exhaustible natural resources if such measures are applied in conjunction with restrictions on domestic investors or investments;
- (d) necessary for the protection of national treasures of artistic, historic or archaeological value;
- (e) necessary to secure compliance with laws or regulations which are not inconsistent with the provisions of this Chapter including those relating to:
 - (i) the prevention of deceptive or fraudulent practices or to deal with the effects of a default on a contract;
 - (ii) the protection of the privacy of individuals in relation to the processing and dissemination of personal data and the protection of confidential of individual records and accounts;
 - (iii) safety;

- (f) aimed at ensuring the effective or equitable¹ imposition or collection of direct taxes in respect of investors or investments of the other Party.

¹ Measures that are aimed at ensuring the effective or equitable imposition or collection of direct taxes include measures taken by a Party under its taxation system which:

- (a) apply to non-resident investors or investments in recognition of the fact that the tax obligation of non-residents is determined with respect to taxable items sourced or located in the Party's territory;
- (b) apply to non-residents in order to ensure the imposition or collection of taxes in a Party's territory;
- (c) apply to non-residents or residents in order to prevent the avoidance or evasion of taxes, including compliance measures;
- (d) apply to investments in or from the territory of the other Party in order to ensure the imposition or collection of taxes on such consumers derived from sources in the Party's territory;
- (e) distinguish investors or investments subject to tax on worldwide taxable items from other investors or investments in recognition of the difference in the nature of the tax base between them; or
- (f) determine, allocate or apportion income, profit, gain, loss, deduction or credit of resident persons or branches, or between related persons or branches of the same person, in order to safeguard a Party's tax base.

Tax terms or concepts in paragraph (f) and in this footnote are to be determined according to tax definitions or concepts, or equivalent or similar definitions and concepts, under domestic law of the Party taking the measure.

ARTICLE 2.4

Standard of Treatment

1. Each Party shall accord in its territory to covered investments of the other Party fair and equitable treatment¹ and full protection and security in accordance with paragraphs 2 to 6.
2. A Party breaches the obligation of fair and equitable treatment referenced in paragraph 1 if its measure or series of measures constitute:
 - (a) denial of justice² in criminal, civil and administrative proceedings;
 - (b) a fundamental breach of due process;
 - (c) manifestly arbitrary conduct;
 - (d) harassment, coercion, abuse of power or similar bad faith conduct.

¹ Treatment in this Article includes treatment of covered investors which directly or indirectly interferes with the covered investors' operation, management, conduct, maintenance, use, enjoyment and sale or other disposal of their covered investments.

² For greater certainty, the sole fact that the covered investor's claim has been rejected, dismissed or unsuccessful does not in itself constitute a denial of justice.

3. In determining whether the fair and equitable treatment obligation, as set out in paragraph 2, has been breached, a Tribunal may take into account, where applicable, whether a Party made specific or unambiguous representations¹ to an investor so as to induce the investment, that created legitimate expectations of a covered investor and which were reasonably relied upon by the covered investor, but that the Party subsequently frustrated².
4. The Parties shall, upon request of a Party or recommendations by the Committee, review the content of the obligation to provide fair and equitable treatment, pursuant to the procedure for amendments set out in Article 4.3 (Amendments), in particular, whether treatment other than those listed in paragraph 2 can also constitute a breach of fair and equitable treatment.
5. For greater certainty, "full protection and security" only refers to a Party's obligation relating to the physical security of covered investors and covered investments.

¹ For greater certainty, representations made so as to induce the investments include the representations made in order to convince the investor to continue with, not to liquidate or to make subsequent investments.

² For greater certainty, the frustration of legitimate expectations as described in this paragraph does not, by itself, amount to a breach of paragraph 2, and such frustration of legitimate expectations must arise out of the same events or circumstances that give rise to the breach of paragraph 2.

6. Where a Party, by itself or through any entity mentioned in paragraph 8 of Article 1.2 (Definitions), had given a specific and clearly expressed commitment in a contractual written obligation¹ towards a covered investor of the other Party with respect to the covered investor's investment, or towards such covered investment, that Party shall not frustrate or undermine such commitment through the exercise of its governmental authority² either:

- (a) deliberately; or
- (b) in a way which substantially alters the balance of rights and obligation in the contractual written obligation, unless the Party provides reasonable compensation to restore the covered investor or covered investment to the position in which it would have been had the frustration or undermining of the commitment not occurred.

7. Neither a breach of another provision of this Agreement nor a breach of a separate international agreement shall be considered to establish that there has been a breach of this Article.

¹ For the purposes of this paragraph, a "contractual written obligation" means an agreement in writing, entered into by a Party, by itself or through any entity mentioned in paragraph 8 of Article 1.2 (Definitions), with a covered investor or a covered investment, whether in a single instrument or multiple instruments, that creates an exchange of rights and obligations that binds both parties.

² For the purposes of this Article, a Party frustrates or undermines a commitment through the exercise of its governmental authority if it frustrates or undermines that commitment through the adoption, maintenance or non-adoption of measures that are mandatory or enforceable under domestic laws.

ARTICLE 2.5

Compensation for Losses

1. Covered investors of one Party, whose covered investments suffer losses owing to war or other armed conflict, revolution, state of national emergency, revolt, insurrection or riot in the territory of the other Party, shall be accorded by that Party, as regards restitution, indemnification, compensation or other settlement, treatment no less favourable than that accorded by that Party to its own investors or to the investors of any third country, whichever is more favourable to the covered investor concerned.

2. Without prejudice to paragraph 1, covered investors of a Party who, in any of the situations referred to in paragraph 1, suffer losses in the territory of the other Party resulting from:

- (a) requisitioning of its covered investment or a part thereof by the other Party's armed forces or authorities; or
- (b) destruction of its covered investment or a part thereof by the other Party's armed forces or authorities, which was not required by the necessity of the situation;

shall be accorded by the other Party restitution or compensation.

ARTICLE 2.6

Expropriation¹

1. Neither Party shall directly or indirectly nationalise, expropriate or subject to measures having effect equivalent to nationalisation or expropriation (hereinafter referred to as "expropriation") the covered investments of covered investors of the other Party except:

- (a) for a public purpose;
- (b) in accordance with due process of law;
- (c) on a non-discriminatory basis; and
- (d) against payment of prompt, adequate and effective compensation in accordance with paragraph 2.

2. Compensation shall amount to the fair market value of the covered investment immediately before its expropriation or impending expropriation became public knowledge, plus interest at a commercially reasonable rate, established on a market basis taking into account the length of time from the time of expropriation until the time of payment. Such compensation shall be effectively realisable, freely transferable in accordance with Article 2.7 (Transfer) and made without delay.

¹ For greater certainty, this Article shall be interpreted in accordance with Annexes 1 to 3.

The valuation criteria used to determine fair market value may include going-concern value, asset value, including the declared tax value of tangible property, and other criteria, as appropriate.

3. This Article does not apply to the issuance of compulsory licences granted in relation to intellectual property rights, to the extent that such issuance is consistent with the TRIPS Agreement.

4. Any measure of expropriation or valuation shall, at the request of the covered investors affected, be reviewed by a judicial or other independent authority of the Party taking the measure.

ARTICLE 2.7

Transfer

1. A Party shall permit all transfers relating to a covered investment to be made in a freely convertible currency without restriction or delay. Such transfers include:

- (a) contributions to capital, such as principal and additional funds to maintain, develop or increase the covered investment;
- (b) profits, dividends, capital gains and other returns, and proceeds from the sale of all or any part of the covered investment or from the partial or complete liquidation of the covered investment;
- (c) interest, royalty payments, management fees, technical assistance and other fees;

- (d) payments made under a contract entered into by the covered investor or its covered investment, including payments made pursuant to a loan agreement;
- (e) earnings and other remuneration of personnel engaged from abroad who are working in connection with a covered investment;
- (f) payments made pursuant to Article 2.6 (Expropriation) and Article 2.5 (Compensation for Losses); and
- (g) payments arising under Article 3.18 (Awards).

2. Nothing in this Article shall be construed to prevent a Party from applying, in an equitable and non-discriminatory manner, its law relating to:

- (a) bankruptcy, insolvency, or the protection of the rights of creditors;
- (b) issuing, trading, or dealing in securities, futures, options, or derivatives;
- (c) financial reporting or record keeping in relation to transfers, when necessary to assist law enforcement or financial regulatory authorities;
- (d) criminal or penal offences;
- (e) ensuring compliance with orders or judgments in judicial or administrative proceedings;

- (f) social security, public retirement or compulsory savings schemes; or
- (g) taxation.

3. When in exceptional circumstances of serious difficulties, or the threat thereof, for the operation of the economic and monetary policy or exchange rate policy in a Party, safeguard measures with regard to transfers may temporarily be taken by the Party concerned. Such measures shall be strictly necessary, shall not exceed in any case a period of six months¹, and shall not constitute a means of arbitrary or unjustified discrimination between a Party and a non-Party in like situations.

The Party adopting the safeguard measures shall inform the other Party forthwith and present, as soon as possible, a time schedule for their removal.

4. Where a Party is in serious balance-of-payments and external financial difficulties, or under the threat thereof, it may adopt or maintain restrictive measures with regard to transfers related to investments.

¹ The application of safeguard measures may be extended through their formal reintroduction in case of continuing exceptional circumstances and after having notified the other Party regarding the implementation of any proposed formal reintroduction.

5. The Parties shall endeavour to avoid the application of the restrictive measures referred to in paragraph 4. Any restrictive measures adopted or maintained under paragraph 4 shall be non-discriminatory, shall be of a limited duration, and shall not go beyond what is necessary to remedy the balance-of-payments situation and the external financial situation. They shall be in accordance with the conditions established in the Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization done at Marrakesh on 15 April 1994 (hereinafter referred to as the "WTO Agreement") and consistent with the Articles of Agreement of the International Monetary Fund, as applicable.

6. A Party that maintains or adopts restrictive measures under paragraph 4, or makes any changes to such measures, shall promptly notify the other Party of them.

7. Where restrictions are adopted or maintained under paragraph 4, consultations shall be held promptly in the Committee. Such consultations shall assess the balance-of-payments situation of the Party concerned and the restrictions adopted or maintained under paragraph 4, taking into account, *inter alia*, such factors as:

- (a) the nature and extent of the balance-of-payments and the external financial difficulties;
- (b) the external economic and trading environment; or
- (c) alternative corrective measures which may be available.

The consultations shall address the compliance of any restrictive measures with paragraphs 4 and 5. All findings of statistical and other facts presented by the International Monetary Fund (hereinafter referred to as the "IMF") relating to foreign exchange, monetary reserves and balance-of-payments shall be accepted and conclusions shall be based on the assessment by the IMF of the balance-of-payments and the external financial situation of the Party concerned.

ARTICLE 2.8

Subrogation

If a Party, or an agency acting on behalf of the Party, makes a payment in favour of any of its investors under a guarantee, a contract of insurance or other form of indemnity it has entered into or granted in respect of an investment, the other Party shall recognise the subrogation or transfer of any right or title or the assignment of any claim in respect of such investment. The Party or the agency shall have the right to exercise the subrogated or assigned right or claim to the same extent as the original right or claim of the investor. Such subrogated rights may be exercised by the Party or an agency or by the investor if the Party or the agency so authorises.

CHAPTER THREE

DISPUTE SETTLEMENT

SECTION A

RESOLUTION OF DISPUTES BETWEEN INVESTORS AND PARTIES

ARTICLE 3.1

Scope and Definitions

1. This Section applies to disputes between a claimant of one Party and the other Party concerning treatment¹ alleged to breach the provisions of Chapter Two (Investment Protection), where such breach allegedly causes loss or damage to the claimant or its locally established company.
2. For the purposes of this Section, unless otherwise specified:
 - (a) "disputing parties" means the claimant and the respondent;

¹ The Parties understand that the term "treatment" may include failures to act.

- (b) "claimant" means an investor of a Party that seeks to submit a claim pursuant to this Section, or has submitted such a claim, either:
- (i) acting on its own behalf; or
 - (ii) acting on behalf of a locally established company, as defined in subparagraph (c), which it owns or controls¹;
- (c) "locally established company" means a juridical person that is owned or controlled² by an investor of one Party, established in the territory of the other Party;
- (d) "non-disputing Party" means either Singapore, in the case where the respondent is the Union or a Member State of the Union, or the Union, in the case where Singapore is the respondent;
- (e) "respondent" means either Singapore, or in the case of the EU Party, either the Union or the Member State of the Union as notified pursuant to Article 3.5 (Notice of Intent); and

¹ For the avoidance of doubt, subparagraph 2(b) shall constitute the Parties' agreement to treat a locally established company as a national of another Contracting State for the purposes of subparagraph 2(b) of Article 25 of the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of Other States of 18 March 1965.

² A juridical person is:

- (a) owned by natural or juridical persons of the other Party if more than 50 per cent of the equity interest in it is beneficially owned by natural or juridical persons of that Party;
- (b) controlled by natural or juridical persons of the other Party if such natural or juridical persons have the power to name a majority of its directors or otherwise to legally direct its actions.

- (f) "third party funding" means any funding provided by a natural or juridical person who is not a party to the dispute, where such person enters into an agreement with a disputing party in order to finance part or all of the cost of the proceedings in return for a share or other interest in the proceeds or potential proceeds of the proceedings to which the disputing party may become entitled, or where such person provides such funding in the form of a donation or grant.

ARTICLE 3.2

Amicable Resolution

Any dispute should as far as possible be resolved amicably through negotiations and, where possible, before the submission of a request for consultations pursuant to Article 3.3 (Consultations). An amicable resolution may be agreed at any time, including after dispute settlement proceedings under this Section have been commenced.

ARTICLE 3.3

Consultations

1. Where a dispute cannot be resolved as provided for under Article 3.2 (Amicable Resolution), a claimant of a Party alleging a breach of the provisions of Chapter Two (Investment Protection) may submit a request for consultations to the other Party.

2. The request for consultations shall contain the following information:
 - (a) the name and address of the claimant and, where such request is submitted on behalf of a locally established company, the name, address, and place of incorporation of the locally established company;
 - (b) the provisions of Chapter Two (Investment Protection) that are alleged to have been breached;
 - (c) the legal and factual basis for the dispute, including the treatment that is alleged to breach the provisions of Chapter Two (Investment Protection); and
 - (d) the relief sought and the estimated loss or damage that was allegedly caused to the claimant or its locally established company by reason of that breach.
3. The request for consultations shall be submitted:
 - (a) within 30 months of the date on which the claimant or, as applicable, the locally established company, first acquired, or should have first acquired, knowledge of the treatment alleged to breach the provisions of Chapter Two (Investment Protection); or

- (b) in the event that local remedies are being pursued when the time period referred to in subparagraph (a) elapses, within one year of the date on which the claimant or, as applicable, the locally established company, ceases to pursue those local remedies, and, in any event, no later than 10 years after the date on which the claimant or, as applicable, its locally established company, first acquired, or should have first acquired, knowledge of the treatment alleged to breach the provisions of Chapter Two (Investment Protection).
4. In the event that the claimant has not submitted a claim pursuant to Article 3.6 (Submission of Claims to the Tribunal) within 18 months of submitting the request for consultations, the claimant shall be deemed to have withdrawn its request for consultations and any notice of intent, and shall be deemed to have waived its rights to bring such a claim. This period may be extended by agreement between the parties involved in the consultations.
5. The time periods referred to in paragraphs 3 and 4 shall not render a claim inadmissible where the claimant can demonstrate that the failure to request consultations or submit a claim, as the case may be, is due to the claimant's inability to act as a result of actions deliberately taken by the other Party, provided that the claimant acts as soon as it is reasonably able to act.
6. In the event that the request for consultations concerns an alleged breach of this Agreement by the Union, or by any Member State of the Union, it shall be sent to the Union.
7. The disputing parties may hold the consultations through video conference or other means, where appropriate, such as in the case where the claimant is a small or medium-sized enterprise.

ARTICLE 3.4

Mediation and Alternative Dispute Resolution

1. The disputing parties may at any time, including prior to the delivery of a notice of intent, agree to have recourse to mediation.
2. Recourse to mediation is voluntary and without prejudice to the legal position of either disputing party.
3. Recourse to mediation may be governed by the rules set out in Annex 6 (Mediation Mechanism for Disputes between Investors and Parties) or such other rules as the disputing parties may agree. Any time limit mentioned in Annex 6 (Mediation Mechanism for Disputes between Investors and Parties) may be modified by mutual agreement between the disputing parties.
4. The mediator shall be appointed by agreement of the disputing parties or in accordance with Article 3 (Selection of the Mediator) of Annex 6 (Mediation Mechanism for Disputes between Investors and Parties). Mediators shall comply with Annex 7 (Code of Conduct for Members of the Tribunal, the Appeal Tribunal and Mediators).
5. The disputing parties shall endeavour to reach a mutually agreed solution within 60 days of the appointment of the mediator.

6. Once the disputing parties agree to have recourse to mediation, paragraphs 3 and 4 of Article 3.3 (Consultations) shall not apply between the date on which it was agreed to have recourse to mediation and 30 days after the date on which either party to the dispute decides to put an end to the mediation by way of a letter to the mediator and the other disputing party.

7. Nothing in this Article shall preclude the disputing parties from having recourse to other forms of alternative dispute resolution.

ARTICLE 3.5

Notice of Intent

1. If the dispute cannot be settled within three months of the submission of the request for consultations, the claimant may deliver a notice of intent, which shall specify in writing the claimant's intention to submit the claim to dispute settlement, and shall contain the following information:

- (a) the name and address of the claimant and, where such request is submitted on behalf of a locally established company, the name, address, and place of incorporation of the locally established company;
- (b) the provisions of Chapter Two (Investment Protection) that are alleged to have been breached;
- (c) the legal and factual basis for the dispute, including the treatment that is alleged to breach the provisions of Chapter Two (Investment Protection); and

- (d) the relief sought and the estimated loss or damage that was allegedly caused to the claimant or its locally established company by reason of that breach.

The notice of intent shall be sent to the Union or to Singapore, as the case may be.

2. Where a notice of intent has been sent to the Union, the Union shall make a determination of the respondent within two months of the date of receipt of the notice. The Union shall inform the claimant of this determination immediately, on the basis of which the claimant may submit a claim pursuant to Article 3.6 (Submission of Claims to the Tribunal).

3. Where no determination of the respondent has been made pursuant to paragraph 2, the following shall apply:

- (a) in the event that the notice of intent exclusively identifies treatment by a Member State of the Union, that Member State shall act as respondent;
- (b) in the event that the notice of intent identifies any treatment by an institution, body or agency of the Union, the Union shall act as respondent.

4. Where either the Union or a Member State acts as respondent, neither the Union nor the Member State concerned shall assert the inadmissibility of a claim, or otherwise assert that a claim or award is unfounded or invalid, on the grounds that the proper respondent should be or should have been the Union rather than the Member State or *vice versa*.

5. For greater certainty, nothing in this Agreement or the applicable dispute settlement rules shall prevent the Union and the Member State concerned from exchanging any information relating to a dispute.

ARTICLE 3.6

Submission of Claims to the Tribunal

1. No earlier than three months from the date of the notice of intent delivered pursuant to Article 3.5 (Notice of Intent), the claimant may submit the claim to the Tribunal under one of the following dispute settlement rules¹:
 - (a) the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of Other States of 18 March 1965 (hereinafter referred to as the "ICSID Convention"), provided that both the respondent and the State of the claimant are parties to the ICSID Convention;

¹ For greater certainty:

- (a) the rules of the relevant dispute settlement mechanisms shall apply subject to the specific rules set out in this Section, and supplemented by decisions adopted pursuant to subparagraph 4(g) of Article 4.1 (Committee); and
- (b) claims where a representative submits a claim in the name of a class composed of an undetermined number of unidentified claimants and intends to conduct the proceedings by representing the interests of such claimants and making all decisions relating to the conduct of the claim on their behalf shall not be admissible.

- (b) the ICSID Convention, in accordance with the Rules on the Additional Facility for the Administration of Proceedings by the Secretariat of the International Centre for Settlement of Investment Disputes (hereinafter referred to as the "ICSID Additional Facility Rules"), provided that either the respondent or the State of the claimant is a party to the ICSID Convention;¹
- (c) the arbitration rules of the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL); or
- (d) any other rules if the disputing parties so agree.

2. Paragraph 1 of this Article shall constitute the consent of the respondent to the submission of a claim under this Section. The consent under paragraph 1 and the submission of a claim under this Section shall be deemed to satisfy the requirements of:

- (a) Chapter II of the ICSID Convention, and the ICSID Additional Facility Rules, for written consent of the disputing parties; and
- (b) Article II of the United Nations Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards, done at New York on 10 June 1958 (hereinafter referred to as the "New York Convention") for an "agreement in writing".

¹ For the purpose of subparagraphs (a) and (b), the term "State" is deemed to include the Union, if the Union accedes to the ICSID Convention.

ARTICLE 3.7

Conditions to the Submission of Claim

1. A claim may be submitted under this Section only if:
 - (a) the submission of the claim is accompanied by the claimant's written consent to dispute settlement in accordance with the procedures set out in this Section and by the claimant's designation of one of the fora rules referred to in paragraph 1 of Article 3.6 (Submission of Claims to the Tribunal) as the rules for dispute settlement;
 - (b) at least six months have elapsed since the submission of the request for consultations under Article 3.3 (Consultations) and at least three months have elapsed since the submission of the notice of intent under Article 3.5 (Notice of Intent);
 - (c) the request for consultations and the notice of intent submitted by the claimant fulfilled the requirements set out in paragraph 2 of Article 3.3 (Consultations) and paragraph 1 of Article 3.5 (Notice of Intent) respectively;
 - (d) the legal and factual basis of the dispute was subject to prior consultation pursuant to Article 3.3 (Consultations);
 - (e) all the claims identified in the submission of the claim made pursuant to Article 3.6 (Submission of Claims to Tribunal) are based on treatment identified in the notice of intent made pursuant to Article 3.5 (Notice of Intent); and

(f) the claimant:

- (i) withdraws any pending claim submitted to the Tribunal, or to any other domestic or international court or tribunal under domestic or international law, concerning the same treatment as alleged to breach the provisions of Chapter Two (Investment Protection);
- (ii) declares that it will not submit such a claim in the future; and
- (iii) declares that it will not enforce any award rendered pursuant to this Section before such award has become final, and that it will not seek to appeal, review, set aside, annul or revise, or initiate any other similar procedure before an international or domestic court or tribunal, as regards an award pursuant to this Section.

2. For the purposes of subparagraph 1(f), the term "claimant" refers to the investor and, where applicable, to the locally established company. In addition, for the purposes of subparagraph 1(f)(i) the term "claimant" includes all persons who directly or indirectly have an ownership interest in, or who are controlled by the investor or, where applicable, the locally established company.

3. Upon request by the respondent, the Tribunal shall decline jurisdiction where the claimant fails to respect any of the requirements or declarations referred to in paragraphs 1 and 2.

4. Subparagraph 1(f) shall not prevent the claimant from seeking interim measures of protection before the courts or administrative tribunals of the respondent prior to the institution of proceedings before any of the dispute settlement fora referred to in Article 3.6 (Submission of Claims to the Tribunal) or while such proceedings are pending. For the purposes of this Article, interim measures of protection shall be for the sole purpose of the preservation of the claimant's rights and interests, and shall not involve the payment of damages or the resolution of the substance of the matter in dispute.

5. For greater certainty, the Tribunal shall decline jurisdiction if the dispute had arisen, or was very likely to arise, at the time when the claimant acquired ownership or control of the investment subject to the dispute, and the Tribunal determines, based on the facts, that the claimant acquired ownership or control of the investment for the main purpose of submitting the claim under this Section. This paragraph is without prejudice to other jurisdictional objections which could be entertained by the Tribunal.

ARTICLE 3.8

Third Party Funding

1. Any disputing party benefiting from third party funding shall notify the other disputing party and the Tribunal of the name and address of the third party funder.
2. Such notification shall be made at the time the claim is submitted, or without delay as soon as the third party funding is agreed, donated or granted, as applicable.

ARTICLE 3.9

Tribunal of First Instance

1. A Tribunal of First Instance ("Tribunal") is hereby established to hear claims submitted pursuant to Article 3.6 (Submission of Claims to the Tribunal).
2. The Committee shall, upon the entry into force of this Agreement, appoint six Members to the Tribunal. For the purposes of this appointment:
 - (a) The EU Party shall nominate two Members;
 - (b) Singapore shall nominate two Members; and
 - (c) The EU Party and Singapore shall jointly nominate two Members, who shall not be nationals of any Member State of the Union or of Singapore.
3. The Committee may decide to increase or to decrease the number of the Members by multiples of three. Additional appointments shall be made on the same basis as provided for in paragraph 2.

4. The Members shall possess the qualifications required in their respective countries for appointment to judicial office, or be jurists of recognised competence. They shall have specialised knowledge of, or experience in, public international law. It is desirable that they have expertise, in particular, in international investment law, international trade law, or the resolution of disputes arising under international investment or international trade agreements.
5. The Members shall be appointed for an eight-year term. However, the inaugural terms of three of the six persons appointed immediately after the entry into force of this Agreement, to be determined by lot, shall extend to twelve years. A Member's term of appointment may be renewed by a decision of the Committee upon the expiry of that Member's term. Vacancies shall be filled as they arise. A person appointed to replace a person whose term of office has not expired shall hold office for the remainder of the predecessor's term. A person who is serving on a division of the Tribunal when his or her term expires may, with the authorisation of the President of the Tribunal, continue to serve on the division until the closure of the proceedings of that division and shall be deemed to continue to be a Member of the Tribunal for that purpose only.
6. There shall be a President and Vice-President of the Tribunal, who shall be responsible for organisational issues. They will be appointed for a four-year term and shall be drawn by lot from among the Members who have been appointed pursuant to paragraph 2(c). They shall serve on the basis of a rotation drawn by lot by the Chair of the Committee. The Vice-President shall replace the President when the President is unavailable.
7. The Tribunal shall hear cases in divisions consisting of three Members, of whom one each shall have been appointed pursuant to paragraphs 2(a), 2(b), and 2(c), respectively. The division shall be chaired by the Member who had been appointed pursuant to paragraph 2(c).

8. Within 90 days of the submission of a claim pursuant to Article 3.6 (Submission of Claims to the Tribunal), the President of the Tribunal shall appoint the Members composing the division of the Tribunal hearing the case on a rotation basis, ensuring that the composition of each division is random and unpredictable, while giving equal opportunity to all Members to serve.
9. Notwithstanding paragraph 7, the disputing parties may agree that a case be heard by a sole Member. This Member shall be selected by the President of the Tribunal from among those Members who had been appointed pursuant to paragraph 2(c). The respondent shall give sympathetic consideration to such a request from the claimant, in particular where the claimant is a small or medium-sized enterprise or the compensation or damages claimed are relatively low. Such a request should be made at the same time as the filing of the claim pursuant to Article 3.6 (Submission of Claims to the Tribunal).
10. The Tribunal shall draw up its own working procedures.
11. The Members of the Tribunal shall ensure that they are available and able to perform the functions set out in this Section.
12. In order to ensure their availability, the Members shall be paid a monthly retainer fee to be fixed by decision of the Committee. The President of the Tribunal and, where applicable, the Vice-President, shall receive a fee equivalent to the fee determined pursuant to Article 3.10(11) (Appeal Tribunal) for each day worked in fulfilling the functions of President of the Tribunal pursuant to this Section.

13. The retainer fee and the daily fees for the President or Vice-President of the Tribunal, when fulfilling the functions of President of the Tribunal pursuant to this Section, shall be paid equally by both Parties into an account managed by the Secretariat of ICSID. In the event that one Party fails to pay the retainer fee or the daily fees, the other Party may elect to pay. Any such arrears will remain payable, with appropriate interest.

14. Unless the Committee adopts a decision pursuant to paragraph 15, the amount of the other fees and expenses of the Members on a division of the Tribunal shall be those determined pursuant to Regulation 14(1) of the Administrative and Financial Regulations of the ICSID Convention in force on the date of the submission of the claim and allocated by the Tribunal among the disputing parties in accordance with Article 3.21 (Costs).

15. Upon a decision by the Committee, the retainer fee and other fees and expenses may be permanently transformed into a regular salary. In such an event, the Members shall serve on a full-time basis and the Committee shall fix their remuneration and related organisational matters. In that event, the Members shall not be permitted to engage in any other occupation, whether gainful or not, unless the President of the Tribunal exceptionally grants that Member an exemption.

16. The Secretariat of ICSID shall act as Secretariat for the Tribunal and provide it with appropriate support. The expenses for such support shall be allocated by the Tribunal among the disputing parties in accordance with Article 3.21 (Costs).

ARTICLE 3.10

Appeal Tribunal

1. A permanent Appeal Tribunal is hereby established to hear appeals from provisional awards issued by the Tribunal.
2. The Committee shall, upon the entry into force of this Agreement, appoint six Members to the Appeal Tribunal. For the purposes of this appointment:
 - (a) The EU Party shall nominate two Members;
 - (b) Singapore shall nominate two Members; and
 - (c) The EU Party and Singapore shall jointly nominate two Members, who shall not be nationals of any Member State of the Union or of Singapore.
3. The Committee may decide to increase or to decrease the number of the Members of the Appeal Tribunal by multiples of three. Additional appointments shall be made on the same basis as provided for in paragraph 2.
4. The Appeal Tribunal Members shall possess the qualifications required in their respective countries for appointment to the highest judicial offices, or be jurists of recognised competence. They shall have specialised knowledge of, or experience in, public international law. It is desirable that they have expertise, in particular, in international investment law, international trade law, or the resolution of disputes arising under international investment or international trade agreements.

5. The Appeal Tribunal Members shall be appointed for an eight-year term. However, the inaugural terms of three of the six persons appointed immediately after the entry into force of this Agreement, to be determined by lot, shall extend to twelve years. A Member's term of appointment may be renewed by a decision of the Committee upon the expiry of that Member's term. Vacancies shall be filled as they arise. A person appointed to replace a person whose term of office has not expired shall hold office for the remainder of the predecessor's term. A person who is serving on a division of the Appeal Tribunal when his or her term expires may, with the authorisation of the President of the Appeal Tribunal, continue to serve on the division until the closure of the proceedings of that division and shall be deemed to continue to be a Member of the Appeal Tribunal for that purpose only.
6. There shall be a President and Vice-President of the Appeal Tribunal who shall be responsible for organisational issues. They will be appointed for a four-year term, and shall be drawn by a lot from among the Appeal Tribunal Members who have been appointed pursuant to paragraph 2(c). They shall serve on the basis of a rotation drawn by lot by the Chair of the Committee. The Vice-President shall replace the President when the President is unavailable.
7. The Appeal Tribunal shall hear cases in divisions consisting of three Members, of whom one each shall have been appointed pursuant to paragraphs 2(a), 2(b), and 2(c), respectively. The division shall be chaired by the Member who had been appointed pursuant to paragraph 2(c).
8. The President of the Appeal Tribunal shall appoint the Members composing the division of the Appeal Tribunal hearing the appeal on a rotation basis, ensuring that the composition of each division is random and unpredictable, while giving equal opportunity to all Members to serve.
9. The Appeal Tribunal shall draw up its own working procedures.

10. The Appeal Tribunal Members shall ensure that they are available and able to perform the functions set out in this Section.

11. In order to ensure their availability, the Members shall be paid a monthly retainer fee and receive a fee for each day worked as a Member, to be determined by decision of the Committee. The President of the Appeal Tribunal and, where applicable, the Vice-President, shall receive a fee for each day worked in fulfilling the functions of President of the Appeal Tribunal pursuant to this Section.

12. The retainer fee and the daily fees for the President or Vice-President of the Appeal Tribunal when working in fulfilling the functions of President of the Appeal Tribunal pursuant to this Section shall be paid equally by both Parties into an account managed by the Secretariat of ICSID. In the event that one Party fails to pay the retainer fee or the daily fees, the other Party may elect to pay. Any such arrears will remain payable, with appropriate interest.

13. Upon a decision by the Committee, the retainer fee and the daily fees may be permanently transformed into a regular salary. In such an event, the Appeal Tribunal Members shall serve on a full-time basis and the Committee shall fix their remuneration and related organisational matters. In that event, the Appeal Tribunal Members shall not be permitted to engage in any other occupation, whether gainful or not, unless exemption is exceptionally granted by the President of the Appeal Tribunal.

14. The Secretariat of ICSID shall act as Secretariat for the Appeal Tribunal and provide it with appropriate support. The expenses for such support shall be allocated by the Tribunal among the disputing parties in accordance with Article 3.21 (Costs).

ARTICLE 3.11

Ethics

1. The Members of the Tribunal and of the Appeal Tribunal shall be chosen from among persons whose independence is beyond doubt. They shall not be affiliated with any government,¹ and, in particular, shall not take instructions from any government or organisation with regard to matters related to the dispute. They shall not participate in the consideration of any disputes that would create a direct or indirect conflict of interest. In so doing they shall comply with Annex 7 (Code of Conduct for Members of the Tribunal, the Appeal Tribunal and Mediators). In addition, upon appointment, they shall refrain from acting as counsel, party-appointed expert or party-appointed witness in any pending or new investment protection dispute under this or any other agreement or domestic law.

2. If a disputing party considers that a Member has conflict of interest, it shall send a notice of challenge of that Member's appointment to the President of the Tribunal or to the President of the Appeal Tribunal, respectively. The notice of challenge shall be sent within 15 days of the date on which the composition of the division of the Tribunal or of the Appeal Tribunal has been communicated to the disputing party, or within 15 days of the date on which the relevant facts came to its knowledge, if they could not have reasonably been known at the time of composition of the division. The notice of challenge shall state the grounds for the challenge.

¹ For greater certainty, the fact that a person receives an income from the government, or was formerly employed by the government, or has family relationship with a person who receives an income from the government, does not in itself render that person ineligible.

3. If, within 15 days of the date of the notice of challenge, the challenged Member has elected not to resign from that division, the President of the Tribunal or the President of the Appeal Tribunal, respectively, shall, after hearing the disputing parties and after providing the Member an opportunity to submit any observations, issue a decision within 45 days of receipt of the notice of challenge and notify the disputing parties and other Members of the division without delay.
4. Challenges against the appointment to a division of the President of the Tribunal shall be decided by the President of the Appeal Tribunal and vice-versa.
5. Upon a reasoned recommendation from the President of the Appeal Tribunal, the Parties, by decision of the Committee, may decide to remove a Member from the Tribunal or from the Appeal Tribunal, where his or her behaviour is inconsistent with the obligations set out in paragraph 1 and is incompatible with his or her continued membership of the Tribunal or Appeal Tribunal. If the behaviour in question is alleged to be that of the President of the Appeal Tribunal then the President of the Tribunal of First Instance shall submit the reasoned recommendation. Articles 3.9(5) (Tribunal of First Instance) and 3.10(5) (Appeal Tribunal) shall apply *mutatis mutandis* for filling vacancies that may arise pursuant to this paragraph.

ARTICLE 3.12

Multilateral Dispute Settlement Mechanism

The Parties shall pursue, with each other and with other interested trading partners, the establishment of a multilateral investment tribunal and appellate mechanism for the resolution of international investment disputes. Upon the establishment of such a multilateral mechanism, the Committee shall consider adopting a decision to provide that investment disputes under this Section are to be resolved through that multilateral mechanism, and to make appropriate transitional arrangements.

ARTICLE 3.13

Applicable Law and Rules of Interpretation

1. The Tribunal shall decide whether the treatment that is the subject of the claim is in breach of an obligation under Chapter Two (Investment Protection).

2. Subject to paragraph 3, the Tribunal shall apply this Agreement interpreted in accordance with the Vienna Convention on the Law of Treaties and other rules and principles of international law applicable between the Parties.¹

3. Where serious concerns arise as regards issues of interpretation which may affect matters relating to this Agreement, the Committee, pursuant to subparagraph 4(f) of Article 4.1 (Committee), may adopt interpretations of provisions of this Agreement. An interpretation adopted by the Committee shall be binding on the Tribunal and the Appeal Tribunal and any award shall be consistent with that decision. The Committee may decide that an interpretation shall have binding effect from a specific date.

ARTICLE 3.14

Claims Manifestly Without Legal Merit

1. The respondent may file an objection that a claim is manifestly without legal merit no later than 30 days after the constitution of a division of the Tribunal pursuant to Article 3.9 (Tribunal of First Instance) and in any event before the first session of the division of the Tribunal.

¹ For greater certainty, the domestic law of the Parties shall not be part of the applicable law. Where the Tribunal is required to ascertain the meaning of a provision of the domestic law of one of the Parties as a matter of fact, it shall follow the prevailing interpretation of that provision made by the courts or authorities of that Party, and any meaning given to the relevant domestic law made by the Tribunal shall not be binding upon the courts or the authorities of either Party. The Tribunal shall not have jurisdiction to determine the legality of a measure, alleged to constitute a breach of this Agreement, under the domestic law of the disputing Party.

2. The respondent shall specify as precisely as possible the basis for the objection.
3. The Tribunal, after giving the disputing parties an opportunity to present their observations on the objection, shall issue a decision or provisional award on the objection at the first session of the division of the Tribunal or promptly thereafter.
4. This procedure and any decision of the Tribunal shall be without prejudice to the right of a respondent to object, pursuant to Article 3.15 (Claims Unfounded as a Matter of Law) or in the course of the proceedings, to the legal merits of a claim and without prejudice to the Tribunal's authority to address other objections as a preliminary question.

ARTICLE 3.15

Claims Unfounded as a Matter of Law

1. Without prejudice to the Tribunal's authority to address other objections as a preliminary question or to a respondent's right to raise any such objections at any appropriate time, the Tribunal shall address and decide as a preliminary question any objection by the respondent that, as a matter of law, a claim submitted pursuant to Article 3.6 (Submission of Claims to the Tribunal), or any part thereof, is not a claim for which an award in favour of the claimant may be made under this Section, even if the facts alleged were assumed to be true. The Tribunal may also consider any other relevant facts that are not in dispute.

2. An objection under paragraph 1 shall be submitted to the Tribunal as soon as possible after the division of the Tribunal is constituted, and in no event later than the date the Tribunal fixes for the respondent to submit its counter-memorial or statement of defence or, in the case of an amendment to the claim, the date the Tribunal fixes for the respondent to submit its response to the amendment. An objection may not be submitted under paragraph 1 as long as proceedings under Article 3.14 (Claims Manifestly without Legal Merit) are pending, unless the Tribunal grants leave to file an objection under this Article, after having taken due account of the circumstances of the case.

3. Upon receipt of an objection under paragraph 1, and unless it considers the objection manifestly unfounded, the Tribunal shall suspend any proceedings on the merits, shall establish a schedule for considering the objection consistent with any schedule it has established for considering any other preliminary question, and shall issue a decision or provisional award on the objection, stating the grounds for its decision or provisional award.

ARTICLE 3.16

Transparency of Proceedings

Annex 8 (Rules on Public Access to Documents, Hearings and the Possibility of Third Persons to Make Submissions) applies to disputes under this Section.

ARTICLE 3.17

The Non-disputing Party to the Agreement

1. The Tribunal shall accept or, after consultation with the disputing parties, may invite, oral or written submissions on issues of treaty interpretation from the non-disputing Party.
2. The Tribunal shall not draw any inference from the absence of any submission or response to any invitation pursuant to paragraph 1.
3. The Tribunal shall ensure that any submission does not disrupt or unduly burden the proceedings, or unfairly prejudice any disputing party.
4. The Tribunal shall also ensure that the disputing parties are given a reasonable opportunity to present their observations on any submission by the non-disputing Party.

ARTICLE 3.18

Awards

1. Where the Tribunal decides that the treatment in dispute is in breach of an obligation under Chapter Two (Investment Protection), the Tribunal may award, separately or in combination, only:¹
 - (a) monetary damages and any applicable interest; and
 - (b) the restitution of property, provided that the respondent may pay monetary damages and any applicable interest, as determined by the Tribunal in accordance with Chapter Two (Investment Protection), in lieu of restitution.
2. Monetary damages shall not be greater than the amount of the loss suffered by the claimant or its locally established company, as applicable, as a result of the breach of the relevant provisions of Chapter Two (Investment Protection), less any prior damages or compensation already provided by the Party concerned. The Tribunal shall not award punitive damages.
3. Where a claim is submitted on behalf of a locally established company, the award shall be made to the locally established company.

¹ For greater certainty, an award shall be made on the basis of a request from the claimant and shall be made after considering any comments of the disputing parties.

4. As a general rule, the Tribunal shall issue a provisional award within 18 months of the date of submission of the claim. Where the Tribunal considers that it cannot issue its provisional award within 18 months, it shall inform the disputing parties in writing of the reasons for the delay, together with an estimate of the period within which it will issue its provisional award. A provisional award shall become final 90 days after it has been issued if neither disputing party has appealed the award to the Appeal Tribunal.

ARTICLE 3.19

Appeal Procedure

1. Either disputing party may appeal a provisional award before the Appeal Tribunal within 90 days of its issuance. The grounds for appeal are:

- (a) that the Tribunal has erred in the interpretation or application of the applicable law;
- (b) that the Tribunal has manifestly erred in the appreciation of the facts, including the appreciation of relevant domestic law; or,
- (c) those provided for in Article 52 of the ICSID Convention, insofar as they are not covered by (a) and (b).

2. If the Appeal Tribunal dismisses the appeal, the provisional award shall become final. The Appeal Tribunal may also dismiss the appeal on an expedited basis where it is clear that the appeal is manifestly unfounded, in which case the provisional award shall become final.

3 If the Appeal Tribunal upholds the appeal, it shall modify or reverse the legal findings and conclusions in the provisional award in whole or in part. The Appeal Tribunal shall refer the matter back to the Tribunal, specifying precisely how it has modified or reversed the relevant findings and conclusions of the Tribunal. The Tribunal shall be bound by the findings and conclusions of the Appeal Tribunal and, after hearing the disputing parties, if appropriate, shall revise its provisional award accordingly. The Tribunal shall seek to issue its revised award within 90 days of the referral of the matter back to it.

4. As a general rule, the appeal proceedings shall not exceed 180 days, calculated from the date on which a disputing party formally notifies its decision to appeal to the date on which the Appeal Tribunal issues its decision. Where the Appeal Tribunal considers that it cannot issue its decision within 180 days, it shall inform the disputing parties in writing of the reasons for the delay, together with an estimate of the period within which it will issue its decision. In no case should the proceedings exceed 270 days.

5. A disputing party lodging an appeal shall provide security for the costs of appeal. The disputing party shall also provide any other security as may be ordered by the Appeal Tribunal.

6. The provisions of Articles 3.8 (Third-Party Funding), Annex 8 (Rules on Public Access to Documents, Hearings and the Possibility of Third Persons to Make Submissions), 3.17 (The Non-disputing Party to the Agreement) and Article 3.21 (Costs) shall apply *mutatis mutandis* in respect of the appeal procedure.

ARTICLE 3.20

Indemnification or Other Compensation

The respondent may not assert, and the Tribunal shall not accept, as a defence, counterclaim, right of set-off, or for any other reason, that the claimant has received or will receive indemnification or other compensation pursuant to an insurance or guarantee contract, for all or part of the damages sought in a dispute initiated under this Section.

ARTICLE 3.21

Costs

1. The Tribunal shall order that the costs of the proceedings are to be borne by the unsuccessful disputing party. In exceptional circumstances, the Tribunal may apportion costs between the disputing parties if it determines that apportionment is appropriate in the circumstances of the case.
2. Other reasonable costs, including costs of legal representation and assistance, shall be borne by the unsuccessful party, unless the Tribunal determines that such apportionment of costs is not appropriate in the circumstances of the case.
3. Where only some parts of the claims have been successful, the costs awarded shall be adjusted, proportionately, to the number or extent of the successful parts of the claims.

4. Where a claim or parts of a claim are dismissed on application of Article 3.14 (Claims Manifestly without Legal Merits) or Article 3.15 (Claims Unfounded as a Matter of Law), the Tribunal shall order that all costs relating to such a claim or to parts thereof, including the costs of the proceedings and other reasonable costs, including costs of legal representation and assistance, shall be borne by the unsuccessful disputing party.

5. The Committee shall consider adopting supplemental rules on fees for the purpose of determining the maximum amount of the costs of legal representation and assistance that may be borne by specific categories of unsuccessful disputing parties. Such supplemental rules shall take into account the financial resources of a claimant which is a natural person or a small or medium-sized enterprise. The Committee shall endeavour to adopt such supplemental rules no later one year after the entry into force of this Agreement.

ARTICLE 3.22

Enforcement of Awards

1. An award rendered pursuant to this section shall not be enforceable until it has become final pursuant to Articles 3.18(4) (Award), 3.19(2) (Appeal Procedure), or 3.19(3) (Appeal Procedure). Final awards issued pursuant to this Section by the Tribunal shall be binding between the disputing parties and shall not be set aside, subject to appeal, review, annulment or any other remedy.¹

¹ For greater certainty, this does not prevent a disputing party from requesting the Tribunal to revise, correct, or interpret an award, such as pursuant to Articles 50 and 51 ICSID Convention or Articles 37 and 38 of the UNCITRAL Arbitration Rules, or equivalent provisions of other rules, as applicable to the proceedings in question.

2. Each Party shall recognise an award rendered pursuant to this Agreement as binding and enforce the pecuniary obligation within its territory as if it were a final judgement of a court in that Party.
3. The execution of the award shall be governed by the laws concerning the execution of judgments or awards in force where such execution is sought.
4. For greater certainty, Article 4.11 (No Direct Effect) of Chapter Four (Institutional, General and Final Provisions) shall not prevent the recognition, execution or enforcement of awards rendered pursuant to this Section.
5. For the purposes of Article I of the New York Convention, final awards issued pursuant to this Section are arbitral awards relating to claims that are considered to arise out of a commercial relationship or transaction.
6. For greater certainty, and subject to paragraph 1, where a claim has been submitted to dispute settlement pursuant to Article 3.6(1)(a) (Submission of Claims to the Tribunal), a final award issued pursuant to this Section shall qualify as an award under Section 6 of Chapter IV of the ICSID Convention.

ARTICLE 3.23

Role of the Parties to the Agreement

1. Neither Party shall give diplomatic protection, or bring an international claim, in respect of a dispute which one of its investors and the other Party have consented to submit, or have submitted, to dispute settlement under this Section, unless such other Party has failed to abide by and comply with the award rendered in that dispute. "Diplomatic protection", for the purposes of this paragraph, does not include informal diplomatic exchanges for the sole purpose of facilitating a settlement of the dispute.
2. For greater certainty, paragraph 1 shall not exclude the possibility of a Party having recourse to dispute settlement procedures under Section B (Resolution of Disputes between Parties) of Chapter Three (Dispute Settlement) in respect of a measure of general application, even if that measure is alleged to have breached the Agreement as regards a specific investment in respect of which a claim has been submitted pursuant to Article 3.6 (Submission of Claims to the Tribunal) and is without prejudice to Article 3.17 (The Non-disputing Party to the Agreement).

ARTICLE 3.24

Consolidation

1. Where two or more claims that have been submitted separately under Article 3.6 (Submission of Claims to the Tribunal) have a question of law or fact in common and arise out of the same events or circumstances, a disputing party may seek the establishment of a separate division of the Tribunal ("consolidating division") and request that such division issue a consolidation order in accordance with:

- (a) the agreement of all the disputing parties sought to be covered by the order, in which case the disputing parties shall submit a joint request in accordance with paragraph 3; or
- (b) paragraphs 2 to 12, provided that only one respondent is sought to be covered by the order.

2. A disputing party seeking a consolidation order shall first deliver a notice to the other disputing parties sought to be covered by the order. This notice shall specify:

- (a) the names and addresses of all the disputing parties sought to be covered by the order;
- (b) the claims, or parts thereof, sought to be covered by the order; and
- (c) the grounds for the order sought.

The disputing parties shall endeavour to agree on the consolidation order sought and on the applicable dispute settlement rules.

3. Where the disputing parties referred to in paragraph 2 have not reached an agreement on consolidation within 30 days of the notice, a disputing party may request a consolidation order under paragraphs 3 through 7. The request shall be in writing and shall be delivered to the President of the Tribunal and all the disputing parties sought to be covered by the order. Such a request shall specify:

- (a) the names and addresses of all the disputing parties sought to be covered by the order;
- (b) the claims, or parts thereof, sought to be covered by the order; and
- (c) the grounds for the order sought.

Where the disputing parties have reached an agreement on consolidation of the claims, they shall submit a joint request to the President of the Tribunal in accordance with this paragraph.

4. Unless the President of the Tribunal finds within 30 days of receiving a request under paragraph 3 that the request is manifestly unfounded, a consolidating division of the Tribunal shall be established in accordance with Article 3.9(8) (Tribunal of First Instance).

5. The consolidating division of the Tribunal shall conduct its proceedings in the following manner:

- (a) unless all disputing parties otherwise agree, where all the claims for which a consolidation order is sought have been submitted under the same dispute settlement rules, the consolidating division shall proceed under the same dispute settlement rules;
- (b) where the claims for which a consolidation order is sought have not been submitted under the same dispute settlement rules:
 - (i) the disputing parties may agree on the dispute settlement rules available under Article 3.6 (Submission of Claims to the Tribunal) which shall apply to the consolidation proceedings; or
 - (ii) if the disputing parties cannot agree on the same dispute settlement rules within 30 days of the request made pursuant to paragraph 3, the UNCITRAL arbitration rules shall apply to the consolidation proceedings.

6. Where the consolidating division is satisfied that two or more claims that have been submitted under Article 3.6 (Submission of Claims to the Tribunal) have a question of law or fact in common and arise out of the same events or circumstances, the consolidating division may, in the interest of fair and efficient resolution of the claims, including the consistency of awards, and after hearing the disputing parties, by order:

- (a) assume jurisdiction over, and may hear and determine together, all or part of the claims; or

(b) assume jurisdiction over, and hear and determine, one or more of the claims, the determination of which it believes would assist in the resolution of the others.

7. Where a consolidating division has been established, a claimant that has submitted a claim under Article 3.6 (Submission of Claims to the Tribunal) and that has not been named in a request made under paragraph 3 may make a written request to the consolidating division that it be included in any order made under paragraph 6. Such request shall comply with the requirements set out in paragraph 3.

8. On application by a disputing party, the consolidating division, pending its decision under paragraph 6, may order that the proceedings of a division established under Article 3.9 (Tribunal of First Instance) be stayed, unless the latter division has already adjourned its proceedings.

9. A division of the Tribunal established under Article 3.9 (Tribunal of First Instance) shall cease to have jurisdiction to decide a claim, or parts of a claim, over which a consolidating division has assumed jurisdiction, and the proceedings of a division established under Article 3.9 (Tribunal of First Instance) shall be stayed or adjourned accordingly.

10. The award of the consolidating division in relation to claims, or parts of claims, over which it has assumed jurisdiction, shall be binding on the divisions established under Article 3.9 (Tribunal of First Instance) in respect of these claims, as of the date on which the award becomes final pursuant to Articles 3.18(4) (Award), 3.19(2) (Appeal Procedure), or 3.19(3) (Appeal Procedure).

11. A claimant may withdraw its claim, or part thereof that is subject to consolidation, from dispute settlement proceedings under this Article, provided that such claim or part thereof may not thereafter be resubmitted under Article 3.6 (Submission of Claims to the Tribunal).

12. At the request of one of the disputing parties, the consolidating division may take such measures as it sees fit in order to preserve the confidentiality of protected information of that disputing party vis-à-vis other disputing parties. Such measures may include allowing the submission of redacted versions of documents that contain protected information to the other disputing parties, or arrangements to hold parts of the hearing in private.

SECTION B

RESOLUTION OF DISPUTES BETWEEN PARTIES

ARTICLE 3.25

Scope

This Section applies to any dispute between the Parties concerning the interpretation and application of the provisions of this Agreement, except as otherwise expressly provided.

ARTICLE 3.26

Consultations

1. The Parties shall endeavour to resolve any dispute concerning the interpretation and application of the provisions referred to in Article 3.25 (Scope) by entering into consultations in good faith with the aim of reaching a mutually agreed solution.
2. A Party shall seek consultations by means of a written request to the other Party, copied to the Committee, which shall give the reasons for requesting consultations, including the identification of the measures at issue, of the applicable provisions referred to in Article 3.25 (Scope), and the reasons for considering the measures as incompatible with such provisions.
3. Consultations shall be held within 30 days of the date of receipt of the request and, unless the Parties agree otherwise, shall take place on the territory of the Party complained against. The consultations shall be deemed to be concluded within 60 days of the date of receipt of the request, unless the Parties agree otherwise. Consultations shall be confidential, and shall be without prejudice to the rights of either Party in any further proceedings.
4. Consultations on matters of urgency shall be held within 15 days of the date of receipt of the request, and shall be deemed to be concluded within 30 days of the date of receipt of the request, unless the Parties agree otherwise.

5. If the Party to which the request is made does not respond to the request for consultations within ten days of the date of its receipt, or if consultations are not held within the timeframes laid down in paragraph 3 or in paragraph 4 respectively, or if consultations have been concluded and no mutually agreed solution has been reached, the complaining Party may request the establishment of an arbitration panel in accordance with Article 3.28 (Initiation of Arbitration Procedure).

ARTICLE 3.27

Mediation

Any Party may request the other Party to enter into a mediation procedure pursuant to Annex 10 (Mediation Procedure for Disputes between Parties) with respect to any measure adversely affecting investment between the Parties.

ARTICLE 3.28

Initiation of Arbitration Procedure

1. Where the Parties have failed to resolve a dispute by recourse to consultations as provided for in Article 3.26 (Consultations), the complaining Party may request the establishment of an arbitration panel in accordance with this Article.

2. The request for the establishment of an arbitration panel shall be made in writing to the Party complained against and to the Committee. The complaining Party shall identify in its request the specific measure at issue, and it shall explain how such measure could constitute a breach of the provisions referred to in Article 3.25 (Scope) in a manner sufficient to clearly present the legal basis for the complaint.

ARTICLE 3.29

Establishment of the Arbitration Panel

1. An arbitration panel shall be composed of three arbitrators.
2. Within five days of the date of receipt of the request referred to in paragraph 1 of Article 3.28 (Initiation of Arbitration Procedure) by the Party complained against, the Parties shall enter into consultations in order to agree on the composition of the arbitration panel.
3. In the event that the Parties are unable to agree on the choice of chairperson of the arbitration panel within ten days of entering into the consultations referred to in paragraph 2, within 20 days of entering into consultations referred to in paragraph 2, the chairperson of the Committee or the chairperson's delegate, shall select one arbitrator who will serve as a chairperson by lot from the list referred to under paragraph 1 of Article 3.44 (Lists of Arbitrators).

4. In the event that the Parties are unable to agree on the arbitrators within ten days of entering into the consultations referred to in paragraph 2:

- (a) each Party may select one arbitrator, who will not act as a chairperson, from the individuals on the list established under paragraph 2 of Article 3.44 (Lists of Arbitrators), within 15 days of entering into the consultations referred to in paragraph 2; and
- (b) if either Party fails to select an arbitrator under subparagraph 4(a), the chairperson of the Committee or the chairperson's delegate shall select any remaining arbitrator by lot from among the individuals proposed by that Party pursuant to paragraph 2 of Article 3.44 (Lists of Arbitrators), within 20 days of entering into consultations referred to in paragraph 2.

5. Should the list provided for in paragraph 2 of Article 3.44 (Lists of Arbitrators) not be established at the time required for the purposes of paragraph 4:

- (a) where both Parties have proposed individuals pursuant to paragraph 2 of Article 3.44 (Lists of Arbitrators), each Party may select one arbitrator, who will not act as a chairperson, from among the individuals proposed, within 15 days of entering into the consultations referred to in paragraph 2. If a Party fails to select an arbitrator, the chairperson of the Committee or the chairperson's delegate shall select the arbitrator by lot from among the individuals proposed by the Party which failed to select its arbitrator; or

- (b) where only one Party has proposed individuals pursuant to paragraph 2 of Article 3.44 (Lists of Arbitrators), each Party may select one arbitrator, who will not act as a chairperson, from among the individuals proposed, within 15 days of entering into the consultations referred to in paragraph 2. If a Party fails to select an arbitrator, the chairperson of the Committee or the chairperson's delegate shall select the arbitrator by lot from among the individuals proposed.
6. Should the list provided for in paragraph 1 of Article 3.44 (Lists of Arbitrators) not be established at the time required for the purposes of paragraph 3, the chairperson shall be selected by lot from among former Members of the WTO Appellate Body, none of whom shall be natural persons of a Party.
7. The date of establishment of the arbitration panel shall be the date on which the last of the three arbitrators is selected.
8. The replacement of arbitrators shall take place only for the reasons detailed in Rules 18 to 24 of Annex 9 (Rules of Procedure for Arbitration) and in accordance with the procedures thereunder.

ARTICLE 3.30

Preliminary Ruling on Urgency

If a Party so requests, the arbitration panel shall give a preliminary ruling within ten days of its establishment on whether it deems the case to be urgent.

ARTICLE 3.31

Interim Panel Report

1. The arbitration panel shall issue an interim report to the Parties setting out the findings of fact, the applicability of relevant provisions of this Agreement, and the essential reasons for findings and recommendations, not later than 90 days from the date of establishment of the arbitration panel.

Where the arbitration panel considers that this deadline cannot be met, the chairperson of the arbitration panel shall notify the Parties and the Committee in writing, stating the reasons for the delay and the date on which the arbitration panel plans to issue its interim report. Under no circumstances should the arbitration panel issue its interim report later than 120 days after the date of its establishment.

2. Any Party may submit a written request for the arbitration panel to review specific aspects of the interim report within 30 days of its notification.

3. In cases of urgency, the arbitration panel shall make every effort to issue its interim report within half of the period allowed under paragraph 1, and any Party may submit a written request for the arbitration panel to review specific aspects of the interim report within 15 days of its notification.

4. After considering any written comments by the Parties on the interim report, the arbitration panel may modify its report and make any further examination it considers appropriate. The findings of the final ruling of the arbitration panel shall include a sufficient discussion of the arguments made at the interim review stage, and shall clearly address the written comments of the two Parties.

ARTICLE 3.32

Arbitration Panel Ruling

1. The arbitration panel shall issue its ruling to the Parties and to the Committee within 150 days of the date of the establishment of the arbitration panel. Where it considers that this deadline cannot be met, the chairperson of the arbitration panel shall notify the Parties and the Committee in writing, stating the reasons for the delay and the date on which the arbitration panel plans to issue its ruling. Under no circumstances should the arbitration panel issue its ruling later than 180 days after the date of its establishment.
2. In cases of urgency, the arbitration panel shall make every effort to issue its ruling within 75 days of the date of its establishment. Under no circumstances should the arbitration panel issue its ruling later than 90 days after the date of its establishment.

ARTICLE 3.33

Compliance with the Arbitration Panel Ruling

Each Party shall take any measure necessary to comply in good faith with the ruling of the arbitration panel, and the Parties shall endeavour to agree on the period of time to comply with the ruling.

ARTICLE 3.34

Reasonable Period of Time for Compliance

1. No later than 30 days after the receipt of the notification of the ruling of the arbitration panel to the Parties, the Party against which the complaint was made shall notify the complaining Party and the Committee of the time it will require to comply with the ruling of the arbitration panel (hereinafter referred to as "reasonable period of time"), if immediate compliance is not possible.
2. If there is disagreement between the Parties on the reasonable period of time for compliance with the ruling of the arbitration panel, within 20 days of the receipt of the notification made under paragraph 1 by the Party complained against, the complaining Party shall request in writing that the original arbitration panel determine the reasonable period of time. Such request shall be notified simultaneously to the other Party and to the Committee. The original arbitration panel shall issue its ruling to the Parties, and shall notify the Committee thereof, within 20 days of the date of the submission of the request.
3. In the event that any member of the original arbitration panel is no longer available, the procedures set out in Article 3.29 (Establishment of the Arbitration Panel) shall apply. The time limit for issuing the ruling shall be 35 days from the date of the submission of the request referred to in paragraph 2.
4. The Party against which the complaint was made shall inform the complaining Party in writing of its progress in complying with the ruling of the arbitration panel at least one month before the expiry of the reasonable period of time.

5. The reasonable period of time may be extended by mutual agreement of the Parties.

ARTICLE 3.35

Review of Any Measure Taken to Comply with the Arbitration Panel Ruling

1. The Party complained against shall notify the complaining Party and the Committee, before the end of the reasonable period of time, of any measures that it has taken to comply with the ruling of the arbitration panel.
2. In the event that there is disagreement between the Parties concerning the existence of any measures notified under paragraph 1 or the consistency of such measures with the provisions referred to in Article 3.25 (Scope), the complaining Party may request in writing that the original arbitration panel rule on the matter. Such request shall identify the specific measure at issue and the provisions referred to in Article 3.25 (Scope) with which it considers that measure to be inconsistent, in a manner sufficient to present the legal basis for the complaint clearly. Such request shall also explain how the measure in question is inconsistent with the provisions referred to in Article 3.25 (Scope). The original arbitration panel shall notify its ruling within 45 days of the date of the submission of the request.
3. In the event that any member of the original arbitration panel is no longer available, the procedures set out in Article 3.29 (Establishment of the Arbitration Panel) shall apply. The time limit for issuing the ruling shall be 60 days from the date of the submission of the request referred to in paragraph 2.

ARTICLE 3.36

Temporary Remedies in Case of Non-compliance

1. If the Party complained against fails to notify any measure taken to comply with the ruling of the arbitration panel before the expiry of the reasonable period of time, or if the arbitration panel rules that no such measures were taken or that the measure notified under paragraph 1 of Article 3.35 (Review of Any Measure Taken to Comply with the Arbitration Panel Ruling) is inconsistent with that Party's obligations under the provisions referred to in Article 3.25 (Scope), the Party against which the complaint was made shall enter into negotiations with the complaining Party with a view to reaching a mutually acceptable agreement on compensation.
2. If no agreement on compensation is reached within 30 days of the end of the reasonable period of time, or within 30 days of the issuance of the ruling of the arbitration panel under Article 3.35 (Review of Any Measure Taken to Comply with the Arbitration Panel Ruling) that no measures were taken to comply with the ruling of the arbitration panel or that a measure taken to comply with that ruling is inconsistent with the provisions referred to in Article 3.25 (Scope), the complaining Party shall be entitled, upon notification to the other Party and to the Committee, to take appropriate measures at a level equivalent to the nullification or impairment caused by the violation. The notification shall specify the measures to be taken. The complaining Party may take such measures at any moment after the expiry of ten days after the date of receipt of the notification by the Party complained against, unless the Party complained against has requested arbitration under paragraph 3.

3. If the Party complained against considers that the measures taken by the complaining Party are not equivalent to the nullification or impairment caused by the violation, it may request in writing that the original arbitration panel rule on the matter. Such request shall be notified to the complaining Party and to the Committee before the expiry of the ten-day period referred to in paragraph 2. The original arbitration panel, having sought the opinion of experts, if appropriate, shall notify its ruling on the level of the suspension of obligations to the Parties and to the Committee within 30 days of the date of the submission of the request. Measures shall not be taken until the original arbitration panel has notified its ruling, and any measure shall be consistent with the ruling of the arbitration panel.
4. In the event that any member of the original arbitration panel is no longer available, the procedures laid down in Article 3.29 (Establishment of the Arbitration Panel) shall apply. The period for issuing the ruling shall be 45 days from the date of the submission of the request referred to in paragraph 3.
5. The measures provided for in this Article shall be temporary and shall not be applied after:
- (a) the Parties have reached a mutually agreed solution pursuant to Article 3.39 (Mutually Agreed Solution); or
 - (b) the Parties have reached an agreement on whether the measure notified under paragraph 1 of Article 3.37 (Review of Any Measure Taken to Comply After the Adoption of Temporary Remedies for Non-Compliance) brings the Party complained against into conformity with the provisions referred to in Article 3.25 (Scope); or

- (c) any measure found to be inconsistent with the provisions referred to in Article 3.25 (Scope) has been withdrawn or amended so as to bring it into conformity with those provisions, as ruled under paragraph 2 of Article 3.37 (Review of Any Measure Taken to Comply After the Adoption of Temporary Remedies for Non-Compliance).

ARTICLE 3.37

Review of Any Measure Taken to Comply

After the Adoption of Temporary Remedies for Non-Compliance

1. The Party complained against shall notify the complaining Party and the Committee of any measure it has taken to comply with the ruling of the arbitration panel and of its request for the termination of the measures applied by the complaining Party.
2. If the Parties do not reach an agreement on whether the notified measure brings the Party complained against into conformity with the provisions referred to in Article 3.25 (Scope) within 30 days of the date of receipt of the notification, the complaining Party shall request in writing that the original arbitration panel rule on the matter. Such request shall be notified simultaneously to the other Party and the Committee. The ruling of the arbitration panel shall be notified to the Parties and the Committee within 45 days of the date of the submission of the request. If the arbitration panel rules that any measure taken to comply is in conformity with the provisions referred to in Article 3.25 (Scope), the measures referred to in Article 3.36 (Temporary Remedies in Case of Non-compliance) shall be terminated.

ARTICLE 3.38

Suspension and Termination of Arbitration Procedures

1. The arbitration panel, at the written request of both Parties, shall suspend its work at any time for a period agreed by the Parties, which shall not exceed twelve months. The arbitration panel shall resume its work at the end of this agreed period at the written request of the complaining Party, or before the end of this agreed period at the written request of both Parties. If the complaining Party does not request the resumption of the arbitration panel's work before the expiry of the agreed period, the dispute settlement procedures initiated pursuant to this Section shall be deemed terminated. Subject to Article 3.45 (Relation with WTO Obligations), the suspension and termination of the arbitration panel's work are without prejudice to the rights of either Party in other proceedings.
2. At any time, the Parties may agree in writing to terminate the dispute settlement procedures initiated pursuant to this Section.

ARTICLE 3.39

Mutually Agreed Solution

The Parties may reach a mutually agreed solution to a dispute under this Section at any time. They shall notify the Committee and the arbitration panel, if any, of such solution. If the solution requires approval pursuant to the relevant domestic procedures of either Party, the notification shall refer to this requirement, and the dispute settlement procedure initiated pursuant to this Section shall be suspended. The procedure shall be terminated if such approval is not required or upon notification of the completion of any such domestic procedures.

ARTICLE 3.40

Rules of Procedure

1. Dispute settlement procedures under this Section shall be governed by Annex 9 (Rules of Procedure for Arbitration).
2. Any meetings of the arbitration panel shall be open to the public in accordance with Annex 9 (Rules of Procedure for Arbitration).

ARTICLE 3.41

Submission of Information

1. At the request of a Party, or upon its own initiative, the arbitration panel may obtain information from any source it deems appropriate for the arbitration panel proceedings, including from the Parties involved in the dispute. The arbitration panel also has the right to seek the relevant opinions of experts as it deems appropriate. The arbitration panel shall consult the Parties before choosing such experts. Any information obtained in this manner must be disclosed to the Parties and submitted for their comments.
2. Interested natural and legal persons of the Parties are authorised to submit *amicus curiae* briefs to the arbitration panel in accordance with Annex 9 (Rules of Procedure for Arbitration).

ARTICLE 3.42

Rules of Interpretation

The arbitration panel shall interpret the provisions referred to in Article 3.25 (Scope) in accordance with customary rules of interpretation of public international law, including those codified in the Vienna Convention on the Law of Treaties. Where an obligation under this Agreement is identical to an obligation under the WTO Agreement, the arbitration panel shall take into account any relevant interpretation established in rulings of the WTO Dispute Settlement Body (hereinafter referred to as the "DSB"). The rulings of the arbitration panel cannot add to or diminish the rights and obligations provided in the provisions referred to in Article 3.25 (Scope).

ARTICLE 3.43

Arbitration Panel Decisions and Rulings

1. The arbitration panel shall make every effort to take any decision by consensus. Where, nevertheless, a decision cannot be reached by consensus, the matter at issue shall be decided by majority vote.
2. Any ruling of the arbitration panel shall be binding on the Parties and shall not create any rights or obligations to physical or legal persons. The ruling shall set out the findings of fact, the applicability of the relevant provisions referred to in Article 3.25 (Scope), and the rationale behind any findings and conclusions that it makes. The Committee shall make the ruling of the arbitration panel publicly available in its entirety, unless it decides not to do so in order to ensure the confidentiality of any information designated by either Party as confidential.

ARTICLE 3.44

Lists of Arbitrators

1. Upon the entry into force of this Agreement, the Parties shall establish a list of five individuals who are willing and able to serve as the chairperson of an arbitration panel referred to in Article 3.29 (Establishment of the Arbitration Panel).

2. No later than six months after the entry into force of this Agreement, the Committee shall establish a list of at least ten individuals who are willing and able to serve as arbitrators. Upon the entry into force of this Agreement, each Party shall propose at least five individuals to serve as arbitrators.
3. The Committee shall ensure that the lists of individuals to serve as chairpersons or arbitrators, established pursuant to paragraphs 1 and 2 respectively, are maintained.
4. Arbitrators shall have specialised knowledge of or experience in law and international trade or investment, or in the settlement of disputes arising under international trade agreements. They shall be independent, shall serve in their individual capacities, shall not be affiliated with the government of either Party, and shall comply with Annex 11 (Code of Conduct for Arbitrators and Mediators).

ARTICLE 3.45

Relation with WTO Obligations

1. Recourse to the dispute settlement provisions of this Section shall be without prejudice to any action in the WTO framework, including dispute settlement proceedings.

2. Notwithstanding paragraph 1, where a Party has initiated dispute settlement proceedings with regard to a particular measure, either under this Section or under the WTO Agreement, it shall not institute dispute settlement proceedings regarding the same measure in the other forum until the first proceedings have ended. Moreover, neither Party shall initiate dispute settlement proceedings under both this Section and under the WTO Agreement unless substantially different obligations under both agreements are in dispute, or unless the selected forum fails for procedural or jurisdictional reasons to make findings on the claim seeking redress in relation to that obligation, provided that the failure of the forum is not the result of a failure of a disputing Party to act diligently.

3. For the purposes of paragraph 2:

- (a) dispute settlement proceedings under the WTO Agreement shall be deemed to be initiated by a Party's request for the establishment of a panel under Article 6 of the Understanding on Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes contained in Annex 2 of the WTO Agreement (hereinafter referred to as the "DSU") and shall be deemed to be ended when the DSB adopts the Panel's report, and the Appellate Body's report as the case may be, under Articles 16 and 17(14) of the DSU; and
- (b) dispute settlement proceedings under this Section shall be deemed to be initiated by a Party's request for the establishment of an arbitration panel under paragraph 1 of Article 3.28 (Initiation of Arbitration Procedure) and shall be deemed to be ended when the arbitration panel issues its ruling to the Parties and to the Committee under paragraph 2 of Article 3.32 (Arbitration Panel Ruling) or when the parties have reached a mutually agreed solution under Article 3.39 (Mutually Agreed Solution).

4. Nothing in this Section shall preclude a Party from implementing the suspension of obligations authorised by the DSB. Neither the WTO Agreement nor the EUSFTA shall be invoked to preclude a Party from taking appropriate measures under Article 3.36 (Temporary Remedies in Case of Non-compliance) of this Section.

ARTICLE 3.46

Time Limits

1. All time limits laid down in this Section, including the limits for the arbitration panels to notify their rulings, shall be counted in calendar days, the first day being the day following the acts or facts to which they refer, unless otherwise specified.
2. Any time limit referred to in this Section may be modified by mutual agreement of the Parties.

CHAPTER FOUR

INSTITUTIONAL, GENERAL AND FINAL PROVISIONS

ARTICLE 4.1

Committee

1. The Parties hereby establish a committee, which shall comprise representatives of the EU Party and Singapore (the "Committee").
2. The Committee shall meet alternately in the Union or Singapore every two years, or without undue delay at the request of either Party. The Committee shall be co-chaired by the Member of the European Commission responsible for Trade and the Minister for Trade and Industry of Singapore, or their respective delegates. The Committee shall agree on its meeting schedule and shall set its agenda, and may adopt its own rules of procedure.
3. The Committee shall:
 - (a) ensure that this Agreement operates properly;
 - (b) supervise and facilitate the implementation and application of this Agreement, and shall further its general aims;

- (c) consider ways to further enhance investment relations between the Parties;
 - (d) examine difficulties which may arise in the implementation of Section A (Resolution of Disputes between Investors and Parties) of Chapter Three (Dispute Settlement) and consider possible improvements thereto, in particular in the light of experience and developments in other international fora;
 - (e) review the functioning of Chapter Three (Dispute Settlement) Section A (Resolution of Disputes between Investors and Parties) in general, including by taking into account any issues arising from efforts to establish the multilateral dispute settlement mechanism contemplated in Article 3.12 (Multilateral Dispute Settlement Mechanism);
 - (f) without prejudice to Chapter Three (Dispute Settlement), seek to solve problems which may arise in areas covered by this Agreement, or to resolve disputes that may arise regarding the interpretation or application of this Agreement; and
 - (g) consider any other matter of interest relating to an area covered by this Agreement.
4. The Committee, with the agreement of the Parties and after the completion of their respective legal requirements and procedures, may decide to:
- (a) appoint the Members of the Tribunal and the Members of the Appeal Tribunal pursuant to Articles 3.9(2) (Tribunal of First Instance) and 3.10(2) (Appeal Tribunal), to increase or decrease the number of the Members pursuant to Articles 3.9(3) and 3.10(3), and to remove a Member from the Tribunal or Appeal Tribunal pursuant to Article 3.11(5) (Ethics);

- (b) fix the monthly retainer fee of the Members of the Tribunal and of the Appeal Tribunal pursuant to Articles 3.9(12) and 3.10(11) and the amount of the daily fees of the Members serving on a division of the Appeal Tribunal and of the Presidents of the Tribunal and Appeal Tribunal pursuant to Articles 3.10(12) and 3.9(13);
- (c) transform the retainer fee and other fees and expenses of the Members of the Tribunal and Appeal Tribunal into a regular salary pursuant to Articles 3.9(15) and 3.10(13);
- (d) specify any necessary transitional arrangements pursuant to Article 3.12 (Multilateral Dispute Settlement Mechanism);
- (e) adopt supplemental rules on fees pursuant to Article 3.21(5) (Costs);
- (f) adopt interpretations of the provisions of this Agreement, which shall be binding on the Parties and all bodies set up under this Agreement, including the Tribunal and the Appeal Tribunal referred to under Chapter Three (Dispute Settlement) Section A (Resolution of Disputes between Investors and Parties), and the arbitration panels referred to under Chapter Three (Dispute Settlement) Section B (Resolution of Disputes between Parties); and
- (g) adopt rules supplementing the applicable dispute settlement rules or the rules included in the Annexes. Such rules shall be binding on the Tribunal and on the Appeal Tribunal referred to under Chapter Three (Dispute Settlement) Section A (Resolution of Disputes between Investors and Parties), and the arbitration panels referred to under Chapter Three (Dispute Settlement) Section B (Resolution of Disputes between Parties).

ARTICLE 4.2

Decision-making

1. The Parties may take decisions in the Committee, where provided for in this Agreement. The decisions taken in the Committee shall be binding on the Parties, which shall take the measures necessary to implement those decisions.
2. The Committee may make appropriate recommendations, where provided for in this Agreement.
3. The Committee shall draw up its decisions and recommendations by agreement between the Parties.

ARTICLE 4.3

Amendments

1. The Parties may agree to amend this Agreement. Amendments to this Agreement shall enter into force after the Parties have exchanged written notifications certifying that they have completed their respective applicable legal requirements and procedures, as set out in the instrument of amendment.

2. Notwithstanding paragraph 1, the Parties may adopt decisions amending this Agreement in the Committee, where provided for in this Agreement.

ARTICLE 4.4

Prudential Carve-out

1. Nothing in this Agreement shall be construed to prevent a Party from adopting or maintaining reasonable measures for prudential reasons, such as:

- (a) the protection of investors, depositors, policy-holders or persons to whom a fiduciary duty is owed by a financial service supplier;
- (b) the maintenance of the safety, soundness, integrity or financial responsibility of financial service suppliers; or
- (c) ensuring the integrity and stability of the Party's financial system.

2. These measures shall not be more burdensome than necessary to achieve their aim, and shall not constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination against financial service suppliers of the other Party in comparison to its own like financial service suppliers, nor shall the measures constitute a disguised restriction on trade in services.

3. Nothing in this Agreement shall be construed as requiring a Party to disclose information relating to the affairs and accounts of individual consumers or to disclose any confidential or proprietary information in the possession of public entities.

ARTICLE 4.5

Security Exceptions

Nothing in this Agreement shall be construed to:

- (a) require a Party to furnish any information, the disclosure of which it considers contrary to its essential security interests;
- (b) prevent a Party from taking any action which it considers necessary for the protection of its essential security interests:
 - (i) connected with the production of or trade in arms, munitions and war materials, and related to traffic in other goods and materials and to economic activities carried out directly or indirectly for the purpose of provisioning a military establishment;
 - (ii) relating to the supply of services as carried out directly or indirectly for the purpose of provisioning a military establishment;

- (iii) relating to fissionable or fusionable materials, or to the materials from which they are derived; or
 - (iv) taken in time of war or other emergency in international relations, or to protect critical public infrastructure (this relates to communications, power or water infrastructure providing essential goods or services to the general public) from deliberate attempts to disable or disrupt it;
- (c) prevent a Party from taking any action for the purpose of maintaining international peace and security.

ARTICLE 4.6

Taxation

1. This Agreement shall only apply to taxation measures insofar as such application is necessary to give effect to the provisions of this Agreement.¹

¹ The term "provisions of this Agreement" means the provisions that accord:

- (a) non-discriminatory treatment to investors in the manner and to the extent provided for in Article 2.3 (National Treatment); and
- (b) protection to investors and their investments against expropriation in the manner and to the extent provided for in Article 2.6 (Expropriation).

2. Nothing in this Agreement shall affect the rights and obligations of the Union or any of the Member States of the Union, or the right and obligations of Singapore, under any tax agreement between the Union and Singapore or between any of the Member States of the Union and Singapore. In the event of any inconsistency between this Agreement and any such agreement, that agreement shall prevail to the extent of the inconsistency. In the case of a tax agreement between the Union and Singapore or between any of the Member States of the Union and Singapore, the competent authorities under that agreement shall have sole responsibility for determining whether any inconsistency exists between this Agreement and that agreement.
3. Nothing in this Agreement shall prevent a Party from adopting or maintaining any taxation measure which differentiates between taxpayers based on rational criteria, such as taxpayers who are not in the same situation, in particular with regard to their place of residence or with regard to the place where their capital is invested.¹
4. Nothing in this Agreement shall prevent the adoption or maintenance of any measure aimed at preventing the avoidance or evasion of taxes pursuant to the tax provisions of agreements for the avoidance of double taxation or other tax arrangements or domestic fiscal legislation.

¹ For greater certainty, the Parties share an understanding that nothing in this Agreement shall prevent any taxation measure aimed at social welfare, public health or other socio-community objectives, or at macroeconomic stability; or tax benefits linked to place of incorporation and not the nationality of the person owning the company. Taxation measures aimed at macroeconomic stability are measures in reaction to movements and trends in the national economy to address or to prevent systemic imbalances which seriously threaten the stability of the national economy.

5. Nothing in this Agreement shall prevent Singapore from adopting or maintaining taxation measures which are necessary to protect Singapore's overriding public policy interests arising out of its specific constraints of space.

ARTICLE 4.7

Specific Exception

Nothing in this Agreement applies to activities conducted by a central bank or monetary authority or by any other public entity in pursuit of monetary or exchange rate policies.

ARTICLE 4.8

Sovereign Wealth Funds

Each Party shall encourage its sovereign wealth funds to respect the Generally Accepted Principles and Practices – Santiago Principles.

ARTICLE 4.9

Disclosure of Information

1. Nothing in this Agreement shall be construed as requiring a Party to make available confidential information, the disclosure of which would impede law enforcement, would otherwise be contrary to the public interest, or would prejudice the legitimate commercial interests of particular enterprises, whether public or private.
2. Where a Party submits information to the Committee which is considered as confidential under its laws and regulations, the other Party shall treat that information as confidential, unless the submitting Party agrees otherwise.

ARTICLE 4.10

Fulfilment of Obligations

Each Party shall take any general or specific measures required to fulfil their obligations under this Agreement. They shall see to it that the objectives set out in this Agreement are attained.

ARTICLE 4.11

No Direct Effect

For greater certainty, nothing in this Agreement shall be construed as conferring rights or imposing obligations on any persons, other than those rights and obligations created between the Parties under public international law.

ARTICLE 4.12

Relationship with other Agreements

1. This Agreement shall be an integral part of the overall relations between the Union and its Member States, of the one part, and Singapore, of the other part, as governed by the Partnership and Cooperation Agreement and shall form part of a common institutional framework. It constitutes a specific agreement giving effect to the trade and investment provisions of the Partnership and Cooperation Agreement.
2. For greater certainty, the Parties agree that nothing in this Agreement requires them to act in a manner inconsistent with their obligations under the WTO Agreement.

3. (a) Upon the entry into force of this Agreement, the agreements between Member States of the Union and Singapore listed in Annex 5 (Agreements Referred to in Article 4.12), including the rights and obligations derived from those agreements, shall be terminated and cease to have effect, and shall be replaced and superseded by this Agreement.
- (b) In the event that this Agreement is provisionally applied in accordance with paragraph 4 of Article 4.15 (Entry into Force), the application of the provisions of the agreements listed in Annex 5 (Agreements Referred to in Article 4.12), as well as the rights and obligations derived from those agreements, shall be suspended as of the date of provisional application. In the event that the provisional application of this Agreement is terminated and this Agreement does not enter into force, the suspension shall cease and the agreements listed in Annex 5 (Agreements Referred to in Article 4.12) shall have effect.
- (c) Notwithstanding subparagraphs 3(a) and 3(b), a claim may be submitted pursuant to the provisions of an agreement listed in Annex 5 (Agreements Referred to in Article 4.12), regarding treatment accorded while such agreement was in force, pursuant to the rules and procedures established in that agreement, and provided that no more than three years have elapsed since the date of suspension of the agreement pursuant to subparagraph 3(b), or, if the agreement is not suspended pursuant to subparagraph 3(b), the date of entry into force of this Agreement.

- (d) Notwithstanding subparagraphs 3(a) and 3(b), if the provisional application of this Agreement is terminated and this Agreement does not enter into force, a claim may be submitted pursuant to Chapter Three (Dispute Settlement), Section A (Resolution of Disputes between Investors and Parties), regarding treatment accorded during the period of the provisional application of this Agreement, provided no more than three years have elapsed since the date of termination of the provisional application.

For the purposes of this paragraph, the definition of "entry into force of this Agreement" provided in subparagraph 4(d) of Article 4.15 (Entry into Force) shall not apply.

ARTICLE 4.13

Territorial Application

This Agreement shall apply:

- (a) with respect to the EU Party, to the territories in which the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union apply, and under the conditions laid down in those Treaties; and
- (b) with respect to Singapore, to its territory.

References to "territory" in this Agreement shall be understood in this sense, except as otherwise expressly provided.

ARTICLE 4.14

Annexes and Understandings

The Annexes and Understandings to this Agreement shall form an integral part thereof.

ARTICLE 4.15

Entry into Force

1. This Agreement shall be approved by the Parties in accordance with their own procedures.
2. This Agreement shall enter into force on the first day of the second month following that in which the Parties exchange written notifications certifying that they have completed their respective applicable legal requirements and procedures for the entry into force of this Agreement. The Parties may agree on another date.
3. Notifications shall be sent to the Secretary General of the Council of the Union and to the Director, North America and Europe Division, Singapore Ministry of Trade and Industry, or their respective successors.

4. (a) This Agreement may be provisionally applied if the Parties so agree. In this case, the Agreement shall apply from the first day of the month following the date on which the Union and Singapore have notified each other of the completion of their respective relevant procedures. The Parties may agree on another date.
- (b) In the event that certain provisions of this Agreement cannot be provisionally applied, the Party which cannot undertake such provisional application shall notify the other Party of the provisions which cannot be provisionally applied.

Notwithstanding subparagraph 4(a), provided the other Party has completed the necessary procedures and does not object to provisional application within ten days of the notification that certain provisions cannot be provisionally applied, the provisions of this Agreement which have not been notified shall be provisionally applied the first day of the month following the notification.

- (c) The Union or Singapore may terminate provisional application by written notice to the other Party. Such termination shall take effect on the first day of the second month following notification.
- (d) Where this Agreement, or certain provisions thereof, is provisionally applied, the term "entry into force of this Agreement" shall be understood to mean the date of provisional application. The Committee may exercise their functions during the provisional application of this Agreement. Any decisions adopted in the exercise of these functions will only cease to be effective if the provisional application of this Agreement is terminated and this Agreement does not enter into force.

ARTICLE 4.16

Duration

1. This Agreement shall be valid indefinitely.
2. Either the EU Party or Singapore may notify in writing the other Party of its intention to terminate this Agreement.
3. This Agreement shall be terminated six months after the notification under paragraph 2, without prejudice to Article 4.17 (Termination).
4. Within 30 days of the delivery of a notification under paragraph 2, either Party may request consultations regarding whether the termination of any provision of this Agreement should take effect at a later date than that provided for under paragraph 3. Such consultations shall commence within 30 days of a Party's delivery of such request.

ARTICLE 4.17

Termination

In the event that this Agreement is terminated pursuant to Article 4.16 (Duration), this Agreement shall continue to be effective for a further period of twenty years from that date in respect of covered investments made before the date on which this Agreement was terminated. This Article shall not apply in the case where the provisional application of this Agreement is terminated and this Agreement does not enter into force.

ARTICLE 4.18

Accession of new Member States of the Union

1. The Union shall notify Singapore without undue delay of any request for accession of a third country to the Union.
2. During the negotiations between the Union and a candidate country seeking accession, the Union shall endeavour to:
 - (a) to the extent possible, provide to Singapore any information that Singapore requests regarding any matter covered by this Agreement; and
 - (b) take into account any concerns expressed by Singapore.

3. The Union shall inform Singapore as soon as feasible about the outcome of accession negotiations with a candidate country, and shall notify Singapore of the entry into force of any accession to the Union.
4. In the context of the Committee, and sufficiently in advance to the date of accession of a third country to the Union, the Parties shall examine possible effects of such accession on this Agreement. The Parties may, by decision in the Committee, put in place any necessary adjustments or transition arrangements.
5. Any new Member State of the Union shall accede to this Agreement by depositing an act of accession to this Agreement with the Secretary General of the Council of the Union and the Director, North America and Europe Division, Singapore Ministry of Trade and Industry, or their respective successors.

ARTICLE 4.19

Authentic Texts

This Agreement is drawn up in duplicate in the Bulgarian, Croatian, Czech, Danish, Dutch, English, Estonian, Finnish, French, German, Greek, Hungarian, Italian, Latvian, Lithuanian, Maltese, Polish, Portuguese, Romanian, Slovak, Slovenian, Spanish and Swedish languages, each of these texts being equally authentic.

Съставено в Брюксел на деветнадесети октомври две хиляди и осемнадесета година.

Hecho en Bruselas, el diecinueve de octubre de dos mil dieciocho.

V Bruselu dne devatenáctého října dva tisíce osmnáct.

Udfærdiget i Bruxelles den nittende oktober to tusind og atten.

Geschehen zu Brüssel am neunzehnten Oktober zweitausendachtzehn.

Kahe tuhande kaheksateistkümnenda aasta oktoobrikuu üheksateistkümnendal päeval Brüsselis.

Έγινε στις Βρυξέλλες, στις δέκα εννέα Οκτωβρίου δύο χιλιάδες δεκαοκτώ.

Done at Brussels on the nineteenth day of October in the year two thousand and eighteen.

Fait à Bruxelles, le dix-neuf octobre deux mille dix-huit.

Sastavljeno u Bruxellesu devetnaestog listopada godine dvije tisuće osamnaeste.

Fatto a Bruxelles, addì diciannove ottobre duemiladiciotto.

Briselē, divi tūkstoši astoņpadsmitā gada deviņpadsmitajā oktobrī.

Priimta du tūkstančiai aštuonioliktų metų spalio devynioliktą dieną Briuselyje.

Kelt Brüsszelben, a kétezer-tizennyolcadik év október havának tizenkilencedik napján.

Magħmul fi Brussell, fid-dsatax-il jum ta' Ottubru fis-sena elfejn u tmintax.

Gedaan te Brussel, negentien oktober tweeduizend achttien.

Sporządzono w Brukseli dnia dziewiętnastego października roku dwa tysiące osiemnastego.

Feito em Bruxelas, em dezanove de outubro de dois mil e dezoito.

Întocmit la Bruxelles la nouăsprezece octombrie două mii optsprezece.

V Bruseli devätnásteho októbra dvetisícosemnást'.

V Bruslju, dne devetnajstega oktobra leta dva tisoč osemnajst.

Tehty Brysselissä yhdeksäntenätoista päivänä lokakuuta vuonna kaksituhattakahdeksantoista.

Som skedde i Bryssel den nittonde oktober år tjugohundraarton.

Voor het Koninkrijk België
Pour le Royaume de Belgique
Für das Königreich Belgien

Deze handtekening verbindt eveneens het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Cette signature engage également la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

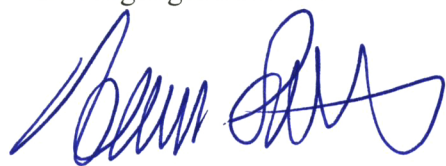
За Република България

Za Českou republiku

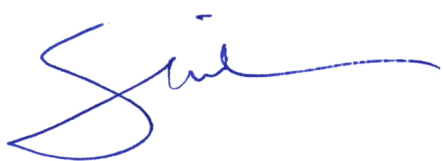
For Kongeriget Danmark

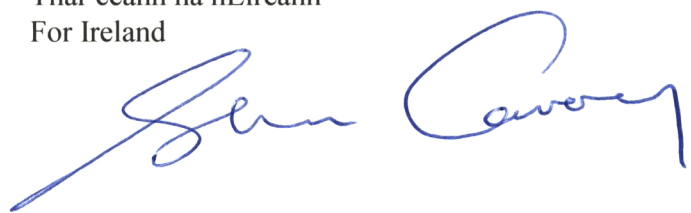
Für die Bundesrepublik Deutschland

Eesti Vabariigi nimel

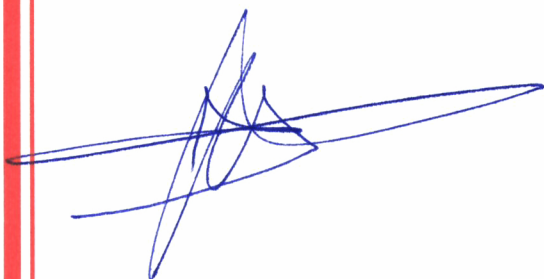
Thar ceann na hÉireann
For Ireland

Για την Ελληνική Δημοκρατία

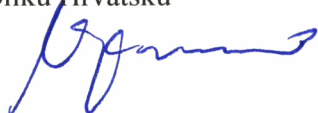
Por el Reino de España

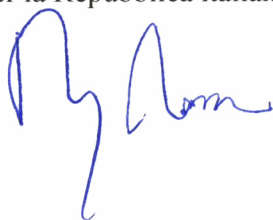
Pour la République française

Za Republiku Hrvatsku

Per la Repubblica italiana

Για την Κυπριακή Δημοκρατία

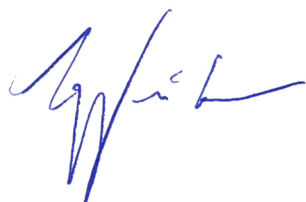
Latvijas Republikas vārdā –

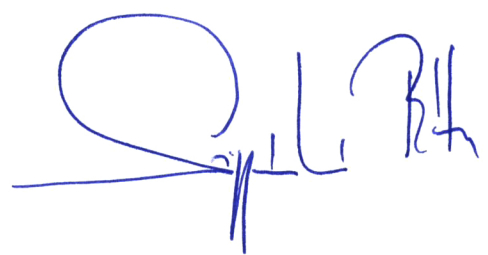
Lietuvos Respublikos vardu

Pour le Grand-Duché de Luxembourg

Magyarország részéről

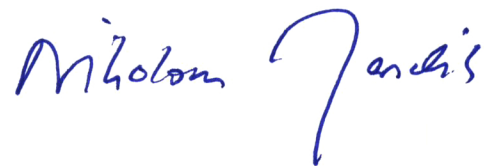
Għar-Repubblika ta' Malta

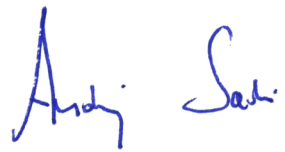
Voor het Koninkrijk der Nederlanden

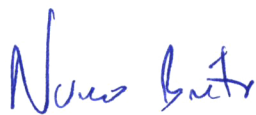
Für die Republik Österreich

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

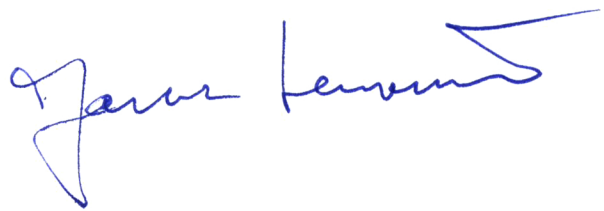
Pela República Portuguesa

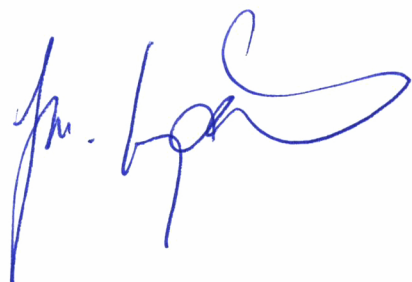
Pentru România

Za Republiko Slovenijo

Za Slovenskú republiku

Suomen tasavallan puolesta
För Republiken Finland

För Konungariket Sverige

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

За Европейския съюз
Por la Unión Europea
Za Evropskou unii
For Den Europæiske Union
Für die Europäische Union
Euroopa Liidu nimel
Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
For the European Union
Pour l'Union européenne
Za Europejską uniję
Per l'Unione europea
Eiropas Savienības vārdā –
Europos Sąjungos vardu
Az Európai Unió részéről
Għall-Unjoni Ewropea
Voor de Europese Unie
W imieniu Unii Europejskiej
Pela União Europeia
Pentru Uniunea Europeană
Za Európsku úniu
Za Evropsko unijo
Euroopan unionin puolesta
För Europeiska unionen

Moham Tariq
Peha Tariq

For the Republic of Singapore

STwara

EXPROPRIATION

The Parties confirm their shared understanding that:

1. Article 2.6 (Expropriation) addresses two situations. The first is direct expropriation, where a covered investment is nationalised or otherwise directly expropriated through formal transfer of title or outright seizure. The second is indirect expropriation, where a measure or series of measures by a Party has an effect equivalent to direct expropriation in that it substantially deprives the covered investor of the fundamental attributes of property in its covered investment, including the right to use, enjoy and dispose of its covered investment, without formal transfer of title or outright seizure.
2. The determination of whether a measure or series of measures by a Party, in a specific situation, constitutes an indirect expropriation requires a case-by-case, fact-based inquiry that considers, among other factors:
 - (a) the economic impact of the measure or series of measures and its duration, although the fact that a measure or a series of measures by a Party has an adverse effect on the economic value of an investment, standing alone, does not establish that an indirect expropriation has occurred;

- (b) the extent to which the measure or series of measures interferes with the possibility to use, enjoy or dispose of the property; and
- (c) the character of the measure or series of measures, notably its object, context and intent.

For greater certainty, except in the rare circumstance where the impact of a measure or series of measures is so severe in light of its purpose that it appears manifestly excessive, non-discriminatory measure or series of measures by a Party that are designed and applied to protect legitimate public policy objectives such as public health, safety and the environment, do not constitute indirect expropriation.

LAND EXPROPRIATION

1. Notwithstanding Article 2.6 (Expropriation), where Singapore is the expropriating Party, any measure of expropriation relating to land, which shall be as defined in the Land Acquisition Act (Chapter 152)¹, shall be upon payment of compensation at market value in accordance with the aforesaid legislation.
 2. For the purposes of this Agreement, any measure of expropriation under the Land Acquisition Act (Chapter 152) should be for a public purpose or incidental to a public purpose.
-

¹ Land Acquisition Act (Chapter 152) as of the date of the entry into force of this Agreement.

EXPROPRIATION AND INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

For greater certainty, the revocation, limitation or creation of intellectual property rights, to the extent that the measure is consistent with the TRIPS Agreement and Chapter Ten (Intellectual Property) of EUSFTA, does not constitute expropriation. Moreover, a determination that the measure is inconsistent with the TRIPS Agreement and Chapter Ten (Intellectual Property) of EUSFTA does not establish that there has been an expropriation.

PUBLIC DEBT

1. No claim that a restructuring of debt of a Party breaches an obligation of Chapter Two (Investment Protection) may be submitted, or if already submitted, be pursued under Section A (Resolution of Disputes between Investors and Parties) of Chapter Three (Dispute Settlement) if the restructuring is a negotiated restructuring at the time of submission or becomes a negotiated restructuring after such submission, except for a claim that the restructuring violates Article 2.3 (National Treatment)¹.
2. Notwithstanding Article 3.6 (Submission of Claims to the Tribunal) under Chapter Three (Dispute Settlement) Section A (Resolution of Disputes between Investors and Parties), and subject to paragraph 1 of this Annex, an investor may not submit a claim under Chapter Three (Dispute Settlement) Section A (Resolution of Disputes between Investors and Parties) that a restructuring of debt of a Party breaches an obligation under Chapter Two (Investment Protection) other than Article 2.3 (National Treatment), unless 270 days have elapsed from the date of submission by the claimant of the written request for consultations pursuant to Article 3.3 (Consultations) under Chapter Three (Dispute Settlement) Section A (Resolution of Disputes between Investors and Parties).

¹ For the purpose of this Annex, the mere fact that the relevant treatment distinguishes between investors or investments on the basis of legitimate public policy objectives in the context of a debt crisis or threat thereof does not amount to a breach of Article 2.3 (National Treatment).

3. For the purposes of this Annex:

"negotiated restructuring" means the restructuring or rescheduling of debt of a Party that has been effected through (i) a modification or amendment of debt instruments, as provided for under their terms, including their governing law, or (ii) a debt exchange or other similar process in which the holders of no less than 75 % of the aggregate principal amount of the outstanding debt subject to restructuring have consented to such debt exchange or other process;

"governing law" of a debt instrument means a jurisdiction's legal and regulatory framework applicable to that debt instrument.

4. For greater certainty, "debt of a Party" includes, in the case of the Union, debt of a government of a Member State of the Union, or of a Government in a Member State of the Union, at the central, regional or local level.

AGREEMENTS REFERRED TO IN ARTICLE 4.12

The agreements between Member States of the Union and Singapore are:

1. Agreement between the Government of the Republic of Singapore and the Government of the Republic of Bulgaria on the Mutual Promotion and Protection of Investments, done at Singapore on 15 September 2003;
2. Agreement between the Government of the Republic of Singapore and the Belgo-Luxemburg Economic Union on the Promotion and Protection of Investments, done at Brussels on 17 November 1978;
3. Agreement between the Government of the Republic of Singapore and the Government of the Czech Republic on the Promotion and Protection of Investments, done at Singapore on 8 April 1995;
4. Treaty between the Federal Republic of Germany and the Republic of Singapore concerning the Promotion and Reciprocal Protection of Investments, done at Singapore on 3 October 1973;

5. Agreement between the Government of the Republic of Singapore and the Government of the Republic of France concerning the Promotion and the Protection of Investments, done at Paris on 8 September 1975;
6. Agreement between the Government of the Republic of Singapore and the Government of the Republic of Latvia on the Promotion and Protection of Investments, done at Singapore on 7 July 1998;
7. Agreement between the Republic of Singapore and the Republic of Hungary on the Promotion and Protection of Investments, done at Singapore on 17 April 1997;
8. Agreement on Economic Cooperation between the Government of the Kingdom of the Netherlands and the Government of the Republic of Singapore, done at Singapore on 16 May 1972;
9. Agreement between the Government of the Republic of Singapore and the Government of the Republic of Poland on the Promotion and Protection of Investments, done at Warsaw, Poland, on 3 June 1993;
10. Agreement between the Government of the Republic of Singapore and the Government of the Republic of Slovenia on the Mutual Promotion and Protection of Investments, done at Singapore on 25 January 1999;

11. Agreement between the Republic of Singapore and the Slovak Republic on the Promotion and Reciprocal Protection of Investments, done at Singapore on 13 October 2006; and
 12. Agreement between the Government of the Republic of Singapore and the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland for the Promotion and Protection of Investments, done at Singapore on 22 July 1975.
-

MEDIATION MECHANISM
FOR DISPUTES BETWEEN INVESTORS AND PARTIES

ARTICLE 1

Objective

The objective of the mediation mechanism is to facilitate the finding of a mutually agreed solution through a comprehensive and expeditious procedure with the assistance of a mediator.

SECTION A

PROCEDURE UNDER THE MEDIATION MECHANISM

ARTICLE 2

Initiation of the Procedure

1. At any time, the disputing party may request the initiation of a mediation procedure. Such request shall be addressed to the other party in writing.

2. The party to which such request is addressed shall give sympathetic consideration to the request and reply by accepting or rejecting it in writing within ten days of its receipt.
3. Where the request relates to any treatment by an institution, body or agency of the Union or by any Member State of the Union, and no respondent has been determined pursuant to paragraph 2 of Article 3.5 (Notice of Intent), the request shall be addressed to the Union. If the Union accepts the request, the response shall specify whether the Union or the Member State of the Union concerned will be a party to the mediation procedure.¹

ARTICLE 3

Selection of the Mediator

1. The disputing parties shall endeavour to agree on a mediator no later than 15 days after the receipt of the reply to the request referred to in paragraph 2 of Article 2 (Initiation of the Procedure) of this Annex. Such agreement may include appointing a mediator from the Members of the Tribunal established according to Article 3.9 (Tribunal of First Instance).

¹ For greater certainty, where the request concerns treatment by the Union, the party to the mediation shall be the Union and any Member State of the Union concerned shall be fully associated in the mediation. Where the request concerns exclusively treatment by a Member State of the Union, the party to the mediation shall be the Member State of the Union concerned, unless it requests the Union to be party.

2. If the disputing parties cannot agree on the mediator pursuant to paragraph 1, either disputing party may request the President of the Tribunal to select the mediator by lot from the Members of the Tribunal established pursuant to Article 3.9 (Tribunal of First Instance). The President of the Tribunal shall select the mediator within ten working days of the request by either disputing party.
3. The mediator shall not be a national of either Party, unless the disputing parties agree otherwise.
4. The mediator shall assist the disputing parties, in an impartial and transparent manner, in bringing clarity to the measure and its possible adverse effects on investment, and in reaching a mutually agreed solution.

ARTICLE 4

Rules of the Mediation Procedure

1. Within ten days of the appointment of the mediator, the disputing party having invoked the mediation procedure shall present a detailed written description of the problem to the mediator and to the other disputing party, describing in particular the operation of the measure at issue and its adverse effects on investment. Within 20 days of the date of delivery of that submission, the other disputing party may provide its written comments on the description of the problem. Either disputing party may include any information that it deems relevant in its description of the problem or its comments thereon.

2. The mediator may decide on the most appropriate way of bringing clarity to the measure concerned and its possible adverse effects on investment. In particular, the mediator may organise meetings between the disputing parties, may consult the disputing parties jointly or individually, may seek the assistance of or consult with relevant experts and stakeholders, and may provide any additional support requested by the disputing parties. However, before seeking the assistance of or consulting with relevant experts and stakeholders, the mediator shall consult with the disputing parties.
3. The mediator may offer advice and may propose a solution for the consideration of the disputing parties, who may accept or reject the proposed solution or may agree on a different solution. However, the mediator shall not advise or give comments on whether the measure at issue is consistent with Chapter Two (Investment Protection).
4. The mediation procedure shall take place in the territory of the disputing party to which the request was addressed, or by mutual agreement, at any other location or by any other means.
5. The disputing parties shall endeavour to reach a mutually agreed solution within 60 days of the appointment of the mediator. Pending a final agreement, the disputing parties may consider possible interim solutions.
6. Mutually agreed solutions shall be made publicly available. However, the version disclosed to the public may not contain any information that a disputing party has designated as confidential.

7. The mediation procedure shall be terminated:
- (a) by the adoption of a mutually agreed solution by the disputing parties, in which case the mediation procedure shall terminate on the date of adoption;
 - (b) by the mutual agreement of the disputing parties at any stage of the mediation procedure, in which case the mediation procedure shall terminate on the date of that agreement;
 - (c) by the written declaration of the mediator, after having consulted with the disputing parties, that further efforts at mediation would be to no avail, in which case the mediation procedure shall terminate on the date of such declaration; or
 - (d) by the written declaration of either disputing party after having explored mutually agreed solutions under the mediation procedure and after having considered any advice and proposed solutions by the mediator, in which case the mediation procedure shall terminate on the date of that declaration.

SECTION B

IMPLEMENTATION

ARTICLE 5

Implementation of a Mutually Agreed Solution

1. Where the disputing parties have agreed to a solution, each disputing party shall take the measures necessary to implement the mutually agreed solution within the agreed timeframe.
2. The implementing disputing party shall inform the other disputing party in writing of any steps or measures taken to implement the mutually agreed solution.
3. At the request of the disputing parties, the mediator shall issue to the disputing parties a draft written factual report, which shall provide a brief summary of: (i) the measure at issue in these proceedings; (ii) the procedures followed; and (iii) any mutually agreed solution reached as the final outcome of these proceedings, including possible interim solutions. The mediator shall provide the disputing parties 15 days to comment on the draft report. After considering the comments of the disputing parties submitted within that period, the mediator shall submit a final written factual report to the disputing parties within 15 days. The final written factual report shall not include any interpretation of this Agreement.

SECTION C

GENERAL PROVISIONS

ARTICLE 6

Relationship to Dispute Settlement

1. The mediation procedure is not intended to serve as a basis for dispute settlement procedures under this Agreement or any other agreement. A disputing party shall not rely on or introduce as evidence in such dispute settlement procedures, nor shall any adjudicatory body, tribunal or panel take into consideration:
 - (a) positions taken by a disputing party in the course of the mediation procedure;
 - (b) the fact that a disputing party has indicated its willingness to accept a solution to the measure subject to mediation; or
 - (c) advice given or proposals made by the mediator.
2. The mediation mechanism is without prejudice to the legal positions of the Parties and the disputing parties under Chapter Three (Dispute Settlement) Section A (Resolution of Disputes between Investors and Parties) or Section B (Resolution of Disputes between Parties).

3. Without prejudice to paragraph 6 of Article 4 (Rules of the Mediation Procedure) of this Annex, and unless the disputing parties agree otherwise, all steps of the mediation procedure, including any advice that may be given or solution that may be proposed, are confidential. However, either disputing party may disclose to the public the fact that mediation is taking place.

ARTICLE 7

Time Limits

Any time limit referred to in this Annex may be modified by mutual agreement between the disputing parties.

ARTICLE 8

Costs

1. Each disputing party shall bear its own expenses arising from the participation in the mediation procedure.

2. The disputing parties shall share the expenses that arise from organisational matters equally, including the remuneration and expenses of the mediator. The fees and expenses of the mediators shall be in accordance with those determined pursuant to Regulation 14(1) of the Administrative and Financial Regulations of the ICSID Convention in force on the date of the initiation of the mediation.
-

CODE OF CONDUCT FOR MEMBERS OF THE TRIBUNAL,
THE APPEAL TRIBUNAL AND MEDIATORS

Definitions

1. In this Code of Conduct:

"Member" means a Member of the Tribunal or a Member of the Appeal Tribunal established pursuant to Chapter Three (Dispute Settlement) Section A (Resolution of Disputes between Investors and Parties);

"mediator" means a person who conducts mediation in accordance with Chapter Three (Dispute Settlement) Section A (Resolution of Disputes between Investors and Parties);

"candidate" means an individual who is under consideration for selection as a Member;

"assistant" means a person who, under the terms of appointment of a Member, conducts research or provides assistance to the Member; and

"staff", in respect of a Member, means persons under the direction and control of the Member, other than assistants.

Responsibilities to the process

2. Every candidate and Member shall avoid impropriety and the appearance of impropriety, shall be independent and impartial, shall avoid direct and indirect conflicts of interests, and shall observe high standards of conduct, so that the integrity and impartiality of the dispute settlement mechanism is preserved. Members shall not take instructions from any organisation or government with regard to matters before the Tribunal or the Appeal Tribunal. Former Members must comply with the obligations laid down in paragraphs 15 to 21 of this Code of Conduct.

Disclosure obligations

3. Prior to his or her appointment as a Member, a candidate shall disclose to the Parties any past or present interest, relationship or matter that is likely to affect his or her independence or impartiality, or that might reasonably create an appearance of impropriety or bias. To this end, a candidate shall make all reasonable efforts to become aware of any such interests, relationships and matters.
4. A Member shall communicate matters concerning actual or potential violations of this Code of Conduct to the disputing parties and the non-disputing Party.

5. Members shall at all times continue to make all reasonable efforts to become aware of any interests, relationships or matters referred to in paragraph 3 of this Code of Conduct and shall disclose them. The disclosure obligation is a continuing duty which requires a Member to disclose any such interests, relationships or matters that may arise during any stage of the proceeding, at the earliest time the Member becomes aware of it. The Member shall disclose such interests, relationships and matters by informing the disputing parties and the non-disputing Party in writing, for their consideration.

Duties of Members

6. A Member shall perform his or her duties thoroughly and expeditiously throughout the course of the proceeding and with fairness and diligence.
7. A Member shall consider only those issues that are raised in the proceeding and that are necessary for a ruling and shall not delegate this duty to any other person.
8. A Member shall take all appropriate steps to ensure that his or her assistants and staff are aware of, and comply with paragraphs 2, 3, 4, 5, 19, 20 and 21 of this Code of Conduct.
9. A Member shall not engage in *ex parte* contacts concerning the proceeding.

Independence and impartiality of Members

10. A Member shall be independent and impartial, shall avoid creating an appearance of bias or impropriety, and shall not be influenced by self-interest, outside pressure, political considerations, public clamour, loyalty to a disputing party or a non-disputing Party, or fear of criticism.
11. A Member shall not directly or indirectly incur any obligation or accept any benefit that would in any way interfere or appear to interfere, with the proper performance of his or her duties.
12. A Member may not use his or her position on the Tribunal to advance any personal or private interests, and shall avoid actions that may create the impression that others are in a special position to influence him or her.
13. A Member may not allow financial, business, professional, family or social relationships or responsibilities to influence his or her conduct or judgement.
14. A Member shall avoid entering into any relationship, or acquiring any financial interest, that is likely to affect his or her impartiality, or that might reasonably create an appearance of impropriety or bias.

Obligations of former Members

15. All former Members must avoid actions that may create the appearance that they were biased in carrying out their duties or that they derived any advantage from the decision or ruling of the Tribunal or the Appeal Tribunal.
16. Without prejudice to Article 3.9(5) (Tribunal of First Instance) and Article 3.10(4) (Appeal Tribunal), Members shall undertake that, after the end of their term, they shall not become involved in any manner whatsoever:
 - (a) in investment disputes which were pending before the Tribunal or the Appeal Tribunal before the end of their term;
 - (b) in investment disputes directly and clearly connected with disputes, including concluded disputes, which they have dealt with as Members of the Tribunal or the Appeal Tribunal.
17. Members shall undertake that, for a period of three years after the end of their term, they shall not act as representatives of any of the disputing parties in investment disputes before the Tribunal or the Appeal Tribunal.

18. If the President of the Tribunal or the President of the Appeal Tribunal is informed or otherwise becomes aware that a former Member of the Tribunal or of the Appeal Tribunal, respectively, is alleged to have breached the obligations set out in paragraphs 15 to 17, the President shall examine the matter and provide an opportunity to the former Member to be heard. If, after verification, he finds that the alleged breach to be confirmed, he shall inform:
- (a) the professional body or other such institution with which that former Member is affiliated;
 - (b) the Parties; and
 - (c) the president of any other relevant investment tribunal or appeal tribunal.

The President of the Tribunal or the President of the Appeal Tribunal shall make public any findings pursuant to this paragraph.

Confidentiality

19. No Member or former Member shall at any time disclose or use any non-public information concerning a proceeding or acquired during a proceeding, except for the purposes of that proceeding, and, in particular, shall not disclose or use any such information for personal advantage or an advantage for others or to affect the interest of others.
20. A Member shall not disclose a decision or award or parts thereof prior to its publication in accordance with Annex 8.

21. A Member or former Member shall not at any time disclose the deliberations of the Tribunal or Appeal Tribunal, or any Member's view regarding the deliberations.

Expenses

22. Each Member shall keep a record and render a final account of the time devoted to the proceedings and of the expenses incurred.

Mediators

23. The disciplines described in this Code of Conduct applying to Members or former Members shall apply, *mutatis mutandis*, to mediators.

Consultative Committee

24. The President of the Tribunal and the President of the Appeal Tribunal shall each be assisted by a Consultative Committee, composed of the respective Vice-President and the most senior member by age of the Tribunal and the Appeal Tribunal respectively, for ensuring the proper application of this Code of Conduct, Article 3.11 (Ethics) and for the execution of any other task, where so provided.

RULES ON PUBLIC ACCESS TO DOCUMENTS,
HEARINGS AND THE POSSIBILITY
OF THIRD PERSONS TO MAKE SUBMISSIONS

ARTICLE 1

1. Subject to Articles 2 and 4 of this Annex, the respondent, after receiving the following documents, shall promptly transmit them to the non-disputing Party and to the repository referred to in Article 5 of this Annex, who shall make them available to the public:
 - (a) the request for consultations referred to in paragraph 1 of Article 3.3 (Consultations);
 - (b) the notice of intent referred to in paragraph 1 of Article 3.5 (Notice of Intent);
 - (c) the determination of the respondent referred to in paragraph 2 of Article 3.5 (Notice of Intent);
 - (d) the submission of a claim referred to in Article 3.6 (Submission of Claim to Tribunal);

- (e) pleadings, memorials, and briefs submitted to the Tribunal by a disputing party, expert reports, and any written submissions submitted pursuant to Article 3.17 (The non-disputing Party to the Agreement) and Article 3 of this Annex;
 - (f) minutes or transcripts of hearings of the Tribunal, where available; and
 - (g) orders, awards, and decisions of the Tribunal or, where applicable, of the President or Vice President of the Tribunal.
2. Subject to the exceptions set out in Article 4 of this Annex, the Tribunal may decide, on its own initiative or upon request from any person, and after consultation with the disputing parties, whether and how to make available any other documents not falling within paragraph 1 that were provided to or issued by the Tribunal. This may include, for example, making such documents available at a specified site or through the repository referred to in Article 5 of this Annex.

ARTICLE 2

The Tribunal shall conduct hearings open to the public and shall determine, the appropriate logistical arrangements in consultation with the disputing parties. However, any disputing party that intends to use information designated as protected information in a hearing shall so advise the Tribunal. The Tribunal shall make appropriate arrangements to protect such information from disclosure.

ARTICLE 3

1. After consultations with the disputing parties, the Tribunal may allow a person who is not a disputing party and not a non-disputing Party to the Agreement (hereinafter referred to as "third person") to file a written submission with the Tribunal regarding a matter within the scope of the dispute.
2. A third person wishing to make a submission shall apply to the Tribunal, providing the following written information in a language of the proceedings, in a concise manner, and within such page limits as may be set by the Tribunal:
 - (a) a description of the third person, including, where relevant, its membership and legal status (e.g. trade association or other non-governmental organisation), its general objectives, the nature of its activities, and any parent organisation, including any organisation that directly or indirectly controls the third person;
 - (b) the disclosure of any connections, direct or indirect, which the third person has with any disputing party;
 - (c) information on any government, person or organisation that has provided any financial or other assistance in preparing the submission or that has provided substantial assistance to the third person in either of the two years preceding the application by the third person under this Article (e.g. funding around 20 per cent of its overall operations annually);

- (d) a description of the nature of the interest that the third person has in the proceedings;
and
 - (e) identification of the specific issues of fact or law in the proceedings that the third person wishes to address in its written submission.
- 3. In determining whether to allow such a submission, the Tribunal shall take into consideration, among other things:
 - (a) whether the third person has a significant interest in the proceedings; and
 - (b) the extent to which the submission would assist the Tribunal in the determination of a factual or legal issue related to the proceedings, by bringing perspectives, particular knowledge or insights that are different from that of the disputing parties.
- 4. The submission filed by the third person shall:
 - (a) be dated and signed by the person filing the submission on behalf of the third person;
 - (b) be concise, and in no case longer than as authorised by the Tribunal;
 - (c) set out a precise statement of the third person's position on issues; and
 - (d) only address matters within the scope of the dispute.

5. The Tribunal shall ensure that such submissions do not disrupt or unduly burden the proceedings or unfairly prejudice any disputing party. The Tribunal may adopt any appropriate procedures where necessary to manage multiple submissions.
6. The Tribunal shall ensure that the disputing parties are given a reasonable opportunity to present their observations on any submission by a third person.

ARTICLE 4

1. Confidential or protected information, as defined in paragraph 2, that has been identified in accordance with this Article, shall not be made available to the public.
2. Confidential or protected information consists of:
 - (a) confidential business information;
 - (b) information which is protected against being made available to the public under this Agreement;
 - (c) information which is protected against being made available to the public, in the case of information of the respondent, under the law of the respondent and in the case of other information, under any law or rules determined to be applicable to the disclosure of such information by the Tribunal.

3. Where a document other than an order or decision of the Tribunal is to be made available to the public pursuant to paragraph 1 of Article 1 of this Annex, at the time of submission of the document, the disputing party, non-disputing Party or third person who submits the document shall:
 - (a) indicate whether it contends that the document contains information which must be protected from publication;
 - (b) clearly designate the information at the time it is submitted to the Tribunal; and
 - (c) promptly or within the time set by the Tribunal, submit a redacted version of the document that does not contain such information.
4. Where a document other than an order or decision of the Tribunal is to be made available to the public pursuant to a decision of the Tribunal under paragraph 2 of Article 1 of this Annex, within 30 days of the Tribunal's decision that the document is to be made available to the public, the disputing party, non-disputing Party or third person who has submitted the document shall indicate whether it contends that the document contains information which must be protected from disclosure and submit a redacted version of the document that does not contain the said information.
5. Where a redaction is proposed under paragraph 4, any disputing party other than the person who submitted the document in question may object to the proposed redaction or propose that the document be redacted differently. Any such objection or counter-proposal shall be made within 30 days of receipt of the proposed redacted document.

6. Where an order, decision or award of the Tribunal is to be made available to the public pursuant to paragraph 1 of Article 1 of this Annex, the Tribunal shall give all disputing parties an opportunity to make submissions as to the extent to which the document contains information which must be protected from publication and to propose redaction of the document to prevent the publication of the said information.
7. The Tribunal shall rule on all questions relating to the proposed redaction of documents under paragraphs 3 to 6, and shall determine, in the exercise of its discretion, the extent to which any information contained in documents which are to be made available to the public, should be redacted.
8. If the Tribunal determines that information should not be redacted from a document pursuant to paragraphs 3 to 6, or that a document should not be prevented from being made available to the public, within 30 days of the Tribunal's determination, the disputing party, non-disputing Party or third person that voluntarily submitted the document into the record may:
 - (a) withdraw all or part of the document containing such information from the record of the proceedings; or
 - (b) resubmit the document in a form which complies with the Tribunal's determination.

9. Any disputing party that intends to use information which it contends is confidential or protected information in a hearing shall so advise the Tribunal. The Tribunal, after consultation with the disputing parties, shall decide whether that information should be protected and shall make arrangements to prevent any protected information from becoming public in accordance with Article 2 of this Annex.
10. Information shall not be made available to the public where the information, if made available to the public, would jeopardise the integrity of the dispute settlement process as determined pursuant to paragraph 11.
11. The Tribunal, on its own initiative or upon the application of a disputing party, after consultation with the disputing parties where practicable, may take appropriate measures to restrain or delay the publication of information where such publication would jeopardise the integrity of the dispute settlement process:
 - (a) because it could hamper the collection or production of evidence; or
 - (b) because it could lead to the intimidation of witnesses, lawyers acting for disputing parties, or members of the Tribunal; or
 - (c) in comparably exceptional circumstances.

ARTICLE 5

The Secretary-General of the United Nations, through the UNCITRAL Secretariat, shall act as repository and shall make available to the public information pursuant to this Annex.

ARTICLE 6

Where this Annex provides for the Tribunal to exercise discretion, when exercising that discretion the Tribunal shall take into account:

- (a) the public interest in transparency in treaty-based investment dispute resolution and of the particular proceedings; and
 - (b) the disputing parties' interest in a fair and efficient resolution of their dispute.
-

RULES OF PROCEDURE FOR ARBITRATION

General provisions

1. In Section B (Resolution of Disputes between Parties) of Chapter Three (Dispute Settlement) and under this Annex:

"adviser" means a person retained by a Party to advise or assist that Party in connection with the arbitration panel proceeding;

"arbitrator" means a member of an arbitration panel established under Article 3.29 (Establishment of the Arbitration Panel);

"assistant" means a person who, under the terms of appointment of an arbitrator, conducts research or provides assistance to the arbitrator;

"complaining Party" means any Party that requests the establishment of an arbitration panel under Article 3.28 (Initiation of Arbitration Procedure);

"Party complained against" means the Party that is alleged to be in violation of the provisions referred to in Article 3.25 (Scope);

"arbitration panel" means a panel established under Article 3.29 (Establishment of the Arbitration Panel);

"representative of a Party" means an employee or any person appointed by a government department, government agency, or any other public entity of a Party who represents that Party for the purposes of a dispute under this Agreement.

2. This Annex applies to dispute settlement proceedings under Chapter Three (Dispute Settlement) Section B (Resolution of Disputes between Parties), unless the Parties agree otherwise.
3. The Party complained against shall be in charge of the logistical administration of dispute settlement proceedings, in particular the organisation of hearings, unless otherwise agreed. The Parties shall share equally the expenses arising from organisational matters, including the expenses of the arbitrators.

Notifications

4. The Parties and the arbitration panel shall transmit any request, notice, written submission or other document by e-mail, with a copy submitted on the same day by facsimile transmission, registered post, courier, delivery against receipt or any other means of telecommunication that provides a record of the sending thereof. Unless proven otherwise, an e-mail message shall be deemed to be received on the date of its sending.

5. Each Party shall provide an electronic copy of each of its written submissions and rebuttals to each of the arbitrators and to the other Party simultaneously. A paper copy of the document shall also be provided.
6. All notifications shall be addressed to the Director-General, Directorate-General for Trade of the European Commission and to the Director, North America and Europe Division, Singapore Ministry of Trade and Industry, respectively.
7. Minor errors of a clerical nature in any request, notice, written submission or other document related to the arbitration panel proceeding may be corrected by delivery of a new document clearly indicating the changes, unless the other Party objects.
8. If the last day for delivery of a document falls on an official legal holiday of Singapore or of the Union, the document shall be delivered on the next business day.

Commencing the arbitration

9. (a) If, pursuant to Article 3.29 (Establishment of the Arbitration Panel) or to Rules 21, 23 or 50 of this Annex, arbitrators are selected by lot, representatives of both Parties are entitled to be present when the lots are drawn.

- (b) Unless the Parties agree otherwise, they shall meet with the arbitration panel within seven days of its establishment, in order to determine such matters as the Parties or the arbitration panel consider appropriate, including the remuneration and expenses to be paid to the arbitrators. Arbitrators and representatives of the Parties may take part in such meetings via telephone or video conference.
10. (a) Unless the Parties agree otherwise within seven days from the date of establishment of the arbitration panel, the terms of reference of the arbitration panel shall be:
- "to examine, in the light of the relevant provisions of the Agreement, the matter referred to in the request for establishment of the arbitration panel made pursuant to Article 3.28; to rule on the compatibility of the measure in question with the provisions referred to in Article 3.25 by making findings of law and/or fact, together with the reasons thereof; and to issue a ruling in accordance with Articles 3.31 and 3.32."
- (b) Where the Parties have agreed on the terms of reference of the arbitration panel, they shall notify such agreement to the arbitration panel forthwith.

Initial submissions

11. The complaining Party shall deliver its initial written submission no later than 20 days after the date of the establishment of the arbitration panel. The Party complained against shall deliver its written counter-submission no later than 20 days after the date of the delivery of the initial written submission.

Working of arbitration panels

12. The chairperson of the arbitration panel shall preside at all meetings of the arbitration panel. An arbitration panel may delegate authority to the chairperson to make administrative and procedural decisions.
13. Unless otherwise provided in Chapter Three (Dispute Settlement) Section B (Resolution of Disputes between Parties), the arbitration panel may conduct its activities by any means of communication, including by telephone, facsimile transmissions or computer links.
14. Only arbitrators may take part in the deliberations of the arbitration panel, but the arbitration panel may permit assistants to be present at its deliberations.
15. The drafting of any ruling shall remain the exclusive responsibility of the arbitration panel, and shall not be delegated.
16. Where a procedural question arises that is not covered by Chapter Three (Dispute Settlement) Section B (Resolution of Disputes between Parties) and its Annexes, the arbitration panel, after consulting the Parties, may adopt an appropriate procedure that is compatible with those provisions.
17. Where the arbitration panel considers that there is a need to modify any time limit applicable to the proceedings or to make any other procedural or administrative adjustment, it shall inform the Parties in writing of the reasons for the change or adjustment and of the period or adjustment needed.

Replacement

18. If an arbitrator is unable to participate in the proceeding, withdraws, or must be replaced, a replacement shall be selected in accordance with Article 3.29 (Establishment of the Arbitration Panel).
19. Where a Party considers that an arbitrator should be replaced because he or she does not comply with the requirements of the Code of Conduct under Annex 11 (hereinafter referred to as "Code of Conduct"), that Party should notify the other Party within 15 days from the time at which it came to know of the circumstances underlying the arbitrator's non-compliance with the Code of Conduct.
20. Where a Party considers that an arbitrator other than the chairperson does not comply with the requirements of the Code of Conduct, the Parties shall consult and, if they so agree, replace the arbitrator and select a replacement following the procedure set out in Article 3.29 (Establishment of the Arbitration Panel).
21. If the Parties fail to agree on the need to replace an arbitrator, any Party may request that such matter be referred to the chairperson of the arbitration panel, whose decision shall be final.

If, pursuant to such a request, the chairperson finds that an arbitrator did not comply with the requirements of the Code of Conduct, a new arbitrator shall be selected.

The Party which had selected the arbitrator who needs to be replaced shall select one arbitrator from among the remaining relevant individuals on the list established under paragraph 2 of Article 3.44 (Lists of Arbitrators). If the Party fails to select an arbitrator within five days of the finding of the chairperson of the arbitration panel, the chair of the Committee or the chair's delegate shall select an arbitrator by lot from the remaining relevant individuals on the list established under paragraph 2 of Article 3.44 (Lists of Arbitrators) within ten days of the finding of the chairperson of the arbitration panel.

Should the list provided for in paragraph 2 of Article 3.44 (Lists of Arbitrators) not be established at the time required pursuant to paragraph 4 of Article 3.29 (Establishment of the Arbitration Panel), the Party which had selected the arbitrator who needs to be replaced or, if that Party fails, the chairperson of the Committee or the chairperson's delegate, shall select an arbitrator within five days of the finding of the chairperson of the arbitration panel where:

- (a) the Party had failed to propose individuals, from among the remaining individuals proposed by the other Party pursuant to paragraph 2 of Article 3.44 (Lists of Arbitrators); or
- (b) the Parties had failed to agree on a list of names pursuant to Article paragraph 2 of Article 3.44 (Lists of Arbitrators), from among the individuals the Party had proposed pursuant to paragraph 2 of Article 3.44 (Lists of Arbitrators).

22. Where a Party considers that the chairperson of the arbitration panel does not comply with the requirements of the Code of Conduct, the Parties shall consult and, if they so agree, replace the chairperson and select a replacement following the procedure set out in Article 3.29 (Establishment of the Arbitration Panel)
23. If the Parties fail to agree on the need to replace the chairperson of the arbitration panel, any Party may request that such matter be referred to a neutral third party. If the Parties are unable to agree on a neutral third party, such matter shall be referred to one of the remaining members on the list referred to under paragraph 1 of Article 3.44 (Lists of Arbitrators). Her or his name shall be selected by lot by the chairperson of the Committee or by the chairperson's delegate. The decision by this person on the need to replace the chairperson of the arbitration panel shall be final.

If this person decides that the original chairperson of the arbitration panel did not comply with the requirements of the Code of Conduct, the Parties shall agree on the replacement. If the Parties fail to agree on a new chairperson of the arbitration panel, the chairperson of the Committee, or the chairperson's delegate, shall select a new chairperson by lot from among the remaining members on the list referred to under paragraph 1 of Article 3.44 (Lists of Arbitrators). The remaining members on the list shall exclude, where relevant, the person who decided that the original chairperson did not comply with the requirements of the Code of Conduct. The selection of the new chairperson shall be done within five days of the finding of the need to replace the chairperson.

24. The arbitration panel proceedings shall be suspended for the period during which the procedures provided for in Rules 18, 19, 20, 21, 22 and 23 of this Annex are carried out.

Hearings

25. The chairperson shall fix the date and time of the hearing in consultation with the Parties and the other arbitrators, and shall confirm this in writing to the Parties. This information shall also be made publicly available by the Party in charge of the logistical administration of the proceedings, unless the hearing is closed to the public. Unless a Party disagrees, the arbitration panel may decide not to convene a hearing.
26. Unless the Parties agree otherwise, the hearing shall be held in Brussels if the complaining Party is Singapore and in Singapore if the complaining Party is the Union.
27. The arbitration panel may convene additional hearings if the Parties so agree.
28. All arbitrators shall be present during the entirety of any hearings.
29. The following persons may attend the hearing, irrespective of whether the proceedings are open to the public or not:
- (a) representatives of the Parties;
 - (b) advisers to the Parties;

- (c) administrative staff, interpreters, translators and court reporters; and
- (d) arbitrators' assistants.

Only the representatives and advisers of the Parties may address the arbitration panel.

- 30. No later than five days before the date of a hearing, each Party shall simultaneously deliver to the arbitration panel and to the other Party a list of the names of persons who will make oral arguments or presentations at the hearing on behalf of that Party and of other representatives or advisers who are to attend the hearing.
- 31. The hearings of the arbitration panels shall be open to the public, unless the Parties decide that the hearings shall be partially or completely closed to the public. Where the hearings are open to the public, unless the Parties agree otherwise, the following shall apply:
 - (a) public viewing shall take place via simultaneous closed circuit television broadcast to a separate viewing room at the venue of the arbitration;
 - (b) registration for public viewing of the hearings shall be required;
 - (c) no audio or video recording or photography shall be permitted in the viewing room;
 - (d) the panel shall have the right to call for a closed session of any of the hearings in order to address issues related to any confidential information.

The arbitration panel shall meet in closed session where the submission and arguments of a Party contains confidential information. Exceptionally, the panel shall have the right to conduct the hearing in a closed session at any time on its own initiative or at the request of either Party.

32. The arbitration panel shall conduct the hearing in the following manner, ensuring that the complaining Party and the Party complained against are afforded equal time:

Submissions

- (a) submission of the complaining Party;
- (b) counter-submission of the Party complained against;

Rebuttals

- (a) rebuttal of the complaining Party;
- (b) counter-rebuttal of the Party complained against.

33. The arbitration panel may put questions to either Party at any time during the hearing.
34. The arbitration panel shall arrange for a transcript of each hearing to be prepared and delivered to the Parties as soon as possible.

35. Each Party may submit to the arbitration panel and simultaneously to the other Party a supplementary written submission concerning any matter that arose during the hearing within ten days of the date of the hearing.

Questions in writing

36. The arbitration panel may address written questions at any time during the proceedings to one or both Parties. Each of the Parties shall receive a copy of any written questions put by the arbitration panel.
37. Each Party shall provide a copy of its written response to the arbitration panel's questions simultaneously to the arbitration panel and to the other Party. Each Party shall be given the opportunity to provide written comments on the other Party's response within five days of the date of receipt.

Confidentiality

38. Where arbitration panel hearings are held in closed session, in accordance with Rule 31 of this Annex, the Parties and their advisers shall maintain the confidentiality of the hearings, the deliberations, the interim panel report, all written submissions to the panel, and all communications with the panel. Each Party and its advisers shall treat as confidential any information submitted by the other Party to the arbitration panel, where that Party has designated such information as confidential. Where a Party's submission to the arbitration panel contains confidential information, that Party shall also provide, upon the request of the other Party, within 15 days, a non-confidential version of the submission that could be disclosed to the public. Nothing in this Annex shall preclude a Party from disclosing statements of its own positions to the public, when making reference to information submitted by the other Party, to the extent that it does not disclose any information designated by the other Party as confidential.

Ex parte contacts

39. The arbitration panel shall not meet, hear or otherwise contact a Party in the absence of the other Party.
40. No arbitrators may discuss any aspect of the subject matter of the proceedings with a Party or with the Parties in the absence of the other arbitrators.

Amicus curiae submissions

41. Unless the Parties agree otherwise within three days of the date of the establishment of the arbitration panel, the arbitration panel may consider unsolicited written submissions from interested natural or legal persons of the Parties, provided that those submissions are made within ten days of the date of the establishment of the arbitration panel, that they are concise and in no case are longer than 15 typed pages, including any annexes, and that they are directly relevant to the factual issue under consideration by the arbitration panel.
42. The submission shall contain a description of the person making the submission, whether natural or legal, including the person's nationality or place of establishment, the nature of the person's activities and the source of the person's financing, and shall specify the nature of the interest that the person has in the arbitration proceeding. It shall be submitted in the languages chosen by the Parties in accordance with Rule 45 of this Annex.
43. The arbitration panel shall list in its ruling all the submissions it has received that conform to Rules 41 and 42 of this Annex. The arbitration panel shall not be obliged to address in its ruling the arguments made in such submissions. Any submission obtained by the arbitration panel under this Annex shall be submitted to the Parties for their comments.

Urgent cases

44. In cases of urgency referred to in Chapter Three (Dispute Settlement) Section B (Resolution of Disputes between Parties), the arbitration panel, after consulting the Parties, shall adjust the time limits referred to in this Annex as appropriate and shall notify the Parties of such adjustments.

Translation and interpretation

45. During the consultations referred to in Article 3.26 (Consultations), and no later than the meeting referred to in Rule 9(b) of this Annex, the Parties shall endeavour to agree on a common working language for the proceedings before the arbitration panel.
46. Any Party may provide comments on any translated version of a document drawn up in accordance with this Annex.
47. In the event of any divergence over the interpretation of this Agreement, the arbitration panel shall take account of the fact that this Agreement was negotiated in English.

Calculation of time-limits

48. Where, by reason of the application of Rule 8 of this Annex, a Party receives a document on a date other than the date on which this document is received by the other Party, any period of time that is calculated on the basis of the date of receipt of that document shall be calculated from the last date of receipt of that document.

Other procedures

49. This Annex also applies to procedures under paragraph 2 of Article 3.34 (Reasonable Period of Time for Compliance), paragraph 2 of Article 3.35 (Review of Any Measure Taken to Comply with the Arbitration Panel Ruling), paragraph 3 of Article 3.36 (Temporary Remedies in Case of Non-compliance), paragraph 2 of Article 3.37 (Review of Any Measure Taken to Comply After the Adoption of Temporary Remedies for Non-Compliance). The time limits laid down in this Annex shall be adjusted in line with the special time limits provided for the adoption of rulings by the arbitration panel in those other procedures.

50. In the event that the original panel, or some of its members, are unable to reconvene for the procedures under paragraph 2 of Article 3.34 (Reasonable Period of Time for Compliance), paragraph 2 of Article 3.35 (Review of Any Measure Taken to Comply with the Arbitration Panel Ruling), paragraph 3 of Article 3.36 (Temporary Remedies in Case of Non-compliance), or paragraph 2 of Article 3.37 (Review of Any Measure Taken to Comply After the Adoption of Temporary Remedies for Non-Compliance), the procedures set out in Article 3.29 (Establishment of the Arbitration Panel) shall apply. The time limit for the notification of the ruling shall be extended by 15 days.
-

MEDIATION PROCEDURE FOR DISPUTES BETWEEN PARTIES

ARTICLE 1

Objective and Scope

1. The objective of this Annex is to facilitate the finding of a mutually agreed solution through a comprehensive and expeditious procedure with the assistance of a mediator.
2. This Annex shall apply to any measure that is within the scope of this Agreement and that adversely affects investment between the Parties, except as otherwise provided.

ARTICLE 2

Request for Information

1. At any time before the initiation of the mediation procedure, a Party may request the other Party in writing to provide information regarding a measure that adversely affects investment between the Parties. The Party to which such request is made shall provide a written response within 20 days.

2. Where the responding Party considers that it is not practicable to respond within 20 days, it shall inform the requesting Party of the reasons why it is not practicable to respond within this period, together with an estimate of the shortest period within which it will be able to provide its response.

ARTICLE 3

Initiation of the Procedure

1. At any time, a Party may request that the Parties enter into a mediation procedure. Such request shall be addressed to the other Party in writing. The request shall be sufficiently detailed to present clearly the concerns of the requesting Party and shall:
 - (a) identify the specific measure at issue;
 - (b) provide a statement of the alleged adverse effects that the requesting Party believes the measure has, or will have, on investment between the Parties; and
 - (c) explain how the requesting Party considers that those effects are linked to the measure.
2. The Party to which such request is addressed shall give sympathetic consideration to the request and reply by accepting or rejecting it in writing within ten days of its receipt.

ARTICLE 4

Selection of the Mediator

1. The Parties shall endeavour to agree on a mediator no later than 15 days after the receipt of the reply to the request referred to in paragraph 2 of Article 3 (Initiation of the Procedure) of this Annex.
2. If the Parties cannot agree on the mediator within the established time frame, either Party may request the chairperson of the Committee or the chairperson's delegate to select the mediator by lot from the list established under paragraph 2 of Article 3.44 (Lists of Arbitrators). Representatives of both Parties are entitled to be present when the lots are drawn.
3. The chairperson of the Committee or the chairperson's delegate shall select the mediator within five working days of the request referred to in paragraph 2.
4. The mediator shall not be a national of either Party, unless the Parties agree otherwise.
5. The mediator shall assist the Parties, in an impartial and transparent manner, in bringing clarity to the measure and its possible adverse effects on investment, and in reaching a mutually agreed solution. Annex 11 shall apply to mediators, *mutatis mutandis*. Rules 4 to 8 and Rules 45 to 48 of Annex 9 shall also apply, *mutatis mutandis*.

ARTICLE 5

Rules of the Mediation Procedure

1. Within ten days of the appointment of the mediator, the Party having invoked the mediation procedure shall present to the mediator and to the other Party a detailed written description of the problem, describing in particular the operation of the measure at issue and its adverse effects on investment. Within 20 days of the date of delivery of that submission, the other Party may provide its written comments on the description of the problem. Either Party may include any information that it deems relevant in its description of the problem or its comments thereon.
2. The mediator may decide on the most appropriate way of bringing clarity to the measure concerned and its possible adverse effects on investment. In particular, the mediator may organise meetings between the Parties, may consult the Parties jointly or individually, may seek the assistance of or consult with relevant experts and stakeholders and may provide any additional support requested by the Parties. However, before seeking the assistance of or consulting with relevant experts and stakeholders, the mediator shall consult with the Parties.
3. The mediator may offer advice and may propose a solution for the consideration of the Parties, who may accept or reject the proposed solution or may agree on a different solution. However, the mediator shall not advise or give comments on whether the measure at issue is consistent with this Agreement.

4. The mediation procedure shall take place in the territory of the Party to which the request was addressed or, by mutual agreement, at any other location or by any other means.
5. The Parties shall endeavour to reach a mutually agreed solution within 60 days of the appointment of the mediator. Pending a final agreement, the Parties may consider possible interim solutions.
6. The solution may be adopted by means of a decision of the Committee. Either Party may make such solution subject to the completion of any necessary internal procedures. Mutually agreed solutions shall be made publicly available. However, the version disclosed to the public may not contain any information that a Party has designated as confidential.
7. The mediation procedure shall be terminated:
 - (a) by the adoption of a mutually agreed solution by the Parties, in which case the mediation procedure shall terminate on the date of adoption;
 - (b) by the mutual agreement of the Parties at any stage of the mediation procedure, in which case the mediation procedure shall terminate on the date of that agreement;
 - (c) by the written declaration of the mediator, after having consulted with the Parties, that further efforts at mediation would be to no avail, in which case the mediation procedure shall terminate on the date of such declaration; or

- (d) by the written declaration of either Party, after having explored mutually agreed solutions under the mediation procedure and after having considered any advice and proposed solutions by the mediator, in which case the mediation procedure shall terminate on the date of that declaration.

ARTICLE 6

Implementation of a Mutually Agreed Solution

1. Where the Parties have agreed to a solution, each Party shall take the measures necessary to implement the mutually agreed solution within the agreed timeframe.
2. The implementing Party shall inform the other Party in writing of any steps or measures taken to implement the mutually agreed solution.
3. At the request of the Parties, the mediator shall issue to the Parties a draft written factual report, which shall provide a brief summary of: (i) the measure at issue in these proceedings; (ii) the procedures followed; and (iii) any mutually agreed solution reached as the final outcome of these proceedings, including possible interim solutions. The mediator shall provide the Parties 15 days to comment on the draft report. After considering the comments of the Parties submitted within that period, the mediator shall submit a final written factual report to the Parties within 15 days. The final written factual report shall not include any interpretation of this Agreement.

ARTICLE 7

Relationship to Dispute Settlement

1. The mediation procedure is without prejudice to the Parties' rights and obligations under Chapter Three (Dispute Settlement) Section B (Resolution of Disputes between Parties).
2. The mediation procedure is not intended to serve as a basis for dispute settlement procedures under this Agreement or any other agreement. A Party shall not rely on or introduce as evidence in such dispute settlement procedures, nor shall an arbitration panel take into consideration:
 - (a) positions taken by a Party in the course of the mediation procedure;
 - (b) the fact that a Party has indicated its willingness to accept a solution to the measure subject to mediation; or
 - (c) advice given or proposals made by the mediator.
3. Without prejudice to paragraph 6 of Article 5 (Rules of the Mediation Procedure) of this Annex, and unless the Parties agree otherwise, all steps of the mediation procedure, including any advice that may be given or solution that may be proposed, are confidential. However, each Party may disclose to the public the fact that mediation is taking place.

ARTICLE 8

Time Limits

Any time limit referred to in this Annex may be modified by mutual agreement between the Parties.

ARTICLE 9

Costs

1. Each Party shall bear its own expenses arising from the participation in the mediation procedure.
2. The Parties shall share equally the expenses that arise from organisational matters, including the remuneration and expenses of the mediator. The remuneration of the mediator shall be in accordance with that provided for in Rule 9(b) of Annex 9.

ARTICLE 10

Review

Five years after the date of entry into force of this Agreement, the Parties shall consult each other on the need to modify the mediation procedure in light of their experience of using the mediation procedure and in light of the development of a corresponding mechanism in the WTO.

CODE OF CONDUCT FOR ARBITRATORS AND MEDIATORS

Definitions

1. In this Code of Conduct:

"arbitrator" means a member of an arbitration panel established under Article 3.29 (Establishment of the Arbitration Panel);

"candidate" means an individual whose name is on the list of arbitrators referred to in Article 3.44 (Lists of Arbitrators) and who is under consideration for selection as an arbitrator under Article 3.29 (Establishment of the Arbitration Panel);

"assistant" means a person who, under the terms of appointment of an arbitrator, conducts research or provides assistance to the arbitrator;

"proceeding", unless otherwise specified, means an arbitration panel proceeding under Chapter Three (Dispute Settlement) Section B (Resolution of Disputes between Parties;

"staff", in respect of an arbitrator, means persons under the direction and control of the arbitrator, other than assistants.

Responsibilities to the process

2. Throughout the proceedings, every candidate and arbitrator shall avoid impropriety and the appearance of impropriety, shall be independent and impartial, shall avoid direct and indirect conflicts of interests and shall observe high standards of conduct so that the integrity and impartiality of the dispute settlement mechanism is preserved. Arbitrators shall not take instructions from any organisation or government with regard to matters before a Panel. Former arbitrators must comply with the obligations established in paragraphs 15, 16, 17 and 18 of this Code of Conduct.

Disclosure obligations

3. Prior to confirmation of his or her selection as an arbitrator under Chapter Three (Dispute Settlement) Section B (Resolution of Disputes between Parties), a candidate shall disclose any interest, relationship or matter that is likely to affect his or her independence or impartiality or that might reasonably create an appearance of impropriety or bias in the proceeding. To this end, a candidate shall make all reasonable efforts to become aware of any such interests, relationships and matters.
4. A candidate or arbitrator shall only communicate matters concerning actual or potential violations of this Code of Conduct to the Committee for consideration by the Parties.

5. Once selected, an arbitrator shall continue to make all reasonable efforts to become aware of any interests, relationships or matters referred to in paragraph 3 of this Code of Conduct and shall disclose them. The disclosure obligation is a continuing duty which requires the arbitrator to disclose any such interests, relationships or matters that may arise during any stage of the proceeding at the earliest time the arbitrator becomes aware of it. The arbitrator shall disclose such interests, relationships or matters by informing the Committee, in writing, for consideration by the Parties.

Duties of arbitrators

6. Upon selection, an arbitrator shall perform his or her duties thoroughly and expeditiously throughout the course of the proceeding, and with fairness and diligence.
7. An arbitrator shall consider only those issues raised in the proceeding and necessary for a ruling and shall not delegate this duty to any other person.
8. An arbitrator shall take all appropriate steps to ensure that his or her assistants and staff are aware of and comply with paragraphs 2, 3, 4, 5, 16, 17 and 18 of this Code of Conduct.
9. An arbitrator shall not engage in *ex parte* contacts concerning the proceeding.

Independence and impartiality of arbitrators

10. An arbitrator must be independent and impartial and avoid creating an appearance of impropriety or bias and shall not be influenced by self-interest, outside pressure, political considerations, public clamour, loyalty to a Party or fear of criticism.
11. An arbitrator shall not directly or indirectly incur any obligation or accept any benefit that would in any way interfere, or appear to interfere, with the proper performance of her or his duties.
12. An arbitrator may not use her or his position on the arbitration panel to advance any personal or private interests and shall avoid actions that may create the impression that others are in a special position to influence her or him.
13. An arbitrator may not allow financial, business, professional, family or social relationships or responsibilities to influence her or his conduct or judgement.
14. An arbitrator shall avoid entering into any relationship or acquiring any financial interest that is likely to affect her or his impartiality or that might reasonably create an appearance of impropriety or bias.

Obligations of former arbitrators

15. All former arbitrators shall avoid actions that may create the appearance that they were biased in carrying out their duties or derived any advantage from the decision or ruling of the arbitration panel.

Confidentiality

16. No arbitrator or former arbitrator shall at any time disclose or use any non-public information concerning a proceeding or acquired during a proceeding except for the purposes of that proceeding and shall not, in particular, disclose or use any such information to gain a personal advantage or an advantage for others or to affect the interest of others.
17. An arbitrator shall not disclose an arbitration panel ruling or parts thereof prior to its publication in accordance with Chapter Three (Dispute Settlement) Section B (Resolution of Disputes between Parties).
18. An arbitrator or former arbitrator shall not at any time disclose the deliberations of an arbitration panel, or any arbitrator's view regarding the deliberations.

Expenses

19. Each arbitrator shall keep a record and render a final account of the time devoted to the proceedings and of his or her expenses, as well as the time and expenses of his or her assistants.

Mediators

20. The disciplines described in this Code of Conduct applying to arbitrators or former arbitrators shall apply, *mutatis mutandis*, to mediators.

UNDERSTANDING 1

IN RELATION TO SINGAPORE'S SPECIFIC CONSTRAINTS OF SPACE OR ACCESS TO NATURAL RESOURCES

1. Article 2.3 (National Treatment) shall not apply to any measure relating to:
 - (a) the supply of potable water in Singapore;
 - (b) the ownership, purchase, development, management, maintenance, use, enjoyment, sale or other disposal of residential property¹ or to any public housing scheme in Singapore.
2. Three years after the entry into force of this agreement and every two years thereafter, should the Additional Buyer's Stamp Duty (ABSD) still be in force, the Committee will review whether the maintenance of the ABSD is necessary for addressing the stability of the residential property market. In these consultations, Singapore will provide statistics and information relevant to the state of the residential property market.

¹ The term "residential property" shall refer to real property defined as such in the Residential Property Act (Chapter 274) as of the date of the entry into force of this Agreement.

UNDERSTANDING 2

IN RELATION TO THE REMUNERATION OF ARBITRATORS

With respect to Rule 9 of Annex 9 both Parties confirm their following understanding:

1. The remuneration and expenses to be paid to the arbitrators shall be based on standards of comparable international dispute resolution mechanisms in bilateral or multilateral agreements.
2. The exact amount of the remuneration and expenses shall be agreed by the Parties in advance of the meeting of the Parties with the arbitration panel under Rule 9 of Annex 9.
3. Both Parties shall apply this understanding in good faith with a view to facilitating the operation of the arbitration panel.

Предходният текст е заверено копие на оригинала, депозиран в архивите на Генералния секретариат на Съвета в Брюксел.
 El texto que precede es copia certificada conforme del original depositado en los archivos de la Secretaría General del Consejo en Bruselas.
 Předchozí text je ověřeným opisem originálu uloženého v archivu generálního sekretariátu Rady v Bruselu.
 Foranstående tekst er en bekræftet genpart af originaldokumentet deponeret i Rådets Generalsekretariats arkiver i Bruxelles.
 Der vorstehende Text ist eine beglaubigte Abschrift des Originals, das im Archiv des Generalsekretariats des Rates in Brüssel hinterlegt ist.
 Eelnev tekst on tõestatud koopia originaalist, mis on antud hoiule nõukogu peasekretariaadi arhiivi Brüsselis.
 Το ανωτέρω κείμενο είναι ακριβές αντίγραφο του πρωτοτύπου που είναι κατατεθειμένο στο αρχείο της Γενικής Γραμματείας του Συμβουλίου στις Βρυξέλλες.
 The preceding text is a certified true copy of the original deposited in the archives of the General Secretariat of the Council in Brussels.
 Le texte qui précède est une copie certifiée conforme à l'original déposé dans les archives du secrétariat général du Conseil à Bruxelles.
 Tekst koji prethodi potvrđena je kopija vjerna originalu položenom u arhivu Glavnog tajništva Vijeća u Bruxellesu.
 Il testo che precede è una copia certificata conforme all'originale depositato presso gli archivi del segretariato generale del Consiglio a Bruxelles.
 Šis teksts ir apliecināta kopija, kas atbilst oriģinālam, kurš deponēts Padomes Ģenerālsekretariāta arhīvos Briselē.
 Pirmiau pateiktas tekstas yra Tarybos generalinio sekretoriato archyvuose Briuselyje deponuoto originalo patvirtinta kopija.
 A fenti szöveg a Tanács Főtitkárságának brüsszeli irattárában letétbe helyezett eredeti példány hiteles másolata.
 It-test prečedenti huwa kopja ċcertifikata vera tal-original iddepożitat fl-arkivji tas-Segretarjat Generali tal-Kunsill fi Brussell.
 De voorgaande tekst is het voor eensluidend gewaarmerkt afschrift van het origineel, nedergelegd in de archieven van het secretariaat-generaal van de Raad te Brussel.
 Powyższy tekst jest kopią poświadczoną za zgodność z oryginałem złożonym w archiwum Sekretariatu Generalnego Rady w Brukseli.
 O texto que precede é uma cópia autenticada do original depositado nos arquivos do Secretariado-Geral do Conselho em Bruxelas.
 Textul anterior constituie o copie certificată pentru conformitate a originalului depus în arhivele Secretariatului General al Consiliului la Bruxelles.
 Predchádzajúci text je overenou kópiou originálu, ktorý je uložený v archíve Generálneho sekretariátu Rady v Bruseli.
 Zgornje besedilo je overjena verodostojna kopija izvirnika, ki je deponiran v arhivu generalnega sekretariata Sveta v Bruslju.
 Edellä oleva teksti on oikeaksi todistettu jäljennös Brysselissä olevan neuvoston pääsihteeristön arkistoon talletetusta alkuperäisestä tekstistä.
 Ovanstående text är en bestyrkt avskrift av det original som deponerats i rådets generalsekretariats arkiv i Bryssel.

Брюксел,
 Bruselas,
 Brusel,
 Bruxelles, den
 Brüssel, den
 Brüssel,
 Βρυξέλλες,
 Brussels,
 Bruxelles, le
 Bruxelles, addi
 Briselē,
 Briuselis
 Brüsszel,
 Brussell,
 Brussel,
 Bruksela, dnia
 Bruxelles, em
 Bruxelles,
 Brusel
 Bruselj,
 Bryssel,
 Bryssel den

24 -10- 2018

За генералния секретар на Съвета на Европейския съюз
 Por el Secretario General del Consejo de la Unión Europea
 Za generálního tajemníka Rady Evropské unie
 For Generalsekretæren for Rådet for Den Europæiske Union
 Für den Generalsekretär des Rates der Europäischen Union
 Euroopa Liidu Nõukogu peasekretäri nimel
 Για τον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
 For the Secretary-General of the Council of the European Union
 Pour le Secrétaire Général du Conseil de l'Union européenne
 Za glavnog tajnika Vijeća Europske unije
 Per il Segretario Generale del Consiglio dell'Unione europea
 Eiropas Savienības Padomes Ģenerālsekretāra vārdā –
 Europos Sąjungos Tarybos generalinio sekretoriaus vardu
 Az Európai Unió Tanácsának főtitkára nevében
 Għas-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Unjoni Ewropea
 Voor de Secretaris-Generaal van de Raad van de Europese Unie
 W imieniu Sekretarza Generalnego Rady Unii Europejskiej
 Pelo Secretário-Geral do Conselho da União Europeia
 Pentru Secretarul General al Consiliului Uniunii Europene
 Za generálneho tajomníka Rady Európskej únie
 Za generalnega sekretarja Sveta Evropske unije
 Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin puolesta
 För generalsekreteraren för Europeiska unionens råd

L. SCHIAVO
 Directeur Général

Minister do spraw Unii Europejskiej

Adam Szłapka

DPUE.720.1422.2024.DL(4)

Warszawa, 30 grudnia 2024 r.

Dot.: DHM-VI.521.3.2024 z 17.12.2024 r.

Pan Krzysztof Paszyk
Minister Rozwoju i Technologii

Opinia

o zgodności z prawem Unii Europejskiej Umowy o ochronie inwestycji między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Singapuru, z drugiej strony, wyrażona przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z przedłożonym projektem wniosku o ratyfikację umowy międzynarodowej pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Nie zgłaszam zastrzeżeń co do zgodności umowy z prawem Unii Europejskiej.

Z wyrazami szacunku

Adam Szłapka

Minister do spraw Unii Europejskiej
/dokument podpisany elektronicznie/